

**STUDIUM
UWARUNKOWAŃ
I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
GMINY
WIELOPOLE
SKRZYŃSKIE**

SIERPIEŃ 2000 –GRUDZIEŃ 2001

ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA:

1. Skład zespołu autorskiego.

2. Tekst uchwały.

3. Uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego uwzględnione w studium:

- **załącznik nr 1:** uwarunkowania wynikające z dotychczasowego zagospodarowania terenu,
- **załącznik nr 2:** uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia terenu,
- **załącznik nr 3:** uwarunkowania wynikające z dotychczasowego układu komunikacji,
- **załącznik nr 4:** uwarunkowania wynikające z dotychczasowego uzbrojenia terenu w zakresie elektroenergetyki i telekomunikacji,
- **załącznik nr 5:** uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych – historyczne i kulturowe,
- **załącznik nr 6:** uwarunkowania wynikające z dotychczasowego uzbrojenia terenu – inżynieria sanitarna,
- **załącznik nr 7:** uwarunkowania wynikające z występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych – ochrona przyrody,
- **załącznik nr 8:** uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego,
- **załącznik nr 9:** uwarunkowania wynikające ze stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej,
- **załącznik nr 10:** uwarunkowania wynikające z prawa własności gruntów,
- **załącznik nr 11:** uwarunkowania wynikające z jakości życia mieszkańców,
- **załącznik nr 12:** uwarunkowania turystyczne,
- **załącznik nr 13:** uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

4. Obszary i kierunki określone w studium:

- **załącznik nr 14:** obszary objęte i wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych w zakresie elementów środowiska przyrodniczego oraz lokalne wartości środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe,
- **załącznik nr 15:** obszary objęte i wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych oraz ze względu na szczególne wartości w zakresie środowiska kulturowego,
- **załącznik nr 16:** kierunki rozwoju turystyki, kultury, rekreacji i sportu,
- **załącznik nr 17:** obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w tym wyłączone z zabudowy,
- **załącznik nr 18:** obszary zabudowane,
- **załącznik nr 19:** obszary zabudowane wymagające przekształceń,
- **załącznik nr 20:** obszary zabudowane wymagające rehabilitacji,
- **załącznik nr 21:** obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę w tym w formie zorganizowanej działalności inwestycyjnej,

- **załącznik nr 22:** obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wynikającą z potrzeby zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,
- **załącznik nr 23:** prognoza demograficzna,
- **załącznik nr 24:** kierunki rozwoju komunikacji w tym tereny niezbędne do wytyczania ścieżek rowerowych,
- **załącznik nr 25:** kierunki rozwoju infrastruktury technicznej,
- **załącznik nr 26:** obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe,
- **załącznik nr 27:** projektowana struktura funkcjonalno – przestrzenna,
- **załącznik nr 28:** obszary przewidywane do realizacji zadań i programów, wynikających z polityki przestrzennej województwa.

ZESPÓŁ AUTORSKI

1. mgr inż. arch. ANNA **RAIŃCZUK**

główny projektant

2. mgr inż. arch. IZABELLA **ORŁOWSKA**

współpraca projektowa

3. mgr inż. arch. GABRIELA **GOŁUCH**

współpraca projektowa

4. mgr BEATA **KAŁAMARZ-TWOREK**

sprawy formalno-prawne,
analizy społeczno gospodarcze
środowisko przyrodnicze, ekologia

5. mgr EMIL **NOWAK**

6. mgr inż. ELŻBIETA **SAMUL**

elektroenergetyka, teletechnika

7. mgr inż. Piotr **MIĄSO**

komunikacja

8. mgr inż. JAN **KLUZEK**

infrastruktura (wod., kan, c.o., gaz)

współpraca:

inż. STANISŁAW **PARYŁA**

rolnictwo

UCHWAŁA NR XXXIII 191/2002
RADY GMINY
W WIELOPOLU SKRZYŃSKIM
Z DNIA 20 marca 2002

**w sprawie uchwalenia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania
Przestrzennego Gminy Wielopole Skrzyńskie**

Stosownie do art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 6 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jednolity Dz. U. z 1999 r. Nr 15, poz. 139, z późn. zm.)

Rada Gminy Wielopole Skrzyńskie uchwala, co następuje:

§ 1

1. Uchwala się Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wielopole Skrzyńskie, zwane dalej Studium.
2. Studium składa się z:
 - a) opracowań tekstowych stanowiących załączniki Nr 1 – 28 do uchwały,
 - b) opracowań graficznych stanowiących załączniki Nr 29 - 40 do uchwały,
 - c) Studium Uwarunkowań Przyrodniczych dla gminy Wielopole Skrzyńskie stanowiącego załącznik graficzny i tekstowy Nr 41.

§ 2

W Studium uwzględnia się uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego gminy Wielopole Skrzyńskie wynikające z:

- 1) dotychczasowego przeznaczenia terenu – załączniki Nr 2 i Nr 30 do uchwały,
- 2) dotychczasowego zagospodarowania terenu – załączniki Nr 1 i Nr 29 do uchwały,
- 3) dotychczasowego uzbrojenia terenu – załączniki Nr 4, Nr 6, Nr 31 i Nr 32 do uchwały,
- 4) dotychczasowego układu komunikacji – załączniki Nr 3 i Nr 33 do uchwały,
- 5) występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów szczególnych – załączniki Nr 7, Nr 34 i Nr 41 do uchwały,
- 6) stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego – załączniki Nr 8, Nr 34 i Nr 41 do uchwały,
- 7) stanu i funkcjonowania środowiska kulturowego – załączniki Nr 5 i Nr 34 do uchwały,
- 8) stanu rolniczej przestrzeni produkcyjnej – załączniki Nr 9, Nr 35 i Nr 41 do uchwały,
- 9) prawa własności gruntów – załączniki Nr 10 i Nr 36 do uchwały,
- 10) jakości życia mieszkańców – załączniki Nr 11 do uchwały,
- 11) występowania obiektów i terenów związanych z turystyką, rekreacją i sportem – załączniki Nr 12, Nr 34 i Nr 37 do uchwały,
- 12) zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych – załącznik Nr 13, Nr 31, Nr 32, Nr 33 i Nr 34 do uchwały.

- 13) prognozy demograficznej gminy Wielopole Skrzyńskie – załącznik Nr 23 do uchwały.

§ 3

W Studium określa się:

- 1) obszary objęte i wskazane do objęcia ochroną na podstawie przepisów szczególnych – załącznik Nr 14 i Nr 38 do uchwały,
- 2) lokalne wartości zasobów środowiska przyrodniczego i zagrożenia środowiskowe – załącznik Nr 14 i Nr 38 do uchwały,
- 3) lokalne wartości zasobów środowiska kulturowego i krajobrazu – załącznik Nr 15 i Nr 38 do uchwały,
- 4) lokalne wartości archeologicznego dziedzictwa kulturowego – załącznik Nr 15 i Nr 38 do uchwały,
- 5) obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej w tym wyłączone z zabudowy – załącznik Nr 17 i Nr 38 do uchwały,
- 6) obszary zabudowane – załącznik Nr 18 i Nr 39 do uchwały,
- 7) tereny zabudowane wymagające rehabilitacji – załącznik Nr 20 do uchwały,
- 8) tereny zabudowane wymagające przekształceń – załącznik Nr 19 do uchwały,
- 9) obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę w formie zorganizowanej działalności inwestycyjnej – załącznik Nr 21 i Nr 39 do uchwały,
- 10) obszary, które mogą być przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową wynikającą z potrzeby zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych ludności gminy Wielopole Skrzyńskie – załącznik Nr 22 i Nr 39 do uchwały,
- 11) kierunki rozwoju komunikacji, w tym tereny niezbędne do wytyczenia ścieżek rowerowych – załącznik Nr 24, Nr 33 i Nr 38 do uchwały,
- 12) kierunki rozwoju infrastruktury technicznej – załącznik Nr 25, Nr 31 i Nr 32 do uchwały,
- 13) obszary dla których sporządzanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych oraz ze względu na istniejące uwarunkowania – załącznik Nr 26 do uchwały,
- 14) obszary przewidywane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki przestrzennej województwa – załącznik Nr 28, Nr 31, Nr 32, Nr 33, Nr 38 i Nr 39 do uchwały,
- 15) kierunki rozwoju turystyki, rekreacji i sportu – załącznik Nr 16 i Nr 38 do uchwały,
- 16) strukturę funkcjonalno – przestrzenną gminy – załącznik Nr 27 i Nr 40 do uchwały.

§ 4

Za podstawowe uwarunkowania polityki przestrzennej gminy Wielopole Skrzyńskie, służące określeniu jej głównych celów i kierunków uznaje się:

- 1) istniejący układ głównych ciągów komunikacyjnych, o charakterze promienistym,
- 2) historyczny rozwój gminy w powiązaniu z dolinami głównych rzek.
- 3) położenie geograficzne gminy,
- 4) położenie dużej części gminy w obszarze chronionym związanym z parkiem krajobrazowym oraz z obszarem chronionego krajobrazu,
- 5) istniejącą strukturę własności poza terenami zainwestowanymi ukształtowaną na bazie silnego rozdrobnienia gruntów rolnych,
- 6) układ infrastruktury technicznej,

- 7) zainwestowanie zabudową zagrodową rozproszoną „gniazdową” oraz pasmową przy głównych ciągach komunikacyjnych, terenów w granicach administracyjnych gminy,
- 8) duży procent terenów zagrożonych procesami osuwiskowymi oraz narażonych na erozję związaną ze stokami o nachyleniu powyżej 20%,
- 9) występowanie stref zalewowych w dolinach głównych rzek,
- 10) bogactwo wartości historycznych i kulturowych na terenie gminy.

§ 5

Za główne cele i kierunki polityki przestrzennej gminy Wielopole Skrzyńskie przyjmuje się:

- 1) przekształcenie struktury funkcjonalno – przestrzennej wsi Wielopole Skrzyńskie służące podniesieniu rangi gminy w powiecie i województwie,
- 2) udostępnienie przestrzeni gminy dla różnorodnych funkcji,
- 3) udostępnienie przestrzeni gminy dla inwestorów strategicznych,
- 4) udostępnienie przestrzeni gminy dla prowadzenia działalności rolniczej i agroturystycznej,
- 5) udostępnienie przestrzeni gminy dla działalności gospodarczej pozarolniczej, w szczególności związanej z rekreacją i turystyką,
- 6) dostosowanie zasad zagospodarowania terenów do lokalnych uwarunkowań w zakresie fizjografii, walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych,
- 7) dostosowanie rozwoju infrastruktury społecznej i technicznej do potrzeb mieszkańców oraz roli poszczególnych terenów w przyjętym modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy.

§ 6

Cele i kierunki polityki przestrzennej gminy, o których mowa w § 5 powinny być realizowane w szczególności poprzez:

- 1) modernizację i uzupełnianie nowymi funkcjami terenów zabudowy mieszkaniowej, przy równoczesnym eksponowaniu i wspieraniu tradycji kulturowych i historycznych budownictwa oraz tworzenie w poszczególnych wsiach dostępnej przestrzeni publicznej,
- 2) zagospodarowanie terenów z uwzględnieniem uwarunkowań lokalnych, walorów kulturowych i przyrodniczych oraz roli poszczególnych terenów w przyjętym modelu struktury funkcjonalno – przestrzennej gminy,
- 3) określenie szczegółowych zasad zagospodarowania obszarów zorganizowanej działalności inwestycyjnej o strategicznym znaczeniu dla rozwoju gminy,
- 4) rozwój infrastruktury technicznej i komunikacji drogowej w dostosowaniu do istniejących systemów i nowych potrzeb funkcjonalno-przestrzennych,
- 5) stworzenie sieci infrastruktury turystycznej,
- 6) tworzenie ośrodków hodowlanych, specjalistycznej produkcji rolnej oraz przetwórstwa rolnego.

§ 7

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Gminy.

§ 8

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY GMINY

Jan Szustak

UZASADNIENIE

do uchwały Rady Gminy Wielopole Skrzyńskie w sprawie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wielopole Skrzyńskie.

W celu określenia polityki przestrzennej gminy, rada gminy jest zobowiązana – w myśl art.6 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym – podjąć uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Realizując powyższą dyspozycję Rada Gminy Wielopole Skrzyńskie Uchwałą Nr XVIII/107/96 z dnia 23 sierpnia 1996 r. zdecydowała o przystąpieniu do sporządzenia Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wielopole Skrzyńskie. Zarząd Gminy Wielopole Skrzyńskie w drodze przetargu publicznego powierzył wykonanie prac zespołowi projektowemu pod kierunkiem uprawnionego urbanisty, Pani mgr inż. arch. Anny Raińczuk.

Szczegółowy zakres przedmiotowy studium określa ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym. Dokument studium przedłożony do uchwalenia składa się z opracowań tekstowych i graficznych uwzględniających poza elementami uwarunkowań wymienionymi w ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym także te, które wynikają z przyjętej strategii rozwoju gminy oraz jej specyfiki.

Konieczność przyjęcia studium wynika m.in. z faktu przewidywanej w ustawie o zagospodarowaniu przestrzennym utraty z dniem 31 grudnia 2002 r. ważności miejscowych planów zagospodarowania uchwalonych przed 1995 r.

Posiadanie uchwalonego Studium umożliwi prowadzenie w oparciu o nie polityki przestrzennej zwłaszcza poprzez określenie obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe.

Jednocześnie ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym mówi, że jeżeli w terminie 8 lat od dnia jej wejścia w życie, rada gminy uchwali studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i przystąpi do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo jego zmiany, plan sporządzony przed wejściem w życie ustawy, zachowuje ważność, w granicach objętych uchwałą, do czasu uchwalenia nowego planu, jednak nie dłużej niż przez 9 lat od dnia wejścia w życie ustawy.

***UWARUNKOWANIA
ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
UWZGLĘDNIONE
W STUDIUM***

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE****UWARUNKOWANIA
WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO
ZAGOSPODAROWANIA TERENU**

Inwentaryzację terenową, urbanistyczną wykonano w oparciu o bezpośrednią obserwację terenu gminy w okresie od września do października 2000 r.

Inwentaryzację opracowano na mapie sytuacyjno – wysokościowej w skali 1: 10 000 dostarczonej przez Urząd Gminy Wielopole Skrzyńskie. Informacja w zakresie funkcji obiektów i terenów przedstawiona jest w legendzie do mapy.

Gmina Wielopole Skrzyńskie położona jest w zachodniej części województwa podkarpackiego. W skład gminy wchodzi wsie: Wielopole Skrzyńskie, Nawsie, Broniszów, Glinik i Brzeziny.

Sąsiadami Gminy Wielopole Skrzyńskie jest 9 gmin. Są to: gmina Czudec, Strzyżów, Wiśniowa, Frysztak, Brzostek, Dębica, Ropczyce, Sędziszów Małopolski i Iwierzycy.

ROZMIESZCZENIE PODSTAWOWYCH FUNKCJI W TERENIE**FUNKCJA MIESZKANIOWA**

W zachodniej części gminy przeważa zabudowa mieszkaniowa zagrodowa o charakterze rozproszonym związana z produkcją rolną, natomiast w części wschodniej zabudowa o charakterze skupionym, zlokalizowana wzdłuż głównych ciągów komunikacji kołowej, związana głównie z produkcją rolną ale też z usługami, produkcją lub wyłącznie funkcją mieszkaniową.

Ogólny stan techniczny zabudowy można ocenić jako dobry. W większości jest to zabudowa murowana o nieciekawej architekturze, budynki są często niewykończone. Można spotkać również obiekty drewniane (przeważnie budynki gospodarcze) o złym stanie technicznym ale stanowiące o tożsamości kulturowej i historycznej inwentaryzowanego obszaru.

DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCZA

DZIAŁALNOŚĆ USŁUGOWO – HANDLOWA

Skoncentrowana jest przy głównych ciągach komunikacji kołowej, w obiektach wolno stojących lub zlokalizowana w budynkach mieszkalnych (Nawsie, Glinik). Oferta usługowo – handlowa nie jest wystarczająca w stosunku do potrzeb mieszkańców okolicznych wsi (ogranicza się do sklepów spożywczo – przemysłowych oraz punktów wymiany butli gazowych, o wątpliwym stanie technicznym, zaopatrzeniowym oraz estetycznym).

Jedynie w Wielopolu Skrzyńskim głównie w przestrzeni przyrynkowej skupiona jest największa część usług znajdujących się w gminie. Można tu zaobserwować największe zróżnicowanie oferty handlowej (tj. sklepy: odzieżowy, motoryzacyjny, obuwniczy, mięsny) oraz usługowej (tj. gabinety stomatologiczne, usługi weterynaryjne, usługi meblarskie, zakład fryzjerski, wyrób trumien).

DZIAŁALNOŚĆ PRODUKCYJNA

We wsi Wielopole Skrzyńskie jest zakład produkujący drzwi – „Drewstol”, DREWSPAN – „ASKO” Przedsiębiorstwo Przemysłu Skórzanego oraz „KABANOSPOL” PPHU. We wsi Brzeziny zlokalizowany jest „mini” tartak.

USŁUGI PUBLICZNE

URZĘDY, ADMINISTRACJA

- a. Urząd Gminy
- b. Urząd Stanu Cywilnego
- c. Poczta Polska Urząd Pocztowy w Wielopolu Skrzyńskim
- d. Poczta Polska Urząd Pocztowy w Brzezinach
- e. Bank Spółdzielczy w Wielopolu Skrzyńskim

EDUKACJA

- a. Szkoła Podstawowa Nr 2 w Brzezinach (Berdechów)
- b. Szkoła Podstawowa Glinik – Łysa Góra (Filia)
- c. Publiczna Szkoła Podstawowa w Gliniku
- d. Szkoła Podstawowa w Broniszowie
- e. Szkoła podstawowa im. Tadeusza Kantora w Wielopolu Skrzyńskim
- f. Gimnazjum w Wielopolu Skrzyńskim
- g. Przedszkole w Wielopolu Skrzyńskim
- h. Szkoła Podstawowa w Brzezinach
- i. Szkoła Podstawowa w Nawsiu

W centrum wsi Wielopole Skrzyńskie jest również szkoła podstawowa w budowie.

We wsiach Brzeziny, Broniszów, Glinik i Nawsie w szkołach podstawowych znajdują się oddziały przedszkolne.

BEZPIECZEŃSTWO I PORZĄDEK PUBLICZNY OCHRONA PRZECIWPOŻAROWA

- a. Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej w Brzezinach

- b. Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej w Gliniku
- c. Remiza w Nawsiu
- d. Ochotnicza Straż Pożarna w Wielopolu Skrzyńskim
- e. Komisariat Policji w Wielopolu Skrzyńskim

ZDROWIE

We wsi Wielopole znajduje się Gminny Ośrodek Zdrowia oraz gabinety stomatologiczne. Przychodnia jest również zlokalizowana we wsi Brzeziny.

KULTURA

- a. Dom Kultury i Biblioteka Publiczna w Brzezinach
- b. Dom Kultury w Broniszowie
- c. Gminny Ośrodek Kultury i Wypoczynku w Nawsiu
- d. Gminny Ośrodek Kultury i Wypoczynku w Wielopolu Skrzyńskim

USŁUGI ZWIĄZANE Z ROLNICTWEM

- a. Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Brzezinach – Baza Usług Mechanizacyjnych
- b. Kółko Rolnicze Glinik
- c. AGRO – MARK (środki ochrony roślin, nasiona)
- d. Punkt Skupu Mleka – Glinik
- e. GS „Samopomoc Chłopska” w Wielopolu Skrzyńskim
- f. Młyn gospodarczy w Wielopolu Skrzyńskim

OBIEKTY SAKRALNE, CMENTARZE

- a. Kościół parafialny w Brzezinach
- b. Kościół parafialny w Brzezinach (Berdechów)
- c. Kaplica w Broniszowie
- d. Kościół parafialny w Wielopolu Skrzyńskim
- e. Kościół parafialny w Gliniku
- f. Cmentarz w Brzezinach
- g. Cmentarz w Gliniku
- h. Cmentarz w Nawsiu
- i. Trzy cmentarze w Wielopolu Skrzyńskim

ZIELEŃ URZĄDZONA I NIEURZĄDZONA

Na terenie gminy przeważa zieleń nieurządzona w postaci lasów w większości jodłowo- bukowo- grabowych, dębowych, i trześniowych, oraz zieleni łąkowej (dominuje olcha) towarzyszącej ciekowi wodnemu co wraz z rzeźbą terenu stanowi o niepowtarzalnym krajobrazie gminy, wartym zagospodarowania turystycznego lub agroturystycznego. Negatywnym zjawiskiem na tych terenach są dzikie wysypiska śmieci mające ujemny wpływ na środowisko przyrodnicze i wygląd gminy.

Przez gminę przepływa rzeka Wielopolka do której wpadają liczne strumyki mające swój początek na zboczach okolicznych wzgórz.

W centrum wsi Wielopole Skrzyńskie, na rynku, znajduje się urządzonego zieleniec publiczny z małą architekturą.

ROLNICTWO

Gmina o charakterze typowo rolniczym. Pola uprawne rozmieszczone są równomiernie na terenie całej Gminy. Po stronie północno – wschodniej poprzecinane są licznymi dolinami z zielenią łągową oraz ciekami wodnymi. Na omawianym obszarze występują duże nachylenia terenu co utrudnia uprawę oraz dojazd do pól.

Należy podkreślić że pola te są uprawiane, mało jest nieużytków w gminie, a występujące towarzyszą głównie ciekom wodnym.

W gminie funkcjonuje Gminna Spółdzielnia, Spółdzielnia Kótek Rolniczych, Kółka Rolnicze, a także skupy owoców, mleka i mięsa.

TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ

Stan techniczny dróg można ocenić jako średni. Główne drogi mają nawierzchnię bitumiczną, stanowią one mniejszość dróg twardych w Gminie. Pozostałe drogi to drogi gruntowe oraz utwardzone, które w terenie przeważają co jest pozytywnym zjawiskiem na terenach wiejskich.

Na terenie gminy kursują autobusy PKS. We wsi Wielopole Skrzyńskie zlokalizowana jest nowa duża stacja benzynowa.

PODSUMOWANIE

Gmina Wielopole Skrzyńskie jest położona w terenie o szczególnych wartościach krajobrazowych. Zróżnicowana rzeźba terenu i gęsta sieć polnych dróg daje możliwość odbywania atrakcyjnych wycieczek pieszych i rowerowych po okolicy.

W wielu miejscach otwierają się atrakcyjne panoramy widokowe, liczne kapliczki, figury i krzyże przydrożne nadają miejscom niepowtarzalny klimat.

USŁUGI W GMINIE WIELOPOLE SKRZYŃSKIE

1. Poczta Polska Urząd Pocztowy Brzeziny koło Ropczyc, Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej, Biblioteka Publiczna w Brzezinach
2. Sklep spożywczy, punkt wymiany butli gazowych „EURO – GAZ” Dębica
3. Sklep spożywczo – przemysłowy, kwiaciarnia
4. Gminna Spółdzielnia S.CH., sklep spoż. – przem. Nr 6, Przychodnia zdrowia
5. Spółdzielnia Kółek Rolniczych – Baza Usług Mechanizacyjnych
6. Szkoła Podstawowa, Schronisko Młodzieżowe
7. Kościół pod wezwaniem Ś. Mikołaja w Brzezinach
8. Plebania
9. Szkoła Podstawowa Glinik – Łysa Góra (Filia)
10. Sklep spożywczo – przemysłowy, punkt wymiany butli gazowych
11. Sklep spożywczy, Kościół w Brzezinach (Berdechów)
12. Szkoła Podstawowa Nr 2
13. Sklep spożywczy, skrzynka pocztowa
14. Punkt wymiany butli „GASPOL”
15. Tartak „mini”
16. Usługi Budowlane
17. Punkt wymiany butli „BP”
18. Sklep
19. Szkoła Podstawowa w Broniszowie
20. Kiosk spożywczy, punkt wymiany butli gazowych
21. G.S sklep spożywczo-przemysłowy
22. Sklep spożywczo – przemysłowy
23. Kościół w Broniszowie
24. Remiza Strażacka
25. Punkt wymiany butli gazowych
26. Sklep spożywczo - przemysłowy
27. Publiczna Szkoła Podstawowa w Gliniku, Schronisko Młodzieżowe
28. Sklep spożywczo – przemysłowy, Punkt Skupu Mleka
29. OSP – Straż pożarna, telefon, Biblioteka Publiczna, sklep spożywczo – przemysłowy
30. Kółko Rolnicze Glinik, sklep spożywczo – przemysłowy, punkt wymiany butli gazowych, Stacja paliw
31. AGRO – MARK (środki ochrony roślin, nasiona), punkt wymiany butli gazowych
32. Sklep spożywczo-przemysłowy
33. Złomowisko
34. Szklarz
35. Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Kantora
36. Gminny Ośrodek Zdrowia, Apteka, Stomatolog
37. Młyn gospodarczy
38. Komisariat policji
39. Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia NPMarii
40. Sklep z odzieżą używaną
41. Sklep motoryzacyjny, lody włoskie
42. Plebania
43. Sklepy spożywczo-przemysłowe, Urząd Poczty Polskiej, Bank Spółdzielczy

44. RYNEK

- pierzeja południowo-zachodnia:
 - A sklep spożywczo-przemysłowy,
sklep odzieżowo-obuwniczy,
 - B przedszkole,
 - C sklep spożywczy,
- pierzeja południowo-wschodnia:
 - D Urząd Gminy,
Urząd Stanu Cywilnego,
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
sklep AGD,
sklep obuwniczy,
 - E Ochotnicza Straż Pożarna,
 - F sklep spożywczy,
 - G budka telefoniczna,
 - H Gminny Ośrodek Kultury i Wypoczynku,
- pierzeja północno-wschodnia:
 - I wieńce, wiązanki, wyrób trumien,
sklep,
- pierzeja północno-zachodnia:
 - J lody,
 - K gabinet stomatologiczny,
sklep mięsny,
sklep monopolowy,
 - L sklep motoryzacyjny,
sklep spożywczy,
sklep wielobranżowy,
 - Ł szkoła - w budowie,
- na środku rynku:
 - M dworzec PKS,
gabinet stomatologiczny,
 - N kiosk RUCH.

45. TAXI i usługi przewozowe, Wyrób trumien

46. Usługi weterynaryjne, Plac targowy

47. Mechanika pojazdowa

48. GS Samopomoc Chłopska

49. Stacja paliw, Punkt wymiany butli gazowych

50. Sklep spożywczo-przemysłowy

51. Sklep spożywczy

52. Kościół

53. Remiza – Gminny Ośrodek Kultury i Wypoczynku

54. Szkoła podstawowa w Nawsiu

55. Zakład fryzjerski, Wypożyczalnia kaset video

56. Usługi budowlane, nagrobki

57. Boiska sportowe do: piłki nożnej i koszykówki

58. Basen odkryty

59. „Rolmat” – sprzedaż maszyn rolniczych

60. Sprzedaż materiałów budowlanych, Usługi transportowe, Meble

61. Skup owoców

62. Punkt wymiany butli gazowych

- 63. Pasieka
- 64. „KABANOSPOL” PPHiU Sp. Z.o.o, Sklep mięsny
- 65. Drewwspan – „ASKO”
- 66. Drewstol – producent drzwi
- 67. „Skrzat” – sklep spożywczo-przemysłowy, DPHU witmar
- 68. Sklep spożywczo-monopolowy
- 69. Punkt wymiany gazu
- 70. Sklep spożywczy
- 71. Sklep, Ubezpieczenia „WARTA”
- 72. Punkt unasienniania zwierząt (66)
- 73. Stacja benzynowa

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO PRZEZNACZENIA TERENU

ISTNIEJĄCE I OBOWIĄZUJĄCE OPRACOWANIA PLANISTYCZNE

Gmina Wielopole Skrzyńskie posiada Miejscowy Plan Ogólny Zagospodarowania Przestrzennego uchwalony uchwałą nr III/12/88 z dnia 29 listopada 1988 r., opracowany w skali 1:10000 i 1:2000, perspektywicznie do 2000 r. Plan ten był opracowywany w latach 1987-1988. Określono w nim charakter gminy jako rolniczo rekreacyjny, a jako główną funkcję przyjęto produkcję żywności. Za podstawową zasadę wydzielania jednostek strukturalnych przyjęto:

- dostęp określonej liczby ludności do usług elementarnych,
- zasięg obsługi obszarów rolnych przez elementarne urządzenia obsługi rolnictwa.

Obszar Gminy podzielono na jednostki strukturalne:

- „A” obejmującą wieś Wielopole Skrzyńskie,
- „B” obejmującą wsie Glinik i Broniszów,
- „C” obejmującą wieś Brzeziny,
- „D” obejmującą wieś Nawsie.

Wieś Wielopole będąca punktem węzłowym komunikacji i infrastruktury, posiadająca urządzenia obsługi ludności i rolnictwa z terenu całej gminy, stała się ośrodkiem w którym skoncentrowano główne elementy zagospodarowania przestrzennego czyli:

- centrum usługowo-handlowe, administrację, oświatę, kulturę, zdrowie, gastronomię, sport, rzemiosło, a także ośrodek techniczno gospodarczy obsługi rolnictwa.

W pozostałych wsiach zaprojektowano usługi elementarne oraz usługi oświaty, sportu i kultury, gdziekolwiek ośrodki obsługi rolnictwa. W ramach wyznaczonych terenów budowlanych zaprojektowano zabudowę mieszkalną w postaci zabudowy jednorodzinnej lub zagrodowej. Na terenie wsi Wielopole zaprojektowano lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

Zakładano, że w 2000 r. liczba ludności gminy będzie wynosiła 8 600 mieszkańców. W założeniach planu nie przewidywano lokalizacji nowych zakładów produkcyjnych, natomiast założono zdecydowaną poprawę poziomu usług poprzez realizację nowych obiektów oraz poprawę stanu technicznego już istniejących. Docelowo założono pełne uzbrojenie terenu w sieć wod.-kan. i gaz..

Wyznaczone w planie tereny rolne to ok. 6750 ha (grunty orne, użytki zielone i sady).

W planie przewidziano szereg obiektów i terenów których obecność może być uciążliwa dla mieszkańców. Obiekty te posiadają strefy ochronne. Na terenie gminy

wyznaczono 3 tereny przewidziane na lokalne punkty składowania odpadów, niezależnie od międzygminnego wysypiska śmieci (A46 P teren spółdzielni Asko, C6 RPU, RPH baza magazynowo-składowa, B10 RPU baza Kółka Rolniczego). Przewidziano również lokalizację punktu składowania zwierząt padłych (A78 NU) oraz szereg innych obiektów o uciążliwym oddziaływaniu, niezbędnych dla funkcjonowania gminy.

W planie zapisano również ustalenia dotyczące ochrony dóbr kultury. W szczególności wskazano do ochrony jednostki osadnicze:

- układ urbanistyczny miasta Wielopole Skrzyńskie,
 - park krajobrazowy w Broniszowie,
 - zespół podworski w Brzezinach,
 - teren kościoła z otoczeniem i XIX-wieczny cmentarz w Brzezinach,
- a także liczne obiekty zabytkowe, parki i cmentarze.

Na terenie gminy wyznaczono i sklasyfikowano drogi pod kątem ich funkcji, od drogi krajowej, poprzez drogi wojewódzkie, gminne, lokalne, dojazdowe do gospodarczych.

W 1992 r. dokonano zmiany planu która dotyczyła przede wszystkim wyznaczenia nowych terenów pod budownictwo mieszkaniowe i zagrodowe oraz wyznaczenia lokalizacji dla obiektów związanych z działalnością gospodarczą, uzupełniono również ustalenia dotyczące wyznaczonych w planie stref sanitarnych i określono pomniki przyrody we wsiach: Glinik i Broniszów.

W 1993 r. uchwalono opracowaną w trybie uproszczonym zmianę planu, dotyczącą przeznaczenia kilku działek pod budownictwo mieszkaniowe.

W 1994 r. opracowano również zmianę planu w trybie uproszczonym, dotyczącą przeznaczenia kilku pojedynczych działek we wsiach: Glinik, Brzeziny, Broniszów i Wielopole Skrzyńskie pod budownictwo mieszkaniowe.

W 1994 r. Rada Gminy przyjęła ocenę aktualności MPOZP Gminy Wielopole Skrzyńskie sporządzoną przez Wojewódzkie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie i przedłożoną do akceptacji Radzie Gminy przez Wójta Gminy.

Oceniono następujące problemy:

- aktualność przyjętych w planie rozwiązań,
- skutki zmian wynikających z realizacji ustaleń planu, w tym stopień zaspokojenia potrzeb w zakresie możliwości realizacyjnych bieżących inicjatyw inwestycyjnych,
- zgodność z wtedy obowiązującymi wymogami ochrony środowiska oraz przepisami z zakresu planowania przestrzennego.

Po analizie wydanych decyzji lokalizacyjnych oraz pozwoleń na budowę pozytywnie oceniono realizację ustaleń planu. Za trafnie określone uznano przewidywane prognozy demograficzne. Zwrócono uwagę na konieczność przeanalizowania zasadności lokalizacji przewidywanej zlewni mleka w Wielopolu. Wskazano potrzebę uzyskania nowych zgód ministra na przeznaczenie terenów rolnych na cele nierolnicze oraz nowe rozwiązania z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, gazownictwa, elektroenergetyki, ochrony środowiska gospodarki gruntami i drogownictwa.

W wyniku dokonanej oceny wysnuto wniosek co do potrzeby zmiany planu która w szczególności uaktualniłaby stan zainwestowania, wytyczne rolnicze,

wytyczne konserwatorskie. Wskazano również na potrzebę opracowania granicy rolno-leśnej.

W 1998 r. Uchwalono MPZP „Terenów lasów i zalesień w Gminie Wielopole Skrzyńskie”. Plan ten sporządzono na mapach sytuacyjno-wysokościowych w skali 1:10 000 oraz na mapach ewidencyjnych w skali 1:5 000. W ustaleniach planu wskazano tereny przeznaczone do użytkowania leśnego oraz tereny przeznaczone pod zalesienia (ok. 500 ha).

W 1998 r. Rada Gminy uchwaliła 15 MPZP :

- NR 1/97 Terenu szkoły z urządzeniami sportowo-rekreacyjnymi i budownictwa jednorodzinnego we wsi Broniszów,
- NR 2/97 Terenu budownictwa jednorodzinnego we wsi Broniszów,
- NR 3/97 Terenu budownictwa jednorodzinnego we wsi Broniszów,
- NR 4/97 Terenu budownictwa jednorodzinnego we wsi Broniszów,
- NR 5/97 Terenu budownictwa jednorodzinnego we wsi Broniszów,
- NR 6/97 Terenu ośrodka pracy twórczej i wypoczynku we wsi Broniszów,
- NR 7/97 Terenu budownictwa jednorodzinnego we wsi Brzeziny,
- NR 8/97 Terenu boiska sportowego we wsi Glinik,
- NR 9/97 Terenu budownictwa jednorodzinnego i usług we wsi Glinik,
- NR 10/97 Terenu budownictwa jednorodzinnego i zagrodowego we wsi Glinik,
- NR 11/97 Terenu budownictwa jednorodzinnego we wsi Glinik,
- NR 12/97 Terenu budownictwa mieszkaniowego i usługowo-produkcyjnego we wsi Wielopole Skrzyńskie,
- NR 13/97 Terenu budownictwa jednorodzinnego we wsi Wielopole Skrzyńskie,
- NR 14/97 Terenu budownictwa jednorodzinnego we wsi Wielopole Skrzyńskie,
- NR 16/97 Terenu budownictwa jednorodzinnego we wsi Wielopole Skrzyńskie

W 1999 r. Rada Gminy uchwaliła 16 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (od NR 1/98 do NR 16/98) obejmujących zmiany planu na terenie całej gminy. W szczególności dotyczyły one przeznaczenia terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną i zagrodową, pod zalesienia oraz pod urządzenia zaopatrzenia w wodę:

- NR 1/98 Terenu budownictwa jednorodzinnego we wsi Broniszów,
- NR 2/98 Terenu budownictwa jednorodzinnego we wsi Broniszów,
- NR 3/98 Terenu zalesienia we wsi Brzeziny,
- NR 4/98 Terenu budownictwa zagrodowego we wsi Brzeziny,
- NR 5/98 Terenu budownictwa jednorodzinnego we wsi Glinik,
- NR 6/98 Terenu budownictwa jednorodzinnego we wsi Glinik,
- NR 7/98 Terenu budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego i zagrodowego we wsi Glinik,
- NR 8/98 Terenu budownictwa jednorodzinnego we wsi Nawsie,
- NR 9/98 Terenu budownictwa jednorodzinnego we wsi Wielopole Skrzyńskie,
- NR 10/98 Terenu budownictwa jednorodzinnego we wsi Wielopole Skrzyńskie,
- NR 11/98 Terenu budownictwa jednorodzinnego we wsi Wielopole Skrzyńskie,
- NR 12/98 Terenu budownictwa jednorodzinnego we wsi Wielopole Skrzyńskie,
- NR 13/98 Terenu budownictwa jednorodzinnego we wsi Wielopole Skrzyńskie,
- NR 14/98 Terenu oczyszczalni ścieków we wsi Wielopole Skrzyńskie,
- NR 15/98 Terenu urządzeń zaopatrzenia w wodę we wsi Wielopole Skrzyńskie,
- NR 16/98 Terenu urządzeń zaopatrzenia w wodę we wsi Wielopole Skrzyńskie,

OCENA REALIZACJI USTALEŃ PLANÓW

MPOZP jest podstawowym dokumentem planistycznym zgodnie z którym wydawane są decyzje i prowadzone działania w celu realizacji jego ustaleń. Mimo że jest to plan perspektywiczny do 2000 r. jego założenia do dnia dzisiejszego nie zostały w pełni zrealizowane.

Realizacja ustaleń przebiega systematycznie w zakresie budownictwa mieszkaniowego, gospodarczego związanego z produkcją rolną i usługowego-komercyjnego, realizowanego przez prywatnych inwestorów i podmioty gospodarcze.

Widoczne są również działania gminy w zakresie realizacji usług oświaty i sportu.

Systematycznie podejmowane są działania w celu zapewnienia obsługi w infrastrukturę techniczną wszystkich mieszkańców (budowa nowych sieci).

Szczególnie widoczne opóźnienia realizacji widoczne są w zakresie dużych inwestycji, które muszą być realizowane przez gminę, wojewodę lub dysponentów sieci i urządzeń infrastrukturalnych. Powodów braku realizacji tych zamierzeń jest na pewno kilka (brak zapotrzebowania na duże dostawy mocy – GPZ, brak zaplecza finansowego i ograniczone możliwości uzyskania wsparcia w tym zakresie, nieopłacalność realizacji części wyznaczonej infrastruktury drogowej ze względu na małe mimo założeń zainwestowanie terenu, sprzeciw mieszkańców wobec lokalizowania w pobliżu ich siedlisk wszelkich uciążliwych obiektów i urządzeń, i inne).

Częściowo nieaktualne stały się zapisy dotyczące ochrony konserwatorskiej gdyż szereg wskazanych w nich obiektów już nie istnieje lub uległo przekształceniu dyskredytującemu je jako wartościowe kulturowo.

Późniejsze przeprowadzone w trybie uproszczonym zmiany MPOZP dotyczyły wyłącznie zabudowy mieszkaniowej, realizowanej również systematycznie.

Bardzo dobrze przebiega realizacja ustaleń MPZP „Terenów lasów i zalesień w Gminie Wielopole Skrzyńskie”. Inwentaryzacja urbanistyczna terenu wykazała że proces dolesiania jest bardzo zaawansowany.

W ramach nowej ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z 7 lipca 1994 r. opracowano szereg zmian planów, których ustalenia są w znacznym stopniu realizowane. Obejmowały one bardzo małe tereny w skali gminy jednak z racji faktu że były odpowiedzią na potrzebę działań inwestorskich na tych terenach, są szybciej realizowane.

WNIOSKI DO KIERUNKÓW

1. Ponieważ głównym narzędziem planistycznym dla rozwoju przestrzeni w gminie jest MPOZP z 1988 r. należy przeanalizować aktualność jego ustaleń w obecnej sytuacji gospodarczej i społecznej.
2. Szczegółowej analizie należy poddać wnioski mieszkańców i właścicieli gruntów, gdyż ich oczekiwania mogą wskazać kierunek dla rozwoju gminy.
3. Poprzez propozycje zagospodarowania terenów należy poszerzyć zakres możliwości kształtowania się wizerunku gminy.

**STUDIM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY
WIELOPOLE SKRZYŃSKIE**

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO UKŁADU KOMUNIKACJI

INWENTARYZACJA STANU ISTNIEJĄCEGO

SIEĆ DROGOWA

Sieć drogowa na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie ukształtowana została w sposób ewolucyjny wraz z rozwojem zagospodarowania terenu. Ciągi drogowe powstały poprzez kolejne modernizacje techniczne utrwalające wcześniejsze przebiegi szlaków komunikacyjnych. Taki sposób kształtowania sieci poddaje się zazwyczaj różnym czynnikom zewnętrznym. W przypadku dróg przebiegających przez teren gminy Wielopole Skrzyńskie dominującym czynnikiem było zapewne ukształtowanie wysokościowe terenu. Znajduje to odzwierciedlenie w parametrach technicznych istniejących dróg.

Klasyfikacja funkcjonalno-techniczna

Sieć drogowa na terenie gminy składa się z dróg następujących kategorii:

- wojewódzka nr 986 Dąbie – Ropczyce – Wielopole
- powiatowe nr 35507 dr. krajowa nr 4 – Gnojnica – Broniszów
- nr 35530 Sędziszów Młp. – Zagorzyce – Wielopole
- nr 35533 Sędziszów Młp. – Bystrzyca – Wielopole
- nr 35528 Wielopole – Różanka – Grodzisko
- nr 35510 Dębica – Brzeziny – Wielopole
- nr 35511 Brzeziny – Brzeziny(Pogwizdów)
- nr 35512 Brzeziny – Jaszczurowa – Stępina
- gminne
- inne (wiejskie, wewnętrzne, niepubliczne)

Poszczególne kategorie dróg powinny posiadać następujące klasy techniczne:

- wojewódzka i powiatowe G lub Z
- gminne L lub D

Podstawową sieć dróg (wojewódzkich i powiatowych) zilustrowano na rys. nr 1

Parametry techniczne

Drogi powiatowe i wojewódzka w większości posiadają parametry techniczne spełniające wymagania dla klasy technicznej Z (drogi zbiorcze). Występują jednak liczne odstępstwa dotyczące przede wszystkim spadków podłużnych i promieni łuków poziomych. Ułomnością sieci jest niemal całkowity brak wydzielonej przestrzeni ruchowej dla niechronionych użytkowników dróg (piesi i rowerzyści), którzy poruszają się we wspólnej przestrzeni z pojazdami samochodowymi lub pobocznymi dróg.

W przypadku dróg gminnych do powyższych braków dodać należy znikomą liczbę odcinków o nawierzchni twardej

Stan techniczny

Stan techniczny większości dróg można ocenić jako zadowalający. Nie dotyczy to nielicznych odcinków sieci dróg powiatowych, gdzie już w chwili obecnej wymagana jest przebudowa nawierzchni. Ze względu na znikomy udział ruchu ciężkiego degradacja nawierzchni dróg nie postępuje w nadmiernie szybkim tempie. Tym niemniej dla przedłużenia trwałości istniejących konstrukcji konieczne jest podjęcie działań z zakresu bieżącego utrzymania dróg – w szczególności odwodnienie powierzchniowe i odprowadzenie wód. Poprawy wymaga również stan techniczny oznakowania.

Organizacja ruchu

Organizacja ruchu na drogach w zasadzie sprowadza się do ustalenia pierwszeństwa przejazdu na skrzyżowaniach oraz do oznakowania ostrzegawczego. W Wielopolu Skrzyńskim zastosowano układ dróg jednokierunkowych (niezbyt czytelny dla obcych kierowców). Na całej sieci występuje niedostatek oznakowania kierunkowego (drogowskazy).

Istniejąca organizacja ruchu na sieci dróg wprowadzona została za pomocą oznakowania pionowego. Na drodze wojewódzkiej zastosowano również oznakowanie poziome w osi jezdni, regulujące m.in. możliwości wyprzedzania.

RUCH DROGOWY

Natężenia ruchu i prognozy

Wyniki kompleksowych pomiarów ruchu dostępne są jedynie na drodze wojewódzkiej nr 986, gdzie dokonywane są okresowe badania w ramach „Pomiaru Generalnego”. Ostatnie dostępne wyniki dotyczą roku 1995, a kolejny pomiar przeprowadzany jest przez Podkarpacki Zarząd Dróg Wojewódzkich w roku 2000. Według PG'95 wyniki badań ruchu przedstawiają się następująco:

nazwa odcinka	pojazdy samochodowe							rowery	pojazdy zaprzęgowe	suma pojazdów samochodowych
	motocykle	osobowe	dostawcze	ciężarowe bez przyczep	ciężarowe z przyczepami	autobusy	ciągniki rolnicze			
Ropczyce – - Wielopole	55	1155	127	90	47	123	33	96	5	1630

Wielopole – - Wiśniowa	44	455	74	46	28	28	26	68	5	701
---------------------------	----	-----	----	----	----	----	----	----	---	-----

Kompleksowych badań ruchu nie przeprowadzano na drogach powiatowych i gminnych. Z wrywkowych pomiarów przeprowadzonych w październiku 2000 wynika, że na żadnej z dróg powiatowych i gminnych średnioroczny ruch dobowy nie przekracza 500 pojazdów.

Występujące natężenia ruchu na wszystkich kategoriach dróg w gminie nie powodują w stanie obecnym utrudnień związanych z brakami przepustowości.

Poziom prognozowanych natężeń ruchu przy zakładanym horyzoncie czasowym 2015r. również nie wskazuje na możliwość występowania takich zagrożeń, przy założeniu, że nie wystąpią zasadnicze zmiany w zagospodarowaniu powodujące powstanie nowych, dużych źródeł ruchu.

Ruch ciężki

Udział ruchu ciężkiego w strukturze rodzajowej jest stosunkowo niewielki i nie stanowi szczególnego zagrożenia w aspekcie wpływu na środowisko oraz warunki i bezpieczeństwo ruchu drogowego. Największy udział ruchu ciężkiego obserwuje się na drodze wojewódzkiej i tam powinien on być uwzględniony przy określaniu docelowych parametrów technicznych drogi (segregacja rodzajowa ruchu, szerokość pasów ruchu, promień skrętu itp.)

Ruch rowerowy i pieszy

Niekorzystną cechą istniejącego układu komunikacyjnego w gminie jest brak rozdzielenia przestrzeni ruchowej dla różnych rodzajów ruchu. Szczególnie dotkliwie dotyka to tzw. niechronionych uczestników ruchu – rowerzystów i pieszych, którzy przy braku wydzielonych ścieżek, czy chodników korzystają z jezdni dróg.

Nasilenie ruchu pieszych i rowerzystów ma miejsce lokalnie w poszczególnych miejscowościach. Najprawdopodobniej z powodu istniejącego ukształtowania terenu nie występuje ruch rowerowy pomiędzy nimi.

Istniejące ciągi chodników dla pieszych występujące np. w m. Wielopole Skrzyńskie wymagają uzupełnień oraz rozwijania wraz z zagospodarowaniem miejscowości oraz podstawowego układu drogowego. Część dróg gminnych, która w tej chwili posiada funkcję mieszaną o znikomym natężeniu ruchu kołowego, spełnia techniczne warunki ciągów pieszo – jezdnych. Zaleca się podtrzymanie tej zasady funkcjonalnej poprzez odpowiednie oznakowanie oraz zabiegi utrzymaniowe.

Komunikacja zbiorowa

Jedyną formą komunikacji zbiorowej funkcjonującą na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie jest komunikacja autobusowa KPKS.

Linie autobusowe przebiegające przez gminę to:

1. Rzeszów – Strzyżów – Brzeziny – Wielopole
2. Rzeszów – Sędziszów – Ropczyce – Wielopole – Brzeziny / Strzyżów
3. Dębica / Sędziszów – Ropczyce – Wielopole – Nawsie / Wiśniowa - Strzyżów
4. Strzyżów – Nawsie
5. Ropczyce – Sędziszów – Zagórzycy – Szkodna - Wielopole
6. Sędziszów – Ropczyce – Gnojnica – Broniszów

Schematyczny przebieg linii pokazano na rys. nr 2

OCENA OBSŁUGI KOMUNIKACYJNEJ

Z punktu widzenia dostępności komunikacyjnej, na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie występują obszary o zróżnicowanym poziomie obsługi. Wziąwszy pod uwagę, że podstawowym środkiem przemieszczania osób i towarów jest transport kołowy, na podstawie analizy sieci drogowej zdefiniowano obszary o dobrym, średnim i niskim poziomie obsługi komunikacyjnej.

Do obszarów o dobrym poziomie obsługi zaliczono tereny skomunikowane bezpośrednio z siecią dróg wojewódzkich lub powiatowych o nawierzchni bitumicznej lub obszary położone w odległości rzędu 200-300m od takich dróg.

Do obszarów o średnim poziomie obsługi zaliczono tereny skomunikowane za pośrednictwem dróg o nawierzchni utwardzonej innej niż bitumiczna.

Obszary o słabym poziomie obsługi to tereny skomunikowane za pośrednictwem dróg gruntowych.

Jako dodatkowe kryterium oceny uwzględniono również funkcjonowanie komunikacji zbiorowej. Wyznaczone obszary o zróżnicowanym poziomie obsługi zaznaczono orientacyjnie na załączniku graficznym. Ocenie poddano jedynie obszary zagospodarowane, inne niż obszary rolnicze i tereny leśne.

WNIOSKI I UWARUNKOWANIA

Wnioski z oceny istniejącego stanu komunikacji w gminie:

1. Istniejący układ komunikacyjny gminy pozwala na pełną obsługę terenów zainwestowanych. Zróżnicowany jest jednakże poziom tej obsługi ze względu na stan techniczny dróg i funkcjonowanie komunikacji zbiorowej.
2. Istniejąca sieć drogowa w obecnym podziale funkcjonalnym jest dostosowana do potrzeb komunikacyjnych gminy w zakresie połączeń zewnętrznych i wewnętrznych. Ruch tranzytowy przez teren gminy jest marginalny i realizowany głównie poprzez drogę wojewódzką Ropczyce – Wiśniowa.
3. Istniejące parametry techniczne dróg w większości nie odpowiadają wymaganiom dla klas funkcjonalno – technicznych wynikającym z obowiązujących przepisów.
4. Znakomita większość dróg na terenie gminy nie jest wyposażona w wydzielone ciągi przeznaczone dla ruchu rowerzystów i pieszych. Jedynym wyjątkiem jest centrum m. Wielopole Skrzyńskie gdzie występują chodniki dla pieszych bezpośrednio przy jezdni.
5. Większość dróg na terenie gminy wykazuje znaczne niedostatki pod względem stanu technicznego. Dotyczy to zarówno nawierzchni dróg, jak również odwodnienia, oznakowania i urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego.
6. Występujące natężenie ruchu na wszystkich kategoriach dróg w gminie nie powoduje przekroczenia normy dopuszczalnego hałasu.

Ocena realizacji założeń obecnego MPZP:

1. Ustalone w MPZP właściwe szerokości dróg w liniach rozgraniczających i odległości linii zabudowy pozwalają na właściwą ochronę pasa drogowego dla przyszłościowej modernizacji.

2. Zrealizowana zmiana przebiegu drogi wojewódzkiej Brzeziny – Wielopole Skrzyńskie w m. Wielopole wyczerpuje potrzeby w zakresie kształtowania sieci drogowej na terenie gminy.
3. Przeprowadzenie właściwej kategoryzacji dróg pozwala na podstawie obowiązujących przepisów technicznych na ustalenie klasyfikacji funkcjonalno – technicznej i tym samym na dobór docelowych parametrów poszczególnych odcinków dróg.

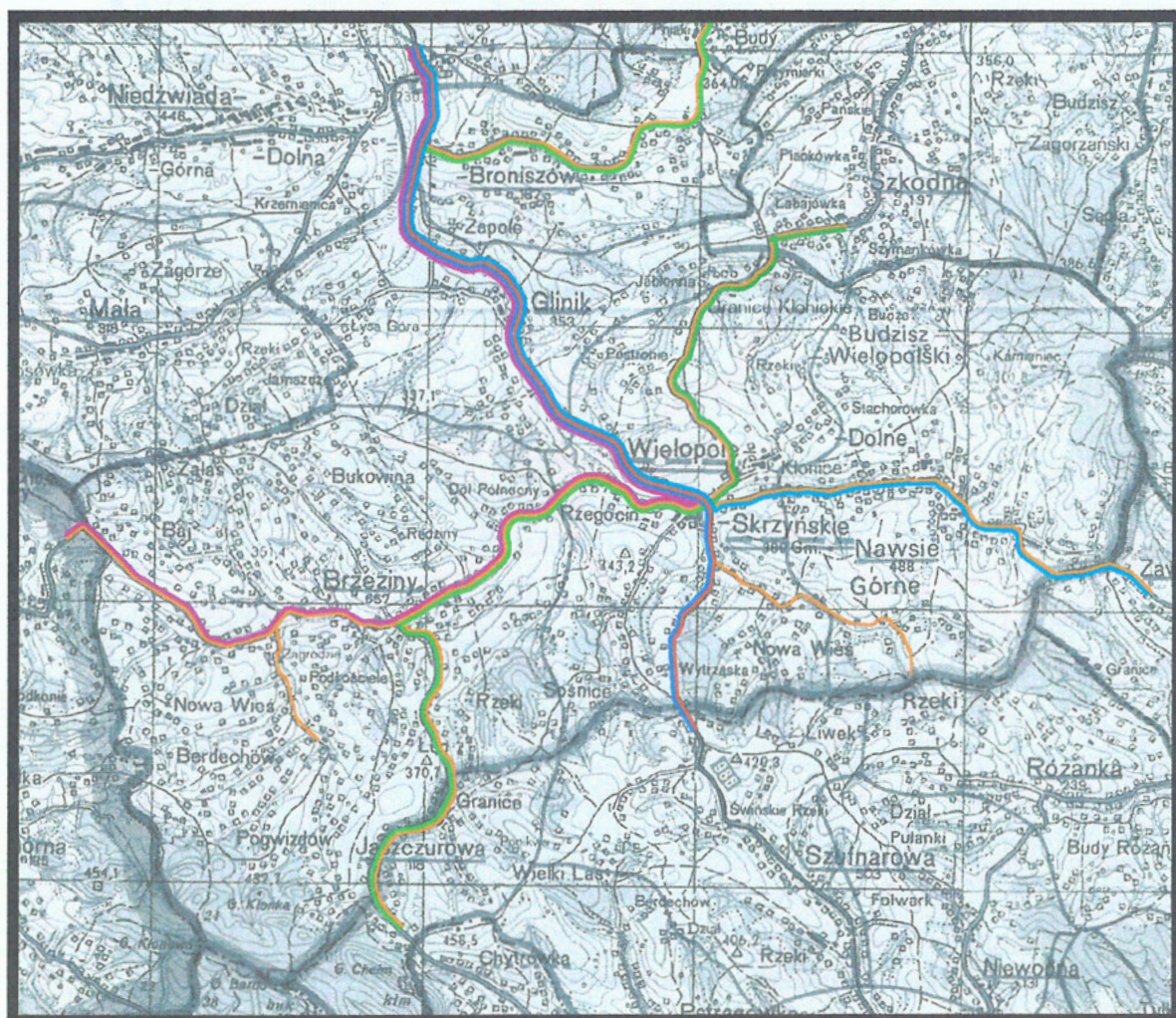
WNIOSKI DO KIERUNKÓW

Istniejący układ komunikacyjny jest ukształtowany właściwie i dalszy jego rozwój będący jednym z warunków rozwoju gospodarczego gminy powinien polegać na:

1. Utrzymaniu i ochronie istniejących pasów drogowych
2. Modernizacji istniejących odcinków dróg, polegającej na dostosowaniu do odpowiednich klas technicznych
3. Przebudowie skrzyżowań drogowych do standardów spełniających wymogi bezpieczeństwa ruchu drogowego
4. Stopniowej realizacji przebudowy nawierzchni dróg gminnych w obszarach o słabym poziomie obsługi komunikacyjnej – na podstawie ustalonej hierarchii funkcjonalnej poszczególnych odcinków
5. Budowie ścieżek rowerowych, chodników dla pieszych lub ciągów pieszo – jezdnych dla zapewnienia bezpieczeństwa „niechronionych” użytkowników ruchu oraz podniesienia atrakcyjności ruchu rowerowego jako środka transportu i rekreacji.
6. Weryfikacji organizacji ruchu z uwzględnieniem urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Gmina Wielopole Skrzyńskie

linie autobusowej komunikacji publicznej

Gmina Wielopole Skrzyńskie

sieć drogowych powiązań zewnętrznych

35510

Dąbica - Brzeziny - Wielopole Skrzyńskie

986

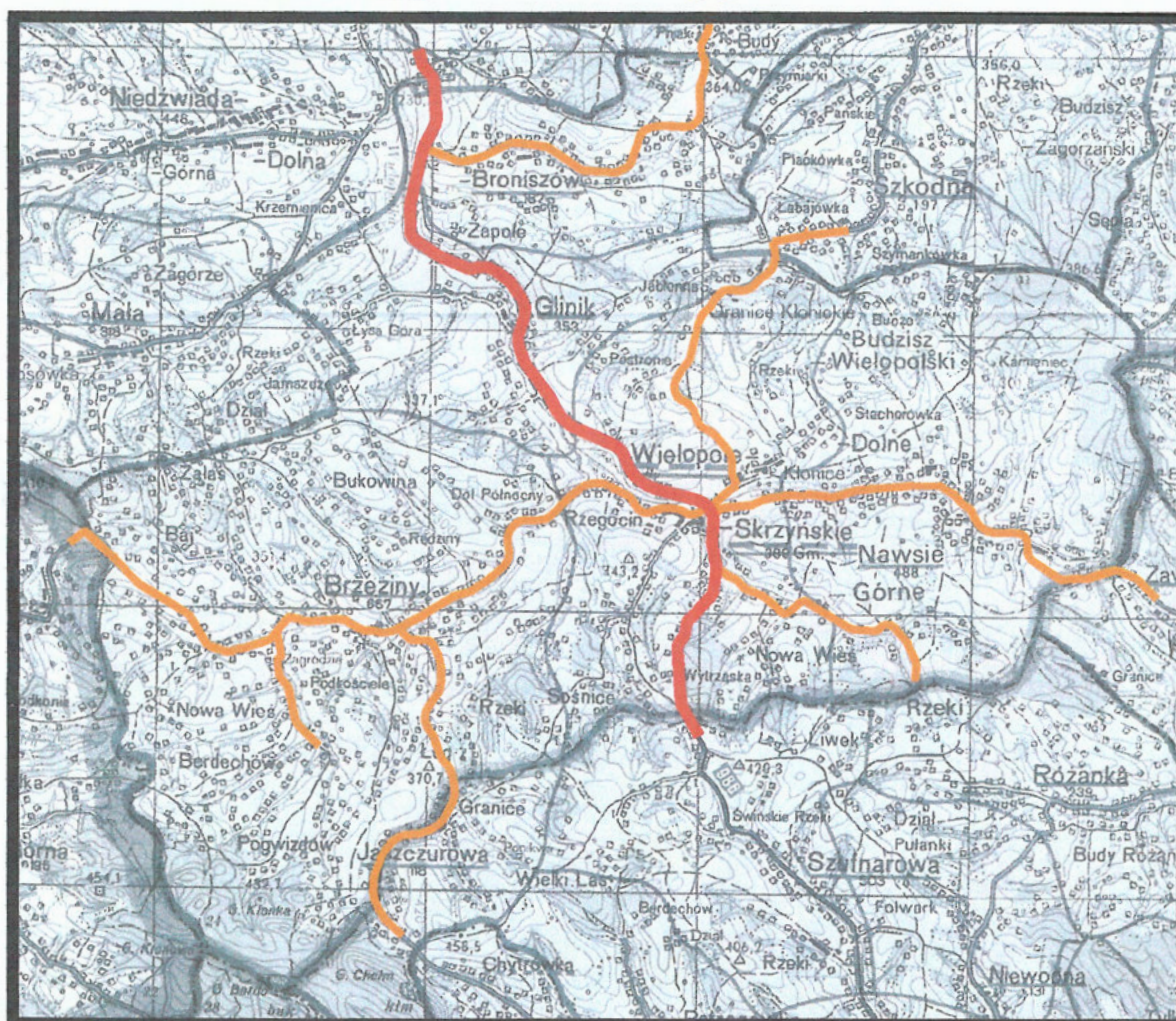
Dąbie - Ropczyce - Wiśniowa

35507

droga nr 4 - Gnojnica - Broniszów

35530

Sędziszów Młp. - Zagorzyce - Wielopole Skrz

35533

Sędziszów Młp. - Bystrzyca - Wielopole Skrzyńskie

35528

Wielopole Skrzyńskie - Różanka - Grodzisko

- droga wojewódzka
- drogi powiatowe

35512

Brzeziny - Jaszczurowa - Słępina

986

Dąbie - Ropczyce - Wiśniowa

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE**

**UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE
Z DOTYCHCZASOWEGO UZBROJENIA
TERENU W ZAKRESIE ELEKTROENERGETYKI
I TELEKOMUNIKACJI**

ELEKTROENERGETYKA

CHARAKTERYSTYKA TERENÓW

Teren wsi Wielopole Skrzyńskie

Teren ten posiada infrastrukturę elektroenergetyczną dostosowaną do wielkości terenów zabudowanych i generowanych przez nią potrzeb. Jest ona najgęstsza i najlepiej wyposażona w porównaniu z innymi terenami w gminie.

Sieć Średniego Napięcia była modernizowana w latach 80-tych i posiada 14 stacji typu STSa 20/250, STSa 100 z mocami transformatorów: 63, 100, 160 kVA. Stacje te dają możliwości wymiany transformatorów na większe i pewnego wzrostu mocy.

Teren wsi Glinik

Jest to teren rolniczy o zabudowie zagrodowej. Sieć Średniego Napięcia na terenie Glinika była modernizowana i dostosowana do aktualnych potrzeb w latach 90-tych. Istnieje 13 stacji transformatorowych, typowych STSa 20/250 o mocach 100 i 160 kVA. Ponieważ są to stacje nowego typu dają możliwości wymiany transformatorów i wzrostu mocy.

Teren wsi Broniszów

Sieć Średniego Napięcia na tym terenie była modernizowana w latach 90-tych i jest dostosowana do potrzeb. Posiada 4 stacje typu STSpb 20/250, STSR 20/250 o mocy 100kVA oraz dwie stacje stare typu ŻH 15 o mocy 100 kVA. Stacje STS oraz STSR pozwalają na rozbudowę, natomiast stare stacje ŻH należy wymieniać przewidując wzrost mocy.

Teren wsi Nawsie

Sieć Średniego Napięcia była modernizowana w latach 90-tych lecz stacje są starego typu ŻH 15, które nie dają żadnej możliwości rozbudowy, dlatego w razie potrzeby należy je wymieniać na nowe. Sieć jest wystarczająca na obecne potrzeby.

Teren wsi Brzeziny

Modernizacja sieci na terenie wsi była przeprowadzana w latach 90-tych. Wystarczające są rezerwy mocy dla obecnych potrzeb.

UWAGI OGÓLNE

W chwili obecnej teren posiada infrastrukturę elektroenergetyczną zmodernizowaną, dostosowaną do obecnych potrzeb, pozwalającą w zadowalającym stopniu pokryć zapotrzebowanie terenu w energię elektryczną.

Na terenie Wielopola przy drodze Wielopole Skrzyńskie – Sędziszów przewidywana jest w planie rezerwa terenu pod realizację nowego źródła zasilania – stacji 110/15 kV. Będą z niej wyprowadzone linie magistralne w kierunku: Sędziszowa, Ropczyc, Strzyżowa, Wiśniowej i Brzostka. Przy budowie tych linii będą wykorzystane częściowo linie istniejące jak również zaistnieje potrzeba budowy nowych odcinków.

TELEKOMUNKACJA

CHARAKTERYSTYKA TERENÓW

Teren gminy Wielopole Skrzyńskie jest terenem rolniczym, o zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej i zagrodowej oraz sporadycznie usługowej, która gdzieś tam ciągnie się wzdłuż dróg a gdzieś tam jest rozrzucona.

Wsie: Wielopole, Glinik, Nawsie i Broniszów są stosunkowo dobrze uzbrojone w sieci telekomunikacyjne tym bardziej, że w ostatnich latach był robiony remont tych sieci i zostały wyposażone dodatkowo w system radiolinii.

Wieś Brzeziny posiada starą sieć teletechniczną, nie wystarczającą dla zaspokojenia rosnących potrzeb społeczeństwa w systemy łączności.

Na terenie gminy istnieje we wsi Broniszów maszt telefonii radiowej – TPSA.

WNIOSKI

1. Na terenach wolnych od zainwestowania kubaturowego, które mogą być zainwestowane, w przypadku przeznaczenia ich na cele rozwojowe konieczna będzie realizacja nowych sieci.
2. We wsi Brzeziny konieczna jest modernizacja sieci teletechnicznej.
3. Infrastruktura telekomunikacyjna na terenie gminy jest na dobrym poziomie i na dzień dzisiejszy zabezpiecza potrzeby ludności w łączność telekomunikacyjną. W razie rozwoju i doinwestowania gminy istniejącą sieć należy modernizować i poszerzać.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE**

**UWARUNKOWANIA
WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW
I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE
PRZEPISÓW SZCZEGÓLNYCH –
HISTORYCZNE I KULTUROWE**

OBIEKTY I ZAŁOŻENIA WPISANE DO REJESTRU ZABYTKÓW:

1. Kościół pod wezwaniem Wniebowzięcia Matki Bożej w Wielopolu Skrzyńskim (A – 1040 z 10.08.1979 roku)
2. Plebania przy kościele pod wezwaniem Matki Bożej w Wielopolu (A – 28 21.09.2000 roku)
3. Park podworski w Broniszowie - pomniki przyrody (A – 1225 z 22.05.1991 roku)
4. Kościół parafialny pod wezwaniem św. Mikołaja w Brzezinach (A – 96 23.09.1936 roku) wraz z zespołem
5. Zespół dworski w Brzezinach (A – 983 04.10.1976 roku) – dwór, stodoła dworska, spichlerz dworski, resztki parku
6. Stanowiska archeologiczne – na miejscu dawnego zamczyska za szkołą w Wielopolu

**OBIEKTY I ZAŁOŻENIA WARTOŚCIOWE CHRONIONE W MIEJSCOWYCH
PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO**

Nawsie Górne:

1. Rządówka ob. dom mieszkalny wł. F.Flezia i wł. Posiadło – zespół murowany ok. poł. XIX wieku (proponowane utworzenie strefy historycznego zainwestowania H2)

Wielopole Skrzyńskie:

1. Kapliczka św. Floriana i Sebastiana w rynku, ok. XVIII w.
2. Kapliczka przy drodze z Wielopola do Brzeziny przy posesji nr 257
3. Dzwonnica murowana XVIII/XIX wiek
4. Fortyfikacje miejskie – wały ziemne XV/XVI wiek
5. Dom drewniany nr 96, XIX w. wł. J. Bożejewski
6. Dom drewniany nr 110, 1848 r. wł. J. Ślusarczyk
7. Dom drewniany nr 111, ok. 1886 r. wł. E. Mikowski

8. Dom drewniany nr 114, 1930 – zbudowany przez miejscowego stolarza, rzeźbiarza Antoniego Kotowskiego, wł. M. Bogusz
9. Trzy cmentarze

Broniszów:

1. Pozostałości parku dworskiego XIX wiek

Brzeziny:

1. Kapliczka św. Jana Nepomucena (przy drodze do Małej) murowana 2 poł. XIX w
2. Kapliczka pod wezwaniem Matki Boskiej wł. T. Święch, drewniana, XVIII w
3. Cmentarz z pocz. XIX w.

Glinik:

1. Kapliczka przy skrzyżowaniu dróg do Rzegocina i Wielopola, murowana pierwsza poł. XIX wieku
2. Kapliczka przydrożna wł. Ozga – murowana poł. XIX wieku
3. Kapliczka przydrożna – murowana 2 poł. XIX wieku

ISTNIEJĄCE OBSZARY I OBIEKTY ZABYTKOWE PROPONOWANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ – FORMY OCHRONY

1. STREFA „B” – ochrony zachowanych elementów zabytkowych:

B – 1 obejmuje średniowieczny układ urbanistyczny dawnego miasteczka Wielopole Skrzyńskie. Na obszarze tym ochronie konserwatorskiej podlegałyby zachowane założenie rynkowe z wychodzącymi zeń ulicami, podział działek przyrynkowych, pozostałości dawnych wałów obronnych, istniejąca dawna zabudowa miejska - zarówno murowana jak i drewniana, położona w rynku i przy uliczkach. Teren ten wymaga opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego opartego na wcześniejszym „Studium historyczno – urbanistycznym”.

B – 2 obejmuje teren położony w bezpośrednim sąsiedztwie zabytkowego, drewnianego zespołu kościelnego w Brzezinach objętego strefą A. Na obszarze tym znajdują się obiekty o cechach zabytkowych: budynek dawnej plebani wraz z zabudowaniami gospodarczymi, pozostałości po stawach, starodrzew, ogrodzenie z żywopłotu grabowego – ogrodu plebańskiego, dwa cmentarze parafialne, drewniana kostnica.

2. STREFA „E” – ochrony ekspozycji obiektów zabytkowych

Strefa ta obejmuje tereny stanowiące zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów i obiektów zabytkowych. Ochrona konserwatorska w tej strefie polega przede wszystkim na zakazie wznoszenia obiektów kubaturowych mogących zniekształcić ekspozycję zespołów zabytkowych.

E – 1 ekspozycja zabytkowego parku w Broniszowie od strony południowej, z drogi relacji Wielopole Skrzyńskie – Ropczyce.

E – 2 ekspozycja zespołu kościelnego w Brzezinach od strony drogi.

E – 3 ekspozycja na Wielopole Skrzyńskie od nowej obwodnicy

3. STREFA „K” – ochrony krajobrazu kulturowego

Strefa ta obejmuje obszary bezpośrednio związane z układem historycznym, znajdujące się w jego otoczeniu.

Działalność konserwatorska w tej strefie winna zmierzać do zachowania bądź częściowego odtworzenia elementów krajobrazu urządzonego.

Dla obszaru gminy wyznaczono **strefy K** obejmujące tereny krajobrazu kulturowego utworzonego integralnie z interesującym krajobrazem naturalnym powiązanego przeważnie z układem ruralistycznym. Zabrania się lokalizacji na obszarze strefy obiektów o dużej kubaturze, funkcji szkodliwej dla środowiska i dysharmonizujących z tradycyjną zabudową i naturalnym otoczeniem. Nowa zabudowa winna być lokalizowana na historycznie zagospodarowanym terenie, zgodnie z wytycznymi do ochrony układów ruralistycznych (pkt. IV/8

Winna być zachowana naturalna rzeźba terenu z ukształtowanymi jarami, wąwozami, w których często płyną ciekі wodne oraz naturalne zadrzewienie wąwozów i wzdłuż cieków wodnych.

Zaleca się zachowanie bez zabudowy naturalnych kompleksów łąk nadrzecznych, stanowiących tereny zalewowe.

K – 1 krajobraz kulturowy wsi Broniszów

K – 2 krajobraz kulturowy Wielopola Skrzyńskiego – Konice

K – 3 krajobraz kulturowy Wielopola Skrzyńskiego – Nowa Wieś

K – 4 krajobraz kulturowy Glinika

4. STREFA „H” – ochrony obszarów historycznego zainwestowania

Strefa ta obejmuje obszary, na których zachowały się w reliktovej formie fragmenty historycznych założeń planistycznych lub zabudowy. W strefie tej nie postuluje się odtwarzania dawnego układu (z uwagi na jego zachowaną szcztątkową formę), lecz pozostawienie istniejących reliktoów w pierwotnym stanie, ewentualnie wkomponowanie ich – pod nadzorem konserwatorskim – w nową zabudowę.

H – 1 obszar historycznego zainwestowania w Brzezinach obejmujący kuźnię, organistówkę, dworzysko i kapliczkę ze św. Janem Nepomucenem

H – 2 obszar historycznego zainwestowania w Nawsiu Górnym – Folwark obejmujący dawne założenie dworskie z połowy XIX w.

H – 3 obszar historycznego zainwestowania w Wielopliolu Skrzyńskim

5. STREFA „U” - ochrony zachowanych układów urbanistycznych

Układy ruralistyczne obejmują historyczne układy planistyczne wsi. Na obszarach tych nowa zabudowa może być lokalizowana z maksymalnym zachowaniem istniejących już układów działek, bez dalszego ich dzielenia.

Wytyczne do nowej zabudowy oraz remontów istniejącej winny być wydawane przez Gminne służby budowlane. Winny one uwzględniać następujące wymogi konserwatorskie:

- nowe obiekty winny bryłą, wysokością, detalem i kształtem symetrycznych, wysokich dachów nawiązywać do historycznych rozwiązań architektonicznych, (najwłaściwsze są obiekty parterowe o rzucie wydłużonego prostokąta),
- układ zabudowy na działce winien wynikać z historycznego układu zabudowy wiejskiej,
- zaleca się utrzymanie istniejącej drewnianej zabudowy, kwalifikującej się do zachowania ze względu na stan techniczny, poprzez remont i adaptację dla współczesnych potrzeb, przy zachowaniu ogólnego charakteru architektury obiektu, (tj. bryły, wysokości, kształtu dachu, detalu architektonicznego, niewskazane jest zastosowanie sidingu innego niż drewniany)
- podczas remontów obiektów dysharmonizujących z historyczną zabudową należy dokonywać ich korekty estetycznej np. poprzez wprowadzenie tradycyjnej formy dachu,
- jako pokrycie dachu należy stosować dachówkę ceramiczną lub inny materiał imitujący ją formą i kolorem.

Obligatoryjne zastosowanie się do w/w wymogów, a w szczególności zastosowanie wysokich symetrycznych dachów krytych odpowiednim materiałem o barwie dachówki ceramicznej pozwoli w perspektywie parunastu lub kilkudziesięciu lat zaakcentować historyczny układ planistyczny wsi oraz nada estetyczny wygląd tej zabudowie poprzez likwidację szpecącej architektury.

U - 1 obszar zachowanego układu planistycznego wsi Glinik

U - 2 obszar zachowanego układu urbanistycznego Wielopola Skrzyńskiego – Rzegocin

U - 3 obszar zachowanego układu urbanistycznego Wielopola Skrzyńskiego – Konice

6. STREFA „OW” – obserwacji archeologicznych

W strefie tej znajdują się tereny o domniemanym, na podstawie badań lub przekazów źródłowych, występowaniu reliktywów archeologicznych.

Na obszarze tym wszelka działalność inwestycyjna musi być dokonywana pod nadzorem archeologiczno – konserwatorskim. W przypadku prac prowadzonych przez prywatnych inwestorów istnieje obowiązek zlecenia przez nich sondażowych badań lub nadzorów archeologicznych.

7. ZABYTKI ARCHEOLOGICZNE:

1. pojedyncze ślady osadnictwa
2. rzeczywisty zarys osadnictwa
3. stanowisko archiwalne

8. WAŻNIEJSZE KAPLICZKI I KRZYŻE PRZYDROŻNE (do załącznika nr34):

1. KRZYŻ DREWNIANY (WŁ. DARŁAK)
2. KRZYŻ DREWNIANY (WŁ. MARCINIEC)
3. KRZYŻ METALOWY

4. NOWA FIGURA .
5. NOWA KAPLICA
6. KRZYŻ DREWNIANY
7. KRZYŻ DREWNIANY (SOWIŹDZAŁ ZYGMUNT)
8. KAPLICZKA (WŁ. POCIASK)
9. KAPLICZKA (WŁ. PTASZEK)
10. KRZYŻ DREWNIANY (WŁ. CABAJ)
11. KAPLICZKA (FELIKS MIŚ)
12. KAPLICZKA Nr 22 (WŁ. TĘCZAR)
13. KRZYŻ DREWNIANY Z PASJĄ
14. KAPLICZKA
15. KRZYŻ DREWNIANY
16. KRZYŻ DREWNIANY (3 LIPY WOKÓŁ)
17. KRZYŻ
18. KAPLICZKA SŁUPOWA
19. FIGURA
20. KAPLICZKA DREWNIANA (WŁ. ŚWIĘCH)
21. KAPLICZKA NOWA
22. MIEJSCE PO KAPLICZCE
23. KRZYŻ (1913r.)
24. KAPLICZKA MUROWANA ŚW. JANA.
25. KRZYŻ
26. KAPLICZKA MUROWANA (WŁ. M. KURC)
27. KRZYŻ MISYJNY
28. KRZYŻ (K. DUDY)
29. KRZYŻ DREWNIANY
30. KRZYŻ
31. KAPLICZKA (WŁ. W. ŚWIECH)
32. KRZYŻ DREWNIANY (M. KWIATEK)
33. KRZYŻ DREWNIANY
34. KRZYŻ NA „FRYZOWYM POLU”
35. KRZYŻ DREWNIANY
36. KRZYŻ DREWNIANY
37. KRZYŻ DREWNIANY
38. KRZYŻ DREWNIANY
39. KRZYŻ NOWY
40. KRZYŻ
41. KAPLICZKA MUROWANA
42. KRZYŻ DREWNIANY
43. KRZYŻ DREWNIANY
44. KAPLICZKA (BUJAK JAN)
45. KRZYŻ DREWNIANY
46. FIGURA NOWA
47. KAPLICZKA
48. KRZYŻ
49. KAPLICZKA
50. FIGURA ŚW. JANA
51. KAPLICZKA MUROWANA
52. KRZYŻ DREWNIANY W MIEJSCU PLEBANII
53. KAPLICZKA

54. KRZYŻ
55. KRZYŻ
56. KRZYŻ MUROWANY
57. NOWA KAPLICZKA NA MIEJSCU STAREJ
58. KRZYŻ DREWNIANY
59. KRZYŻ BETONOWY
60. KAPLICZKA ZREKONSTRUOWANA
61. FIGURA M.B. KAMIENNA 1951r.
62. KAPLICZKA SŁUPOWA NA SKRZYŻOWANU DRÓG
63. KRZYŻ METALOWY
64. NOWA KAPLICZKA
65. KRZYŻ
66. KAPLICZKA ZE ŚW. JANEM NIPOMUCENEM
67. KAPLICZKA MUROWANA

9. INNE OBIEKTY ZABYTKOWE:

1. DOM (WŁ. F.SZPARA)
2. DOM Nr 118
3. ZAGRODA Nr 116
4. DOM Nr 112 (WŁ NOGA)
5. DOM Nr 99 (WŁ. PRZYBYŁO)
6. DOM Nr 87 (WŁ JANINA KUBIK)
7. DOM DREWNIANY (WŁ MAZUR)
8. DOM Nr 72 z 1950r
9. SPICHLERZ NR 76
10. DOM Nr186
11. STODOŁA Nr 185
12. DOM DREWNIANY
13. DWA DOMY DREWNIANE
14. DOM Nr20 (WŁ POCIASK)
15. DOM DREWNIANY – nieużytkowany
16. DOM Nr97 DREWNIANY (WŁ D.ŚWIECH) OK.1927r
17. KUŹNIA Nr77- przebudowana
18. DOM Nr77 (WŁ BRZOZOWSKI)
19. DOM Nr78 z 1960r (WŁ ST. LONGOSZ)
20. DOM Nr80 z1920r (WŁ L.LONGOSZ)
21. DOM Nr68
22. DOM
23. DOM
24. ZESPÓŁ DWORSKI (DWÓR, STODOŁA, SPICHLERZ)
25. PLEBANIA
26. SPICHLERZ Z OBORĄ
27. STODOŁA
28. SZKOŁA
29. DOM Nr257 (WŁ J. PAPIER)
30. DOM Nr256
31. DOM
32. DOM
33. DOM Nr426 (WŁ LUBIELCZYK)

34. DOM Nr470
35. ZAGRODA
36. DOM Nr18 z 1940r
37. DOM Nr201
38. DOM (WŁ J.ZIĘBA)
39. DOM Nr392
40. DOM Nr384
41. DOM Nr383
42. DOM Nr382
43. DOM Nr378
44. DOM Nr190 (WŁ DRYGOŚ)
45. DOM Nr85 (WŁ WIEŻIEN)
46. DOM (WŁ A KRÓL)
47. DOM Nr216
48. KUŹNIA Nr218
49. DOM Nr222 (WŁ SZYDŁO)
50. ZAGRODA Nr205
51. RZĄDÓWKA OBOK DOMU Nr 215
52. DOM DREWNIANY PRZY DOMU Nr138 (WŁ Z. BULAK)
53. DOM DREWNIANY NR 162
54. DOM Nr128 (WŁ STACHOWCZ)
55. DOM Nr126 (WŁ RZEPKA)
56. DOM DREWNIANY
57. DOM DREWNIANY(WŁ MICHALSKA)
58. DOM Nr26 (WŁ ŚLIWA)
59. DOM DREWNIANY
60. ZAGRODA Nr34 (DOM+ STODOŁA)
61. KUŹNIA Nr605 (WŁ PIETRUCHA)
62. ORGANISTÓWKA
63. DWORZYSKO Nr607 (WŁ WÓJCIK)
64. DWA DOMY DREWNIANE (DAWNA SZKOŁA, DOM NR199 –
NIEUŻYTKOWANY)
65. DOM DREWNIANY
66. DOM DREWNIANY
67. DOM DREWNIANY
68. ZESPÓŁ LEŚNICZÓWKI

10.ZABYTKOWE CMENTARZE:

- Cmentarz żydowski
- Cmentarz choleryczny

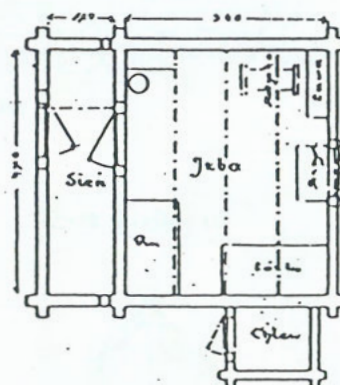
PRZYKŁADY ARCHITEKTURY REGIONALNEJ WYSTĘPUJĄCEJ NA
WIELKOPOLSZCZYŹNIE NA POCZĄTKU XX W.

TABLICA 1.

Widok z przodu.

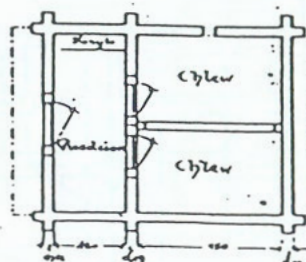
Widok z góry.

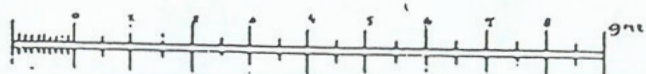
Widok z przodu.

Widok z góry.

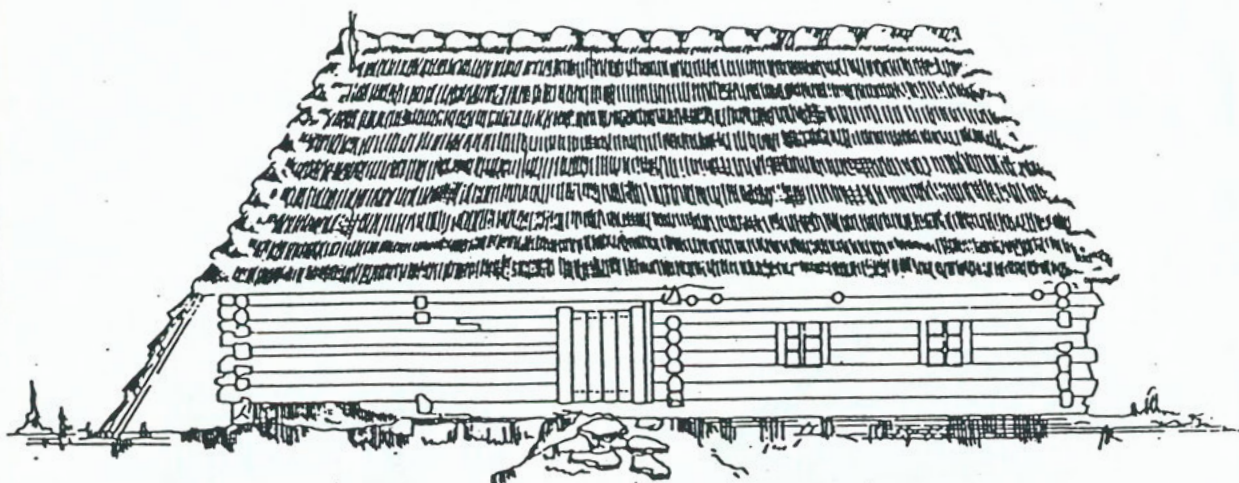

Skala 1/100

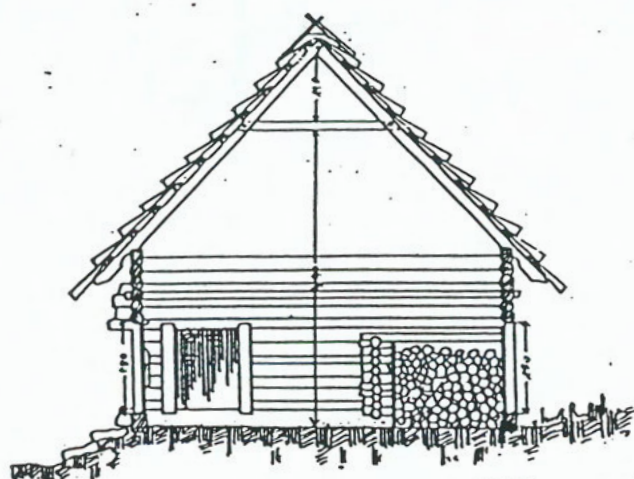

Chata i chlew, Wieś Broniszów.

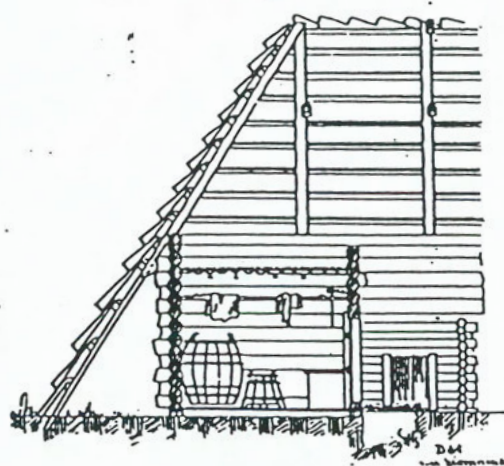
Widok z przodu.

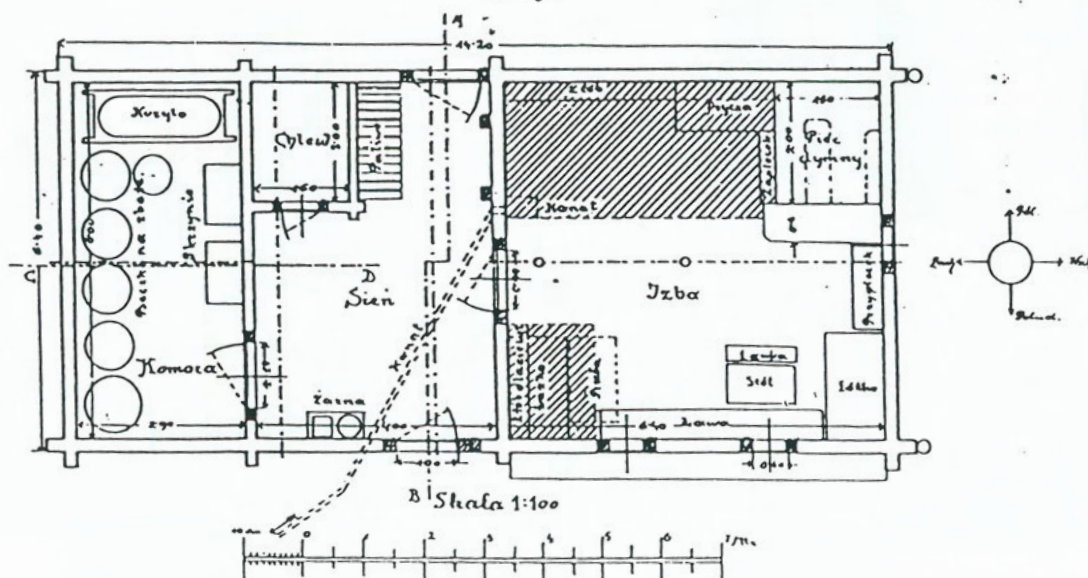
Przekrój A-B.

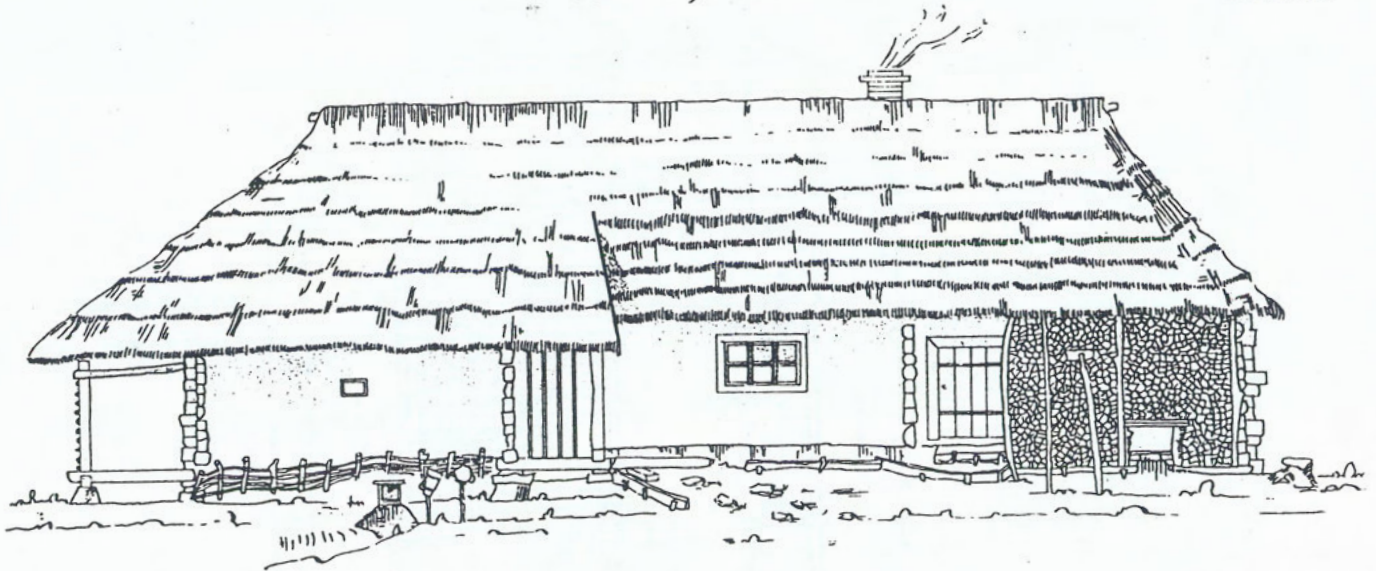

Przekrój C-D

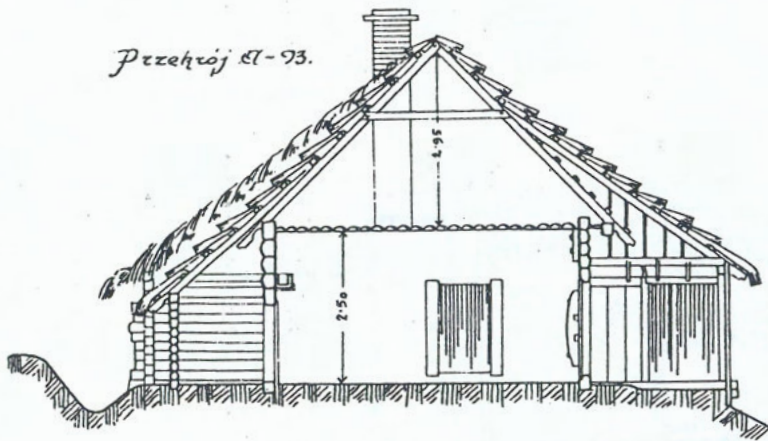

Widok z góry.

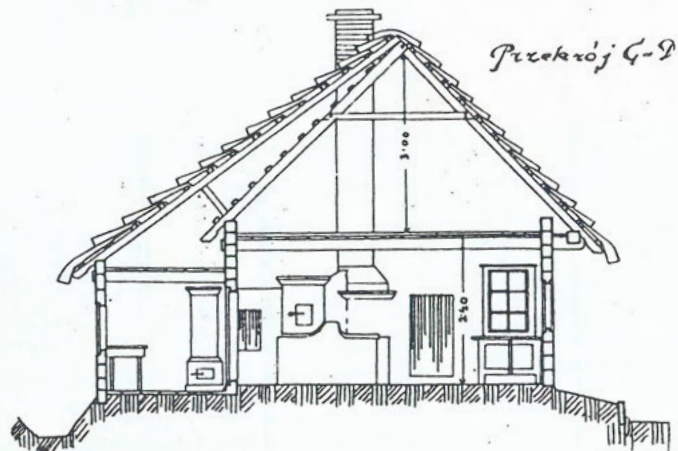

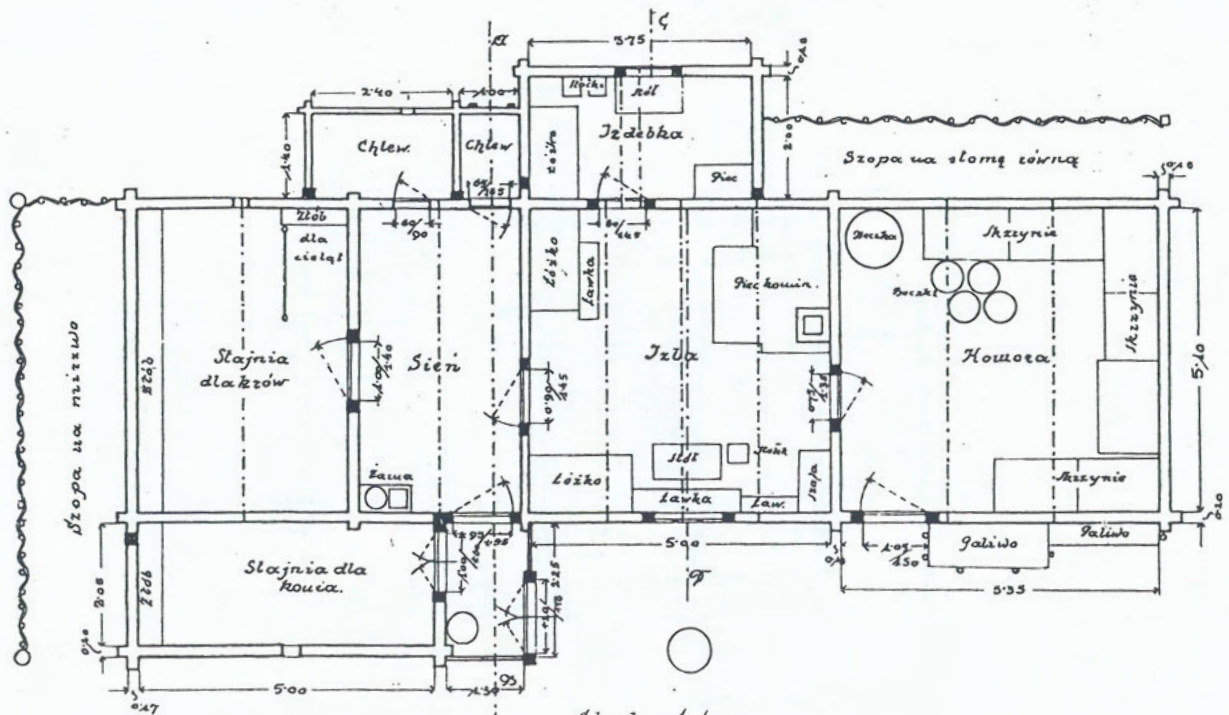
Przekrój 51-73.

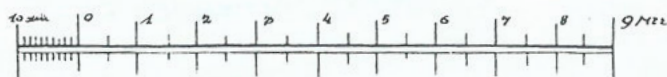
Przekrój 6-9

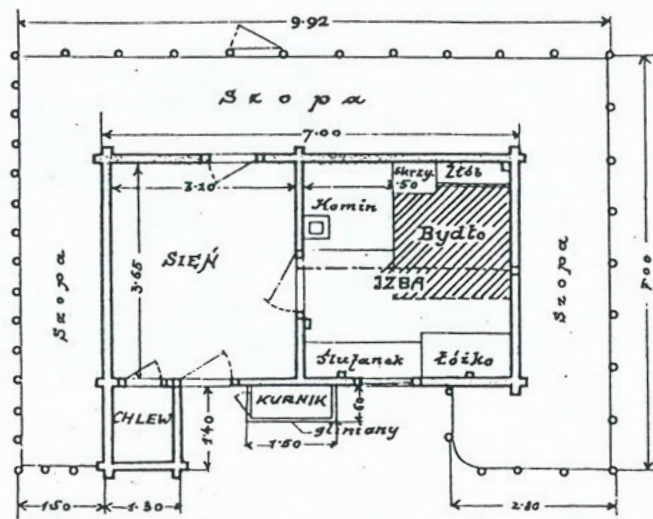

Widok z góry.

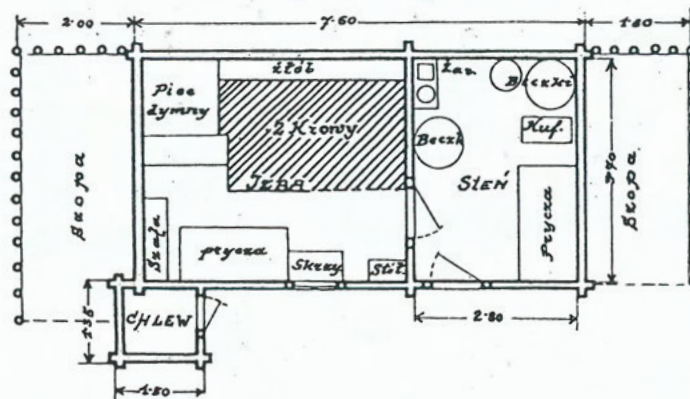
Skala 1:100.

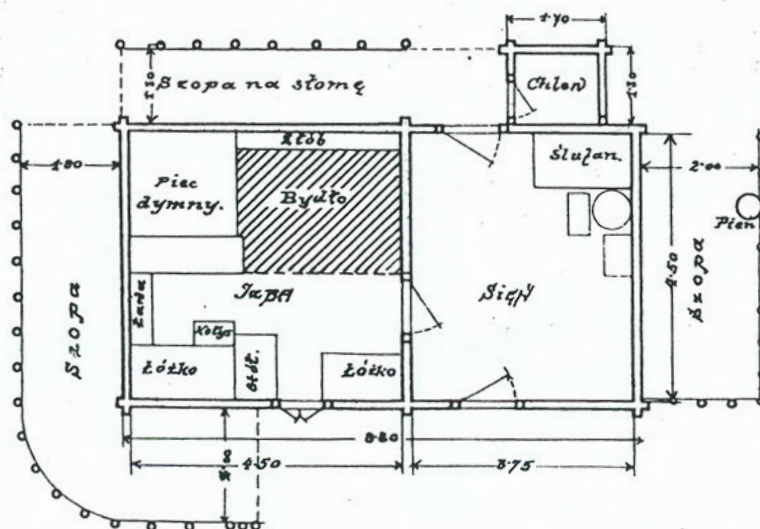
WYBOK. DACHU 4.25 m.
WYBOK. JEZU 1.80 m.

PLAN PRZYSIEMI 1:1

WYBOK. JEZU 2.30 m.

PLAN PRZYSIEMI 1:2

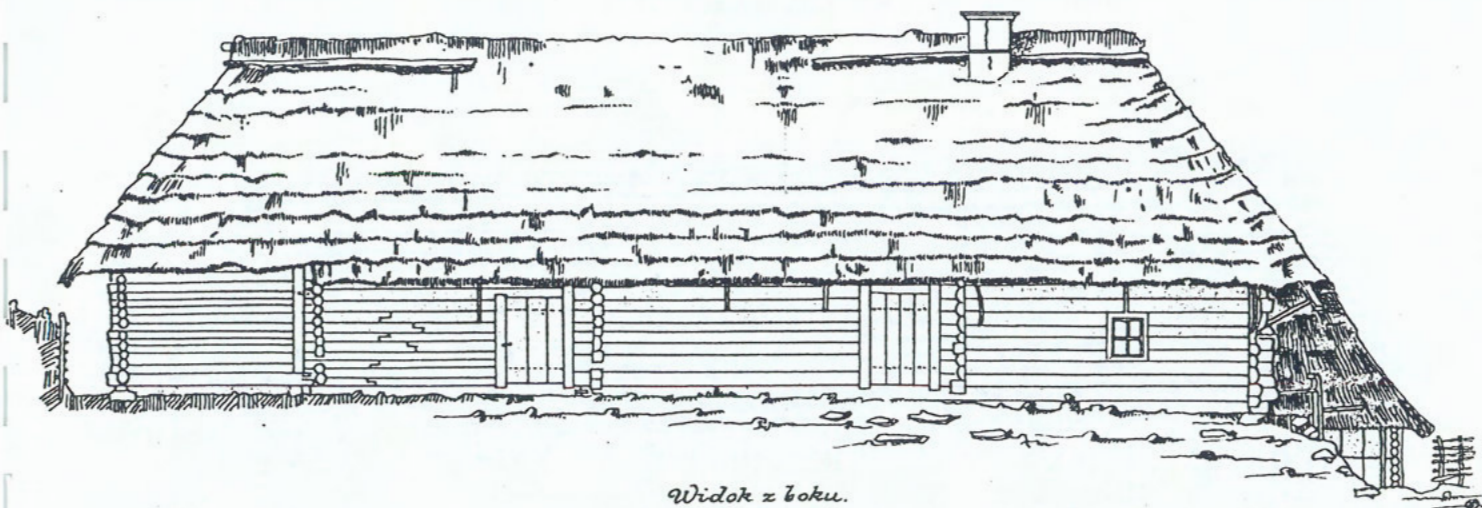

PLAN PRZYSIEMI 1:3

SKALA 1:100.

Plany chat. Wieś Broniszów i Mała.

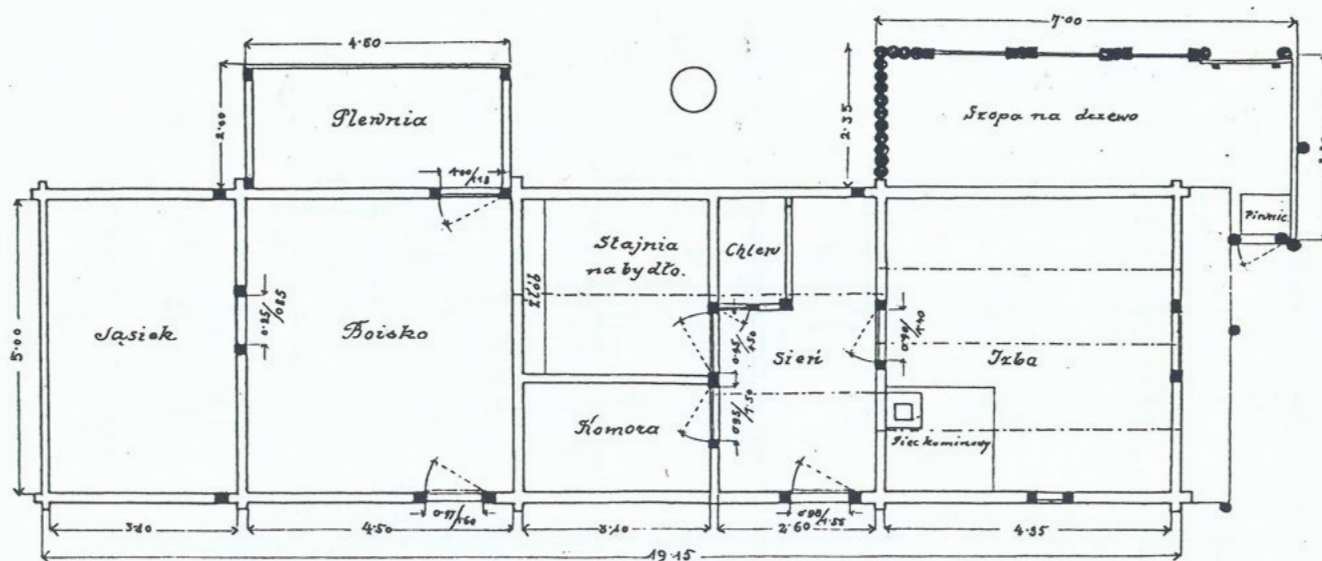
Widok z przodu.

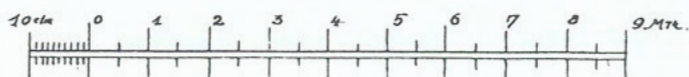
Widok z boku.

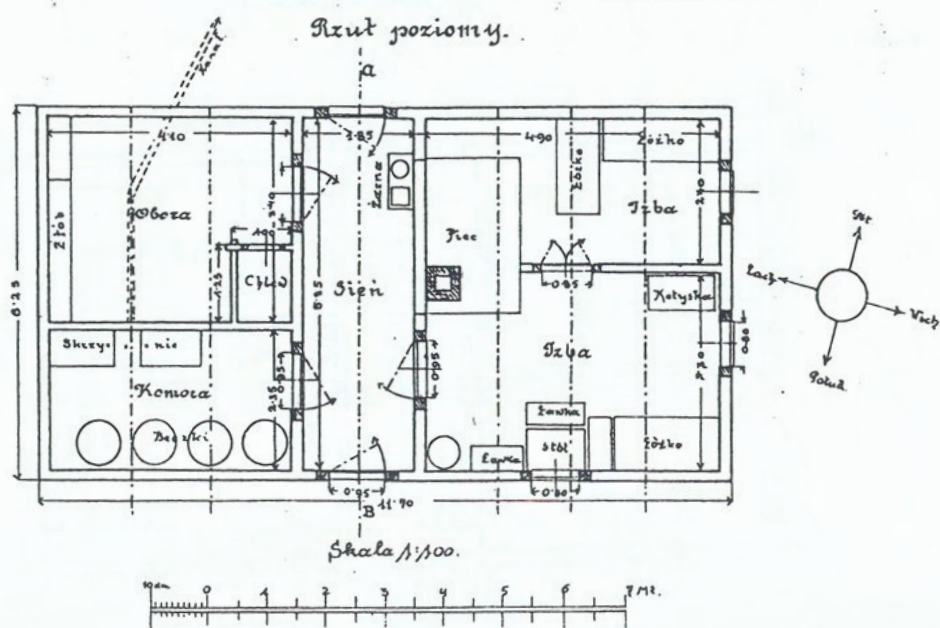
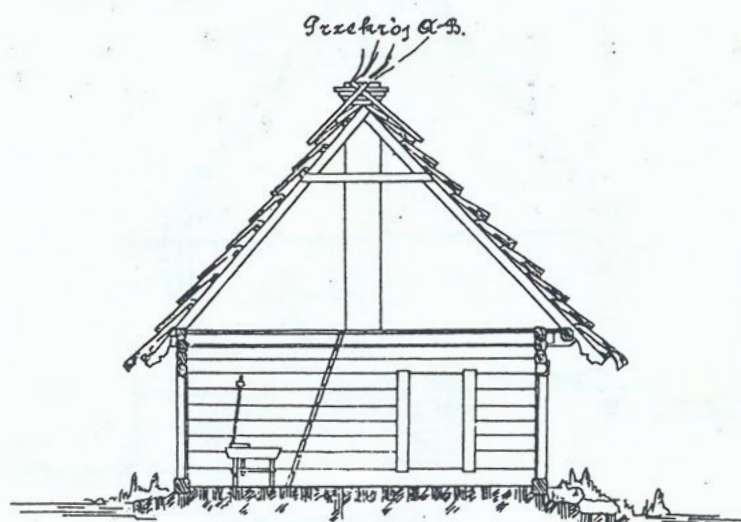
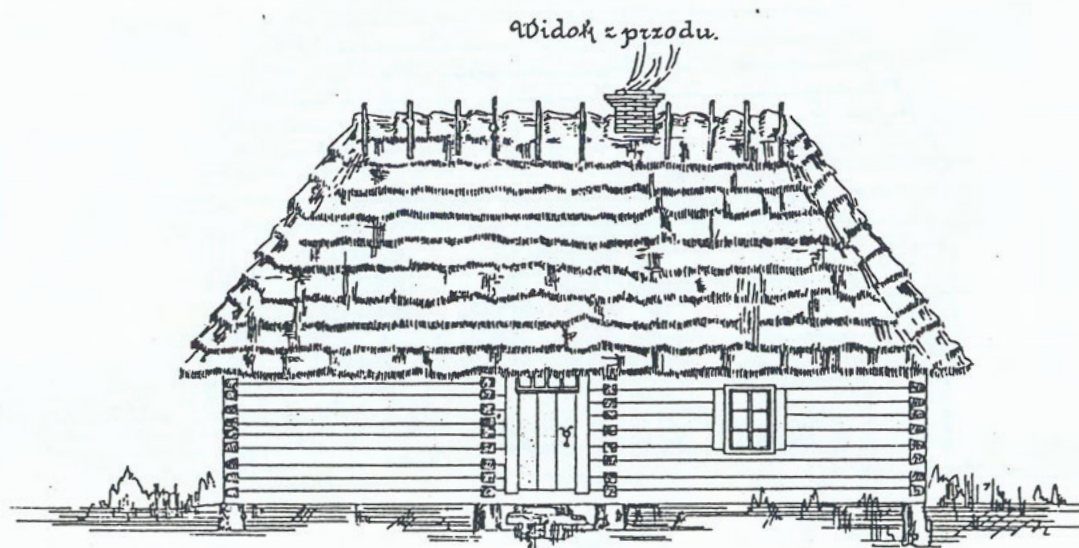
Widok z góry

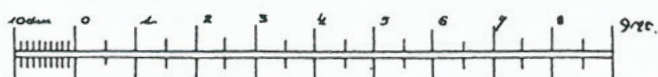
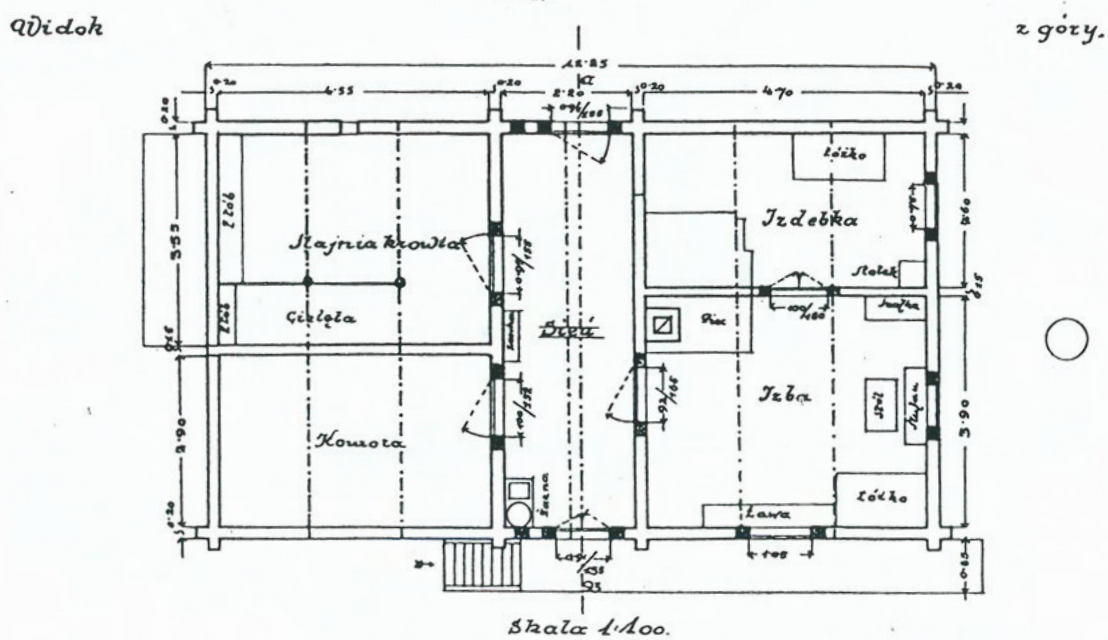
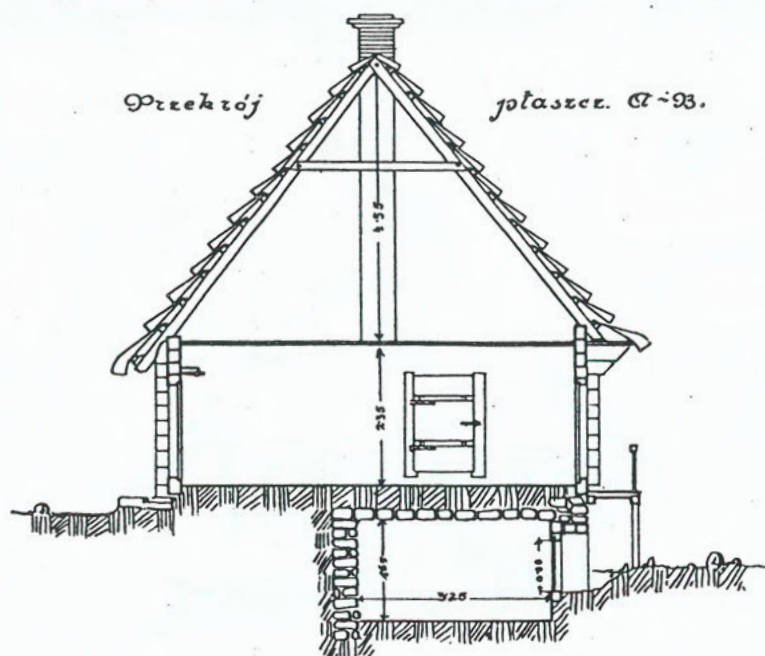
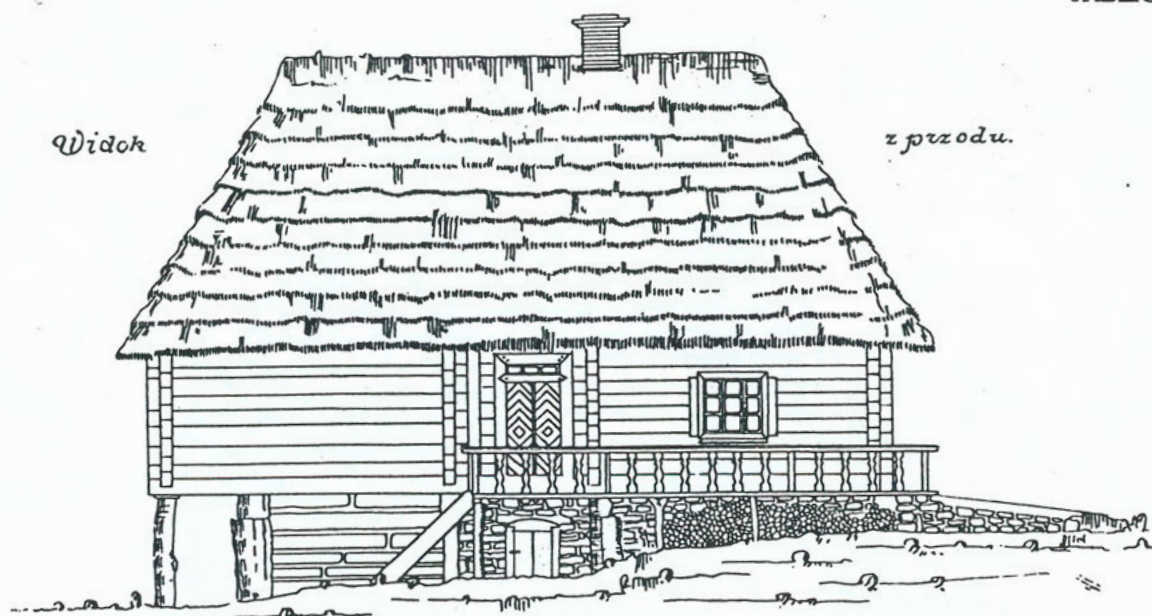
Skala 1:100.

Chata. Wieś Brzeziny.

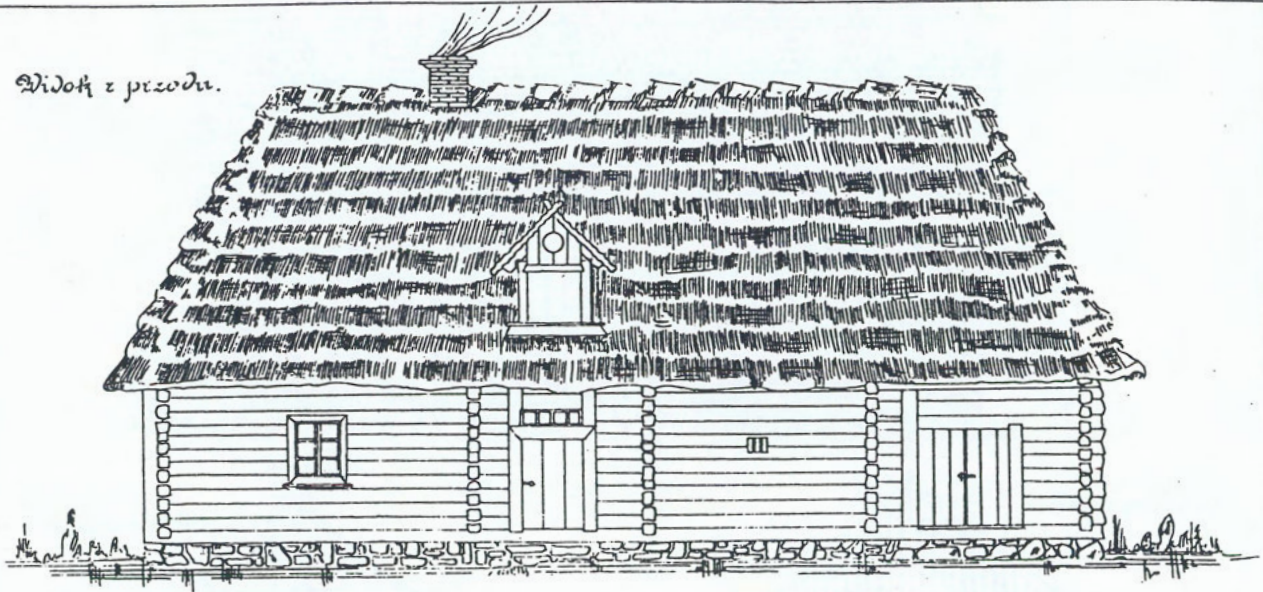

Skala 1:100.

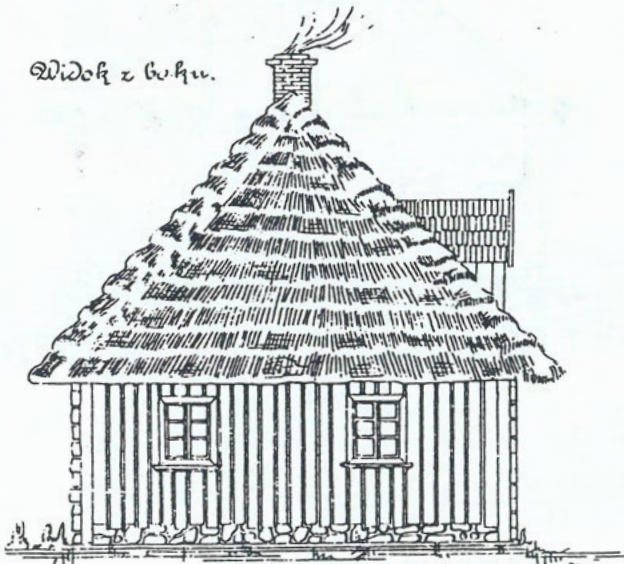

Chata. Wieś Brzeziny.

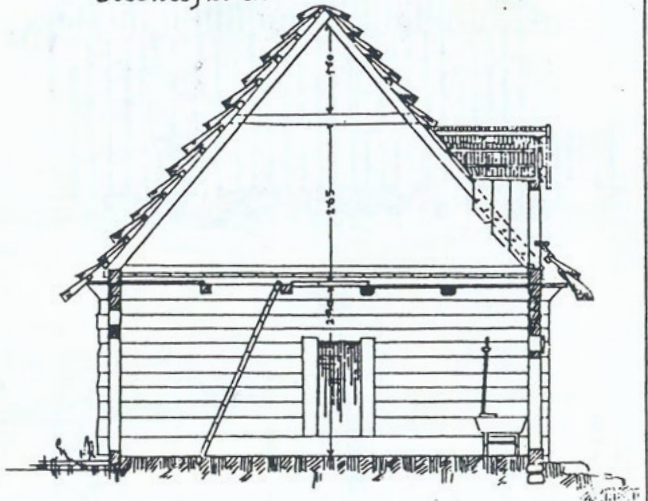
Widok z przodu.

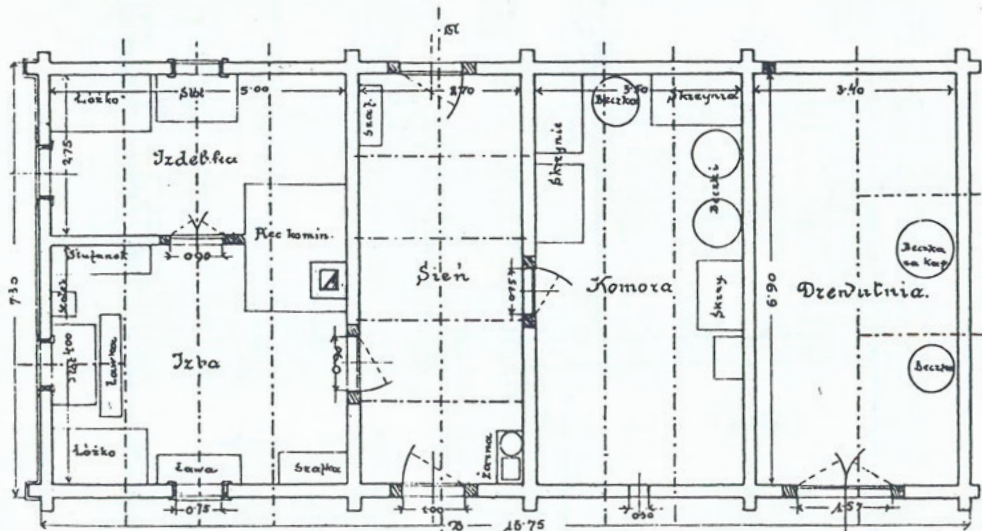
Widok z boku.

Struktura S-B.

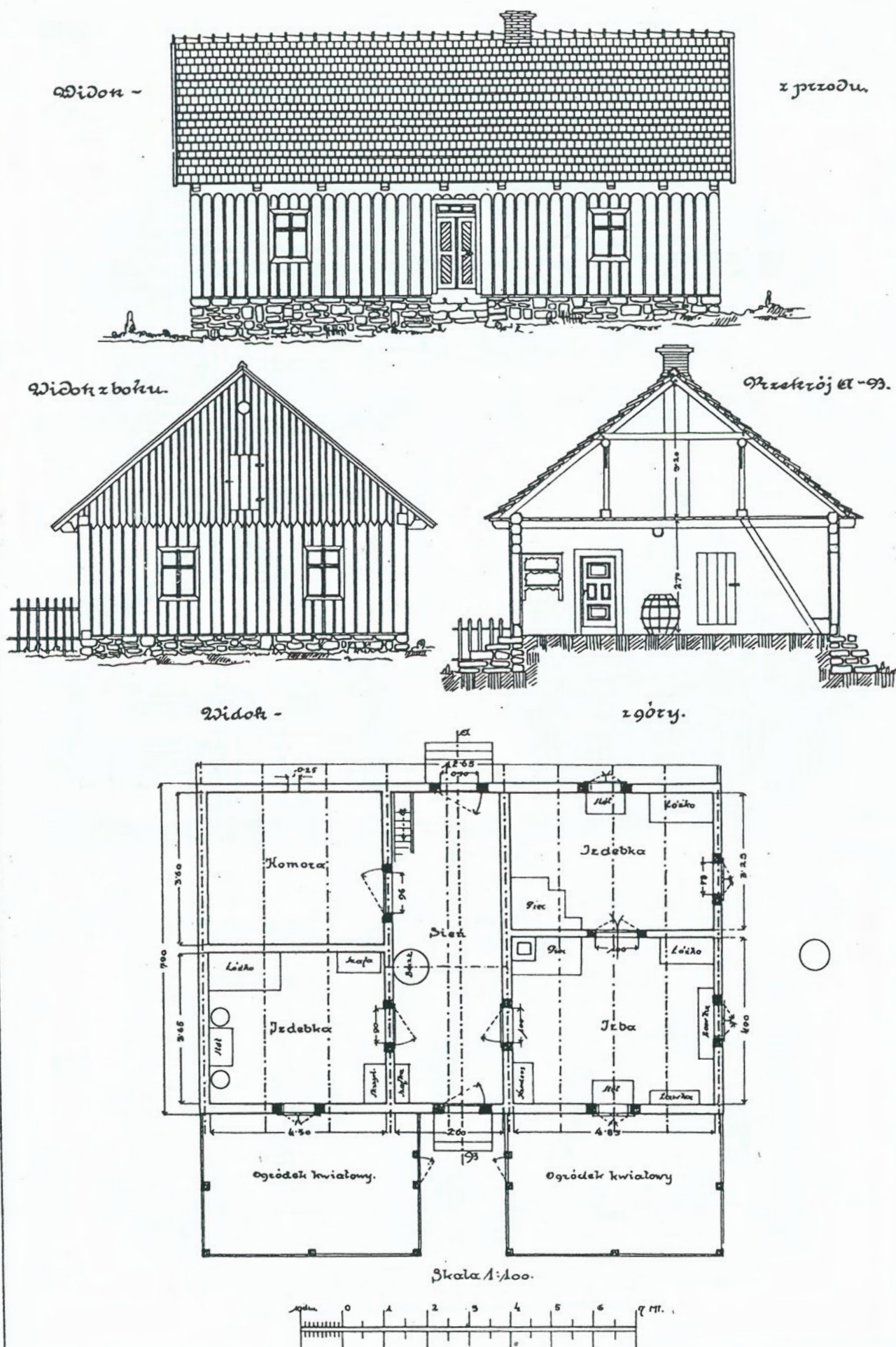

Plan poziomy.

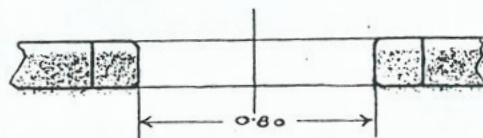
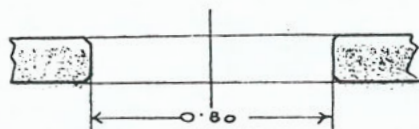
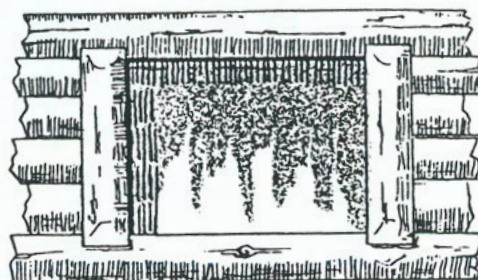
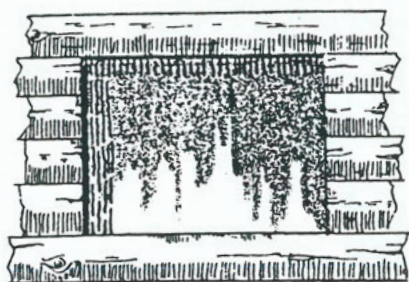
Skala 1:100

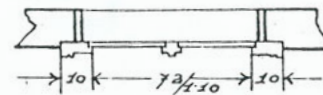
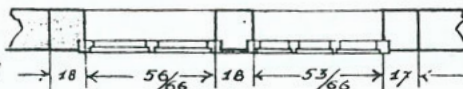
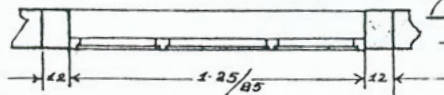
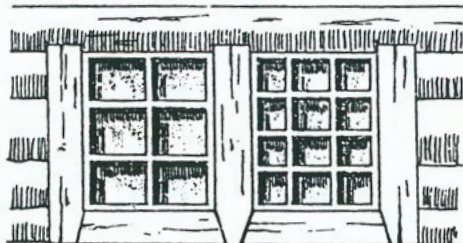
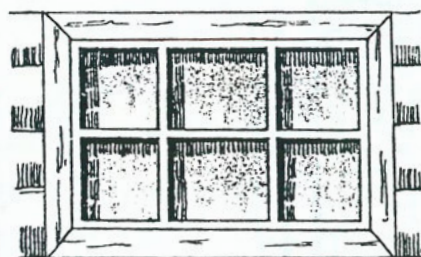
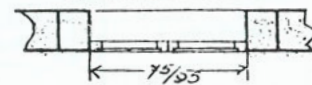
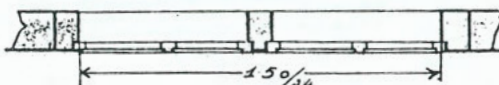
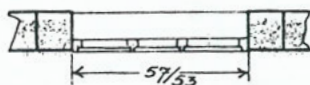
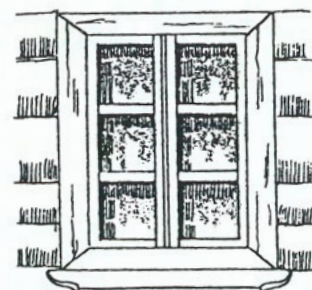
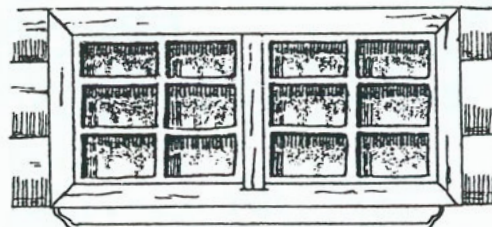
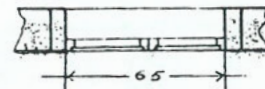
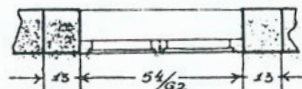
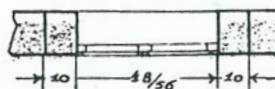
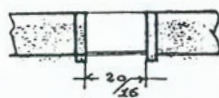
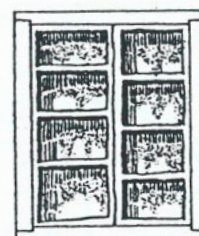

Chata. Wieś Brzeziny.

OKNA W STODOLE.

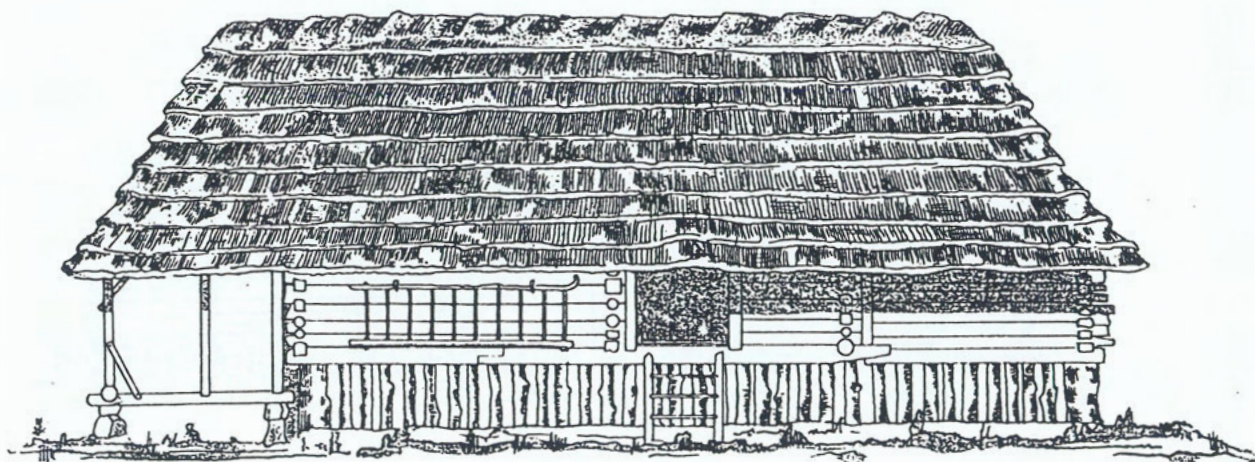

OKNA W CHATACH.

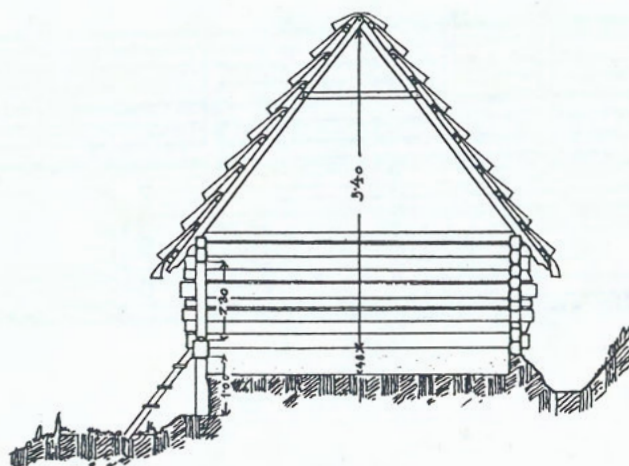

Okna w stodole i w chatach. Powiat Ropczyce, część południowa.

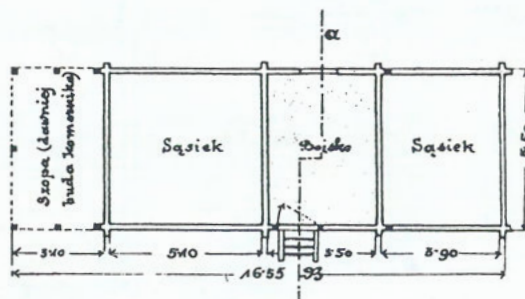
Widok z przodu.

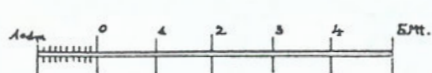
Przekrój A-B.

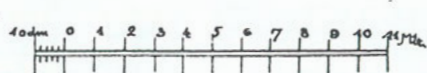
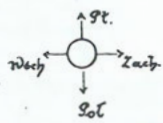
Widok z góry.

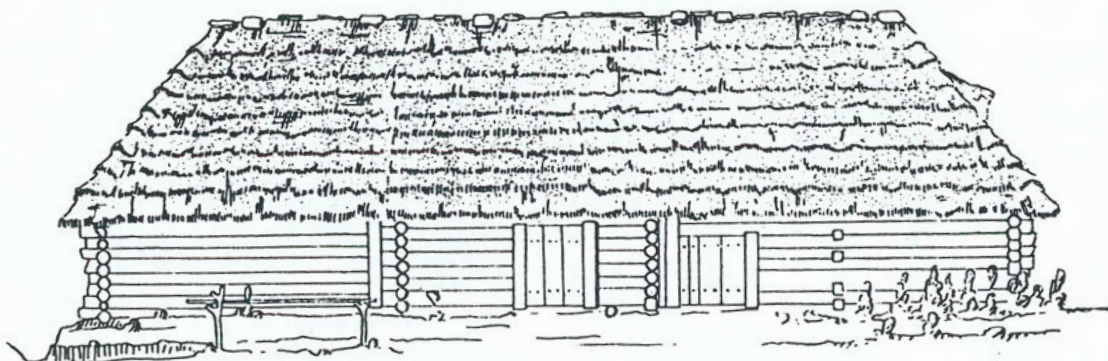
Skala 1:100 (dla widoku i przekroju).

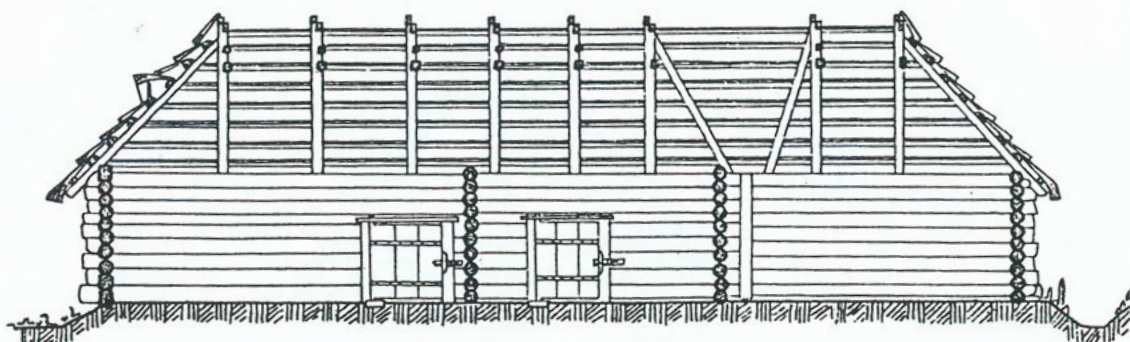
Skala 1:200 (dla planu).

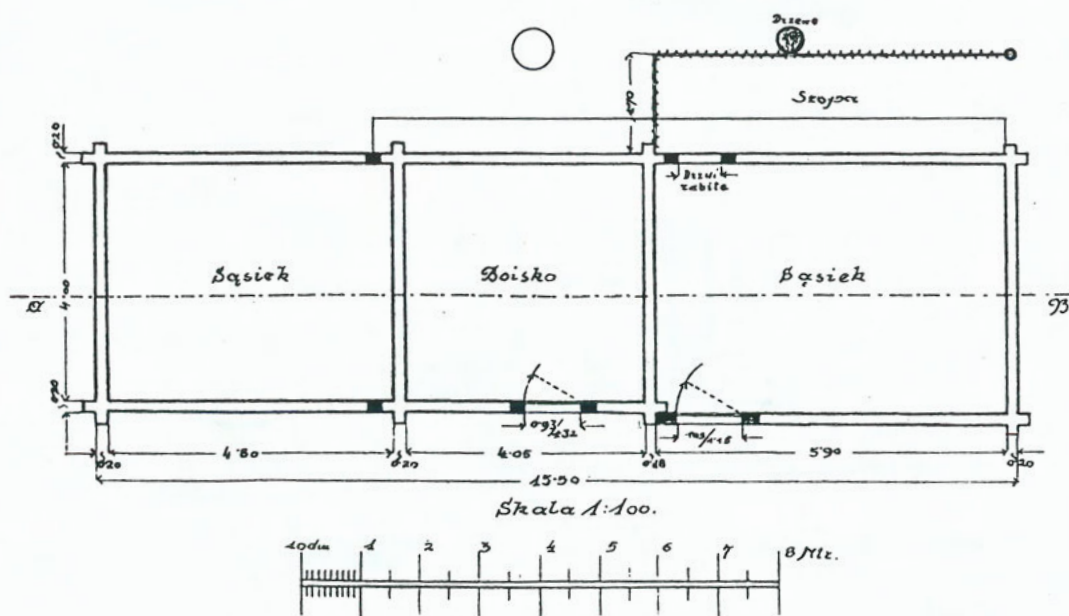
Widok z przodu

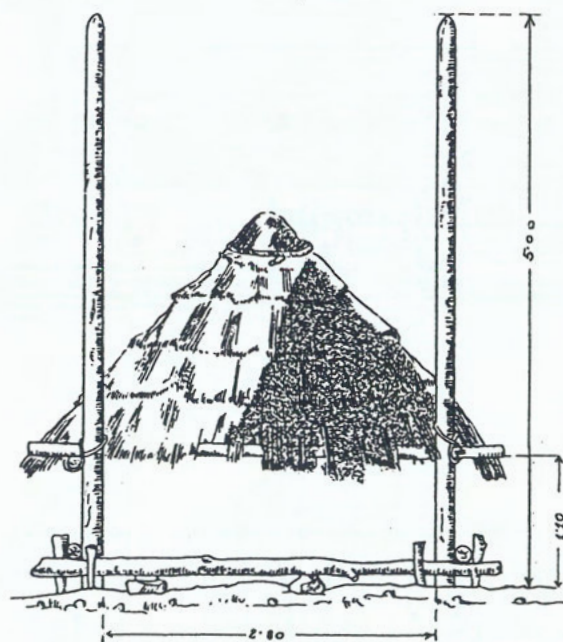
Przekrój A-93

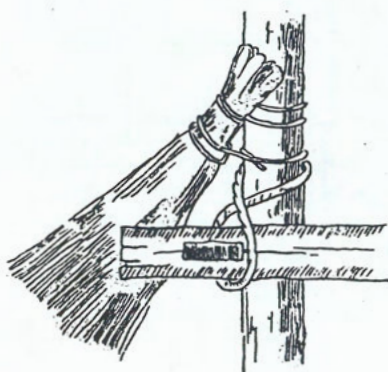
Widok z góry

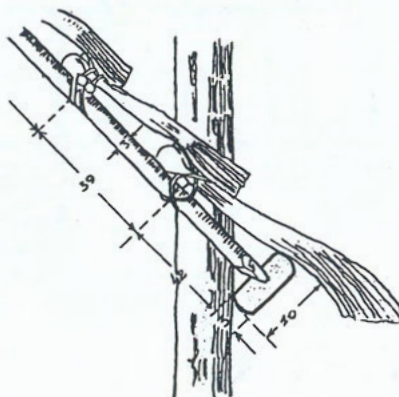
Stodola. Wieś Brzeziny.

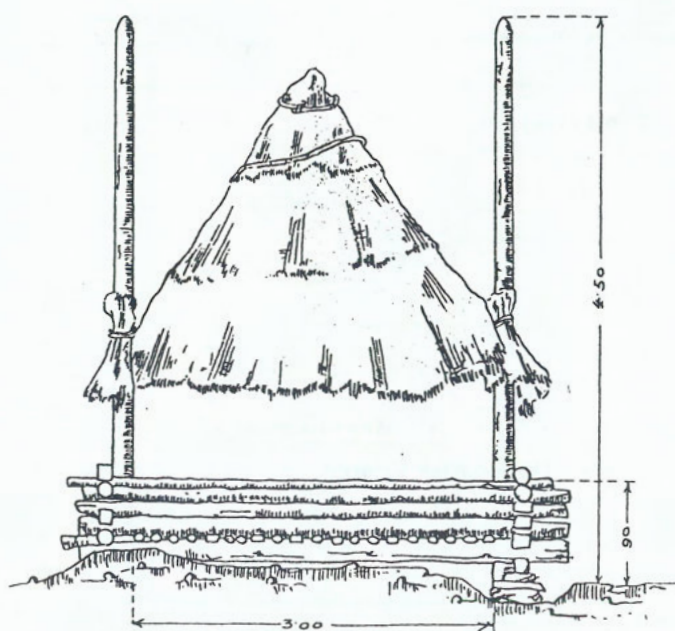
WIDOK BROGU.

POŁĄCZENIE
KOZŁINY Z BROZYNĄ.

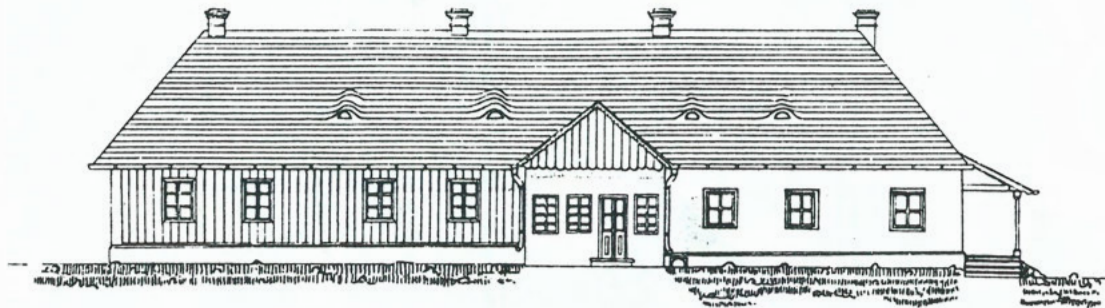

POŁĄCZENIE
BROZINY Z KOZŁINĄ.

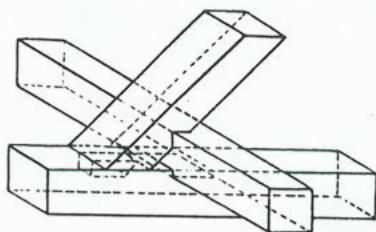
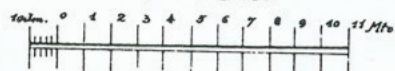
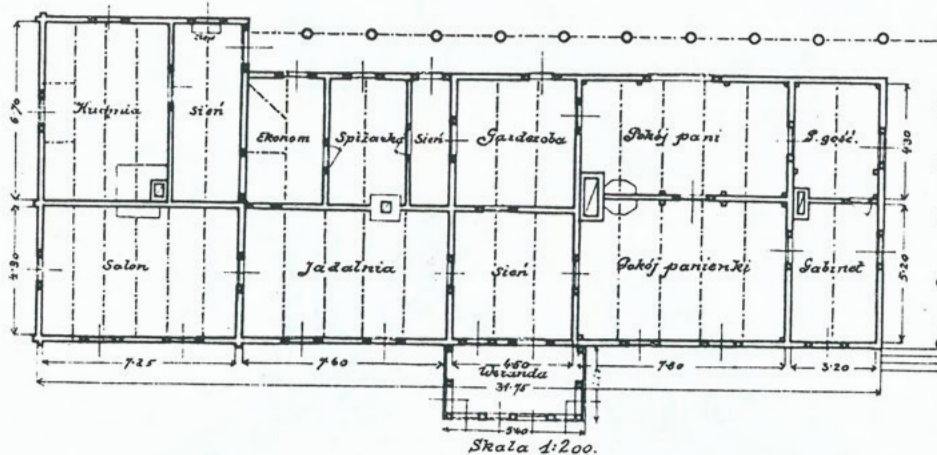

WIDOK BROGU OBRÓWNIĘTEGO.

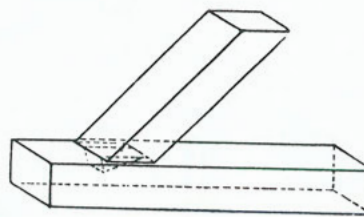
Brog. Wieś Broniszów i Mała.

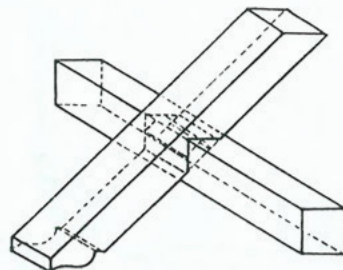
Widok z góry.

Krokiw związany płetwą i leżakiem.

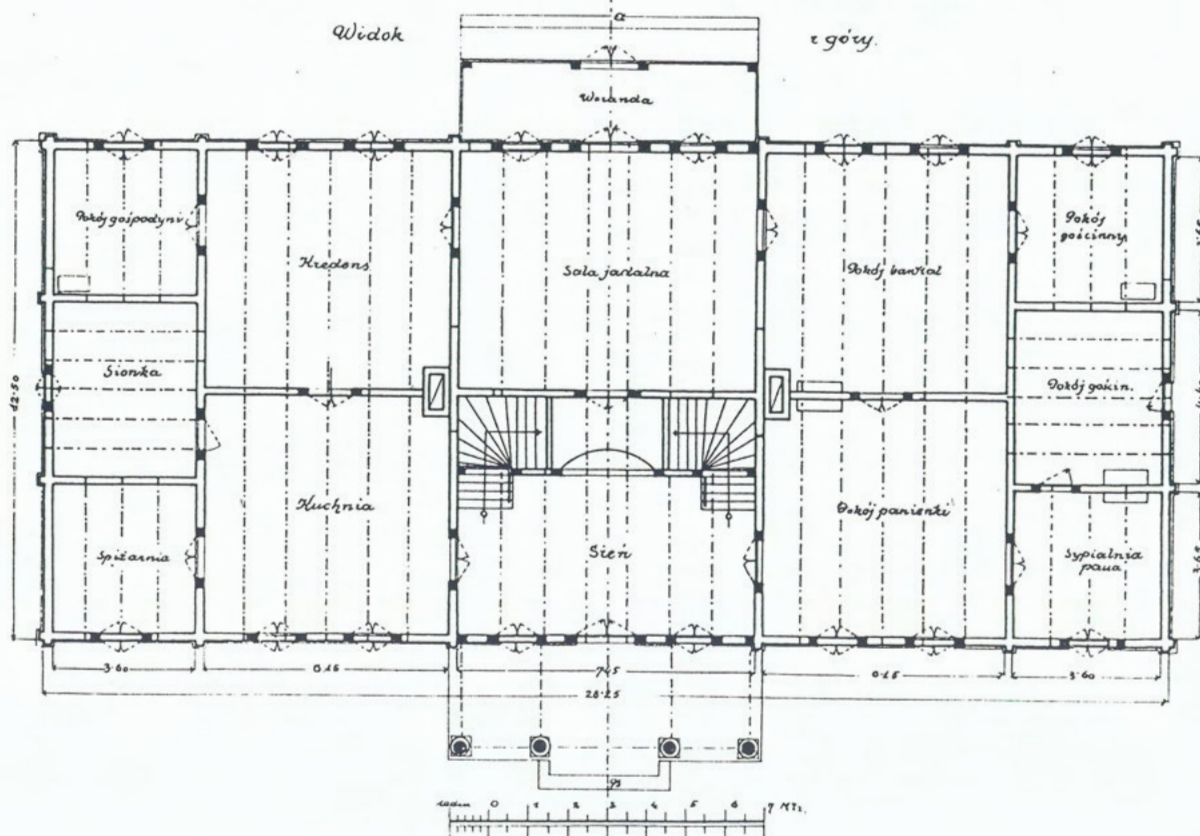
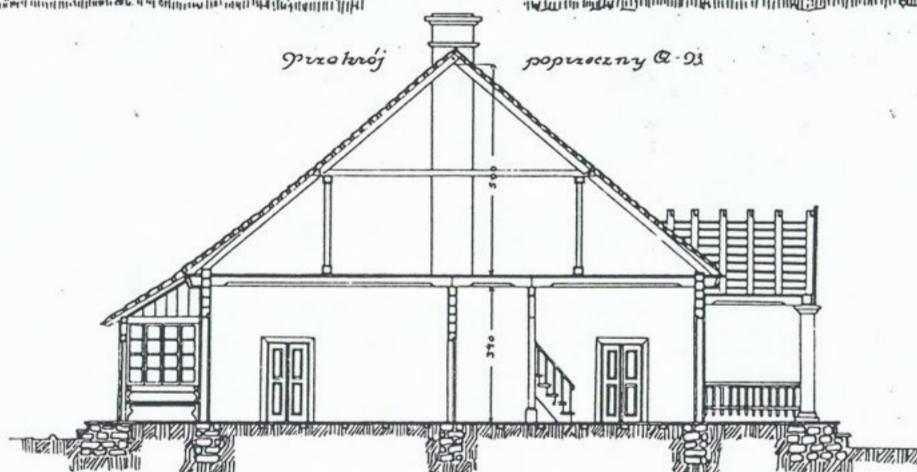
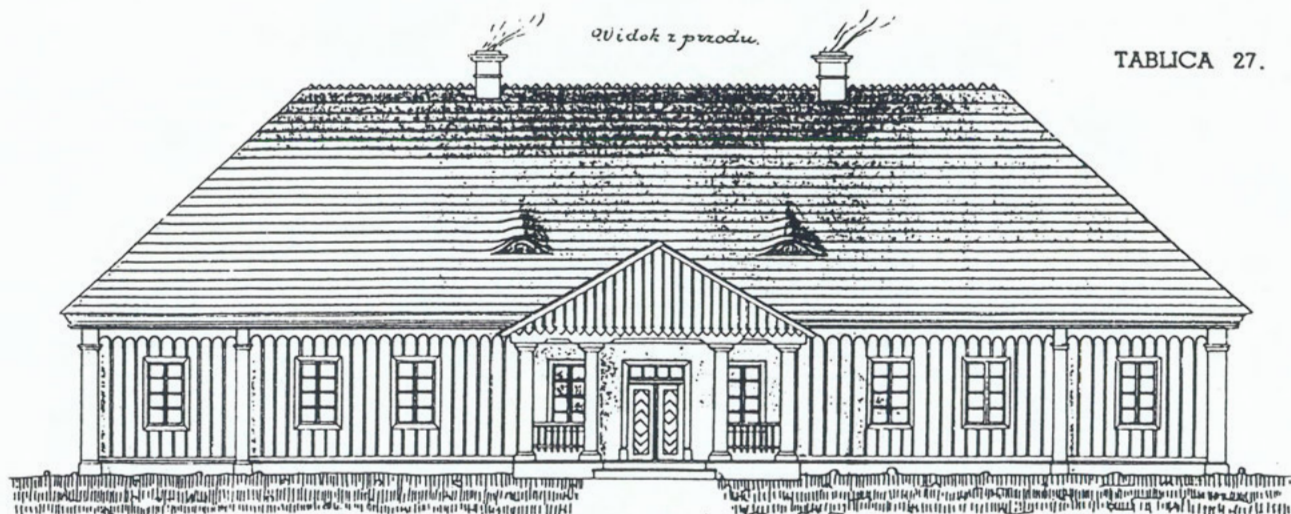

Krokiw tylko z leżakiem.

Krokiw przewieszony.

Dwór. Wieś Brzeziny

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY
WIELOPOLE SKRZYŃSKIE**UWARUNKOWANIA
WYNIKAJĄCE Z DOTYCHCZASOWEGO
UZBROJENIA TERENU –
INŻYNIERIA SANITARNA****INWENTARYZACJA****GOSPODARKA WODNA**

Przez teren gminy przepływa rzeka Wielopolka, a jej dopływami są między innymi potoki Gnojnica, Budzisz i Zawadka. Wartości przepływów charakterystycznych na tej rzece w przekroju w miejscowości Brzeźnica wynoszą;

- przepływ najniższy 0,316 m³/s
- przepływ średni niski 0,46 m³/s
- przepływ średni roczny 3,43 m³/s
- przepływ Q_{1%} 430,00 m³/s

Tereny zalewowe to łąki w dolinie Wielopolki, Liwka, Brzezinki, brak jest jednak operatów hydrologicznych określające dokładnie te tereny przy Q_{1%} i Q_{5%}.

Na terenie gminy znajduje się 2 300 ha. terenów zmeliorowanych.

Na obszarze gminy projektowane są następujące zbiorniki retencyjne:

1. Zbiornik retencyjny „Wielopole – Nowa Wieś”

na potoku Liwek w zlewni rzeki Wisłoka, o pojemności 300 000 m³ i powierzchni 10,00 ha.

Zlewnia tego potoku, to głównie użytki zielone i grunty orne, a teren jest niezabudowany. Urządzeniem piętrzącym ma być jaz o wysokości piętrzenia 2,50 m.

Średnia głębokość zalewu będzie wynosiła 3,0 m. Istnieje potrzeba pogłębienia terenu jak również częściowego ogroblowania zbiornika. Ukształtowanie terenu i walory krajobrazowe powinny sprzyjać rozwojowi w przyszłości bazy turystyczno – wypoczynkowej. Tereny przyległe do zbiornika, to grunty orne oraz w 10 % lasy. Istnieje potrzeba utworzenia wokół zbiornika strefy buforowej złożonej z użytków zielonych i lasów. Na tym terenie występują niedobory wody, brak jest zarówno zbiorników retencyjnych jak i innych. Projektowany zbiornik będzie pełnił funkcję retencyjną, przeciwpożarową oraz turystyczno-wypoczynkową dla mieszkańców gminy Wielopole jak i gmin sąsiednich. Rozważana może być również możliwość ujęcia wody dla

celów bytowych ludności. W przypadku pełnienia przez zbiornik funkcji przeciwpożarowej, zachodzi konieczność zapewnienia dojazdu do miejsca ujęcia wody (należy przewidzieć wykonanie drogi utwardzonej o szerokości 6,0 m). W zbiorniku tym będzie również hodowla ryb oraz wykorzystanie go dla celów wędkarskich.

2. Zbiornik retencyjny „Ropczyce”

Obejmujący swoim zasięgiem w gminie Ropczyce wsie Łączki Kucharskie i Niedźwiadę, a w gminie Wielopole Skrzyńskie wsie Broniszów i Glinik.

Parametry projektowanego zbiornika są następujące;

-maksymalny poziom piętrzenia	238,50 m n.p.m.
-powierzchnia zalewu	430,0 ha
-pojemność	$V_c=19,0 \text{ hm}^3$

ZAOPATRZENIE W WODĘ

Na terenie gminy brak jest obszarów zasobnych w wody podziemne. Zaopatrzenie w wodę do celów bytowo gospodarczych i hodowli zwierząt następuje ze studni kopanych lub z wodociągów grawitacyjnych zasilanych w wodę z ujęć źródłanych lub wyżej położonych studni kopanych. Na terenie znajduje się około 8 większych wodociągów grawitacyjnych o łącznej długości sieci około 39,9 km. i korzysta z nich około 412 gospodarstw.

Wodociągi grawitacyjne znajdują się w następujących wsiach;

- Wielopole Skrzyńskie 2 wodociągi o łącznej długości sieci 21,9 km
- Nawsie 2 wodociągi o łącznej długości sieci 4,0 km
- Brzeziny 2 wodociągi o łącznej długości sieci 14,0 km

GOSPODARKA ŚCIEKOWA

Gmina nie posiada kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków. Ścieki z gospodarstw domowych odprowadzane są do szczelnych zbiorników na ścieki lub są oczyszczane na przydomowych oczyszczalniach ścieków.

Istniejące małe oczyszczalnie:

- typu „Miniblok” o przepustowości $Q=7,60 \text{ m}^3/\text{d}$ odbierająca ścieki z Ośrodka Zdrowia, Szkoły Podstawowej, Komisariatu Policji i Zlewni Mleka,
- złożo biologiczne o przepustowości $Q = 9,6 \text{ m}^3/\text{d}$ na które odprowadzane są ścieki w ilości $3,40 \text{ m}^3/\text{d}$ z Przedsiębiorstwa Przemysłu Skórzanego „ASKO”
- oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna o przepustowości $Q=40,0 \text{ m}^3/\text{d}$ Przedsiębiorstwa Produkcyjno – Handlowego „Kabanospol” na którą odprowadzane są ścieki w ilości $25,0 \text{ m}^3/\text{d}$,
- złożo biologiczne dla Szkoły Podstawowej Brzeziny –Berdechów o przepustowości $Q= 3,60 \text{ m}^3/\text{d}$, na którą odprowadzane są ścieki w ilości $2,2 \text{ m}^3/\text{d}$.

GAZOWNICTWO

Gmina posiada sieć gazową średnioprężną o średnicach od Ø 32 do Ø 80mm. Z sieci tej zasilane są wszystkie wsie i tylko część wsi Brzeziny nie posiada sieci gazowej;

Zgazyfikowanie w poszczególnych wsiach na dzień 1 stycznia 1999 r. wynosiło:

- wieś Wielopole Skrzyńskie zgazyfikowana w 50 %
- wieś Glinik zgazyfikowana w 50 %
- wieś Nawsie zgazyfikowana w 45 %
- wieś Brzeziny zgazyfikowana w 13 %

Wzdłuż wschodniej granicy gminy przebiega gazociąg wysokoprężny Ø250 o znaczeniu regionalnym, który poprzez stację redukcyjno pomiarową I^o zasila gminę w gaz ziemny.

GOSPODARKA ODPADAMI

Na terenie gminy brak jest składowiska odpadów komunalnych. Odpady w ilości około 400m³ wywożone są na składowisko w Kozodrzy w gminie Ostrów.

ANALIZA UWARUNKOWAŃ

GOSPODARKA WODNA

Wielopolka jest rzeką, której źródła znajdują się na terenie gminy. Większymi jej dopływami na obszarze gminy są potok Brzezinka którego źródła również znajdują się na terenie gminy i potok Liwek, którego źródła w zasadzie znajdują się na granicy gmin Wielopola i Wiśniowej. Potoki Malanka i Niedźwiadka będące lewostronnymi dopływami Wielopolki mają ujścia w południowe części gminy.

W uwarunkowaniach zewnętrznych słabą stroną gminy jest brak możliwości bezpośredniego oddziaływania na zlewnię potoków Malanka i Niedźwiadka a to ma wpływ na sposób zagospodarowania południowej jej części.

W uwarunkowaniach wewnętrznych silną stroną jest fakt, że zlewnie i źródła większości potoków i rzeki Wielopolka znajdują się na terenie gminy, co daje możliwości poprzez zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej, regulowania przepływami a jednocześnie zmniejszenia do minimum terenów zalewowych.

W uwarunkowaniach wewnętrznych gminy, słabą jej stroną jest fakt, że teren gminy jest obszarem deficytowym w wody podziemne, bowiem wodonośność określa się w wysokości do 10,0m³/h.

ZAOPATRZENIE W WODĘ

W uwarunkowaniach wewnętrznych gminy słabą stroną mającą wpływ na rozwój gminy jest brak ujęć wgłębnych bowiem zasilanie w wodę do celów bytowo gospodarczych następuje jedynie ze źródeł samowypływowych i wyżej położonych studni kopanych. Gmina leży w obszarze występowania tak zwanych „wodociągów grawitacyjnych”. Ujęcia źródłiskowe charakteryzują się sezonową zmiennością wydajności i występowaniem okresowych fal zanieczyszczeń. Wydajność tego typu ujęć uzależniona jest od retencji terenowej a jej wyrównanie wiąże się z ustabilizowanym obszarem zasilania. Ujęcia źródłiskowe na ogólnie nie posiadają wyznaczonych stref ochrony sanitarnej ani zbadanych i zatwierdzonych wydajności. Taki stan rzeczy doprowadza w skrajnych przypadkach do zanieczyszczenia ujęcia i zmniejszenia wydajności. Wyznaczenie obszarów zasilania ze strefami ochrony sanitarnej, a jednocześnie doprowadzenie do prawidłowego zagospodarowania tego terenu powoduje ustabilizowanie się całorocznej wydajności i nie zagraża jakości wody.

GOSPODARKA ŚCIEKOWA

W uwarunkowaniach wewnętrznych gminy słabą stroną mającą wpływ na rozwój gminy jest brak kanalizacji sanitarnej i grupowej oczyszczalni ścieków. Lokalne małe oczyszczalnie nie załatwiają problemu całościowo. Teren gminy jest tak skonfigurowany, że umożliwia wybudowanie stosunkowo bardzo tanio grawitacyjnego systemu kanalizacji sanitarnej. Sąsiedztwo gminy Ropczyce daje możliwość korzystania ze wspólnej międzygminnej oczyszczalni ścieków.

GAZOWNICTWO

W uwarunkowaniach zewnętrznych silną stroną warunkującą rozwój jest fakt przebiegu wzdłuż wschodniej granicy gminy gazociągu wysokoprężnego Ø 250mm o znaczeniu regionalnym oraz stacji redukcyjno pomiarowej I^o, co umożliwia pobór dużej ilości gazu ziemnego.

W uwarunkowaniach wewnętrznych silną stroną gminy jest dobrze rozwinięta sieć gazociągów rozdzielczych i ich dobry stan techniczny.

GOSPODARKA ODPADAMI

W uwarunkowaniach zewnętrznych silną stroną jest fakt bliskiej odległości do składowiska odpadów komunalnych w Kozodrzy (gmina Ostrów).

W uwarunkowaniach wewnętrznych mających wpływ na rozwój gminy słabą stroną jest brak „Programu gospodarki odpadami”, a brak nowoczesnych zasad gospodarowania ma niekorzystny wpływ na koszty i jakość środowiska naturalnego w gminie.

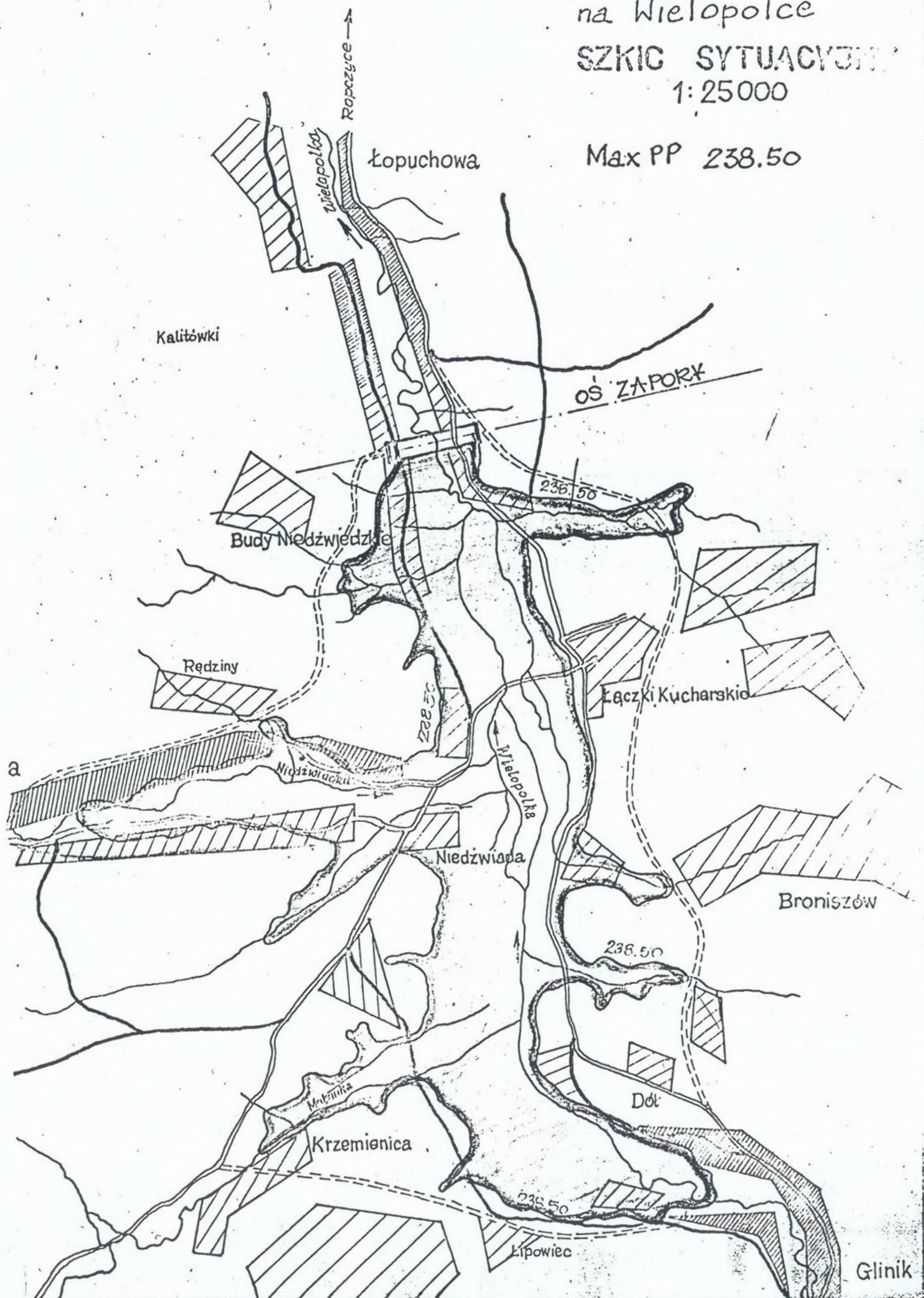
Zb. ROPCZYCE

na Wielopolce

SZKIC SYTUACYJNY

1:25000

Max PP 238.50

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESZTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE**

**UWARUNKOWANIA
WYNIKAJĄCE Z WYSTĘPOWANIA OBIEKTÓW
I TERENÓW CHRONIONYCH NA PODSTAWIE
PRZEPISÓW SZCZEGÓLNYCH –
OCHRONA PRZYRODY**

OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

PARKI KRAJOBRAZOWE

Południowa część gminy Wielopole Skrzyńskie, najbardziej atrakcyjna krajobrazowo, obejmująca część wsi Brzeziny, zaliczona została do Czarnorzecko – Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego.

Park ma charakter rolno – leśny.

Najcenniejsze są ekosystemy leśne w wysokim stopniu naturalne, z dużym udziałem drzewostanu o składzie gatunkowym zgodnym z siedliskiem.

Osobliwością jest występowanie piętra regla dolnego, reprezentowanego przez buczynę karpacką, która jest typowa dla wyższych pasm Karpat.

Wśród ponad 700 taksonów flory naczyniowej występuje 46 gatunków górskich. Unikalny charakter flory potwierdza występowanie ponad 40 gatunków roślin chronionych. W Parku żyje 140 gatunków kręgowców chronionych i liczne gatunki rzadkie, umieszczone w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt.

Celem utworzenia Czarnorzecko – Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego jest nie tylko ochrona przyrody, ale również określenie racjonalnej gospodarki przestrzennej, pozwalającej zachować walory przyrodnicze i krajobrazowe terenu.

Czarnorzecko – Strzyżowski Park Krajobrazowy został utworzony w części należącej do byłego województwa rzeszowskiego, Rozporządzeniem Wojewody Rzeszowskiego nr 11/93 z dnia 16.03.1993 r.

OBSZARY CHRONIONEGO KRAJOBRAZU

Wyżej wymienione Rozporządzenie tworzy wokół tego Parku otulinę o randze Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Północno – wschodnia część gminy Wielopole – część wsi Nawsie Górne została zaliczona do Sędziszowsko – Strzyżowskiego Obszaru Chronionego

Krajobrazu utworzonego Rozporządzeniem nr 35/92 Wojewody Rzeszowskiego z 14.07.1992 r.

Stosownie do Ustawy o ochronie przyrody obszary chronionego krajobrazu obejmują wyróżniające się krajobrazowo tereny o różnych typach ekosystemów.

Zagospodarowanie tych terenów powinno zapewniać stan względnej równowagi ekologicznej.

Na terenie Parku Krajobrazowego i Obszarów Chronionego Krajobrazu nie powinny być lokalizowane obiekty uciążliwe dla środowiska, odprowadzanie ścieków do wód powierzchniowych, stosowanie dużej ilości środków ochrony roślin.

Gospodarka rolna i leśna w obrębie tych obszarów, powinna mieć ekologiczny charakter. W obrębie tych terenów można organizować wszelkie dostępne formy turystyki i wypoczynku.

POMNIKI PRZYRODY

Na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie występują pomniki przyrody żywej – drzewa, wyróżniające się wiekiem, wymiarami, oryginalnym kształtem.

Zestawienie zarejestrowanych pomników przyrody żywej w gminie Wielopole Skrzyńskie (zgodnie z Rejestrem pomników przyrody woj. rzeszowskiego).

Nr zgodny z rejestrem	Gatunek drzewa	Miejscowość	Nr decyzji i data jej wydania
62	lipa drobnolistna	BRONISZÓW	RL op 410/P/210/69
63	2 lipy szerokolistne		RL op 410/P/211/69
64	2 dęby szypułkowe		RL op 410/P/212/69

Wymienione wyżej drzewa rosną w parku dworskim w Broniszewie.

Drzewa pomnikowe wymagają zabiegów konserwatorskich.

W trakcie prac inwentaryzacyjnych przeprowadzonych w czasie „Inwentaryzacji Przyrodniczej” (C – 1) dla gminy Wielopole Skrzyńskie zaproponowano objęcie ochroną pomnikową 29 obiektów kwalifikujących się do pomnikowej ochrony, w tym 4 grupy drzew i 25 pojedynczych egzemplarzy.

Wykaz projektowanych pomników przyrody żywej
(wg autorów Inwentaryzacji /C – 1/).

Nr kolejny pomnika	Miejscowość	Opis obiektu
1	BRONISZÓW	klon polny
2		lipa drobnolistna
3		dąb szypułkowy
4		dąb szypułkowy
5		dąb szypułkowy
6		lipa drobnolistna
7		dąb szypułkowy oraz grab zwyczajny
8		dąb szypułkowy oraz modrzew europejski
9	BRZEZINY	dąb szypułkowy
10		lipa drobnolistna
11		lipa drobnolistna
12		lipa drobnolistna
13		dąb szypułkowy
14		jesion wyniosły
15		jesion wyniosły
16		2 lipy drobnolistne
17	GLINIK	lipa drobnolistna
18		lipa szerokolistna
19		wycięty
20		jesion wyniosły
21		dąb szypułkowy
22	NAWSIE	jawor
23		jesion wyniosły
24		jesion wyniosły
25		2 buki zwyczajne
26	WIELOPOLE SKRZYŃSKIE	5 grabów zwyczajnych
27		lipa drobnolistna
28		lipa drobnolistna
29		wycięty

W trakcie kartowania terenu stwierdzono, że 2 z projektowanych pomników przyrody zostały wycięte.

Jednocześnie w trakcie kartowania terenowego do niniejszego Studium, stwierdzono, że na terenie gminy występuje więcej starych drzew w dobrym stanie zdrowotnym, o dużych walorach estetycznych, nie proponowanych do ochrony przez autorów Inwentaryzacji (C – 1).

Drzewa te zlokalizowano na mapie „Uwarunkowań...” i po przeprowadzeniu niezbędnych badań przyrodniczych proponuje się objąć je ochroną pomnikową.

Na terenie gminy są dwa parki podworskie w Broniszowie i Brzezinach.

Są to obiekty o cennym, starym, pomnikowym drzewostanie objętym ochroną Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Oba są własnością prywatną.

Zieleń urządzona na terenie gminy reprezentowana jest przez niewielki skwer w centrum Wielopola, zieleń związaną z obiektami sportowymi, zieleń cmentarna i przydomowe ogródki.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESZTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE**

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU I FUNKCJONOWANIA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Studium uwarunkowań przyrodniczych dla gminy Wielopole Skrzyńskie wykonano na zlecenie Zarządu Gminy.

Celem opracowania jest:

- charakterystyka warunków morfologicznych z uwzględnieniem współczesnych procesów erozyjnych i osuwisk na podstawie kartowania morfologicznego, geologicznego dla określenia możliwości wykorzystania i przydatności terenu dla różnych funkcji,
- ustalenie rodzaju i zasięgu udokumentowanych zasobów złóż surowców mineralnych i budowlanych – na podstawie materiałów z Urzędu Gminy,
- charakterystyka wód powierzchniowych i podziemnych zawierająca określenie zasobów, głębokość występowania i ocena stanu czystości, rejestrowanych ujęć wód podziemnych z zatwierdzonymi strefami ochronnymi na podstawie dokumentacji hydrogeologicznych, operatów wodno – prawnych, decyzji i pozwoleń wodno – prawnych,
- określenie zasięgu terenów zalewanych na podstawie kartowania hydrograficznego, wywiadów z mieszkańcami oraz obowiązującego operatu przeciwpowodziowego dla gminy,
- charakterystyka warunków topoklimatycznych w oparciu o dostępne dane meteorologiczne, dotyczące temperatury, wilgotności względnej powietrza, opadów atmosferycznych oraz wiatrów, mających wpływ na występujące i projektowane dziedziny aktywności gospodarczej,
- charakterystyka warunków glebowych na terenach niezainwestowanych, uwzględniająca typy gleb, ich bonitację, zasięg gleb chronionych – mineralnych, zasięg terenów zmeliorowanych, terenów narażonych na erozję gleb,
- charakterystyka szaty roślinnej w oparciu o materiały archiwalne, dotyczące terenów gminy oraz na terenach sąsiednich, rejestru obiektów i terenów chronionych,
- kartowanie terenu polegające na lokalizacji obiektów chronionych oraz starodrzewu proponowanego do ochrony,

- zaproponowanie lokalnego systemu ekologicznego w powiązaniu z systemem ECONET – POLSKA w nawiązaniu do propozycji wynikających z Planu Zagospodarowania Przestrzennego dla województwa podkarpackiego,
- ustalenie stopnia degradacji środowiska przyrodniczego, powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb na podstawie informacji uzyskanych w Urzędach i Instytucjach prowadzących pomiary i obserwacje takich jak WIOŚ, Sanepid oraz Starostwo Powiatowe.

W „Studium” wykorzystano wyniki prac specjalistycznych wykonanych na zlecenie Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim oraz literatury i map.

Wprowadzone ostatnio utrudnienia w wykorzystaniu archiwalnych dokumentacji geologiczno – inżynierskich, hydrogeologicznych i surowcowych w Archiwum Geologa Wojewódzkiego spowodowało rezygnację z danych zawartych w tych dokumentacjach.

Również nie wykorzystano materiałów archiwalnych w postaci opracowań fizjograficznych dla gminy Wielopole Skrzyńskie, ze względu na utrudnienia wprowadzone przez PBPP w Rzeszowie, przechowujące te materiały. Spowodowało to konieczność dotarcia do literatury naukowej i map w większych skalach dotyczących tego terenu.

Studium wykonano w granicach administracyjnych gminy Wielopole Skrzyńskie o powierzchni 9 356 ha.

Studium przyrodnicze składa się z części opisowej i graficznej.

Część opisowa zawiera charakterystykę i analizę podstawowych elementów środowiska przyrodniczego: rzeźby terenu, budowy geologicznej, stosunków wodnych, glebowych, topoklimatycznych i szaty roślinnej dla kierunków zagospodarowania przestrzennego obejmujących wewnętrzne powiązania przyrodnicze w obrębie gminy Wielopole Skrzyńskie z obszarami zewnętrznymi, zagrożenia dla środowiska przyrodniczego oraz główne problemy do rozwiązania w „Studium uwarunkowań i kierunków rozwoju przestrzennego” dla gminy.

Część graficzna opracowania zawiera:

1. Mapę powiązań ponadlokalnych w skali 1:50 000.
2. Uwarunkowania i wnioski wynikające ze stanu i ochrony środowiska przyrodniczego w skali 1:10 000
3. Proponowany system powiązań ekologicznych w skali 1:10 000.

OCENA MAPY PODKŁADOWEJ

Niniejsze opracowanie wykonano na mapie topograficznej w skali 1:10 000.

Mapa ta została opracowana przez OPGK w Rzeszowie.

- topograficznie w 1977 r
- kartograficznie w 1978 r.
i uwzględnia stan zainwestowania na ten okres.

Brak na mapie później wybudowanych obiektów wymagał ich naniesienia w trakcie kartowania terenu.

Warstwice ciągle przeprowadzono co 5,0 m, a przerywane co 2,5 m.

PODSTAWA SPORZĄDZENIA OPRACOWANIA I METODY PRACY

Studium uwarunkowań przyrodniczych wykonano na podstawie:

1. Badań terenowych przeprowadzonych w okresie sierpień – listopad 2000 r., obejmujących kompleksowe kartowanie terenu.
2. Analizy materiałów – opracowań specjalistycznych wykonanych na zlecenie Gminy Wielopole Skrzyńskie, a także map i literatury, których spis zamieszczono w IV części tekstu.
3. Informacji uzyskanych w Urzędzie Gminy, Starostwie i Instytucjach oraz od Właścicieli zakładów zaliczanych do mogących pogorszyć stan środowiska (zgodnie z Rozporządzeniem MOŚZNiL z 14.07.1998 r.).

POŁOŻENIE ADMINISTRACYJNE TERENU

Badaniami objęto gminę Wielopole Skrzyńskie, położoną w centralnej części województwa Podkarpackiego w powiecie ropczycko – sędziszowskim.

W skład gminy oprócz Wielopola Skrzyńskiego wchodzi następujące wsie: Broniszów, Brzeziny, Glinik i Nawsie w ich administracyjnych granicach.

Gmina Wielopole Skrzyńskie graniczy od północy z miastami i gminami Ropczyce i Sędziszów Małopolski oraz z gminą Iwierzycę, od wschodu graniczy z gminą Czudec, a od południa z gminą Strzyżów, Wiśniowa i Frysztak, a od zachodu z gminą Brzostek.

Przez obszar gminy przebiega droga wojewódzka Ropczyce - Wiśniowa.

RZEŻBA TERENU

Pod względem morfologicznym gmina Wielopole Skrzyńskie wg Kondrackiego (A – 3) leży w obrębie makroregionu fizjograficznego Pogórza Środkowobeskidzkiego w obrębie mezoregionu Pogórza Strzyżowskiego

Rozciąga się on pomiędzy dolinami Wisłoki i Wisłoka.

Region ten tworzy jednolite, urozmaicone krajobrazowo płaty Płaskowyżu o wysokości 300 – 500 m, lokalnie wyższymi, które tworzą pas wzgórz i kotlin śródgórskich, oddzielone dolinami o głębokości 150 – 200 m.

W źródłowych odcinkach mają one postać dolin V – kształtnych, o zboczach wciętych się w stoki i zrównania wierzchowinowe.

W niższych odcinkach są to doliny o zboczach wypukło – wklęsłych i płaskich, podmokłych dnach.

Sieć dolin jest dostosowana do struktur tektonicznych.

W obrębie Pogórza stwierdzono występowanie następujących form morfologicznych:

- zrównań wierzchwinowych,
- stoków,
- osuwisk,
- dolin V – kształtnych,
- dolin nieckowatych,
- dolin płaskodennych – Wielopolki i jej większych dopływów.

Zrównania wierzchwinowe występują w szczytowych partiach poziomu pogórskiego, wzniesień o przeważającym biegu zbliżonym do kierunku NW – SE. Charakteryzują się słabo urozmaiconą rzeźbą i niewielkimi nachyleniami (2 – 8 %). Wznoszą się one na badanym terenie na wysokości 270 – 470 m n.p.m.

Ponad poziom pogórski wyrasta Góra Bardo, w paśmie Chełm - Bardo, wznoszącej się do wysokości 533,8 m n.p.m.

Stoki wykazują nierównomierne nachylenia i liczne załamania spadków. Lokalnie powierzchnia stoków niszczona jest przez osuwiska

Stoki rozcinane są dolinami nieckowatymi i V - kształtnymi.

Osuwiska - lokalnie w obrębie stoków o znacznym nachyleniu, których podłoże budują skały fliszowe z przewagą skał łupkowych występują osuwiska typu skalno – wietrzelinowego. Powierzchnia osuwisk obejmuje znaczne obszary, ze stałą tendencją do jej powiększania. W obrębie osuwisk występują różne elementy charakterystyczne dla tych form morfologicznych: nisze osuwiskowe, rynny, jęzory, zwały, garby, nabrzmienia.

Zintensyfikowanie procesów osuwiskowych następuje zwłaszcza po długotrwałych i obfitych opadach lub roztopach.

Na uruchomienie i zwiększenie intensywności procesów osuwiskowych ma wpływ również nierozważne postępowanie człowieka, który często powoduje zachwianie stanu równowagi stoków, wskutek podcinania ich skarpami, wycinanie zadrzewień i zakrzaczeń śródpolnych.

Doliny V - kształtne to doliny lub ich źródłowe fragmenty, w których procesy erozyjne przeważają nad akumulacyjnymi. Zbocza tych dolin mają charakter skarp o różnej, często znacznej wysokości.

Doliny nieckowate występują w obrębie stoków o mniejszych nachyleniach. Są to formy o łagodnych zboczach, niewyraźnie przechodzących w dna, którymi okresowo płyną cieki okresowe.

Dolina Wielopolki przecina gminę ze wschodu na zachód od Nawsia Górnego do Wielopola, z południa na północ na odcinku od Wielopola do Broniszowa.

Jest to forma o zróżnicowanej szerokości. W rejonie Nawsia Górnego szerokość jej wynosi 50 – 80 m.

Poniżej Wielopola rozszerza się do szerokości 100 – 250 m aby w rejonie Broniszowa osiągnąć około 500 metrów.

Doliny większych dopływów Wielopolki mają szerokość od 50 do 80 metrów.

Nachylenia w obrębie tych form nie przekraczają 5 %. W naturalnych warunkach dna tych dolin były podmokłe. Aktualnie są osuszone przez sieć rowów melioracyjnych.

W obrębie badanego terenu stwierdzono występowanie form, które powstały na skutek działań człowieka. Są to wkopy i nasypy drogowe oraz skarpy miedzowe różnej wysokości.

Ogólnie można stwierdzić, że w obrębie gminy Wielopole Skrzyńskie, występują bardzo zróżnicowane warunki morfologiczne, które decydują o zróżnicowanej dostępności i przydatności terenu dla zagospodarowania przestrzennego.

Najkorzystniejsze warunki pod tym względem występują w obrębie zrównań wierzchowinowych, fragmentów stoków Pogórzy Strzyżowskiego o nachyleniu do 12 %.

Trudniejsze warunki występują na fragmentach stoków o nachyleniu do 20 %.

Niekorzystne warunki występują w obrębie fragmentów Pogórza o nachyleniu ponad 20 %, obszarów objętych ruchami osuwiskowymi, skarp oraz dolin V – kształtnych, nieckowatych, bocznych i płaskodennych.

BUDOWA GEOLOGICZNA

Gmina Wielopole Skrzyńskie leży w obrębie Karpat Zewnętrznych, zbudowanych z osadów fliszowych, które po sfałdowaniu i odkłuciu od podłoża uległy przesunięciu ku północy w postaci płaszczowin. Proces ten doprowadził do utworzenia kilku jednostek tektonicznych.

Przeważająca część gminy leży w jednostce skolskiej – tzw. depresji strzyżowskiej, na którą od południa nasunięta jest jednostka podśląska.

W północnej części gminy w rejonie Broniszowa występuje płat miocenu Mała – Broniszów, który jest jednocześnie elementem należącym do brzeżnej facji wewnętrznego basenu przedkarpackiego.

Północna część gminy leży w południowej części siodła Czudec – Kąkolówka – Babica – Kopalnia, z warstwami inoceramowymi w jądrze.

Na południe od niego rozciąga się tzw. „depresja strzyżowska”, w której znajdują się drobne sfałdowania, dzięki którym występują na powierzchni wąskie smugi eocenu pstrego i warstw menilitowych, tworzące jądro drugorzędnych fałdów. Jest to strefa dość silnie zaburzona tektonicznie. Częste są złuskiwania i gęsta sieć uskoku. Jedną z większych dyslokacji występuje między Nawsiem a Różanką.

Na linii Wielopole – Berdechów zaznacza się duży wysad eocenu pstrego i menilitów, który od północnego zachodu jest złuskiwany, a od wschodu obcięty dyslokacją o kierunku N – S.

Na południe od Brzezin „depresja strzyżowska” chowa się pod nasunięcie podśląsko – śląskie.

Jednostka podśląska nie stanowi jednolitej i zwartej serii o pełnym profilu stratygraficznym lecz jest zachowana fragmentarycznie wzdłuż nasunięcia śląskiego.

Składa się na nią szereg wąskich i oderwanych łusek i wysadów zbudowanych głównie z utworów kredy dolnej.

STRATYGRAFIA

Najstarszymi osadami fliszowymi na terenach gminy Wielopole Skrzyńskie są dolnokredowe warstwy fliszowe wykształcone w postaci łupków, lokalnie przewarstwianych piaskowcami. Występują one w jądrach antyklin.

Otoczają je eoceńskie warstwy menilitowe i podmenilitowe, które w przewadze budują skały łupkowe.

Synkliny budują skały fliszowe w postaci warstw krośnieńskich wykształcone jako piaskowce gruboławicowe lub piaskowce przewarstwiane łupkami.

Na całym badanym terenie osady fliszowe przykryte są warstwami wietrzelin, o różnej miąższości i zróżnicowanym składzie w zależności od rodzaju skały z jakiej powstały.

Ze skał łupkowych powstały wietrzeliny w postaci rumoszu z glinami pylastymi zwięzłymi i iltami. Natomiast z piaskowca powstały wietrzeliny w postaci rumoszu z pyłami piaszczystymi lub piaskami o różnym składzie granulometrycznym.

Na zerodowanych wietrzelinach zalegają osady czwartorzędowe zróżnicowane pod względem wieku, genezy, składu mechanicznego i miąższości.

W obrębie stoków Pogórza są to osady sufozyjno – deluwialne i koluwialne, które ulegają procesom denudacyjnym i są przemieszczane w dół stoków.

Są to przeważnie osady pylaste i gliniaste z domieszką rumoszu o różnej miąższości.

W obrębie osuwisk występują koluwia, powstałe w wyniku grawitacyjnego przemieszczania się skał fliszowych, ich wietrzelin i osadów deluwialnych.

W ich skład wchodzi bloki, pakiety fliszu, rumosze skalne, gliny i ilt.

Miąższość tych osadów jest różna, od paru do kilkunastu a nawet kilkudziesięciu metrów, w zależności od typu i wielkości osuwiska.

W obrębie dolin Wielopolki i jej większych dopływów zalegają czwartorzędowe osady rzeczne, reprezentowane w stropie przez mady, wykształcone w postaci glin pylastych oraz piasków gliniastych lokalnie z wkładkami gruntów organicznych.

Mady przykrywają serię osadów piaszczysto – żwirowych o zróżnicowanej miąższości, zalegających na wietrzelinach i skałach fliszowych.

W obrębie dolin nieckowatych wytworzyły się osady aluwialno – deluwialne reprezentowane przez gliny pylaste i piaszczyste z domieszką części organicznych i rumoszu.

Oceniając grunty występujące w podłożu badanego terenu pod względem ich przydatności jako podłoża budowlanego, należy stwierdzić, że wykazują one bardzo duże zróżnicowanie.

Na ocenę osadów czwartorzędowych, które najczęściej stanowią podłoże budowlane wpływają również warunki wodne oraz nachylenie i stateczność stoków.

Najkorzystniejsze warunki dla możliwości posadowienia zabudowy występują w obrębie zrównań wierzchowinowych i stoków Pogórza o nachyleniu 12 % nie wykazujących tendencji osuwiskowych.

W obrębie stoków o większych nachyleniach wszelkie decyzje o lokalizacji projektowanej zabudowy należy poprzedzić badaniami warunków geotechnicznych posadowienia.

Niekorzystne warunki dla możliwości posadowienia zabudowy występują w obrębie terenów osuwiskowych, skarp, dolin V – kształtnych ze względu na zagrożenie osuwiskowe i zagrożenie stateczności stoków.

Również niekorzystne warunki gruntowe występują w dnach doliny Wielopolki i jej większych dopływów ze względu na słabonośne grunty i płytko występujące wody gruntowe i zagrożenie podtapiania w czasie lokalnych wezbrań tych rzek.

INFORMACJE O SUROWCACH MINERALNYCH I BUDOWLANYCH

Jak wynika z „Inwentaryzacji surowców mineralnych województwa rzeszowskiego” z 1988 r. na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie brak jest udokumentowanych złóż surowców mineralnych, które byłyby przewidywane do eksploatacji w dającej się przewidzieć przyszłości.

W latach sześćdziesiątych P.G. Kraków przeprowadził badania geologiczno – poszukiwawcze, mające na celu rozeznanie złoża gipsów.

Wykonane prace pozwoliły na udokumentowanie trzech złóż, które leżą w gminach Wielopole Skrzyńskie i Ropczyce. Za złoża, które perspektywicznie mogłyby być eksploatowane przyjęto takie, w których miąższość nadkładu nie przekracza 15,0 m.

Udokumentowane zasoby tych złóż w kat C₂ wynoszą około 50 mln ton. Średnia miąższość nawierconych gipsów wynosi 26,7 m.

Złoża charakteryzują się dużą zmiennością, zarówno w rozmieszczeniu pionowym jak i poziomym.

Przeprowadzone badania laboratoryjne tego surowca uznały go za przydatny do produkcji cementu.

CHARAKTERYSTYKA WARUNKÓW WODNYCH

A. Wody powierzchniowe.

Prawie cały badany teren położony jest w zlewni Wielopolki, prawobrzeżnego dopływu Wisłoki.

Jedynie niewielkie fragmenty zachodniej części gminy w rejonie wsi Brzeziny, odwadniane są przez dopływy Kamienicy, prawobrzeżnego dopływu Wisłoki.

Wielopolka przepływa centralnie przez obszar gminy Wielopole Skrzyńskie. Na odcinku od źródeł do Wielopola Skrzyńskiego płynie ona ze wschodu na zachód, a od Wielopola do północnej granicy gminy – Broniszowa z południa na północ.

Szerokość jej koryta rośnie z długością rzeki, aby na północnej granicy gminy osiągnąć około 6 m. W dolnej części badanego odcinka rzeki płyną korytem uregulowanym.

Dla Wielopolki dokonano charakterystyki hydrologicznej w oparciu o stałe pomiary wodostanów jedynie dla jej ujściowego odcinka.

Natomiast nie przeprowadzono żadnych obserwacji stanów wód na badanym odcinku.

Z informacji uzyskanych w U.G. w Wielopolu w Gminnym Komitecie Przeciwpowodziowym oraz od mieszkańców gminy wynika, że w ciągu roku notowane są dwukrotne okresy wezbrań:

- roztopowe – w miesiącach marcu i kwietniu,
- opadowe – w czerwcu, lipcu lub sierpniu.

Niżówki notowane są w okresie zimy I – II, oraz w jesieni X – XI.

Letnie wezbrania są nagłe (następują przeważnie po gwałtownych, ulewnych opadach burzowych) i zalewają doliny Wielopolki i większych jej dopływów.

Zasięg terenów zalewowych wg tej informacji naniesiony został na mapie „Uwarunkowań...”

W bilansie wodnym w obrębie Pogórza występuje przewaga odpływu nad parowaniem.

Cieki doprowadzające wody do Wielopolki charakteryzują się podobnym reżimem jak ona.

Na terenie gminy występują sztuczne zbiorniki wód powierzchniowych w postaci stawów.

Największe z nich występują w Brzezinach, powyżej kościoła. Są one jednak bardzo zarośnięte i zamulone i wymagają rekultywacji.

Program małej retencji (C – 3) przewidują budowę zbiornika retencyjnego na bezimiennym dopływie Wielopolki w Wielopolu – Nowej Wsi.

Powierzchnia projektowanego zbiornika wyniesie około 10 ha, wybudowanego w celu podniesienia walorów krajobrazowych. Zlokalizowany w zlewni, w 50 % zalesionej, będzie gromadził wodę o wysokiej klasie czystości. Zbiornik ma pełnić funkcję retencji wody, ochrony przeciwpowodziowej, wędkarstwa i rekreacji. Zbiornik planuje się realizować po 2015 r.

W materiałach do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Podkarpackiego, przygotowanych przez PBPP w Rzeszowie, zarezerwowano teren pod lokalizację zbiornika retencyjnego na Wielopolce „Ropczyce” z tamą piętrzącą w Łączkach Kucharskich.

Zasięg zbiornika naniesiono na mapie „Uwarunkowań...” zgodnie z „Określeniem wniosków i zadań wynikających z programu gospodarki wodnej w systemie wodno-gospodarczym MPW dla potrzeb planowania przestrzennego i gospodarczego” wykonanego przez Hydroprojekt o/Kraków 1988 r.

Stan sanitarny wód powierzchniowych

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Rzeszowie prowadził badania stanu czystości rzeki Wielopolki.

Ostatnie publikowane dane dla Wielopolki dotyczą 1996 roku. Pozwalają one stwierdzić, że na całym odcinku tej rzeki w gminie Wielopole Skrzyńskie, tj. od źródeł do granic gminy, prowadzi ona wody ponadnormatywnie zanieczyszczone, o czym decydowało przekroczenie wskaźników wg oceny bakteriologicznej oraz ogólnej.

Według oceny fizykochemicznej i hydrobiologicznej Wielopolka prowadziła wody odpowiadające III klasie czystości.

W dopływach Wielopolki nie były nie były prowadzone badania dotyczące stanu czystości wód powierzchniowych.

Należy jednak przypuszczać, że stan sanitarny tych wód nie jest najlepszy, ze względu na bezpośredni zrzut do nich nieoczyszczonych ścieków bytowych z położonych w ich dolinach wsi, nie posiadających kanalizacji oraz powszechnym wyrzucaniem śmieci do koryt potoków.

B. Wody podziemne.

Zagadnienie to opracowano na podstawie obserwacji poziomu wód gruntowych w studniach kopanych oraz na podstawie materiałów archiwalnych i materiałów uzyskanych w U.G. w Wielopolu Skrzyńskim.

Na tej podstawie wydzielono dwa obszary różniące się warunkami hydrogeologicznymi.

Obszar I – obejmuje dolinę Wielopolki i jej większych dopływów, które osadziły w nich serię osadów aluwialnych. W spągu tych osadów występują zróżnicowanej miąższości, piaski i żwiry, z obecnością których związany jest czwartorzędowy poziom wód gruntowych. Stabilizuje się on na głębokości 0,5 – 3,0 m, w zależności od wyniesienia terenu nad poziom wody w rzece. Wahania tego poziomu uzależnione są od stanów wody w rzece.

Obszar II – występuje w obrębie Pogórza Strzyżowskiego gdzie wody gruntowe występują w postaci wód porowych i szczelinowych w utworach trzeciorzędowych i kredowych, o bardzo warunkach hydrogeologicznych.

Wody gruntowe związane są ze szczelinami w skałach piaskowcowych. Nie tworzą one ciągłego poziomu. Wydajność ich jest niewielka. Tylko lokalnie, studnie lub źródła naturalne, usytuowane w strefach uskoków tektonicznych wykazują większą wydajność.

W przykrywających skały fliszowe osadach zboczowych, na wkładkach gruntów mniej przepuszczalnych, w okresach wzmożonego zasilania występują wody zawieszone o różnej, zazwyczaj niewielkiej wydajności.

Stan sanitarny wód podziemnych

Jak wynika z wyników analizy wód z ujętych źródeł dla Spółki Wodnej Wodociągu Grawitacyjnego w Wielopolu Skrzyńskim oraz dla Zakładu Mięsnego Kabanospol S.A. wykazują się dobrą jakością i nie wymagają stosowania procesów

uzdatniania. Ocenę tę przez analogię należy odnieść do wód szczelinowych poziomu trzeciorzędowego i kredowego.

Znacznie gorsza jest jakość wód czwartorzędowych ze względu na płytkie ich występowanie oraz zalewanie tego terenu w czasie lokalnych powodzi, co powoduje skażenie wody w studniach.

C. Ujęcia wód i ich ochrona.

Okolo 200 gospodarstw domowych w Wielopolu, obiekty użyteczności publicznej, zakłady przemysłowe (poza GS i Kabanospol) zaopatrywane są w wodę przez Spółkę Wodną Wodociągu Grawitacyjnego w Wielopolu.

Ujęcie dla tego wodociągu zlokalizowane jest na południe od Wielopola i składa się z dwu źródeł naturalnych.

Pobór wody odbywa się zgodnie z pozwoleniem wodno – prawnym wydanym przez UW w Rzeszowie nr OŚ – III – 3 – 6210/6/94 z 26.05 1994 r. – w ilości 122,4 m³/d.

Jednocześnie zezwala ono na eksploatację urządzeń do poboru i zaopatrzenie w wodę oraz ustala strefy ochrony wokół tego ujęcia:

- strefę ochrony bezpośredniej, obejmującą obszar o promieniu 15,0 m od obudowy źródeł.

Teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić, zamknąć, oznakować tablicami informacyjnymi, utrzymywać w czystości i użytkować w celu wyłącznie związanym z eksploatacją ujęcia wody oraz zagospodarować zielenią.

Na terenie ochrony bezpośredniej należy zapewnić odprowadzenie wód opadowych w taki sposób, aby nie mogły one przedostawać się do urządzeń służących do poboru wody.

- strefę ochrony pośredniej – wewnętrzny pas ochrony pośredniej – obejmujący wąwozy, w których położone jest ujęcie o nieregularnym kształcie, oznaczone na mapie „Uwarunkowań...”
- zewnętrzny teren ochrony pośredniej – obejmujący zlewnię potoków zasilających źródła, naniesiony na mapie „Uwarunkowań...”

W obrębie stref ochrony pośredniej obowiązuje ograniczenie w sposobie zagospodarowania, zabezpieczające wody podziemne przed skażeniem. Decyzja jest ważna do 26.05.2004 r.

PPHiU Kabanospol w Wielopolu Skrzyńskim uzyskało pozwolenie wodno – prawne na pobór wody z własnego ujęcia, składającego się z dwóch źródeł:

- St₁ $Q_{\max/h} = 1,224 \text{ m}^3/h$, $Q_{\max/d} = 29,38 \text{ m}^3/d$
- St₂ $Q_{\max/h} = 0,22 \text{ m}^3/h$, $Q_{\max/d} = 5,28 \text{ m}^3/d$

co stanowi łącznie $Q_{\max/d} = 34,66 \text{ m}^3/d$, decyzją UW w Rzeszowie nr OŚ – III – 3-6210/35/94/95 z 19.01.1995 r.

Jednocześnie decyzja ta ustanawia strefy ochrony dla tego ujęcia:

- bezpośrednią – w kształcie wieloboku o wymiarach 10x36x28x20,5 m.

Strefy ochrony pośredniej nie ustalono.

Decyzja jest ważna do 19.01.2005 r.

Poza ww. ujęciami z lokalnych ujęć wody na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie korzystają nieformalne spółki wodno – wodociągowe, grupujące od kilku do kilkunastu użytkowników.

Ujęcia te najczęściej wykorzystują źródła naturalne odpowiednio obudowane lub studnie kopane lokalizowane głównie w rejonie źródeł.

Wody z nich grawitacyjnie doprowadza się do zbiorników wyrównawczych i wodociągami doprowadza się do użytkowników.

Nie posiadają dokumentów potwierdzających zasoby, pozwoleń wodno – prawnych na pobór wody i eksploatację urządzeń służących do jej ujmowania oraz zatwierdzonych stref ochronnych wokół tych ujęć. Brak jest również danych dotyczących jakości tych wód.

Z tego typu ujęć korzysta większość mieszkańców gminy.

Pozostali mieszkańcy gminy zaopatrują się w wodę za pomocą studni kopanych.

Wykorzystują one najczęściej pierwszy napotkany poziom wód. Często są to sączenia wód śródglinowych, mało zasobnych w wodę, ze względu na małą miąższość warstwy izolującej narażone na zanieczyszczenie bakteriologiczne.

D. Ścieki

Gmina Wielopole Skrzyńskie nie ma komunalnej oczyszczalni ścieków.

Na terenie gminy działają trzy oczyszczalnie ścieków, w których oczyszczane są ścieki przemysłowe lub socjalno – bytowe.

Jedna z nich działa w Zakładzie PPHiU Kabanospol na mocy pozwolenia wodno – prawnego wydanego decyzją nr OŚ – III – 3 – 6210/35/94/95 z 19.01.1995 r. przez UW w Rzeszowie.

Pozwala na pracę urządzeń oczyszczalni oraz zrzut oczyszczonych ścieków o ustalonym składzie w ilości $Q_{\max} = 29,7 \text{ m}^3/\text{d}$ do rzeki Wielopolki.

Decyzja jest ważna do 19.01.2005 r.

Decyzją Starostwa Powiatowego w Ropczycach nr ROS 6223/1/2000 z 14.02.2000 r. udzielono pozwolenia wodno – prawnego Z.P.O. ASKO Sp.z o.o. w Wielopolu Skrzyńskim na eksploatację mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków z zespołem urządzeń i złożem biologicznym zraszającym oraz odprowadzenie kolektorem oczyszczonych ścieków do rzeki Wielopolki w ilości $9,66 \text{ m}^3/\text{d}$, o ustalonym ładunku.

Pozwolenie jest ważne do 31.12.2010 r.

Trzecia oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna działa bez aktualnie ważnego pozwolenia wodno – prawnego.

Oczyszczane są w niej ścieki z Ośrodka Zdrowia, Szkoły Podstawowej, Zlewni Mleka i Mleczarni.

PHU „WĘGLOBUD” A. Hajduk w Wielopolu Skrzyńskim uzyskało pozwolenie wodno – prawne na odprowadzenie podczyszczonych ścieków deszczowych w ilości 3,68 m³/d, kolektorem do sąsiadującego z działką rowu z otoczenia stacji benzynowej.

Pozwolenie jest ważne do 31.12.2010 r.

Pozostałe instytucje i zakłady gromadzą ścieki w szambach i wywożą je we własnym zakresie.

Gospodarstwa domowe swoje ścieki sanitarne gromadzą w szambach, często nieszczelnych lub zrzucają ścieki bezpośrednio do gruntu lub do cieków powierzchniowych, powodując ich zanieczyszczenie.

SZATA ROŚLINNA

Według podziału geobotanicznego Polski dokonanego przez Szafera gmina Wielopole Skrzyńskie leży w obrębie Prowincji Górskiej - Środkowoeuropejskiej, Podokręgu Pogórza Fliszowego.

Według podziału K. Towpasz badany teren zaliczony został do okręgu Pogórzy Karpat Zewnętrznych, Podokręgu Pogórzy Strzyżowsko – Dynowskiego, obejmując dwa „odcinki”: „Lessowy” i „Fliszowy”. Granica między nimi przebiega w przybliżeniu na linii Mała – Glinik – Nawsie – Pstrągowa.

Roślinność „odcinka Lessowego” ma charakter karpacki, mimo, że pozostaje pod wpływem przylegającej do niego od północy Kotliny Sandomierskiej.

W dolinach niewielkich potoków, na najbardziej wilgotnych glebach występują łągi i wilgotne grądy.

W tej części Pogórza rozwinął się zespół podgórskiego łągu z udziałem gatunków górskich w runie.

W dolinach większych potoków w sąsiedztwie ich koryt występują fragmentami niżowe łągi wierzbowo – topolowe oraz płaty łągu olszowo – jesionowego z przewagą olszy – czarnej.

Na zboczach niskich wzniesień występuje zespół grądu, w którego drzewostanie dominuje grab z domieszką dębu szypułkowego.

W wyższych partiach tego „odcinka” występują płaty żyznej buczyny karpackiej w formie podgórskiej. W drzewostanie dominuje buk z jodłą oraz znaczny jest udział buka.

W zespole tym wyraźne jest zubożenie gatunków górskich, na konto zwiększonego udziału gatunków nizinnych.

Na „odcinku Fliszowym” przeważają bardziej wilgotne siedliska leśne, sprzyjające rozwojowi jodły, powszechnej w tych lasach.

Dominującym zbiorowiskiem w tej części gminy jest zespół buczyny karpackiej w formie podgórskiej.

W szczytowych partiach najwyższych wzniesień pasma Klonowej występuje płat buczyny karpackiej w formie reglowej. Zbiorowisko to charakteryzuje się drzewostanem ze znacznym udziałem jodły oraz liczną obecnością gatunków górskich w runie.

Większe kompleksy leśne na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie stanowią własność państwa i podlegają zarządowi Nadleśnictwa Lasów Państwowych w obrębie Strzyżów i Wiśniowa

Gospodarowanie w nich jest zgodne z aktualnie obowiązującymi „Planami Urządzenia Lasu” (C – 8).

Według niego podstawowym siedliskiem, występującym na terenie gminy jest las wyżynny $L_{wyż}$, stanowiący 97,2 % powierzchni zalesionej. Las górski – L_g stanowi 2,2 % powierzchni, a ols jesionowy – Ol_{js} – 0,3 %.

Głównymi gatunkami panującymi w drzewostanie są jodła i buk, zajmujące 72,3 % powierzchni, sosna – 18,7 %, dąb, modrzew, brzoza i grab zajmują łącznie 11,0 %, jawor, olcha, jesion, świerk, topola, olsza szara zajmują łącznie 2,4 % powierzchni.

Prace odnowieniowe zdążają do osiągnięcia składu drzewostanu zbliżonego do charakterystycznego dla siedliska lasu wyżynnego – Bk, Jd w składzie jodła – 50 %, buk – 30 %, pozostałe 20 %.

Jak wynika z Zarządzenia nr 179 MOŚZNiL z 1.08.1995 r. w sprawie uznania za ochronne lasów stanowiących własność Skarbu Państwa, będących w zarządzie PGL LP Nadleśnictwa Strzyżów – lasy państwowe występujące w gminie Wielopole Skrzyńskie uznane są za lasy wodochronne.

Stan sanitarny i zdrowotny lasów państwowych można uznać za dobry, na co składają się następujące przyczyny:

- różnorodność gatunkowa drzew i krzewów, co powoduje naturalną odporność lasu,
- duża odporność biologiczna, jaką cechują się żyzne siedliska lasu wyżynnego.

Część lasów w obrębie gminy stanowią lasy prywatne, porastające najczęściej zbocza dolin V – kształtnych, skarp, fragmenty mocno nachylonych stoków i osuwisk.

Są to lasy o zróżnicowanym składzie i wieku drzewostanu, spełniające rolę lasów glebo i wodochronnych. Gospodarka w obrębie tych powierzchni leśnych odbywa się na podstawie „Uproszczonego Planu Urządzenia Lasu (C – 2).

Wskazana jest ochrona przed zmniejszeniem ich powierzchni ze względu na duże walory krajobrazowe oraz funkcje przez nie pełnione.

Teren gminy charakteryzuje się przewagą nieleśnych zbiorowisk antropogenicznych (synantropijnych) oraz półnaturalnych, użytkowanych przez człowieka (łąki i pastwiska).

Zespoły łąkowe

Z półnaturalnych zbiorowisk najczęściej spotykane są zespoły łąkowe oraz fragmenty muraw o charakterze kserotermicznym.

Łąki na terenie gminy związane są z dolinami większych rzek oraz terenami osuwiskowymi.

Najczęściej występującym zbiorowiskiem jest zespół świeżej łąki rajgrasowej. Często spotykane są tu łąki podsiewane różnymi mieszankami traw, łąki porolne oraz różne stadia sukcesyjne po ugorach.

Nieduży jest udział łąk umiarkowanie i okresowo wilgotnych, reprezentowanych głównie przez zespół wilgotnej łąki ostrożeńiowej, występującej na miejscach stale podtapianych, lub o wysokich stanach wód gruntowych.

Murawy kserotermiczne występują na stromych skarpach, poboczach dróg i miedzach śródpolnych. Niekiedy zarastają one, co prowadzi do rozwoju zbiorowisk zaroślowych ze śliwą tarniną i dziką różą.

Zespoły łąkowe mają duże znaczenie gospodarcze jako podstawa hodowli. Są to zbiorowiska wtórnie powstałe i utrzymywane dzięki ciągłej ingerencji człowieka.

Zachodzące zmiany gospodarcze, urbanizacja, nowe metody gospodarowania, pociągają za sobą gwałtowne zmiany w zespołach łąkowych. Ich skład florystyczny może się zmienić w ciągu kilku lat.

Zespoły synantropijne

Roślinność synantropijna rozwija się w siedliskach dwojakiego rodzaju – jako roślinność segetalna – chwasty towarzyszące uprawom zbożowym i okopowym (zwalczone wszelkimi dostępnymi metodami), oraz roślinność ruderalna, towarzysząca osiedlom ludzkim, drogom, zakładom przemysłowym.

Zbiorowiska synantropijne powstały w miejscach, na których człowiek zniszczył naturalną szatę roślinną.

Świat zwierzęcy

Według podziału Polski na krainy zoograficzne, gmina Wielopole Skrzyńskie położona jest w Krainie 18 – Beskidzie Wschodnim, charakteryzującym się przejściowością.

Występują tu elementy fauny zachodnio – europejskiej, pontyjskiej i borealno – alpejskiej.

Fauna pochodzenia zachodnio – europejskiego stanowi trzon fauny na badanym terenie. Są to: jeleń europejski, sarna, dzik, zając szarak, jeż, kret i inne.

Przedstawicielami fauny borealno – alpejskiej są: dzięcioł trójpalczasty, drozd obrożny, puszczyk uralski, kuna leśna, kwiczoł, jarząbek.

Gatunki pontyjskie stanowią rzadkie elementy fauny. Są to: muchołówka białoszaja, kobczyk, żoła oraz dzięcioł syryjski.

Na terenie gminy północną granicę gromadnego zasięgu osiąga szereg gatunków górskich jak: kumak górski, traszka górska, salamandra plamista, pliszka górska.

O bogactwie fauny na badanym terenie świadczy fakt występowania 223 gatunków kręgowców przechodzących naturalny rozród (w Polsce występuje 434 gatunki).

CHARAKTERYSTYKA WARUNKÓW KLIMATYCZNYCH

Warunki klimatyczne badanej gminy scharakteryzowano na podstawie materiałów archiwalnych, danych z obserwacji wykonanych przez PIHiM w najbliższych stacjach w Żarnowej i Dębicy oraz literatury.

Przy opracowaniu zagadnień topoklimatycznych oparto się głównie na kartowaniu klimatycznym i materiałach archiwalnych.

Według E. Romera badany obszar położony jest w Krainie Klimatu Wyżyn Podkarpackich.

Według podziału W. Okołowicza, zamieszczonego w Narodowym Atlasie Polski, Pogórze Strzyżowskie należy do klimatów kształtowanych pod wpływem gór i wyżyn.

Wpływ klimatów wyżynnych zaznacza się dużymi dobowymi amplitudami temperatur i o wiele niższymi i łagodniejszymi amplitudami rocznymi. Sumy roczne opadów są dość wysokie. Wiosny znacznie się opóźniają.

Zimą na tych terenach często występuje zjawisko inwersji, na skutek gromadzenia się zimnego powietrza w wąskich dolinach i tworzeniu zastoisk chłodnych mas powietrza.

Według regionalizacji rolniczo – klimatycznej R. Gumińskiego nawiązującej do potrzeb rolnictwa, gmina Wielopole Skrzyńskie leży w dzielnicy podkarpackiej, która stanowi pas przejściowy pomiędzy górami i kotlinami podgórskimi. Średnia temperatura roczna wynosi 7,5 – 7,8 °C, stycznia poniżej –3 °C, a lipca 18 °C.

Roczna suma opadów wynosi około 700 mm.

Notuje się 80 – 90 dni z pokrywą śnieżną.

Dni z przymrozkiem występuje około 110 – 120. Okres wegetacyjny trwa tylko 200 dni, a okres aktywnego rozwoju roślin (temperatura średnia dobową 10 °C) około 160 dni.

W obrębie badanego terenu występuje duże zróżnicowanie warunków orograficznych i ekspozycji stoków, stanowiące dodatkowe czynniki powodujące zróżnicowanie warunków klimatycznych.

Na badanym terenie lub w jego sąsiedztwie brak jest stacji meteorologicznej.

Blizszą charakterystykę tego rejonu oddają wyniki obserwacji poszczególnych elementów meteorologicznych dla stacji Żarnowa (za okres 1954 – 60) oraz Dębica (za okres 1955 – 1964).

Temperatura powietrza

Średnie miesięczne i roczne temperatury powietrza w °C.

Stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ROK
Dębica	-3,0	-2,6	1,3	8,6	12,9	17,1	18,2	17,5	13,2	9,2	4,6	0,6	8,1
Żarnowa	-2,8	-3,2	1,9	6,8	12,6	16,5	18,2	17,2	13,0	9,1	3,6	1,7	7,9

Średnie dobowe temperatury maksymalne w °C.

stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ROK
Żarnowa	-0,5	-0,9	6,3	10,7	19,9	21,5	23,7	23,1	18,3	13,9	8,0	4,4	12,5

Średnie dobowe temperatury minimalne w °C.

stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ROK
Żarnowa	-7,0	-5,8	-2,3	1,6	6,6	10,6	13,0	12,1	7,5	4,6	1,9	-0,4	3,5

Średnia liczba dni z temperaturą minimalną 0 °C.

stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ROK
Żarnowa	26,7	20,6	20,6	11,0	1,2	-	-	-	0,8	5,0	9,4	16,2	111,5

Średnia liczba dni z temperaturą minimalną -10 °C

stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ROK
Żarnowa	9,7	7,6	2,8	-	-	-	-	-	-	-	0,8	0,8	21,0

Średnia liczba dni z temperaturą maksymalną 25 °C

stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ROK
Żarnowa	-	-	-	-	3,0	5,6	12,2	10,4	2,3	-	-	-	33,5

Absolutne maksima temperatury w °C

stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ROK
Dębica	8,7	11,4	20,9	27,1	31,8	34,6	36,6	34,9	29,9	23,6	19,2	15,3	36,6

Absolutne minima temperatury w °C

stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ROK
Dębica	-34,6	-33,0	-27,7	-5,9	0,2	0,6	0,6	5,0	0,6	-7,7	-7,0	-28,6	-34,0

Wysokie wartości absolutnych temperatur maksymalnych i niskie absolutnych temperatur minimalnych dają duże roczne amplitudy, co potwierdza wpływ kontynentalizmu na kształtowanie klimatu rejonu Wielopola Skrzyńskiego.

Pierwsze przymrozki na badanym terenie pojawiają się już we wrześniu, a ostatnie w maju. Średnia liczba dni z przymrozkiem wynosi 111,5 w roku.

Wilgotność względna

Średnie miesięczne i roczne wartości wilgotności względnej w %.

Stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ROK
Dębica	86	84	82	76	71	78	80	81	78	78	89	86	81
Żarnowa	82	79	75	74	73	76	78	78	79	77	83	81	78

Wilgotność względna wykazuje zróżnicowany przebieg zarówno roczny jak i dobowy. Najwyższa wilgotność względna powietrza występuje zimą, a najniższa latem.

W ciągu doby maksymalne wartości wilgotności względnej powietrza występują w godzinach rannych i wieczornych oraz nocą, najniższe notowane są w południe.

Średnia liczba dni z mgłą

Stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ROK
Żarnowa	1	1	3	2	1	3	2	6	7	6	3	2	37

Średnia liczba dni pogodnych

Stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ROK
Żarnowa	2	2	4	2	3	3	3	2	4	4	3	3	25

Średnia liczba dni pochmurnych

Stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	ROK
Żarnowa	16	12	12	11	9	9	9	5	7	9	15	17	132

Średnia liczba dni z pokrywą śnieżną

Stacja	I	II	III	IV	XI	XII	ROK
Żarnowa	20	19	10	1	3	9	62

Średnie miesięczne, półroczne i roczne sumy opadów w mm (1956 – 1980)

Stacja	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XI-IV	V-X	ROK
Brzeziny	44	45	40	48	78	99	101	91	53	51	55	56	288	473	761
Dębica	36	31	35	49	74	100	97	83	46	45	43	46	240	445	685
Wielopole	41	38	36	50	77	93	104	91	49	49	47	47	259	463	722
Ropczyce	36	36	35	50	72	95	90	79	49	49	48	44	242	434	676

Najwięcej opadów notuje się w miesiącach letnich od maja do września.

Wiatry

Należy się spodziewać, że układ wiatrów w rejonie Wielopola Skrzyńskiego jest zbliżony do zaobserwowanego w Dębicy, w których największy procentowy udział mają wiatry wiejące z kierunków S, W, E, SW i SE, o czym świadczy częstotliwość wiatrów w zależności od pory roku i w roku.

Średnia częstotliwość kierunków wiatru w %% w Dębicy.

Dębica	N	NE	E	SE	S	SW	W	NW	Cisza
Zima	4,5	8,2	9,0	9,1	22,2	10,9	16,0	7,2	12,9
Wiosna	6,4	14,9	17,9	7,5	10,8	7,7	12,9	7,2	14,4
Lato	5,6	9,2	11,8	10,6	12,4	8,7	15,0	9,8	16,9
Jesień	4,0	11,8	12,4	10,6	15,6	10,0	12,3	6,3	18,0
Rok	5,3	8,6	12,8	9,6	15,5	9,6	14,8	7,4	16,0

Zwraca uwagę duży udział procentowy ciszy, niekorzystnie wpływający na proces samooczyszczania atmosfery.

Warunki topoklimatyczne

Przytoczona w powyższym rozdziale charakterystyka klimatu rejonu Wielopola Skrzyńskiego ma charakter ogólny.

Ulega ona zróżnicowaniu w zależności od warunków lokalnych, jakimi są: rzeźba terenu, warunki hydrogeologiczne, szata roślinna oraz zagospodarowanie tych terenów przez człowieka.

Wpływ wymienionych czynników na warunki topoklimatyczne na terenie gminy uwidacznia się szczególnie w dniach pogód typu wyżowego, przy ciszy i bezchmurnym niebie.

Największego zróżnicowania tych warunków należy się spodziewać pomiędzy terenami najwyżej wyniesionymi, a doliną Wielopolki i głęboko wciętymi dolinami jej głównych dopływów.

Różnice temperatur pomiędzy tymi obszarami mogą dochodzić do kilku C, na korzyść terenów wyżej położonych. Grawitacyjny spływ wychłodzonego powietrza następuje wzdłuż dolin bocznych. Jest on niekiedy blokowany przez zwartą zabudowę, nasypy drogowe, przegradzające bieg dolin. Powoduje to stagnację chłodnych mas powietrza powyżej przeszkód.

Tereny te najczęściej narażone są na występowanie przymrozków i mgieł.

Obszary leśne cechują się specyficznymi warunkami topoklimatycznymi. Charakteryzują się one złagodzonymi dobowymi amplitudami temperatury, powodowane zacienieniem wnętrza lasu przez korony drzew i wolniejszym niż na terenach otwartych wychłodzeniem wnętrza lasu w nocy.

Duży wpływ na lokalne warunki wilgotnościowe ma głębokość występowania wód gruntowych.

Wartości wilgotności względnej nad tymi terenami są znacznie wyższe niż nad terenami przyległymi. Notowane są różnice dochodzące do kilkunastu procent. Powoduje to częstsze i dłuższe zaleganie mgieł nad nimi.

Duży wpływ na zaleganie mgieł mają zanieczyszczenia powietrza emitowane przez paleniska domowe. Zwiększone stężenie zanieczyszczeń szczególnie w godzinach wieczornych i nocnych, powoduje, że w powietrzu znajduje się duża ilość jąder kondensacji, która sprzyja powstawaniu mgieł już przy wilgotności względnej 80 %. Długie zaleganie mgieł wpływa na osłabienie promieniowania słonecznego, utrudnia parowanie, sprzyja rozwojowi bakterii, zwiększa koncentrację pyłów i gazów, powodując znaczne pogorszenie warunków bioklimatycznych.

Duży wpływ na stosunki anemologiczne w rejonie Wielopola Skrzyńskiego, szczególnie w warstwie przyziemnej ma orografia terenu, pokrycie szatą roślinną oraz zabudowa, powodująca przesterowanie wiatrów i lokalną zmianę ich prędkości.

Analiza warunków morfologicznych i innych mechanizmów kształtujących lokalne warunki topoklimatyczne pozwoliły na wydzielenie następujących obszarów:

- strefa wierzchowinowa – obejmujące tereny najwyżej wyniesione, odkryte, szczególnie silnie nawietrzane. Są to obszary wyniesione ponad strefę inwersji dolinnych, najsilniej nasłonecznione o długim okresie bezprzymrozkowym i wegetacyjnym oraz dobrej wentylacji naturalnej,

- strefa stoków – tereny o bardzo zróżnicowanych warunkach topoklimatycznych, uzależnionych głównie od nachylenia i ekspozycji stoków. Wpływa to w bezpośredni sposób na sumy możliwego promieniowania słonecznego. Różnice między najlepiej i najgorzej nasłonecznionymi stokami dochodzą do 30 % możliwego promieniowania, szczególnie w okresie jesienno – zimowym. Powoduje to zróżnicowanie warunków termicznych i wilgotnościowych oraz długości zalegania pokrywy śnieżnej, szronu i rosy.
- strefy dolin rzecznych – obejmuje doliny Wielopolki i doliny jej większych dopływów, głęboko wcięte, lokalnie podmokłe, narażone na częste zjawiska inwersyjne, występowanie mgieł radiacyjnych. Doliny stanowią rynny spływu chłodnych mas powietrza z terenów wyżej położonych.

Znaczny wpływ na warunki topoklimatyczne ma zalesienie. Obszary leśne wpływają korzystnie na warunki topoklimatyczne terenów przylegających do nich, poprzez zmniejszenie dobowych amplitud temperatury i wilgotności względnej, zmniejszenie prędkości wiatrów oraz lokalne pogorszenie warunków solarnych poprzez skrócenie czasu nasłonecznienia spowodowanego zacienieniem przez korony drzew.

HIGIENA ATMOSFERY

Zagadnienie to opracowano w oparciu o dane zawarte w „Raporcie o stanie środowiska” (C – 10 i C - 11), oraz uzyskane z PWIOŚ w Rzeszowie i Wydziale Ochrony Środowiska Starostwa Powiatu Sędziszowsko – Ropczyckiego.

Z materiałów tych wynika, że na stan higieny atmosfery w obrębie gminy Wielopole Skrzyńskie zasadniczy wpływ ma emisja z kotłowni i urządzeń produkcyjnych zakładów przemysłowych, komunikacji, a także zanieczyszczenia transgraniczne.

Zanieczyszczenia wprowadzane do powietrza można podzielić na chemiczne, w postaci gazów i aerozoli: tlenków siarki i azotu, tlenków i dwutlenków węgla, związków ołowiu oraz na mechaniczne, do których zaliczono różnego rodzaju pyły.

Jak wynika z „Raportu o stanie środowiska” gmina Wielopole Skrzyńskie w 1996 r. wyemitowała łącznie 781 ton zanieczyszczeń, z czego 5 ton stanowiły pyły a 774 stanowiły gazy.

Z tego wynika, że spośród zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery zdecydowaną przewagę mają zanieczyszczenia gazowe.

W „Raporcie” z 1998 r. dane dotyczące wielkości emitowanych zanieczyszczeń zestawione są powiatami, co uniemożliwia porównanie danych określenie wielkości emisji w gminie.

Jak wynika z informacji uzyskanych w Starostwie Powiatowym, w gminie Wielopole Skrzyńskie wydano zezwolenia ustalające rodzaje i ilość zanieczyszczeń dopuszczonych do wprowadzenia do powietrza, ze źródeł zlokalizowanych na terenie zakładu dla:

- PPHiU Kabanospol – Wielopole Skrzyńskie, decyzją OŚ – VI – 7641/44/7/97, ważną do 31.12.2005 r.

- ZPO „ASKO” Sp.z o.o. – Wielopole Skrzyńskie decyzją Starostwa Powiatowego w Ropczycach z dnia 2.12.1999 r. znak ROŚ 76411/14/99, ważną do 31.12.2005 r.

Największe znaczenie w zanieczyszczeniu atmosfery mają kotłownie i paleniska domowe, w których spala się „co kto może” ze względu na wysoką cenę gazu ziemnego i węgla wysokiej jakości. Powoduje to znacznie zwiększone zanieczyszczenia atmosfery w okresie grzewczym.

Znaczny udział w skażeniu środowiska ma ruch samochodowy na drogach, szczególnie uczęszczanej Ropczyce – Wiśniowa ze względu na zanieczyszczenie bezpośredniego sąsiedztwa i zagrożenie w przypadku katastrof drogowych.

Promieniowanie niejonizujące

W obrębie gminy Wielopole Skrzyńskie istnieje stacja przekaźnikowa łączności bezprzewodowej (radiolinia w Broniszowie), która nie powoduje promieniowania niejonizującego.

ODPADY KOMUNALNE

W gminie Wielopole Skrzyńskie do tej pory nie zorganizowano zbiórki odpadów od indywidualnych użytkowników.

W określonych, ogólnodostępnych miejscach rozstawionych jest 13 kontenerów na odpady niesortowane i 3 na szkło. Gromadzone tam odpady są wywożone na wysypisko śmieci w Kozodrzy transportem Zakładu Gospodarki Komunalnej w Ropczycach.

Zakłady przemysłowe zawierają umowy indywidualnie na wywóz śmieci powstałych w trakcie procesów produkcyjnych.

PPHiU Kabanospol posiada decyzję Wójta Gminy Wielopole Skrzyńskie z dnia 13.03.1999 r. nr UG 7626/2/98-99 uzgadniającą sposób postępowania z odpadami powstałymi w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej.

Decyzja jest ważna do 31.12.2000 r.

Niektórzy z mieszkańców gminy nie składają odpadów w rozstawionych kontenerach.

Kompostują oni odpady organiczne, natomiast odpady plastikowe i opakowania spalają w paleniskach domowych, ogniskach albo wywożą na „dzikie” wysypiska śmieci zlokalizowane w korytach potoków, na skrajach lasu i zboczach dolin V – kształtnych.

Zarząd Gminy Wielopole Skrzyńskie podjął działania w sprawie budowy wspólnego z gminą Wiśniowa wysypiska śmieci. Po zakończeniu tej inwestycji możliwe będzie rozwiązanie problemu zagospodarowania odpadów i likwidacja „dzikich” wysypisk śmieci – zgodnie z obowiązującą Ustawą.

UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE I EKOLOGICZNE

Zadaniem charakterystyki środowiska przyrodniczego, jego analizy i oceny, było wydobycie uwarunkowań dla podstawowych funkcji gminy, jakimi są:

- produkcja żywności związana z rolniczą przestrzenią produkcyjną, w tym rolnictwa ekologicznego,
- rozwój różnych form turystyki związanej z atrakcyjnym krajobrazem i cennymi osobliwościami przyrody związanymi z Czarnorzecko – Strzyżowskim Parkiem Krajobrazowym i jego otuliną oraz Sędziszowsko – Strzyżowskim Obszarem Chronionego Krajobrazu a także zabytkami kultury.

Koncepcja zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego zakłada dla gminy Wielopole Skrzyńskie rozwój wyżej wymienionych funkcji.

Gmina, jako jednostka administracyjna, jest sztucznie wydzielona z przestrzeni geograficznej, stąd nie można rozpatrywać warunków przyrodniczych jedynie w jej granicach.

Region, w którym leży gmina Wielopole Skrzyńskie charakteryzuje się wysokimi walorami krajobrazowymi, urozmaiconą rzeźbą terenu, co umożliwia wykorzystanie tego terenu do rozwoju różnych form turystyki, agroturystyki, a także rozwoju rolnictwa w tym ekologicznego.

PROPONOWANY EKOLOGICZNY SYSTEM OBSZARÓW CHRONIONYCH

Ochrona środowiska przyrodniczego przed degradacją stanowi jedno z najtrudniejszych, a zarazem najpilniejszych zadań. Przeciwdziałanie skutkom zanieczyszczenia środowiska wymaga nowego podejścia do problemów jego ochrony.

U jego podstaw powinno leżeć przekonanie, że:

- dalszy rozwój społeczno – gospodarczy będzie niemożliwy bez ochrony wszystkich ważnych elementów środowiska,
- ochrona środowiska nie jest celem samym w sobie, lecz musi przenikać wiele dziedzin ludzkiej aktywności,
- działania człowieka w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego nie mogą koncentrować się na „likwidacji” już zaistniałych zagrożeń ekologicznych, lecz powinny dotyczyć działań eliminujących rzeczywiste przyczyny degradacji środowiska przyrodniczego.

Wieloletnie dyskusje i badania na temat przyczyn i skutków degradacji środowiska przyrodniczego doprowadziły do powstania koncepcji zrównoważonego rozwoju, przyjmując, że poprawa, a przynajmniej nie pogarszanie stanu środowiska powinno być jednym z podstawowych czynników warunkujących rozwój społeczno – ekonomiczny.

Do realizacji powyższych założeń zostały stworzone ramy prawne. W „Ustawie o ochronie i kształtowaniu środowiska” Rady Gmin zostały zobowiązane do opracowania programu zrównoważonego rozwoju oraz ochrony środowiska przyrodniczego gminy.

Częścią takiego programu powinna być lista lokalnych priorytetowych przedsięwzięć ekologicznych, która powinna uwzględniać zachowanie i wzbogacenie walorów środowiska przyrodniczego, wynikających z uwarunkowań wewnętrznych – potrzeby zachowania bogactw natury dla obecnego i przyszłych pokoleń, jak i uwarunkowań zewnętrznych przyjętych przez Polskę zobowiązań międzynarodowych i konieczności osiągnięcia międzynarodowych standardów w dziedzinie ekologii.

Południowo – zachodnia część gminy, najciekawsza pod względem krajobrazowym, zaliczona została do Czarnorzecko – Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny. Natomiast północno – wschodnia część gminy z największym na jej terenie kompleksem leśnym została włączona do Sędziszowsko – Strzyżowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Park Krajobrazowy i Obszary Chronionego Krajobrazu wchodzi w skład Krajowego Systemu Obszarów Chronionego Krajobrazu.

System Obszarów Chronionego Krajobrazu został wpisany w koncepcję Krajowej Sieci Ekologicznej ECONET – POLSKA (A – 2), która jest realizacją paneuropejskiej strategii utworzenia w oparciu o ujednolicone kryteria europejskiej sieci ekologicznej EECONET na całym kontynencie.

Krajowa Sieć Ekologiczna ECONET – POLSKA składa się z obszarów węzłowych, w obrębie których najcenniejsze fragmenty to biocentra, otoczone rozległymi strefami buforowymi oraz korytarze ekologiczne o znaczeniu krajowym, ponadregionalnym i regionalnym.

Stworzy ona spójny przestrzennie system obszarów, których walory przyrodnicze mają najwyższą rangę.

Poszczególne obszary włączone do systemu odznaczają się dobrze zachowanymi siedliskami naturalnymi, półnaturalnymi i obszarami ekstensywnie użytkowanymi.

Ponadto są one wzajemnie powiązane funkcjonalnie i przestrzennie siecią powiązań przyrodniczych.

SYSTEM POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH NA OBSZARZE GMINY

Fragmenty gminy najatrakcyjniejsze krajobrazowo, w obrębie których występują największe, najcenniejsze i najciekawsze kompleksy leśne, bogate i zróżnicowane gatunkowo, typowe dla siedliska, zaliczono do Czarnorzecko – Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego i jego otuliny.

Krajowa Sieć Ekologiczna zalicza Czarnorzecko – Strzyżowski Park Krajobrazowy do Obszaru Węzłowego 32 K – Obszaru Pogórza Strzyżowsko - Dynowskiego.

Proponuje się z Obszarów Chronionego Krajobrazu stworzyć strefę buforową o znaczeniu regionalnym. Obszary węzłowe łączą korytarze i ciągi ekologiczne umożliwiające rozprzestrzenianie się gatunków, ukierunkowujące przepływ materii i informacji biotycznej.

Na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie funkcję korytarza ekologicznego o znaczeniu regionalnym pełni dolina Wielopolki.

System ciągów ekologicznych stanowi sieć potoków i ich dolin, tworząc system powiązań ekologicznych pomiędzy dolinami rzeczny, a wierzchołną i dużymi kompleksami leśnymi.

Istotne znaczenie dla istnienia tej sieci ma zapewnienie jej „drożności”. W tym celu należy dążyć do zachowania i odtworzenia obudowy biologicznej cieków wodnych, likwidacji sztucznych przegród, poprzez budowę przepustów umożliwiających migrację roślin i zwierząt.

ZAGROŻENIA, ZANIECZYSZCZENIA I DEGRADACJA ŚRODOWISKA

Głównym zagrożeniem dla środowiska na terenie gminy są procesy osuwiskowe, uaktywniające się głównie po długotrwałych i obfitych opadach lub po roztopach.

Częstym powodem uruchomienia procesów osuwiskowych jest działalność człowieka, wycinającego zakrzaczenia i zadrzewienia śródpolne na skarpach i miedzach lub podcinającego stoki przy pracach ziemnych na terenach predysponowanych do powstawania osuwisk.

Tereny o nachyleniu ponad 20 % narażone są na intensywne procesy erozji powierzchniowej, szczególnie w okresach późno – jesiennym i wczesno – wiosennym, kiedy brak jest roślinności spowalniającej te procesy.

Doliny Wielopolki i jej głównych dopływów narażone są na systematyczne zalewanie w czasie wysokich stanów wód w rzekach.

Stan czystości wód powierzchniowych – Wielopolki i jej dopływów, przepływających przez tereny zabudowane jest zły – nie odpowiadające normom, ze względu na częste przypadki zrzutu do nich nieoczyszczonych ścieków bytowych.

Znaczne zagrożenie dla środowiska stwarza nierozwiązane zadanie zagospodarowania odpadów komunalnych, które są spalane albo wywożone na „dzikie” wysypiska.

GŁÓWNE PROBLEMY WYNIKAJĄCE Z UWARUNKOWAŃ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Analiza stanu środowiska przyrodniczego i jego funkcjonowania pozwala na sformułowanie głównych problemów, jakie muszą być rozwiązane dla zachowania zasady zrównoważonego rozwoju.

Są to:

- rozwiązanie problemu gospodarki ściekowej w obrębie wsi wchodzących w skład gminy,
- ochrona biologicznej obudowy cieków w lokalnych ciągach ekologicznych,
- rozwiązanie problemu gospodarki odpadami,

- respektowanie warunków i ograniczeń wynikających z wprowadzonych form ochrony przyrody,
- zachowanie proponowanego systemu powiązań ekologicznych,
- przestrzeganie ograniczeń w sposobie zagospodarowania w obrębie Parku Krajobrazowego i Obszarów Chronionych,
- respektowanie warunków i ograniczeń wynikających z uwarunkowań fizjograficznych,
- przestrzeganie zasad i sposobów zagospodarowania w obrębie obszarów objętych procesami osuwiskowymi, polegających na:
 - ograniczeniu w ich obrębie możliwości lokalizacji zabudowy,
 - unikaniu prac ziemnych mogących naruszyć stateczność stoków,
 - wykonanie prac regulujących stosunki wodne w obrębie tych terenów.
 - przeznaczenie ich pod trwałe użytki zielone lub ich zalesienie, co wpłynie na zahamowanie intensywności przebiegu procesów osuwiskowych.

**STUDYUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE**

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STANU ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Gmina Wielopole Skrzyńskie ze względu na swoje położenie geograficzne posiada zróżnicowane warunki przyrodnicze do produkcji rolnej, które wpływają na wielkość zbiorów, plonów i sposób uprawy. Najmniej korzystne warunki posiada wieś Brzeziny i północna część wsi Nawsie oraz Wielopole Skrzyńskie.

Tabela nr 1. Struktura użytkowania gruntów w gminie Wielopole Skrzyńskie wg sołectw w 1999 r. (w ha)

Nazwa wsi	Powie rzchnia	Użytki zielone	Grunty orne	Sady	Lasy	Nie użyt- ki	Tereny zabudo- wane
Brzeziny	3.359	628	1.876	3	605	118	129
Broniszów	788	95	477	1	128	50	37
Glinik	1.163	307	585	7	161	55	48
Nawsie	2.276	412	1.074	4	634	86	66
Wielopole Skrz.	1.755	970	277	14	326	97	71
Razem:	9.341	2.412	4.289	29	1.854	406	351
% udział z razem	100,0	25,8	45,9	0,3	19,8	4,3	3,8

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

W strukturze użytkowania gruntów w gminie dominowały użytki rolne, które stanowiły 71,1% ogółu powierzchni gminy, z tego grunty orne zajmowały powierzchnię 45,9%.

Grunty orne dominowały w sołectwach: Brzeziny, Nawsie, Glinik.

Użytki zielone zajmowały największy obszar w Wielopolu Skrzyńskim, w Brzezinach w Nawsiu.

Dużą powierzchnię w gminie również zajmowały tereny zalesione i lasy 19,8%. Najbardziej lesiste były sołectwa: Nawsie, Brzeziny, Wielopole Skrzyńskie.

Tabela nr 2. Struktura gruntów chronionych wg sołectw w gminie Wielopole Skrzyńskie w 1999 r.*

Nazwa wsi	II	IIIa	IIIb	IVa	IVb	IIz	IIIz
Brzeziny		1,79	295,4	882,52	394,28		21,6
Broniszów		7,46	70,51	205,13	110,32		30,23
Glinik		3,77	42,45	237,04	251,13	2,71	26,78
Nawsie		0,45	40,40	747,68	216,32		23,64
Wielopole Skrz.	0,11	2,55	103,78	562,51	237,84		17,51
Razem:	0,11	16,02	522,54	2.634,88	1.209,89	2,71	119,76

* - Nie zawiera terenów zalesionych na gruntach chronionych

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

W gminie grunty chronione zajmowały powierzchnię 4.505,91 ha, z tego najwięcej było gruntów ornych, gleb IV i III klasy bonitacyjnej.

Najwięcej gleb chronionych występowało w Brzezinach, w Wielopolu Skrzyńskim, w Nawsiu.

Tabela nr 3. Gospodarstwa indywidualne zajmujące się uprawą roślin w gminie Wielopole Skrzyńskie w 1996 r.

Nazwa uprawy	Grupy obszarowe powierzchni upraw w ha				
	Ogółem	Poniżej 1ha	1-2ha	2-5ha	5-10ha
Żyto	833	782	47	4	-
Jęczmień	338	308	27	2	1
Owies	603	573	29	1	-
Pszenżyto	286	259	27	-	-
Pszenica	1.522	952	482	86	3
Mieszanki zbożowe	643	525	104	13	1
Ziemniaki	1.549	1.412	135	2	-
Okopowe pastewne	1.222	1.220	2	-	-
Motylkowe pastewne	1.166	817	305	43	1
Razem	8.162	6.031	1.158	151	6

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie

W 1996 r. w gminie Wielopole Skrzyńskie uprawiało się zboża na 8.162 ha. Uprawa zbóż koncentrowała się głównie na obszarze mniejszym niż 1ha.

Powierzchnia uprawy pszenicy wynosiła 1.522ha. Uprawa pszenicy wymaga dobrych gleb. W zasiewach zbóż, uprawa pszenicy zajmowała 35,8% powierzchni zasiewów. Najwięcej pszenicy uprawiało się w gospodarstwach do 2ha powierzchni. Zasiewy pszenicy na 100 ha użytków rolnych wynosiły 23,2ha.

Uprawą żyta zajmowało się 833 gospodarstw, w tym głównie działki rolne do 1ha. Uprawa żyta nie wymaga już tak dobrych gleb, jednak wymaga wczesnego siewu na zimę.

Zasiewy żyta na 100ha użytków rolnych wynosiły 12,4 ha.

Zasiewy owsa występowały w 603 gospodarstwach i skupiały się w działkach rolnych. Uprawa owsa nie wymaga dobrych gleb, jednak wymaga dużo wody.

Jęczmień sieje się w gminie głównie na wiosnę (jary) przede wszystkim na działkach rolnych do 1,0 ha

Uprawą ziemniaków zajmowało się 1.549 gospodarstwa, z tego 91,2% to działki rolne do 1ha. Uprawa ziemniaków zajmuje pierwsze miejsce przed uprawą pszenicy.

Tabela nr 4. Hodowla zwierząt w gminie Wielopole Skrzyńskie w 1996 r.

Zwierzęta	Ogółem w szt.
Bydło	4.934
Trzoda chlewna	7.685
Owce	90
Konie	988
Kozy	119
Króliki	861
Drób	22.182

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie

W gminie najwięcej hodowano trzody chlewnej 7.685 sztuk, głównie w gospodarstwach indywidualnych.

Obsada trzody chlewnej na 100 ha użytków rolnych wynosiła 115 szt.

W Wielopolu Skrzyńskim hodowano 4.934 sztuki bydła, z tego krowy mleczne stanowiły 52% ogółu. Obsada bydła na 100 ha użytków rolnych wynosiła 74 szt.

Tabela nr 5. Struktura powierzchniowa gospodarstw wg sołectw w gminie Wielopole Skrzyńskie w 1999 r.

Nazwa wsi	1 – 2	2 - 5	5 – 7	7 – 10	10– 15	Ponad 15ha	Razem gosp.	do 1 ha zabudo- wane	do 1 ha niezabu- dowane
Brzeziny	127	333	125	47	15	2	649	65	187
Broniszów	59	99	17	5	-	-	180	40	75
Glinik	100	147	44	14	1	-	306	114	55
Nawsie	85	192	57	32	5	1	372	79	160
Wielopole Skrz.	182	209	49	23	4	1	468	196	102
Razem:	553	980	292	121	25	4	1.975	494	579
% udział	28,0	49,6	14,8	6,1	1,3	0,2	100,0		

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

W gminie w 1999 r. istniało ogółem 1.975 indywidualnych gospodarstw rolnych, z tego największą grupę stanowiły gospodarstwa małe od 2 – 5 ha, których było 49,6% ogółu. Gospodarstwa karłowate 1-2ha w których produkcja w większości jest zabezpieczeniem socjalnym dla właściciela stanowiły 28,0%. Gospodarstwa duże ponad 10ha stanowiły tylko 1,5% ogółu gospodarstw.

Najwięcej gospodarstw rolnych było w sołectwach:

- Brzeziny 649 sztuk,
- Wielopole Skrzyńskie 468 sztuk
- Nawsie 372 sztuk.

W gminie było 494 nieruchomości zabudowane i 579 nieruchomości niezabudowanych.

Tabela nr 6. Ludność faktycznie zamieszkała w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego (działki rolnej) wg. wieku, płci w gminie Wielopole Skrzyńskie w 1996 r.

Płeć	Ogółem	0-14 lat	15-19 lat	20-29 lat	30-39 lat	40-49 lat	50-59 lat	60-64 lat	65 lat i więcej
Razem	7.883	1.999	602	1.189	1.014	808	740	448	1.083
Mężczyźni	3.924	1.000	292	636	581	431	349	210	425
Kobiety	3.959	999	310	553	433	377	391	238	658

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

W indywidualnych gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego mieszkało 7.883 osób, z tego kobiety stanowiły 50,2% ogółu ludności.

Na 100 mężczyzn przypadało 100,9 kobiet. Na wsi istniała przewaga liczby kobiet nad liczbą mężczyzn, występowała ona dopiero w grupie wiekowej ponad 50 lat, natomiast wśród ludzi młodszych liczba mężczyzn przewyższała liczbę kobiet.

W tej grupie dzieci do lat 14 stanowiły 25,4%. Analiza struktury ludności rolniczej w 1996 r. wykazywała na to, że ludność w wieku produkcyjnym stanowiła 53,3% ogółu ludności, a w wieku poprodukcyjnym 13,7%. Ludność rolnicza w gminie Wielopole Skrzyńskie przeważnie posiadała wykształcenie podstawowe i zawodowe.

Jednostki obsługi rolnictwa

- Bank Spółdzielczy Wielopole Skrzyńskie
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” Wielopole Skrzyńskie
- Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Wielopolu Skrzyńskim
- Kółko Rolnicze w Brzezinach
- Punkt skupu mleka – OSM Sędziszów Młp. w Wielopolu Skrzyńskim i Brzezinach
- Sprzedaż nawozów – Wielopole Skrzyńskie - 3 miejsca

W gminie brak było gospodarstw z produkcją specjalistyczną, za wyjątkiem gospodarstw prowadzących uprawy szklarniowe (Glinik).

Gospodarstwa wielofunkcyjne agroturystyczne - 2 (Brzeziny)

WARTOŚCI ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

Przy opracowaniu tego zagadnienia wykorzystano mapy glebowo – rolnicze w skali 1:5 000 oraz na podstawie „Warunków przyrodniczych produkcji rolnej” (A – 5).

Decydujący wpływ na zróżnicowanie gleb pod względem typów, rodzajów i gatunków wywarły takie czynniki jak: budowa geologiczna (rodzaj i pochodzenie skały macierzystej), rzeźba terenu, warunki topoklimatyczne, stosunki wodne, roślinność oraz gospodarcza działalność człowieka.

Jakość i przydatność gleb terenów górskich użytkowanych rolniczo zależy w dużym stopniu od urozmaicenia i bogactwa rzeźby terenu, nachylenia i ekspozycji stoków, intensywności procesów erozyjnych i denudacyjnych prowadzących w rezultacie do ciągłego odnawiania się gleb i niemal ciągłej przebudowy morfologii i profilu glebowego.

W obrębie Pogórza Strzyżowskiego z wietrzelin i osadów saliflukcyjno – deluwialnych powstały głównie gleby brunatne (wyługowane i kwaśne, sporadycznie właściwe), gleby pseudobielicowe, pyłowe i gliniaste.

Gleby te w większości są optymalnie uwilgotnione, okresowo za wilgotne.

Odznaczają się one najczęściej średnim, niekiedy dobrym stopniem kultury.

Najlepsze z nich położone są na wierzchołkach lub łagodnie nachylonych stokach, zaliczane są do III – IV klasy bonitacyjnej gruntów ornych.

Natomiast gleby położone na stokach o nachyleniu ponad 20 % i w obrębie czynnych osuwisk zaliczane są do V i VI klasy gruntów ornych.

Omawiany region charakteryzuje się mniej korzystnymi warunkami topoklimatycznymi dla rolnictwa i znacznie trudniejszymi niż na terenach nizinnych warunkami uprawy i zbioru.

Przy prawidłowym doborze roślin uprawnych region ten może stanowić bazę produkcyjną zbóż i pasz.

W charakterystyce gleb badanego terenu duże znaczenie ma powszechnie występujące zagrożenie gleb przez erozję wietrzną i wodną.

Znaczna część stoków o nachyleniu ponad 20 % jest intensywnie erodowana. Efektem tego jest postępująca degradacja gleb, duże rozczłonkowanie i rozcinanie stoków wąwozami powstającymi z pylastych osadów deluwialnych, wzdłuż polnych dróg, a także powstawanie osuwisk na skutek podcinania stoku i w wyniku prac polowych co powoduje zachwianie jego stateczności.

W obrębie czynnych osuwisk gleby ulegają rujnacji i ciągłemu niszczeniu profilu glebowego i nie nadają się do rolniczego wykorzystania, a zwłaszcza do mechanicznej ich uprawy.

Ochroną przed intensywnymi procesami erozyjnymi jest stosowanie zabiegów przeciwoerozyjnych, polegających na odpowiedniej uprawie, zachowaniu skarp

miedzowych, zakrzaczeń i zadrzewień śródpolnych na skarpach i zboczach dolin V – kształtnych, spełniających rolę glebochroną.

Obszary objęte osuwiskami najlepiej byłoby przeznaczyć pod trwałe użytki zielone lub zalesić, co spowodowałoby zahamowanie procesów osuwiskowych.

W obrębie doliny Wielopolki i jej większych dopływów z osadów aluwialnych powstały mady na pyłach i glinach, lekkie i średnie do uprawy. Są to gleby zasobne w łatwo przyswajalne dla roślin składniki pokarmowe, próchniczne, o słabo kwaśnym lub obojętnym odczynie.

Gleby te charakteryzują się przeważnie dobrymi układami stosunków wodnych, lokalnie są zbyt wilgotne. Okresowo są narażone na zalewanie przez wysokie wody rzeki Wielopolki i jej większych dopływów.

Zaliczane są do III i IV klasy gruntów ornych lub II i III klasy użytków zielonych.

Oceniając gleby mineralne występujące na badanym terenie, należy stwierdzić, że przeważają gleby klasy IV, znaczne powierzchnie zajmują gleby klas III.

Najślabsze gleby klas V i VI występują w obrębie mocno nachylonych stoków i czynnych osuwisk.

Na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie nie występują gleby organiczne.

W związku z kompleksowym urządzeniem rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie Wielopole Skrzyńskie MPZP Gminy przeznaczył część obszaru pod zalesienie kierując się:

- dostosowaniem sposobu użytkowania gruntów do warunków naturalnych,
- zwiększeniem lesistości terenu,
- zagospodarowaniem nieużytków i odłogów,
- likwidacją uciążliwej szachownicy pól i lasów, a także enklaw śródleśnych.

Zaleca się przeznaczenie pod dolesienia użytków rolnych, użytków zielonych (ugorów) i zakrzaczeń obejmujących:

- grunty o najniższych klasach bonitacyjnych,
- nieużytki i ugory, często porośnięte zaroślami i samosiejką,
- grunty objęte osuwiskami i erozją gleb o nachyleniu ponad 20 %.

Wnioski i zalecenia:

1. Znaczna część rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie Wielopole Skrzyńskie narażona jest na erozję gleb.
2. Procesy erozyjne szczególnie przybierają na intensywności jesienią i wczesną wiosną, gdy pola uprawne pozbawione są roślinności.
3. W obronie przed erozją należy stosować zabiegi przeciwoerozyjne, polegające na równoległym do poziomic prowadzeniu prac polowych, zachowaniu miedz śródpolnych, zadrzewień i zakrzaczeń na skarpach i zboczach dolin V - kształtnych, które spełniają rolę glebochronną.
4. Znaczna powierzchnia gminy objęta jest procesami osuwiskowymi, gdzie erozja przyjmuje charakter rujnacji gleby i uniemożliwia uprawę i wykorzystanie tych terenów jako grunty orne.
5. Duże nachylenia stoków powodują utrudnienia i ograniczenia w możliwościach mechanicznej uprawy roli i zbioru plonów.
6. Gleby mineralne o najwyższych klasach bonitacyjnych III – IVb i II - III użytków zielonych podlegają ochronie przed zmianą użytkowania, zgodnie z obowiązującą „Ustawą o ochronie gleb”.
7. Gleby zdrenowane podlegają ochronie ze względu na podniesienie swej wartości rolniczej. Na mapie „Uwarunkowań...” naniesiono zasięg terenów zdrenowanych, zgodnie z informacją uzyskaną w PZMiUR o/Ropczyce.

W gminie Wielopole Skrzyńskie znajdują się dwa Kółka Rolnicze w Gliniku i w Brzezinach.

Kółko Rolnicze w Gliniku nie świadczy żadnych usług mechanizacyjnych, budynki w całości są dzierżawione innym podmiotom. Natomiast Kółko Rolnicze w Brzezinach, na miarę swoich możliwości i potrzeb rolników, świadczy usługi w zakresie mechanizacji (orki, siewów, oprysków, nawożenia mineralnego i organicznego, usług żniwnych). Jednakże większość prac wykonywana jest przez rolników własnym sprzętem, co odbija się niekorzystnie na kondycji i perspektywie rozwoju firmy rolniczej.

Oprócz wyżej wymienionych usług mechanizacyjnych, Kółko zajmuje się dystrybucją gazu butlowego propan – butan, sprzedają nawozów, pasz, środków ochrony roślin.

We wsi Nawsie znajduje się teren przeznaczony dla bazy obsługi rolnictwa, do tej pory niewykorzystany. W Gliniku znajduje się Punkt Skupu Mleka. Oprócz tego w gminie istnieją trzy tereny pod projektowane zlewnie mleka.

We wsiach wchodzących w skład gminy Wielopole Skrzyńskie znajdują się punkty sprzedaży nasion, nawozów, środków ochrony roślin oraz we wsi Glinik firma Rolmat prowadząca sprzedaż maszyn rolniczych.

**STUDYUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE**

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z PRAWA WŁASNOŚCI GRUNTÓW

Na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie struktura własności gruntów jest zróżnicowana. Występuje duże rozdrobnienie gruntów.

Tabela nr 1. Struktura własnościowa gruntów w poszczególnych sołectwach w gminie Wielopole Skrzyńskie w 1999 r. (w ha)

Nazwa wsi	Prywatna	Komunalna	Skarbu Państwa	Osób prawnych	Kościelna
Brzeziny	2840	99,15	109,17	0,09	15
Broniszów	593	22,96	104,55	0,10	1
Glinik	1024	124,48	20,61	-	1
Nawsie	1486	65,03	474,46	0,02	1
Wielopole Skrzyńskie	1508	77,25	62,54	2,06	13
Razem:	7.451	388,87	771,33	2,27	31

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

Z podanych wielkości wynika, że w gminie dominowały grunty prywatne, które stanowiły 86,2% ogółu gruntów, grunty Skarbu Państwa stanowiły 8,9%, a grunty komunalne 4,5%.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE**

UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW

Gmina Wielopole Skrzyńskie leży w zachodniej części województwa podkarpackiego, w południowej części powiatu Ropczycko – Sędziszowskiego.

Gmina sąsiaduje:

- od południa z gm. Frysztak, gm. Wiśniowa, gm. Strzyżów (powiat strzyżowski),
- od wschodu z gm. Czudec (powiat strzyżowski), gm. Iwierzycy (powiat Ropczycko – Sędziszowski),
- od północy z gm. Sędziszów Młp., gm. Ropczyce (powiat Ropczycko – Sędziszowski),
- od zachodu z gm. Brzostek, gm. wiejska Dębica (powiat dębicki).

W otoczeniu gminy Wielopole Skrzyńskie trzy gminy Ropczyce, Sędziszów Młp. i Strzyżów są miejsko – wiejskie, natomiast pozostałe gminy są wiejskie.

Tabela nr 1. Ludność w gminach otaczających gminę Wielopole Skrzyńskie w 1998 r.

Nazwa gminy	Powierzchnia [km ²]	Ludność ogółem	% udziału	w tym kobiety	Gęstość zaludnienia [os/km ²]	Kobiety na 100 mężczyzn
Czudec	85	11.451	9,5	5.765	135	101,4
Frysztak	91	10.647	8,8	5.312	118	99,6
Strzyżów gm.	126	12.188	10,1	6.127	97	101,1
Iwierzycy	66	7.225	6,0	3.605	110	99,6
Sędziszów Młp.	144	15.296	12,7	7.755	106	102,8
Ropczyce	92	10.734	8,9	5.324	117	98,4
Wielopole Skrzyń.	93	8.563	7,1	4.277	92	99,8
Brzostek	123	13.045	10,8	6.537	106	100,4
Dębica	137	23.053	19,1	11.589	168	101,1
Wiśniowa	83	8.645	7,1	4.344	104	101,0
Razem	1.040	120.847	100,0	60.635	X=115,3	X=100,5

* - obejmuje ludność zameldowaną na pobyt stały i czasowy ponad dwa miesiące

x – wartość średnia

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

Wśród gmin otaczających gm. Wielopole Skrzyńskie w 1998 r. Największą powierzchnię zajmowały gminy: Sędziszów Młp. 144,0 km² , Dębica 137,0 km² , Strzyżów 126,0 km² .

DEMOGRAFIA

Najwięcej ludności zamieszkiwało w gm. Dębica 19,1% ogółu ludności, gm. Sędziszów Młp. 12,7%, gm. Brzostek 10,8%, gm. Strzyżów 10,1%.

Średnia gęstość zaludnienia w gminach otaczających wynosiła 115,0 os/km² , z tego najwięcej w gm. Dębica 168,0 os/km² , gm. Czudec 135,0 os/km² , gm. Frysztak 118 os/km² , gm. Ropczyce 117,0 os/km² .

Współczynnik feminizacji, czyli liczba kobiet przypadająca na 100 mężczyzn wynosiła około 101 kobiet. Najwięcej kobiet było w gminach Sędziszów Młp. 103, Czudec 101, Strzyżów i Dębica po 101.

W gminie ludność w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 30,4% ogółu ludności, z niewielką przewagą mężczyzn. Ludzi w wieku produkcyjnym było 55,9%, z tego w wieku mobilnym 36,4% ogółu ludności. Mieszkańców w wieku poprodukcyjnym było 13,7%. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 78,9 osób w wieku nieprodukcyjnym.

Tabela nr 2. Ludność ogółem w gminie Wielopole Skrzyńskie w latach 1995 – 1999.

Rok	Liczba ludności
1995	8.728
1996	8.723
1997	8.683
1998	8.624
1999	8.632
Średnio	8.678

Obejmuje ludność zameldowaną na pobyt stały

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

W latach 1995-1999 ludność gminy zmniejszyła się o 96 osób z 8.728 osób w 1995 r. do 8.632 os. w 1999 r. Największy spadek ludności zanotowano w 1998 r. tj. 59 osób.

Tabela nr 3. Ludność w gminie Wielopole Skrzyńskie wg sołectw w latach 1995 – 1999.*

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999	% udział w 1999 r.
Brzeziny	2652	2653	2628	2630	2.601	30,1
Broniszów	858	857	858	823	861	10,0
Glinik	1492	1491	1488	1484	1.478	17,1
Nawsie	1643	1641	1635	1617	1.624	18,8

Wielopole Skrzyńskie	2083	2081	2074	2070	2.068	24,0
Razem:	8728	8723	8683	8624	8.632	100,0

*obejmuje ludność stale zamieszkałą

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

W 1999 r. w gminie Wielopole Skrzyńskie mieszkało na stałe 8.632 osób, z tego najwięcej w Brzezinach 30,1% ogółu, w Wielopolu Skrzyńskim 24,0%, w Nawsiu 18,8%. Ludność gminy zmniejszyła się w każdej wsi za wyjątkiem wsi Broniszów.

Tabela nr 4. Gęstość zaludnienia wg. sołectw w gminie Wielopole Skrzyńskie w 1999 r.

Nazwa wsi	Liczba ludności	Powierzchnia w km ²	Gęstość zaludnienia os/km ²
Brzeziny	2.601	33,5	77,6
Broniszów	861	7,9	109,0
Glinik	1.478	11,8	125,2
Nawsie	1.624	22,8	71,2
Wielopole Skrzyńskie	2.068	17,5	118,2
Razem	8.632	93,5	92,3

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

Największą powierzchnię zajmowały sołectwa takie jak: Brzeziny 33,5 km², Nawsie 22,8 km². Średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosiła w 1999 r. 92,3 os/km². Największą gęstością zaludnienia charakteryzowały się wsie: Glinik 125,0 os/km², Wielopole Skrzyńskie 118,2 os/km², Broniszów 109,0 os/km².

Ruch naturalny

Tabela nr 5. Ruch naturalny w gminach otaczających Wielopole Skrzyńskie w 1998 r.

Nazwa gminy	Małżeń- stwa	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny	Małżeń- stwa	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
	w liczbach bezwzględnych				na 1000 ludności			
Czudec	54	160	110	50	4,7	13,9	9,6	4,3
Brzostek	67	171	123	48	5,1	13,0	9,4	3,7
Dębica	157	286	146	140	6,8	12,4	6,3	6,1
Frysztak	52	148	100	48	4,8	13,7	9,3	4,4
Iwierzycy	44	93	66	27	6,0	12,8	9,1	3,7
Ropczyce	70	165	102	63	6,4	15,1	9,4	5,8
Strzyżów	54	161	142	19	4,4	13,1	11,5	1,5
Sędziszów Młp.	91	201	139	62	6,0	13,2	9,1	4,1
Wielopole Skrz.	56	112	74	38	6,4	12,9	8,5	4,4

Wiśniowa	55	117	88	29	6,3	13,3	10,0	3,3
Razem	700	1.614	1.090	524	X=5,7	X=13,3	X=9,2	X=4,1

X – wartość średnia

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

Przyrost naturalny na 1000 osób w gminach otaczających Wielopole Skrzyńskie w 1998r. wynosił średnio 4,1. Największy przyrost zanotowano w gm. Dębica 6,1, gm. Ropczyce 5,8, gm. Wielopole Skrzyńskie i gm. Frysztak po 4,4.

Urodzenia

Tabela nr 6. Urodzenia ogółem w gminie Wielopole Skrzyńskie w latach 1995 – 1999.

Rok	Liczba urodzeń
1995	135
1996	146
1997	138
1998	124
1999	142
Średnio	137

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

Urodzenia w gminach otaczających w 1998 r. na 1.000 osób wynosiły 14,3. Najwięcej ludności przyszło na świat w gm. Ropczyce 15,1, gm. Czudec 13,9, gm. Frysztak 13,7, gm. Wiśniowa 13,3.

Tabela nr 7. Urodzenia w poszczególnych sołectwach w gminie Wielopole Skrzyńskie w latach 1995 – 1999.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999	% udział w 1999r.
Brzeziny	48	42	48	48	45	31,7
Broniszów	14	16	23	9	14	9,9
Glinik	18	19	21	19	25	17,6
Nawsie	24	32	30	19	26	18,3
Wielopole Skrzyńskie	31	37	16	29	32	22,5
Razem:	135	146	138	124	142	100,0

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

Liczba rodzących się dzieci w ostatnim pięcioleciu zwiększyła się ze 135 dzieci w 1995 r. do 142 dzieci w 1999 r. Średnio rocznie w gminie rodziło się 137 dzieci. Najwięcej dzieci w 1999 r. urodziło się w Brzezinach 31,7% ogółu, w Wielopolu Skrzyńskim 22,5%, w Nawsiu 18,3%. Urodzenia zwiększyły się w sołectwach Glinik, Nawsie, Wielopole Skrzyńskie.

Zgony

Tabela nr 8. Liczba zgonów ogółem w gminie Wielopole Skrzyńskie w latach 1995 – 1999.

Rok	Liczba zgonów
1995	85
1996	97
1997	93
1998	76
1999	85
Średnio	87,2

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

W gminach otaczających Wielopole Skrzyńskie na 1.000 osób średnio umierało 9,2 osób. Najwięcej ludzi zmarło w gm. Strzyżów 11,5 , gm. Wiśniowa 10,0, gm. Czudec 9,6.

Tabela nr 9. Zgony w poszczególnych sołectwach w gminie Wielopole Skrzyńskie w latach 1995 – 1999.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999	% udział w 1999 r.
Brzeziny	26	33	26	29	27	31,8
Broniszów	7	9	7	7	6	7,1
Glinik	14	13	17	9	13	15,3
Nawsie	15	20	15	11	17	20,0
Wielopole Skrzyńskie	23	22	28	20	22	25,9
Razem:	85	97	93	76	85	100,0

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

Zgony w gm. Wielopole Skrzyńskie w ciągu ostatnich pięciu lat utrzymały się na podobnym poziomie i wynosiły w 1995r. i 1999 r. po 85 osób. Największy wzrost zgonów zanotowano w 1996 r. – 97 zgonów. Średnio rocznie w gminie umierało 87 osób.

Najwięcej osób zmarłych zanotowano w 1999 r. w sołectwach: Brzeziny 31,8% ogółu, Wielopole Skrzyńskie 25,9%, Nawsie 20,0%.

Tabela nr 10. Przyrost naturalny wg. sołectw w gminie Wielopole Skrzyńskie w latach 1995 – 1999.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999	% udział w 1999 r.
Brzeziny	22	9	22	19	18	31,6
Broniszów	7	7	16	2	8	14,0
Glinik	4	6	4	10	12	21,0

Nawsie	9	12	15	8	9	15,8
Wielopole Skrzyńskie	8	15	-12	9	10	17,5
Razem	50	49	45	48	57	100,0

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

Przyrost naturalny w gm. Wielopole Skrzyńskie w ciągu ostatnich lat zwiększył się z 50 osób w 1995 r. do 57 osób w 1999 r. Średnio roczny przyrost wynosił 50 osób.

W 1999r. największy przyrost naturalny zanotowano w Brzezinach 31,6% ogółu, Gliniku 21,0%, Wielopolu Skrzyńskim 17,5%. Największy przyrost w ciągu ostatnich pięciu lat był w sołectwach: Glinik, Wielopole Skrzyńskie, Broniszów.

Małżeństwa

Tabela nr 11. Małżeństwa zawarte w gminie Wielopole Skrzyńskie w latach 1995 – 1999.

Rok	Liczba małżeństw
1995	84
1996	83
1997	91
1998	89
1999	87
Średnio	86,8

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

Najwięcej małżeństw na 1.000 osób zanotowano w 1998 r. w gm. Dębica 6,8, gm. Wielopole Skrzyńskie i Ropczyce po 6,4, gm. Wiśniowa 6,3.

Liczba zawieranych małżeństw w ciągu ostatnich pięciu lat zwiększyła się z 84 w 1995 r. do 87 w 1999 r. Średnio rocznie w gminie zawierano 87 małżeństw.

Tabela nr 12. Małżeństwa zawarte w poszczególnych sołectwach w gminie Wielopole Skrzyńskie w latach 1995 – 1999.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999	% udział w 1999r.
Brzeziny	20	31	25	22	29	33,3
Broniszów	14	10	13	7	7	8,0
Glinik	17	13	13	16	15	17,2
Nawsie	17	8	13	21	19	21,8
Wielopole Skrzyńskie	16	21	27	23	17	19,5
Razem:	84	83	91	89	87	100,0

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

W 1999 r. najwięcej małżeństw zawarto w sołectwach: Brzeziny 33,3% ogółu, Nawsie 21,8%, Wielopole Skrzyńskie 19,8%.

Saldo migracji

Tablica nr 13. Migracje ludności w gminach otaczających gminę Wielopole Skrzyńskie w 1998 r.

Nazwa gminy	Napływ	Odpływ	Saldo migracji	Saldo na 1000 ludności
Brzostek	204	170	34	2,6
Czudec	119	110	9	0,8
Dębica	294	229	65	2,8
Frysztak	116	126	-10	-0,9
Iwierzycy	55	71	-16	-2,2
Ropczyce	141	244	-103	-9,4
Sędziszów Młp.	203	151	52	3,4
Strzyżów	103	153	-50	-4,1
Wielopole Skrzyń.	63	153	-90	-10,3
Wiśniowa	74	104	-30	-3,4
Razem	1.372	1.511	-139	-2,1

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

Do gmin wiejskich sąsiadujących z gm. Wielopole Skrzyńskie w 1998 r. napłynęły 1.372 osoby. Najwięcej osób przyjechało do gm. Dębica, gm. Brzostek, gm. Sędziszów Młp.

Tabela nr 14. Liczba ludności napływającej do gminy Wielopole Skrzyńskie w latach 1995 – 1999.

Rok	Liczba ludności napływającej
1995	123
1996	98
1997	76
1998	66
1999	98
Średnio	92,2

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

Napływ ludności na pobyt stały do gminy Wielopole Skrzyńskie w ostatnim pięcioleciu zmniejszył się ze 123 osób w 1995 r. do 98 os. w 1999 r. Średnio rocznie do gminy przyjeżdżały 92 osoby.

Tabela nr 15. Napływ ludności do sołectw gminy Wielopole Skrzyńskie w latach 1995 – 1999.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999	% udziału w 1999r.
Brzeziny	28	15	14	25	25	25,5
Broniszów	15	7	11	6	9	9,2
Glinik	5	24	13	8	15	15,3
Nawsie	42	25	8	12	22	22,4
Wielopole Skrzyńskie	33	27	30	15	27	27,6
Razem:	123	98	76	63	98	100,0

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

W 1999r. najwięcej ludzi osiedliło się w sołectwach: Wielopole Skrzyńskie 27,6% ogółu, Brzeziny 25,5%, Nawsie 22,4%.

W ostatnim pięcioleciu napływ ludzi zmniejszył się w każdym sołectwie za wyjątkiem Glinika.

Tabela nr 16. Liczba ludności odpływającej z gminy Wielopole Skrzyńskie w latach 1995 – 1999.

Rok	Liczba ludności odpływającej z gminy
1995	207
1996	148
1997	117
1998	155
1999	118
Średnio	149

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

Z gmin wiejskich sąsiadujących z gm. Wielopole Skrzyńskie wyjechało 1.511 osób. Najwięcej ludzi wyjechało z gm. Ropczyce, gm. Dębica, gm. Brzostek.

Tabela nr 17. Odpływ ludności z sołectw gminy Wielopole Skrzyńskie w latach 1995 – 1999.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999	% udział w 1999 r.
Brzeziny	52	41	9	45	41	34,7
Broniszów	15	17	20	18	8	6,8
Glinik	41	21	15	24	15	12,7
Nawsie	56	30	32	23	18	15,3
Wielopole Skrzyńskie	43	39	41	45	36	30,5
Razem:	207	148	117	155	118	100,0

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

Odływ ludności z gminy zmniejszył się z 207 osób w 1995 r. do 188 osób w 1999 r. Średnio rocznie z gminy wyjeżdżało 149 osób. W 1999 r. najwięcej ludzi wyjechało z Brzezin 34,7% ogółu, z Wielopola Skrzyńskiego 30,5%, z Nawsia 15,3%.

Saldo migracji w gminach otaczających Wielopole Skrzyńskie w 1998 r. było ujemne. Ujemne saldo migracji występowało w większości gmin za wyjątkiem gm. Brzostek, gm. Czudec, gm. Dębica, gm. Sędziszów Młp.

Tabela nr 18. Saldo migracji wg sołectw w gminie Wielopole Skrzyńskie w latach 1995 – 1999.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999
Brzeziny	-24	-26	5	-20	-16
Broniszów	0	-10	-9	-12	1
Glinik	-36	3	-2	-16	0
Nawsie	-14	-5	-24	-11	4
Wielopole Skrzyńskie	-10	-12	-11	-30	-9
Razem:	-84	-50	-41	-89	-20

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

Saldo migracji w gminie Wielopole Skrzyńskie w ciągu ostatnich lat przez cały czas było ujemne. Średnio rocznie z gminy migrowało 57 osób. W 1999 r. ujemne saldo migracji zanotowano w Brzezinach i Wielopolu Skrzyńskim. W latach 1995 – 1999 jedynie w sołectwie Wielopole Skrzyńskie występowało cały czas ujemne saldo migracji.

DOSTĘPNOŚĆ USŁUG PUBLICZNYCH

Ochrona zdrowia

System podstawowej opieki zdrowotnej na terenie Powiatu Ropczycko – Sędziszowskiego tworzą rejonowe, gminne i wiejskie ośrodki zdrowia.

Tabela nr 19. Pracownicy medyczni cywilnej służby zdrowia w gminach otaczających Wielopole Skrzyńskie w 1998 r.

Nazwa gminy	Lekarze	Lekarze stomatol.	Pielęgniarki	Lekarze	Lekarze stomatol.	Pielęgniarki
	w liczbach bezwzględnych			na 10 tys. ludności		
Brzostek	6	2	12	4,6	1,5	9,2
Czudec	5	4	12	4,4	3,5	10,5
Dębica	6	6	14	2,6	2,6	6,1
Frysztak	3	1	17	2,8	0,9	16,0
Iwierzycze	3	2	9	4,2	2,8	12,5
Ropczyce	3	2	10	2,8	1,9	9,3

Sędziszów Młp.	3	2	11	2,0	1,3	7,2
Wielopole Skrz.	5	1	10	5,8	1,2	11,7
Wiśniowa	1	2	2	1,2	2,3	2,3
Razem	35	22	97	X=3,1	X=1,8	X=8,5

X – wartość średnia

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

W gminach otaczających Wielopole Skrzyńskie na 10 tys. ludności przypadało 3,1 lekarzy, 1,8 stomatologów oraz 8,5 pielęgniarek. Najwięcej lekarzy medycyny przypadało w gm. Wielopole Skrzyńskie, gm. Brzostek, gm. Czudec, gm. Iwierzycy.

Tabela nr 20. Ośrodki zdrowia, apteki, punkty apteczne oraz zakłady stacjonarne pomocy społecznej w gminach otaczających Wielopole Skrzyńskie w 1998 r.

Nazwa gminy	Ośrodki zdrowia	Apteki i punkty apteczne	Liczba ludn. na 1 aptekę [tys.]	Zakłady stacjonarne pomocy społecznej	
				placówki	mieszkańcy
Czudec	2	1	11,5	1	76
Fryszak	2	2	5,3	1	43
Iwierzycy	2	1	7,2	-	-
Sędziszów Młp.	3	-	-	1	43
Ropczyce	2	-	-	1	80
Wielopole Skrzyńskie	2	1	8,6	-	-
Brzostek	2	2	6,5	-	-
Dębica	5	-	-	-	-
Wiśniowa	1	2	4,3	-	-
Razem	21	9	7,2	4	242

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

W otoczeniu gminy Wielopole Skrzyńskie w 1998 r. istniało 21 ośrodków zdrowia, średnio na gminę przypadały 2 ośrodki zdrowia. W gminach wiejskich otaczających Wielopole Skrzyńskie istniało łącznie 9 aptek, średnio na jedną aptekę przypadało 7,2 tys. osób.

Tabela nr 21. Struktura Samodzielnego Publicznego Zespołu Opieki Zdrowotnej w 1999 r. w Ropczycach.

Wyszczególnienie	Ilość zarejestrowanych pacjentów	Ilość przyjętych pacjentów
Miasto Ropczyce	17.381	63.776
WOZ Niedźwiada	6.265	12.487
WOZ Lubzina	2.984	7.635
Miasto Sędziszów Młp.	15.427	54.988

WOZ Zagorzyce	4.106	14.713
WOZ Czarna	2.641	4.546
WOZ Będziemyśl	948	2.883
GOZ Iwierzycy	3.863	11.182
WOZ Bystrzyca	2.321	6.183
GOZ Wielopole Skrzyńskie	5.171	14.610
WOZ Brzeziny	2.630	4.101
GOZ Ostrów	3.307	12.111
WOZ Kamionka	2.147	4.567
P.L. Ocieka	1.870	3.165
Razem	71.115	216.947

GOZ – Gminny Ośrodek Zdrowia

WOZ – Wiejski Ośrodek Zdrowia

Źródło: Zespół Opieki Zdrowotnej w Ropczycach.

Z zestawienia wynika, że najwięcej pacjentów było w przychodniach Rejonowych i kolejno GOZ Ostrów, WOZ Zagorzyce i WOZ Będziemyśl.

Poradnie specjalistyczne świadczące usługi dla ludności to:

- Chirurgiczna
- Neurologiczna
- Reumatologiczna
- Okulistyczna
- Laryngologiczna
- Zdrowia Psychicznego
- Odwykowa
- Cukrzycowa
- Gruźlicy
- Skórno – Wenerologiczna
- Rehabilitacyjna
- Hepatologiczna
- Konsultacyjna dla kobiet
- Internistyczna
- Planowania Rodziny
- Izba przyjęć

Tabela nr 22. Ochrona zdrowia w gminie Wielopole Skrzyńskie w 2000 r.

Nazwa wsi	Liczba lekarzy	Liczba przychodni	Liczba aptek	Liczba pielęgniarek	Prywatne gabinety lekarskie	Domy pomocy społecznej
Brzeziny	1	1	-	2	-	-
Broniszów	-	-	-	-	-	-
Glinik	-	-	-	-	-	-
Nawsie	-	-	-	-	-	-
Wielopole Skrz.	5	1	1	8	2	-
Razem:	6	2	1	10	2	-

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

W gminie Wielopole Skrzyńskie w 2000 r. istniały dwie przychodnie publiczne. Wiejski Ośrodek Zdrowia w Brzezinach i Gminny Ośrodek Zdrowia w Wielopolu Skrzyńskim. Przychodnia w Brzezinach swym zasięgiem działania obejmuje tylko wieś Brzeziny. Ośrodek Zdrowia w Wielopolu Skrzyńskim obejmuje swą działalnością również wsie Glinik i Nawsie. Natomiast mieszkańców wsi Broniszów leczą lekarze z Wiejskiego Ośrodka Zdrowia w Niedźwiadzie (gm. Ropczyce). W ośrodkach zdrowia w gm. Wielopole Skrzyńskie pracowało łącznie 5 lekarzy: czterech lekarzy (dwóch ogólnych, jeden pediatra i jeden stomatolog) w Wielopolu Skrzyńskim i jeden ogólny w Brzezinach.

Prywatne gabinety lekarskie (pediatra, chirurg, lekarz ogólny) znajdują się w Wielopolu Skrzyńskim.

We wsi gminnej istnieje jedna apteka prywatna.

Oświata

Tablica nr 23. Wychowanie przedszkolne w gminach otaczających Wielopole Skrzyńskie w 1998 r.

Nazwa gminy	Placówki	Oddziały	Miejsca	Dzieci	Nauczyciele
Brzostek	7 7 a	12 10 a	250	235 140 a	19 11 a
Czudec	4 3 a	14 1 a	290	292 16 a	28 1 a
Dębica	6	31	389	703	42
Fryszak	4 7 a	7 7 a	311	157 75 a	14 7 a
Iwierzycy	4 4 a	8 4 a	118	126 56 a	14 6 a
Ropczyce	2 8 a	3 9 a	65	75 165 a	5 8 a
Sędziszów Młp.	2 11 a	4 13 a	55	71 252 a	7 12 a
Strzyżów	7 a	7 a	-	99 a	10 a
Wielopole Skrzyńskie	1 7 a	3 7 a	30	56 102 a	5 6 a
Wiśniowa	1 12 a	2 13 a	45	42 147 a	4 16 a
Razem	31 66 a	84 71 a	1.553	1.757 1.052 a	138 79 a

a – oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

W gminach otaczających Wielopole Skrzyńskie w 1998 r. istniało 31 placówek przedszkolnych oraz 84 oddziałów przedszkolnych do których uczęszczało 1.757 dzieci. Oddziały przedszkolne w większości istniały również przy szkołach podstawowych, a uczyło się tam 1.052 dzieci.

Tabela nr 24. Oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych w gminie Wielopole Skrzyńskie w roku szkolnym 1999/2000.

Nazwa wsi	Ilość dzieci	Ilość nauczycieli
Brzeziny	35	2
Broniszów	9	1

Glinik	27	2
Nawsie	15	1
Wielopole Skrzyńskie	-	-
Razem:	86	6

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

W gminie istniało jedno przedszkole we wsi Wielopole Skrzyńskie oraz oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych w Brzezinach, Broniszowie, Gliniku i Nawsiu.

Tabela nr 25. Oddziały przedszkolne w gminie Wielopole Skrzyńskie w roku szkolnym 2000/2001.

Nazwa wsi	Ilość dzieci	Ilość nauczycieli
Brzeziny	31	2
Broniszów	11	1
Glinik	24	2
Nawsie	18	1
Wielopole Skrzyńskie	-	-
Razem:	84	6

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

Dzieci urodzone:

- w 1995 - 135 (dzieci w możliwej grupie sześciolatków w przedszkolu)
- w 1996 - 146 (dzieci w grupie pięciolatków w przedszkolu)

Publiczne Przedszkole w Wielopolu Skrzyńskim w roku szkolnym 1999/2000:

- ilość dzieci 6- letnich - 30
- ilość dzieci 3-5 lat - 37

Publiczne Przedszkole w Wielopolu Skrzyńskim w roku szkolnym 2000/2001:

- ilość dzieci 6- letnich - 33
- ilość dzieci 3-5 lat - 20

Z powyższego zestawienia wynika, że w gminie niewielka liczba dzieci w wieku przedszkolnym uczęszcza do przedszkola.

Tabela nr 26. Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży w gminach otaczających Wielopole Skrzyńskie w roku szkolnym 1998/1999.

Nazwa gminy	Szkoły	Pomieszczenia do nauczania	Nauczyciele pełno-zatrudnieni	Oddziały	Uczniowie	Absolwenci
Brzostek	13	106	155	102	1916	228
Czudec	9	71	108	74	1520	209
Dębica	14	162	241	176	3562	467
Frysztak	11	95	106	76	1467	187
Iwierzycy	8	62	68	52	996	134
Ropczyce	10	79	91	74	1414	170

Sędziszów Młp.	13	104	129	99	2178	233
Strzyżów	12	92	117	88	1586	216
Wielopole Skrz.	8	64	81	61	1106	152
Wiśniowa	12	72	94	69	1.108	146
Razem	110	907	1.190	871	16.853	2.142

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

W otoczeniu Wielopola Skrzyńskiego w 1998 r. istniało 110 szkół wiejskich, w których uczyło się 16.853 uczniów. Najwięcej szkół było w gminach: Dębica, Brzostek, Sędziszów Młp., Strzyżów, Wiśniowa. Średnio na jedną szkołę przypadało 153 dzieci, a średnio uczyło ich 11 nauczycieli.

Tabela nr 27. Przedszkola, szkoły i gimnazja w gminie Wielopole Skrzyńskie.

Nazwa wsi	Przedszkola	Szkoły podstawowe	Gimnazja
Brzeziny	-	2 – VI klasowe	-
Broniszów	-	1	-
Glinik	-	1-III klasowa, 1- VI klasowa	-
Nawsie	-	1	-
Wielopole Skrzyńskie	1	1	1
Razem:	1	7	1

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

W gminie Wielopole Skrzyńskie znajdowało się siedem szkół podstawowych:

- dwie w Brzezinach,
- dwie w Gliniku,
- jedna w Broniszowie,
- jedna w Nawsiu,
- jedna w Wielopolu Skrzyńskim

Tabela nr 28. Liczba uczniów w poszczególnych klasach szkół podstawowych w gminie Wielopole Skrzyńskie w roku 2000/2001.

Nazwa wsi	Kl. I	Kl. II	Kl. III	Kl. IV	Kl. V	Kl. VI	Razem	% udział
Brzeziny	30	42	37	37	37	40	223	27,2
Broniszów	9	13	8	15	13	9	67	8,2
Glinik	21	23	33	34	32	23	166	20,3
Nawsie	15	18	18	24	20	20	115	14,0
Wielopole Skrz.	30	35	45	47	42	49	248	30,3
Ogółem:	105	131	141	157	144	141	819	100,0
% udział z ogółu	12,8	16,0	17,2	19,2	17,6	13,4	100,0	

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

W gminie w roku szkolnym 2000/2001 uczy się 819 uczniów w szkołach podstawowych, z tego najwięcej w Wielopolu Skrzyńskim 248 uczniów, w Brzezinach 223 uczniów. Szkoła podstawowa w Broniszowie uczy tylko 67 uczniów.

Najwięcej dzieci uczy się w klasach czwartych 19,2% ogółu uczniów, w piątych 17,6%, w trzecich 17,2%.

Tabela nr 29. Prognoza demograficzna dla szkół podstawowych w gminie Wielopole Skrzyńskie w latach od 2001/2002 do 2005/2006.

Nazwa wsi	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006
Brzeziny	30	48	42	48	48	45
Broniszów	9	14	16	23	9	14
Glinik	21	18	19	21	19	25
Nawsie	15	24	32	30	19	26
Wielopole Skrzyńskie	30	31	37	16	29	32
Razem:	105	135	146	138	124	142

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

W latach 2000-2006 w gminie w klasach pierwszych będzie się uczyło po jednej klasie rocznika, za wyjątkiem Brzezin gdzie będzie możliwe uruchomienie dwóch klas w roczniku. Średnio rocznie w gminie w klasach pierwszych będzie się uczyło około 132 dzieci.

Tabela nr 30. Szkoły podstawowe i gimnazja w gminie Wielopole Skrzyńskie w roku szkolnym 2000/2001.

Nazwa wsi	Liczba dzieci	Liczba nauczycieli	Pojemność dydaktyczna szkoły	Liczba uczniów gimnazjum	Pojemność dydaktyczna gimnazjum	Liczba nauczycieli
Brzeziny	223	23	17 izb lekcyjnych			
Broniszów	67	8	8 izb lekcyjnych			
Glinik	166	13	11 sal lekcyjnych			
Nawsie	115	8	9 sal lekcyjnych			
Wielopole Skrz.	248	16	11 sal lekcyjnych	265	10 sal lekcyjnych	15
Razem:	819	68	56 sal lekcyjnych	265	10 sal lekcyjnych	15

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

W szkołach podstawowych w gminie Wielopole Skrzyńskie brak jest sal gimnastycznych, jedyna sala gimnastyczna znajduje się w gimnazjum gminnym w sołectwie Wielopole Skrzyńskie

W gminie Wielopole Skrzyńskie funkcjonuje jedno gimnazjum we wsi gminnej w którym uczy się 265 uczniów. W gimnazjum uczy 15 nauczycieli w 10 salach lekcyjnych.

Bezpieczeństwo publiczne

Tabela nr 31. Bezpieczeństwo w gminach Powiatu Ropczycko - Sędziszowskiego

Nazwa jednostki	Liczba przestępstw		% wykrywalności	
	1998 r.	1999 r.	1998 r.	1999 r.
KPP Ropczyce	282	296	78,6	67,7
KP Sędziszów Młp.	237	262	70,1	55,6
KP Iwierzycy	31	49	86,5	67,3
KP Ostrów	34	35	83,3	78,4
KP Wielopole Skrzyńskie	56	46	63,2	78,6

KPP- Komenda Powiatowa Policji

KP – Komisariat Policji

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Ropczycach.

Liczba przestępstw na terenie powiatu Ropczyckiego w ciągu ostatnich dwóch lat zwiększyła się w każdej gminie za wyjątkiem Wielopola Skrzyńskiego, gdzie odnotowano spadek przestępczości.

Stopień wykrywalności przestępstw w powiecie w badanym okresie się zmniejszył za wyjątkiem gminy Wielopole Skrzyńskie, w której odnotowano wzrost wykrywalności.

Zatrudnienie ogółem w Komendzie Powiatowej Policji w Ropczycach w roku 1999 wynosiło 110 osób, w tym w Komisariacie Policji w Wielopolu Skrzyńskim 5 osób.

Tabela nr 32. Powiatowa Straż Pożarna Ropczyce w latach 1995 – 1999.

Wyszczególnienie / lata	1995	1996	1997	1998	1999
Pożary	106	121	113	93	116
Miejscowe zagrożenia	154	129	271	288	251
Alarmy fałszywe	6	16	14	19	15
Razem:	266	266	398	400	382
Zatrudnienie	45	45	45	45	45
Pożary w gminie	5	11	9	2	12

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Powiatowej Straży Pożarnej w Ropczycach.

W ciągu ostatnich pięciu lat w Powiatowej Straży Pożarnej w Ropczycach liczba zdarzeń ogółem zwiększyła się z 266 w 1995 r. do 382 w 1999 r. Największy wzrost zanotowano w liczbie pożarów i fałszywych alarmów o 250%.

Gmina Wielopole Skrzyńskie podlega opiece straży ogniowej z Ropczyc.

Oprócz Państwowej straży pożarnej w gminie Wielopole Skrzyńskie działa Ochotnicza Straż Pożarna w każdym sołectwie finansowana z budżetu gminy.

DOSTĘPNOŚĆ MIEJSC PRACY

Bezrobocie

Tabela nr 33. Bezrobotni wg miejsca zamieszkania w miesiącu sierpniu 2000 r.

Nazwa gminy	Rejestrowani		Podjęcie pracy		Ogółem na koniec m-ca		Z prawem do zasiłku	
	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety	ogółem	kobiety
Ropczyce m.	94	54	38	16	1436	846	306	132
Ropczyce gm.	79	30	21	7	1144	631	207	67
Ostrów gm.	49	23	26	6	797	440	159	55
Iwierzycy gm.	32	11	15	5	582	319	137	41
Wielopole Skrzyń.	45	23	23	10	895	491	143	44
Sędziszów Młp.gm.	89	45	33	8	1512	852	277	98
Sędziszów Młp.m.	51	21	25	7	554	323	129	58
Razem:	439	207	181	59	6920	3902	1358	495

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Ropczycach.

W powiecie Ropczycko – Sędziszowskim było 6.920 osób bezrobotnych, z tego kobiety stanowiły 56,4% ogółu bezrobotnych. Najwięcej bezrobotnych było w gminach: Sędziszów Młp. 21,8% ogółu bezrobotnych, m. Ropczyce 20,7%, gm. Ropczyce 16,5%gm. Wielopole Skrzyńskie 12,9%. Wśród bezrobotnych tylko około 20,0% osób miało prawo do zasiłku. Na jednego podejmującego pracę przypadało 38 osób bezrobotnych.

Działalność gospodarcza

Tabela nr 34. Pracujący w jednostkach zatrudniających ponad pięć osób oraz bezrobotni zarejestrowani w gminach otaczających gminę Wielopole Skrzyńskie w 1998 r.

Nazwa gminy	Pracujący						Bezrob. zareje- stro- wani
	ogółem	w tym kobiety	z liczby ogółem				
			Przemysł	Budownic- two	Edukacja	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	
Brzostek	958	551	216	82	285	99	1099
Czudec	1143	507	283	185	218	145	857
Dębica	3131	1250	1918	250	420	119	1583
Frysztak	1027	462	444	-	211	144	986
Iwierzycy	402	234	57	31	101	64	473
Ropczyce	568	273	167	55	149	111	1163
Sędziszów Młp.	557	297	122	48	223	55	1337
Strzyżów	512	309	72	-	181	86	1048
Wielopole Skrz.	382	206	100	26	117	41	863
Wiśniowa	498	273	70	25	151	21	852
Razem	9.178	4.362	3.449	702	2.056	885	10.261

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

W otoczeniu gminy Wielopole Skrzyńskie w jednostkach zatrudniających ponad pięć osób pracowało 9.178 osób, z tego kobiety stanowiły 47,0% ogółu pracujących. Najwięcej ludzi pracowało w gminach: Dębica 3.131 osób, Czudec 1.143 os, Frysztak 1.027 os, Brzostek 958 os. W gminach wiejskich otaczających Wielopole Skrzyńskie dominowało zatrudnienie w przemyśle – 70,3% ogółu zatrudnionych, w edukacji – 22,4%.

Tabela nr 35. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg wybranych sekcji w gminach wiejskich otaczających Wielopole Skrzyńskie w 1998 r.

Nazwa gminy	Przemysł		Budownictwo	Handel i naprawy	Transport, gospodar. magazyn. i łączność	Obsługa nieruchomości i finanse	Edukacja	Ochrona zdrowia i opieka społeczna
	ogółem	w tym działaln. produkcyjna						
Czudec	53	53	69	144	39	18	12	16
Frysztak	62	60	64	201	42	20	13	22
Iwierzycze	47	46	33	77	33	17	8	3
Sędziszów Młp.	70	68	84	133	97	38	15	6
Ropczyce	57	57	56	128	60	14	11	1
Wielopole Skrz.	30	29	39	82	21	14	6	14
Brzostek	39	39	39	127	29	16	14	11
Dębica	124	121	102	243	88	68	20	9
Wiśniowa	52	50	39	96	18	11	14	12
Razem	534	523	525	1.231	427	216	113	94

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

Wśród podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON wg. wybranych sekcji w 1998 r. dominował handel i naprawy 1.231 podmiotów, przemysł 534 podmiotów, budownictwo 525 podmiotów.

Tabela nr 36. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON wg sektorów własności w gminach wiejskich otaczających Wielopole Skrzyńskie.

Nazwa gminy	Ogółem		Sektor			
			publiczny		prywatny	
		% udziału	własność			
			państwo-wa	komuna-lna	prywatna krajowa	zagranicz-na
Czudec	418	13,6	2	15	401	-
Frysztak	489	15,9	4	19	465	1
Iwierzycze	250	8,2	-	14	236	-
Sędziszów Młp.	513	16,7	2	12	499	-
Ropczyce	368	12,0	1	8	359	-

Wielopole Skrz.	240	8,1	-	12	237	-
Brzostek	314	10,2	1	18	295	-
Dębica	766	25,0	2	18	741	5
Wiśniowa	291	7,3	-	18	273	-
Strzyżów	322	8,1	2	12	308	-
Razem	3.980	100,0	14	146	3.814	6

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

W gminach wiejskich w 1998 r. było zarejestrowanych w rejestrze REGON wg. sektorów własności 3.980 podmiotów gospodarczych.

Najwięcej było ich w gminach: Dębica 19,2% ogółu, Sędziszów Młp. 12,9%, Frysztak 12,3%, Czudec 10,5%.

Wśród sektorów własności dominowała własność prywatna krajowa, która stanowiła 96,0% ogółu podmiotów.

Tabela nr 37. Sklepy i stacje benzynowe w gminach otaczających Wielopole Skrzyńskie w 1998 r.

Nazwa gminy	Sklepy			Stacje benzynowe
	ogółem	pracujący	powierzchnia sprzedażowa [m ²]	
Brzostek	94	129	4389	5
Czudec	90	154	3759	2
Dębica	117	165	5387	2
Frysztak	129	186	5381	2
Iwierzycze	61	78	2271	1
Ropczyce	78	109	2757	-
Sędziszów Młp.	97	135	3395	2
Strzyżów	71	106	279	1
Wielopole Skrzyńskie	66	85	2518	1
Wiśniowa	64	88	2.530	1
Razem	867	1.235	32.666	17

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

W sąsiedztwie gminy Wielopole Skrzyńskie funkcjonowało 867 sklepów, w których pracowało 1.235 osób. Najwięcej sklepów występowało w gm. Frysztak, gm. Dębica, gm. Sędziszów Młp, gm. Brzostek. Jeden sklep zajmował średnio 37,7m², a pracowało w nim średnio 1,5 osoby. W gminie w 2000 r. istniało trzy stacje benzynowe.

Tabela nr 38. Działalność gospodarcza zarejestrowana w poszczególnych sołectwach gminy Wielopole Skrzyńskie w latach 1995 – 1999.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999	% udział w 1999r.	Ogółem działaln ość 1995-1999
Brzeziny	18	17	14	27	37	36,6	113

Broniszów	9	2	3	2	7	6,9	23
Glinik	14	8	24	15	13	12,9	74
Nawsie	12	3	24	7	12	11,9	58
Wielopole Skrz.	70	51	29	27	32	31,7	209
Razem:	123	81	84	64	101	100,0	453

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

W Urzędzie Gminy w Wielopolu Skrzyńskim w latach 1995 –1999 zarejestrowano 454 podmioty gospodarcze, z tego najwięcej podmiotów rejestrowało się w latach: 1995 – 123 podmioty, i 1996r. – 101 podmiotów. W zarejestrowanych podmiotach gospodarczych dominowała działalność handlowa. Wśród sołectw najwięcej podmiotów zarejestrowano w Wielopolu Skrzyńskim 209, Brzezinach 113, Gliniku 74.

ZABUDOWA I ZAINWESTOWANIE TERENU

Mieszkalnictwo

Tabela nr 39. Zasoby mieszkaniowe zamieszkane w gminach wiejskich otaczających Wielopole Skrzyńskie w 1998 r.

Nazwa gminy	Mieszkania	Izby	Ludność w mieszk.	Przeciętna			
				liczba osób		powierzchnia użytkowa	
				na 1 mieszk.	na 1 izbę	1 mieszkanie	na 1 osobę
Brzostek	3118	10153	12954	4,15	1,28	67,4	16,2
Czudec	2888	10092	11405	3,95	1,13	70,3	17,8
Dębica	5212	18015	22869	4,39	1,27	69,1	15,8
Frysztak	2557	9156	10477	4,10	1,14	73,1	17,8
Iwierzycy	1782	6287	7218	4,05	1,15	71,7	17,7
Ropczyce	2484	8041	10637	4,28	1,32	70,4	16,5
Sędziszów Młp.	3543	11959	15265	4,31	1,28	72,0	16,7
Strzyżów	3017	10486	12078	4,00	1,15	68,2	17,0
Wielopole Skrz.	2009	6668	8563	4,08	1,28	69,9	17,1
Wiśniowa	2.025	7.007	8.645	4,27	1,23	71,4	16,7
Razem	28.727	97.964	120.111	x 4,2	x 1,2	x 70,4	x 16,9

x- wartość średnia

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

W gminach wiejskich sąsiadujących z gminą Wielopole Skrzyńskie było 28.727 mieszkań. Najwięcej mieszkań istniało w gm. Dębica 5.212, gm. Sędziszów Młp. 3.543, gm. Brzostek 3.118, gm. Strzyżów 3.017.

Średnio na jedno mieszkanie przypada 4,2 osoby, które mieszkają w mieszkaniu o powierzchni 70,4m².

Tabela nr 40. Mieszkania oddane do użytku w gminach wiejskich otaczających gminę Wielopole Skrzyńskie w 1998 r.

Nazwa gminy	Mieszkania		Izby	Powierzchnia użytkowa mieszkań [m ²]	Przeciętna pow. użytkowa 1 mieszkania w bud. indywid. [m ²]
	ogółem	% udziału			
Czudec	10	6,8	55	1301	130,1
Frysztak	6	4,0	34	786	131,0
Strzyżów	17	11,5	95	2089	122,9
Iwierzycze	13	8,8	78	1697	130,5
Sędziszów Młp.	5	3,4	27	617	123,4
Ropczyce	20	13,5	100	2067	103,4
Wielopole Skrz.	19	12,8	106	2147	113,0
Brzostek	12	8,1	63	1745	145,4
Dębica	46	31,1	250	5811	126,3
Wiśniowa	4	2,6	26	547	136,8
Razem	152	100,0	834	18.807	126,3

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Rzeszowie.

Wśród mieszkań oddawanych do użytku w ostatnich latach dominowały mieszkania prywatne o średniej powierzchni około 126,0 m². W otoczeniu wiejskim zasiedlano ogółem 152 mieszkania. Najwięcej nowych mieszkań zasiedlono w gminach: Dębica 46, Ropczyce 20, Wielopole Skrzyńskie 19, Strzyżów 17.

Struktura własności budynków – mieszkań

Wieś - Brzeziny - 560 - prywatne + 2 w Ośrodku Zdrowia
 Wieś - Broniszów - 180 - prywatne
 Wieś - Glinik - 310 - prywatne + 3 w Szkole Podstawowej
 Wieś - Nawsie - 365 - prywatne + 4 w Szkole Podstawowej
 Wieś Wielopole Skrzyńskie- 490 - prywatne + 3 w Ośrodku Zdrowia
 Razem 1.917 mieszkań

W gminie Wielopole Skrzyńskie w 2000 r. istniało 1.917 mieszkań prywatnych, z tego najwięcej w Brzezinach 29,3% ogółu, Wielopolu Skrzyńskim 25,7%, Nawsiu 19,2%, Glniku 16,3%.

Tabela nr 41. Pozwolenia na budowę wg sołectw w gminie Wielopole Skrzyńskie w latach 1995 – 1999.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999	% udział z 1999 r.
Brzeziny	6	7	3	4	7	21,9
Broniszów	2	2	1	2	4	12,5
Glinik	2	2	5	5	10	31,3
Nawsie	2	4	6	3	3	9,4
Wielopole Skrz.	5	5	7	11	8	25,0
Razem:	17	20	22	25	32	100,0

Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

W ostatnim pięcioleciu zwiększyła się liczba wydanych pozwoleń na budowę domu mieszkalnego, od 17 w 1995 do 32 pozwoleń w 1999 r.

Według sołectw najwięcej pozwoleń na budowę wydano w 1999 r. w Gliniku 31,3% ogółu, w Wielopolu Skrzyńskim 25,0%, w Brzezinach 21,9%, Broniszowie 12,5%.

Tabela nr 42. Decyzje o oddaniu do użytkowania budynków wg sołectw w gminie Wielopole Skrzyńskie w latach 1995 – 1999.

Nazwa wsi	1995	1996	1997	1998	1999
Brzeziny	3	1	-	6	6
Broniszów	-	2	2	3	2
Glinik	5	1	4	6	4
Nawsie	3	5	1	5	2
Wielopole Skrz.	5	2	6	1	8
Razem:	16	11	13	21	22

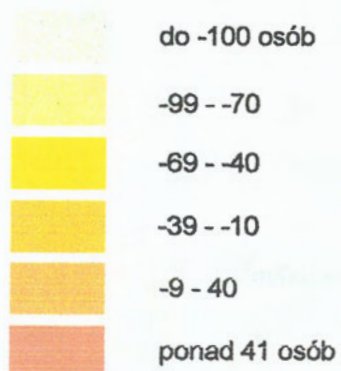
Źródło: Opracowano na podstawie danych z Urzędu Gminy w Wielopolu Skrzyńskim.

W ostatnich latach zwiększyła się liczba wydanych decyzji o zasiedleniu budynków, od 16 decyzji w 1995 r. do 22 decyzji w 1999 r. Średnio w gminie wydawano 17 decyzji rocznie.

Saldo migracji w gminach wiejskich otaczających
gminę Wielopole Skrzyńskie w 1998 roku.

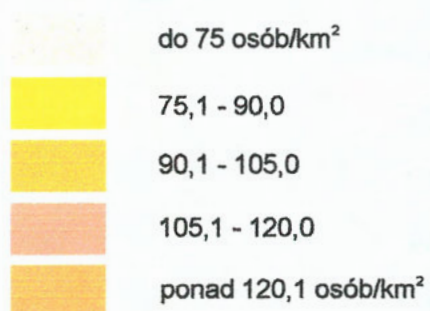
LEGENDA:

Gęstość zaludnienia w sołectwach gminy Wielopole Skrzyńskie w 1999 roku.

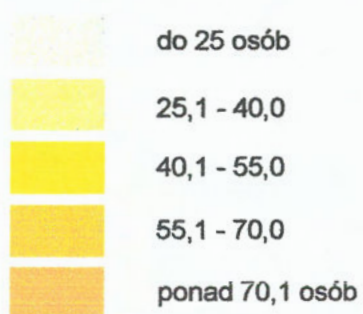
LEGENDA:

Przyrost naturalny w gminach wiejskich otaczających
gminę Wielopole Skrzyńskie w 1998 roku.

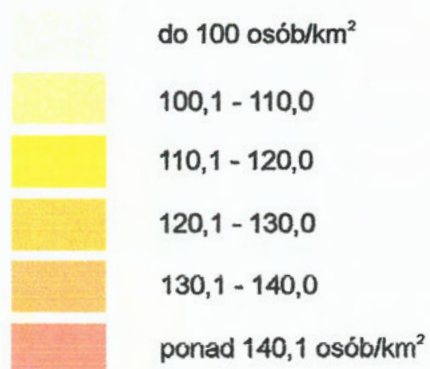
LEGENDA:

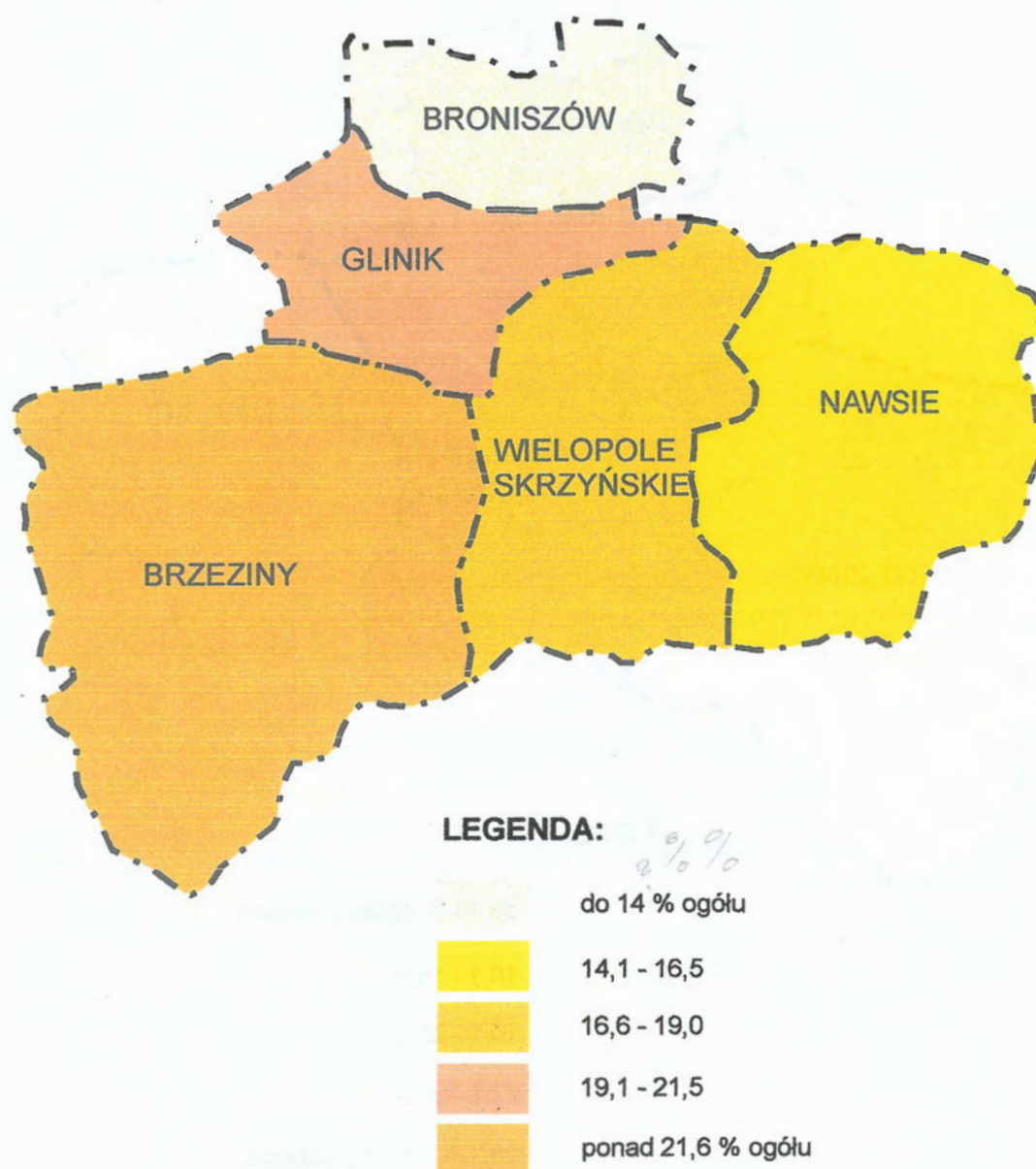
Gęstość zaludnienia w gminach wiejskich otaczających gminę Wielopole Skrzyńskie w 1998 roku.

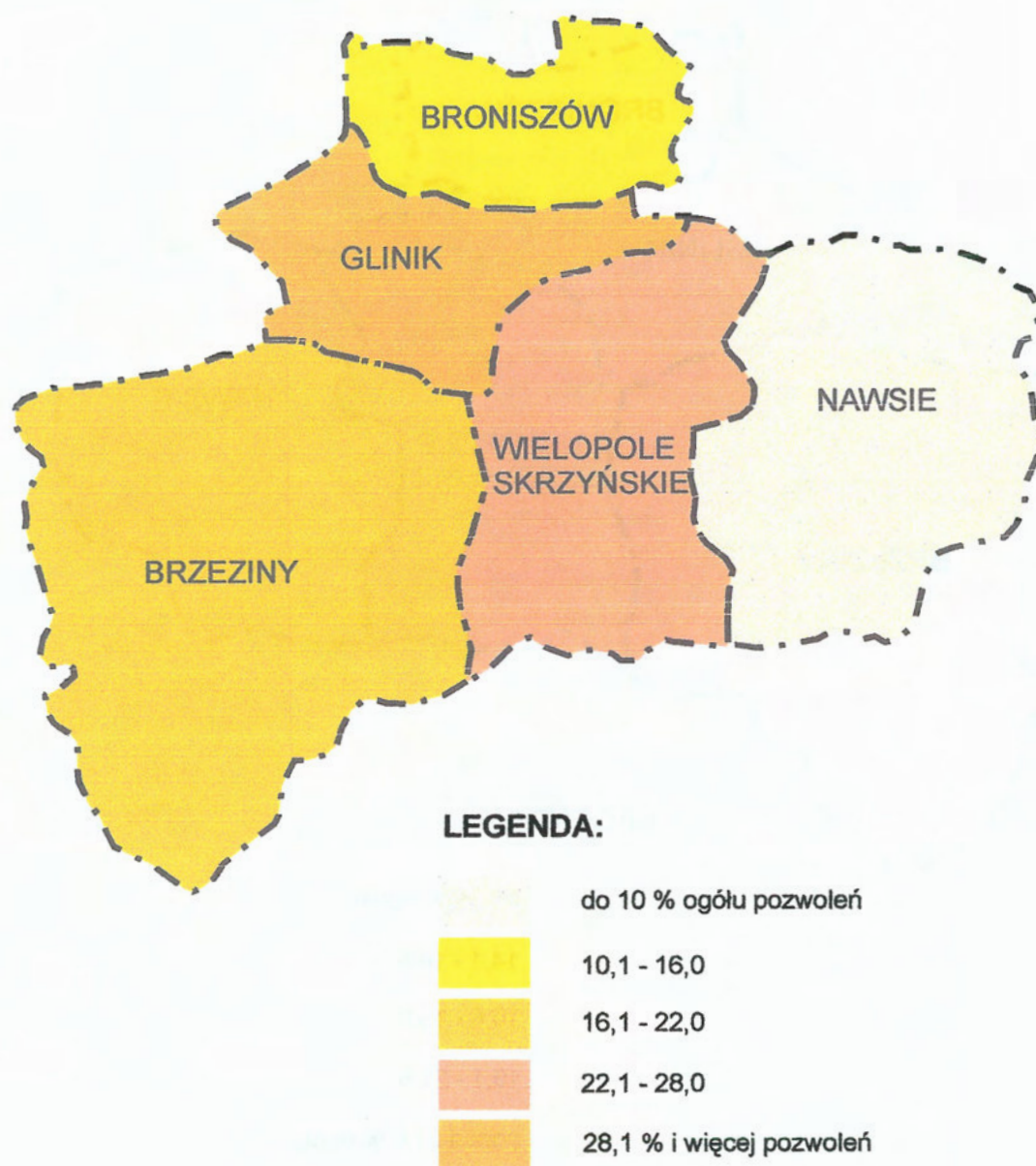
LEGENDA:

Przyrost naturalny w sołectwach gminy Wielopole Skrzyńskie w 1999 roku.

Pozwolenia na budowę w sołectwach gminy Wielopole Skrzyńskie w 1999 roku.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE**

UWARUNKOWANIA TURYSTYCZNE

1. Dostępność komunikacyjna :

Gmina Wielopole Skrzyńskie położona jest w środkowo - zachodniej części województwa podkarpackiego w powiecie ropczycko-sędziszowskim. Przez gminę przechodzi droga wojewódzka (kierunek Ropczyce-Wiśniowa) mająca duże znaczenie dla rozwoju turystyki, ponieważ jest to jedyna droga wyższej klasy w gminie. Pozostałe drogi to drogi powiatowe i gminne.

Przez obszar gminy nie przebiega linia kolejowa. Najbliższa stacja PKP znajduje się w Ropczycach (19 km) i Wiśniowej (11 km). Jedyną formą komunikacji zbiorowej funkcjonującą na terenie gminy Wielopole jest komunikacja autobusowa KPKS, która obsługuje drogę wojewódzką oraz drogi powiatowe.

Średnia jakość głównych dróg nie sprzyja rozwojowi turystyki kołowej. Brak poboczy, i chodników lub innych wydzielonych przestrzeni ruchu nie gwarantuje bezpiecznego uprawiania turystyki pieszej i rowerowej.

Drogi gminne w zasadzie nie nadają się do turystyki kołowej, w większości są to drogi gruntowe lub utwardzone, dostępne dla zmotoryzowanych turystów w porach suchych i w zasadzie dla posiadających samochody przystosowane do jazdy terenowej.

2. Środowisko przyrodnicze :

Gmina Wielopole Skrzyńskie leży w obrębie mezoregionu Pogórza Strzyżowskiego, rozciągającego się pomiędzy dolinami Wisłoki i Wisłoka. Region ten tworzą urozmaicone krajobrazowo płaty płaskowyżu (300 – 500 m wys.) składające się ze wzgórz, kotlin śródgórskich i dolin o zróżnicowanych warunkach morfologicznych. Warunki te decydują o dostępności i przydatności terenu dla zagospodarowania przestrzennego.

Na obszarze gminy występuje bogata roślinność: łęgowa (górska, wierzbowa – topolowa, olszowa – jesionowa), zespoły grądu (z grabem i dębem szypułkowym), zespoły buczyny karpackiej (buk, jodły) oraz ciekawe zespoły łąkowe związane z dolinami rzek oraz terenami osuwiskowymi. Dobry stan środowiska przyrodniczego i jego bogactwo tworzy niepowtarzalny klimat i wygląd gminy.

Południowa część gminy Wielopole, najbardziej atrakcyjna krajobrazowo (część wsi Brzeziny), wchodzi w skład Czarnorzecko – Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego. Park ma charakter rolno – leśny. W obszarach leśnych występuje między innymi buczyna karpacka (typowa dla wyższych pasm Karpat), liczne gatunki roślinności górskiej w tym aż 40 gatunków roślin chronionych. W parku żyje 140 gatunków kręgowców chronionych oraz liczne gatunki rzadkie, umieszczone w Polskiej Czerwonej Księdze Zwierząt. Południowo – wschodnia część gminy

(fragment wsi Nawsie Górne) należy do Strzyżowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, co ze względu na niepowtarzalny krajobraz może również sprzyjać rozwojowi turystyki.

Gmina Wielopole posiada liczne pomniki przyrody żywej – drzewa wyróżniające się wiekiem, wymiarami i oryginalnym kształtem. Najbardziej okazałe znajdziemy w zabytkowych parkach dworskich w Broniszowie i Brzezinach.

3. Środowisko kulturowe :

Zapomniane zespoły dworsko – parkowe, zabytki architektury sakralnej, dawnej architektury drewnianej oraz obecność w okolicach gminy ciekawych zespołów pałacowo – parkowych stanowi o atrakcyjności turystycznej tej części województwa. Dotąd mało popularne i nieznane zabytki te powinny ze względu na swą wartość budzić zainteresowanie, powinny być odpowiednio promowane, tak aby zapoznać potencjalnego turystę z miejscami i obiektami wartymi obejrzenia.

4. Turystyka:

Przez gminę Wielopole Skrzyńskie przechodzi pieszy szlak turystyczny (zielony): Ropczyce – Góra Bardo. Gmina jako bazę noclegową posiada dwa sezonowe schroniska młodzieżowe, mieszczące się w szkołach podstawowych w Gliniku i Brzezinach. Baza gastronomiczna jest słabo rozwinięta, co nie zachęca do podróżowania po obszarze gminy. Punkt informacji turystycznej nie istnieje. Telefon, skrzynki pocztowe, podstawowe usługi spożywczo – przemysłowe znajdują się w głównych wsiach. Dystrybutory z paliwem znajdują się we wsi Glinik i w Wielopolu Skrzyńskim. Brak jest jakiegokolwiek informacji o obiektach zabytkowych znajdujących się w gminie.

Opis wsi znajdujących się w gminie Wielopole Skrzyńskie:

A) BRONISZÓW

Miejscowość Broniszów granicząca od północy z gminą Ropczyce, rozciąga się wzdłuż drogi lokalnej i potoku Broniszowianka będącego dopływem Wielopolki. Wieś powstała prawdopodobnie w XIV w.

W Broniszowie w XVI w. założono folwark. Obecnie pozostałości zespołu parkowo – dworskiego przekazane zostały Akademii Ekonomicznej w Krakowie na cele rekreacyjne, jako fundacja im. prof. Jerzego Fiericha. Z dawnego układu pozostały dwa małe stawy, piwnica oraz resztki parku z okazałą lipą i aleją grabową. Zabytkowe założenie dworsko – parkowe usytuowane na wzniesieniu z pięknymi widokami na dolinę Wielopolki stwarza dobre warunki dla turystycznego zagospodarowania.

Na terenie wsi zachowały się stare zabudowania drewniane o konstrukcji zrębowej, niekiedy jeszcze krytą strzechą.

B) GLINIK

W północnej części gminy, usytuowana jest miejscowość Glinik. Położona jest przy drodze relacji Ropczyce – Wielopole oraz wzdłuż rzeki Wielopolki. Do XIX w. wieś zwana była Brzeźnicą. Historia Glinika sięga pierwszej połowy XIV w., kiedy to wraz z okolicznymi wsiami była własnością królewską. W XIX w. do ważnych wydarzeń które miały miejsce również w Gliniku, należy zaliczyć rabację, w wyniku której zginęło wielu ludzi dworskich, między innymi zamordowany został w pobliskim Broniszowie dziedzic Gruszczyński i dzierżawca Olszewski – ojciec Karola

Olszewskiego słynnego chemika i fizyka. W tym też czasie zauważa się rozwój świadomości chłopskiej. W 1880 r. w Gliniku na wiecu występował ksiądz Stojalowski, słynny obrońca praw chłopów. Fakt ten został upamiętniony poprzez postawienie krzyża na górze, gdzie graniczyły ze sobą miejscowości: Sośnica, Niewodna, Szufnarowa i Brzeziny. W Gliniku w XIX w. istniał zespół folwarczny usytuowany w przysiółku Lipowiec. Tam też urodził się w 1874 r. znany poeta i pisarz Jerzy Żuławski.

C) WIELOPOLE SKRZYŃSKIE

Pierwsze wzmianki o Wielopolu Skrzyńskim pojawiają się już w XII w. Przypuszczalnie na Strażowej Górze powstał we wczesnym średniowieczu gród obronny, a później obok niego rozwinęła się osada. Prawa miejskie wieś otrzymała około 1348 r. Jako Furstenberg i utraciła w okresie międzywojennym. O awansie do grona miast zadecydowało położenie Wielopola na drodze handlowej z Sandomierza przez Ropczyce, doliną Wielopolki, w kierunku przełęczy karpackich na Węgry. Sprzyjało to rozwojowi rzemiosła (kowalstwo, kołodziejstwo, szewstwo) oraz bazy bezpiecznego postoju. W XVI w. na dobrach plebańskich właściciel Wielopola Kasper Maciejowski wybudował renesansowy zamek (rozebrany w 1907 r.)

W XIX w. wzniesiono w południowo – zachodnim narożniku rynku synagogę, w tym okresie żydzi stanowili połowę mieszkańców Wielopola. Z tego okresu pochodzi również dom ubogich zarządzany przez miejscowego proboszcza. Upadek miasta nastąpił w wyniku kolejnych wojen, epidemii, ruchów społecznych (rzeź galicyjska), pożarów i rabacji w czasie wojen.

Do zabytków Wielopola Skrzyńskiego, które warto obejrzeć należą:

- Zespół kościoła parafialnego p.w. Wniebowzięcia NMP, usytuowany w zachodnim narożu założenia miejskiego (rynek wraz z zabudową) o charakterze barokowym, murowany, z zabytkowym wystrojem wnętrza oraz murowaną dzwonnica.
- Stara plebania z XIX w. – murowana z drewnianą nadbudową, stojąca w głębi za kościołem, w której urodził się i mieszkał Tadeusz Kantor (1915 – 1990), malarz, dramaturg, scenograf i reżyser.
- Szpital ubogich z XIX w. (murowany), przylegający do obejścia kościelnego od strony zachodniej
- Stojąca w rynku kapliczka śś. Floriana i Sebastiana – murowana z drewnianymi figurami z pocz. XIX w.
- Liczne domy drewniane pochodzące z XIX w.
- Pozostałości po fortyfikacjach i obwarowaniach miejskich.
- Cmentarze znajdujące się wokół Wielopola stanowiące ważny element krajobrazu kulturowego.

Oprócz zabytków Wielopole Skrzyńskie posiada ośrodek rekreacyjno - sportowy z boiskiem do piłki nożnej oraz z odkrytym basenem.

D) NAWSIE

We wsi Nawsie wzniesiony został około połowy XIX w. murowany dwór, użytkowany jako leśniczówka, obecnie jako dom mieszkalny. We wsi zachowała się również zabudowa drewniana oraz liczne kapliczki i krzyże przydrożne.

E) BRZEZINY

W południowo – zachodniej części gminy leży wieś **Brzeziny**, założona prawdopodobnie w XI w. Tutaj też w 1266 r. między rycerstwem polskim a rusko – tatarsko – litewskimi oddziałami rozegrała się bitwa, w której najeźdźcy ponieśli klęskę (legenda).

Obecnie Brzeziny to dość dobrze rozwinięta wieś o zabudowie w większości współczesnej. Najcenniejszym zabytkiem na Wielopolszczyźnie jest bez wątpienia drewniany kościół pod wezwaniem Św. Mikołaja wzniesiony w XV w., malowniczo usytuowany na krawędzi wzniesienia, z wyjątkowo bogatym wyposażeniem wnętrza. Kościół otoczony jest XVIII w. drewnianym ogrodzeniem konstrukcji zrębowej nakrytym dwuspadowym daszkiem. W zachodnim pasie ogrodzenia stoi drewniana dzwonnica z XVIII w. wewnątrz której wiszą dwa dzwony z XV i XVI w.

Nieopodal na niewielkim wzniesieniu stoi stara plebania o ciekawej architekturze i drewnianym dekoracyjnym ganku (pocz. XX w.), obecnie nieużytkowana. Wartymi obejrzenia, jak również zagospodarowania turystycznego są znajdujące się za plebanią drewniane zabudowania gospodarcze (spichlerz i stodoła) - o wyjątkowych walorach architektonicznych.

W centrum wsi znajduje się obecnie nieużytkowana, murowana, stara szkoła, która może być wykorzystana do nowych celów przez potencjalnych inwestorów.

W Brzezinach obok skrzyżowania lokalnych dróg stoją na wzgórzu ruiny zespołu dworskiego, wybudowanego w pierwszej połowie XIX w. Obok dworu stoi drewniany spichlerz oraz stodoła. Założenie dopełnia park dworski, z którego pozostały niewielkie fragmenty.

O atrakcyjności kulturowej wsi świadczą również licznie zachowana zabudowa drewniana oraz kapliczki i krzyże przydrożne.

Region w którym leży gmina charakteryzuje się wysokimi walorami krajobrazowymi, urozmaiconą rzeźbą terenu, wieloma zabytkami wartymi zobaczenia, co umożliwia wykorzystanie tego obszaru do rozwoju różnych form turystyki i agroturystyki.

Opis miejscowości o walorach turystycznych (do planszy powiązań dla Wielopola Skrzyńskiego):

1. **WIELOPOLE SKRZYŃSKIE** – osada nad Wielopolką istniała już w XII w., przez którą prowadziła droga handlowa z Sandomierza w kierunku przełęczy karpackich na Węgry co sprzyjało rozwojowi rzemiosła: kowalstwa, kołodziejstwa, szewstwa, w okolicznych wioskach w domowych warsztatach produkowano tkaniny, w XVI wieku wybudowano zamek o cechach renesansowych (rozebrany w pocz. XX w.), synagoga wzniesiona w XIX w. znajdowała się w południowo – zachodnim narożniku rynku, w XIX w. powstał w Wielopolu dom ubogich, tutaj urodził się i wychował **Tadeusz Kantor** – malarz, dramaturg, scenograf i reżyser, wystawił w miejscowym kościele głośną sztukę „Wielopole, Wielopole”, mieszkał w starej plebanii wybudowanej w XIX w. gdzie obecnie znajduje się nieczynna izba pamięci artysty, kościół parafialny Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny o barokowym charakterze, kapliczka mieszcząca figury św. Jana i św. Sebastiana znajduje się na środku rynku, nieliczne drewniane domy z XIX w. otaczają rynek. Kulturowany do chwili obecnej tylko w Wielopolu Skrzyńskim zwyczaj chodzenia z bębniem w Okresie Wielkiego Tygodnia, dawniej znany był szerzej. Bębniem już

od północy zwołuje się mieszkańców na rezurekcję a w Wielką Niedzielę po południu na modlitwę za zmarłych. Obrzęd zaczyna się pod figurą św. Jana Nepomucena od śpiewania pieśni wielkanocnych i do św. Rozalii patronki od „morowego powietrza”. Kończy go modlitwa za zmarłych na tzw. cholerycznym cmentarzu, gdzie spoczywają ofiary XIX wiecznej epidemii.

2. **BRZEZINY** – wieś istniała już w XIV w., najcenniejszy na wielopolszczyźnie drewniany kościół św. Mikołaja powstał w XV w. Wnętrze świątyni zachwyca bogactwem wyposażenia oraz malarskimi dekoracjami ścian. Późnogotycka płaskorzeźba Opłakiwania wykonana według ryciny Wita Stwosza (XVI w.) jest zabytkiem wyjątkowym. Teren kościelny otacza drewniane ogrodzenie o konstrukcji zrębowej z XVIII w., z tego samego okresu pochodzi drewniana dzwonnica z dzwonami z XV i XVI w. W centrum wsi na wzgórzu stoi XIX w. dwór w otoczeniu parku krajobrazowego, obok dworu drewniany spichlerz oraz stodoła.
3. **BRONISZÓW** – wieś z XIII w., z założenia dworsko – parkowego pozostały jedynie resztki parku krajobrazowego, tutaj urodził się Karol Olszewski chemik, który wspólnie z Wróblewskim dokonał pierwszego w świecie skroplenia tlenu i azotu z powietrza atmosferycznego, skroplił argon oraz ustalił ciśnienie i temperaturę potrzebne do skroplenia wodoru.
4. **BARCIEJOWA** – malowniczo położona wieś, powstała prawdopodobnie na pocz. X w. W średniowieczu w okolicach Barciejowej istniały kopalnie srebra. Na wzgórzu Okop pozostałości umocnień wczesnośredniowiecznej warowni, w VIII-X wieku istniał tu potężny gród słowiański. We wsi pamiątkowy głaz ku czci partyzantów AK.
5. **MAŁA** – malowniczo położona wieś (XV w.), w której urodził się **Tadeusz Sinko** (1877-1966), filolog klasyczny, wybitny naukowiec, zajmował się m.in. wpływem klasyki na literaturę polską. XVI wieczny, drewniany kościół parafialny z wieloma cennymi elementami wyposażenia. Na wschód od kościoła, na wzgórzu stał dwór po którym pozostał jedynie park krajobrazowy (XIX w.)
6. **NIEDŹWIADA** – miejscowość w której można spotkać przykłady budownictwa pogórzeńskiego.
7. **ŁĄCZKI KUCHARSKIE** – XIX w. dwór z parkiem krajobrazowym – obecnie mieści się tam szkoła.
8. **ROPCZYCE** – powstały w XIII w., znajduje się tam: gotycki kościół parafialny (XIV w.) Przemienienia Pańskiego, kościół Najświętszej Marii Panny z XIX w. W Ropczycach urodził się: **Józef Mehoffer** (1869 – 1946) artysta malarz z okresu Młodej Polski, uczeń Jana Matejki, dzieła artysty należą do najwspanialszych osiągnięć sztuki dekoracyjnej w Polsce, w domu rodzinnym artysty planowane jest zorganizowanie ekspozycji poświęconej malarzowi, **Seweryn Udziela** (1857 – 1937) entograf, badacz kultury ludowej, popularyzator folkloru, twórca Muzeum Entograficznego w Krakowie.
9. **WITKOWICE** – miejscowość istniejąca już w XIV w., klasycystyczny zespół dworsko – parkowy powstał w oparciu o plany Jakuba Kubickiego, park w stylu krajobrazowym.
10. **GÓRA ROPCZYCKA** – dwór wzniesiony w XVIII w., pozostałości koszar (XIX w.), park dworski założony na przełomie XVIII i XIX w. z kaplicą grobową Starzeńskich.
11. **SIELEC** – XIX w. dwór ze spichlerzem i stodołą, z założenia parkowego zachowało się kilka drzew.
12. **OLCHOWA** – drewniany XIX w. dwór z parkiem krajobrazowym.
13. **WIERZYCE** – XVIII w. pałac z założeniem parkowym.

14. **NOCKOWA** – XIX w. kościół Michała Archanioła, pozostałości założenia dworsko – parkowego.
15. **WIERCANY** – XIX w. dwór, kiedyś otoczony parkiem.
16. **ZAWADA** – wieś powstała w XIII w., zespół parkowo – pałacowy: park krajobrazowy z XVII – XIX w., resztki neogotyckiego pałacu, pałac neobarokowy i klasycystyczna oficyna dworska. Stadnina koni małopolskich, karczma z przełomu XVIII – XIX w., wczesnobarokowy kościół z cennym wyposażeniem wnętrza.
17. **DĘBICA** – powstała prawdopodobnie w XIII w., układ urbanistyczny z dwoma rynkami otoczonymi zabytkowymi kamieniczkami i domami, kościół św. Jadwigi i św. Małgorzaty pierwotnie gotycki, przebudowany i rozbudowany na przełomie XIX i XX w. Przy ul. Słowackiego szkoła z XIX w. w której nauki pobierali między innymi pisarze **Jan Wiktor** i **Wilhelm Mach**, aktor **Tadeusz Łomnicki** oraz urodzony tu kompozytor **Krzysztof Penderecki**. Dawna synagoga z XVIII w., adaptowana na dom handlowy, dawny klasztor i kościół Sióstr Służebniczek zbudowany w pierwszej poł. XX w., dwór eklektyczny z założeniem parkowym w stylu krajobrazowym XIX w.
18. **STRASZĘCIN** – wieś założona w XII w., pozostałości po zamku, eklektyczny dwór Raczyńskich (XVIII – XIX w.) w otoczeniu parku, ośrodek sportowo – rekreacyjny nad zalewem.
19. **LATOSZYN** – wieś założona w XII w., źródła wód mineralnych siarczanych i siarczanowo – żelazistych, zakład zdrojowy zniszczony został podczas drugiej wojny światowej. Zespół dworsko – parkowy: dwór z XIX w., lamus z XVI–XVII w., park krajobrazowy z XVIII w., fragmenty ziemnych obwarowań. Na wzniesieniu zw. Kocim Zamkiem według podań istniał niegdyś gród.
20. **PODGRODZIE** – osada sięgająca początków XI w., dwór z XIX w. otoczony parkiem, na wzgórzu Maga wg legendy miejsce słowiańskiego grodu władcy Bodzosa.
21. **PARKOSZ** – dwór z XVIII – XIX w. oraz park krajobrazowy z pocz. XIX w.
22. **LUBZINA** – wieś założona w XII w., neogotycki kościół parafialny z pocz. XX w., neogotycki dawny pałac otoczony parkiem z XIX w.
23. **WIŚNIOWA** – osada założona w XIV w., zespół parkowo – pałacowy z pocz. XVII wieku, budynki otoczone czterema, różnymi stylowo częściami parku: za oficyną renesansowy park o regularnym układzie, za pałacem ogród w stylu francuskim XVIII w., w zachodniej części park angielski, w północnej, najpóźniej założony XIX w. park z kaplicą grobową rodziny Mycielskich (neoromańska) z cennymi zabytkami rzeźbiarskimi. Mycielscy byli opiekunami artystów polskich, w pałacu gościli między innymi: **Józef Mehoffer** – malarz secesyjny, **Leon Chwistek** – filozof, matematyk, malarz i teoretyk sztuki (tworzył pod wpływem futuryzmu, był twórcą strefizmu w malarstwie, **Jan Cybis** – malarz, tworzący pod wpływem koloryzmu i ekspresjonizmu, **Tytus Czyżewski** – malarz, poeta i krytyk sztuki, współzałożyciel i teoretyk formizmu, nawiązywał do folkloru podhalańskiego, autor utworów scenicznych, tłumacz poezji francuskiej, **Felicjan Kowarski** – malarz, rzeźbiarz, grafik, stworzył szkołę malarstwa monumentalnego, **Hanna Rudzka – Cybisowa** – malarka, przedstawicielka polskiego koloryzmu, **Karol Roztworowski** – dramaturg i publicysta.
24. **KOZŁÓWEK** – XIX w. kościół filialny zaskakujący prostotą formy z zabytkowymi elementami wnętrza.

25. **PSTRAĞÓWKA** – malownicza wieś w której spotkać można stare pogórzańskie budownictwo drewniane, niejednokrotnie kryte strzechami. Drewniany kościół Jana Chrzciciela wzniesiony w XX w.
26. **FRYSZTAK** – osada istniejąca od XII w. kościół Narodzenia Najświętszej Marii Panny z pocz. XX w., z wyposażeniem XVII – XVIII wiecznym.
27. **KOBYLE** – założenie dworsko – parkowe z XIX – XX w.
28. **GOGOŁÓW** – drewniany kościół św. Katarzyny z XVIII w., kaplica grobowa z XIX wieczna, w niedalekiej **Hucie Gogołowskiej** drewniane chałupy reprezentujące starą architekturę pogórzańską.
29. **STĘPINA** – tunel oraz bunkry – zagadka II wojny światowej, prawdopodobnie wybudowane dla potrzeb sztabu wojsk hitlerowskich.
30. **GÓRA CHEŁM** – najpiękniejszy punkt widokowy, o środek kultu religijnego Słowian, obszar źródliskowy wód mineralnych, rezerwat „Góra Chełm” z licznymi roślinami chronionymi oraz światem zwierzęcym, drewniana XVIII w. kapliczka.
31. **LUBLA** – jedna z najstarszych osad na Pogórzu (XII w.), z zespołu dworsko – parkowego zachowały się resztki parku krajobrazowego, drewniany kościół św. Mikołaja z XV w.
32. **SIEDLIKA – BOGUSZ** –kościół parafialny neogotycki z pocz. XIX w., zespół dworsko – parkowy eklektyczny z XVIII – XIX w.
33. **SMARZOWA** – rezerwat przyrody „Kamera” ze stanowiskiem kłokoczki południowej.
34. **KAMIENICA GÓRNA** – mieszkał tu Władysław Chajec, ludowy rzeźbiarz laureat nagrody im. Oskara Kolberga.
35. **ZAWADKA BRZOSTECKA** – założenie dworsko – parkowe z XVIII w.
36. **BRZOSTEK** – wieś założona już w XI w., zachowany dawny układ urbanistyczny z rynkiem pośrodku, w rynku kilka domów mieszczkańskich z XVIII – XIX w., klasycystyczny kościół parafialny z XIX w., synagoga i karczma z XVIII w.
37. **KLECIE** – wieś z XII w., klasycystyczne założenie dworsko – parkowe z XIX w.
38. **BĘDZIEMYŚL** – na wzniesieniu zw. Zamczyskiem ślady założeń obronnych, dwór spalony podczas I wojny światowej był domem rodzinnym **Piotra Michałowskiego**, wybitnego artysty epoki romantyzmu.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE**

**UWARUNKOWANIA
WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH
REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW
PUBLICZNYCH**

Zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych dotyczą elementów i form zagospodarowania przestrzennego o charakterze ponadlokalnym, określonym w skali regionalnej.

Istniejące elementy zagospodarowania przestrzennego gminy zawarte w planie zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego uwzględnione w Studium Gminy Wielopole Skrzyńskie:

1. Wyznaczony w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego GPZ wraz z liniami zasilającymi 110 kV,
2. Wyznaczony w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego zbiornik retencyjny Wielopole – Nowa Wieś,
3. Projektowany w planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Podkarpackiego zbiornik retencyjny „Ropczyce”,
4. Istniejący Strzyżowsko – Sędziszowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
5. Istniejący Czarnorzecko – Strzyżowski Park Krajobrazowy,
6. Istniejąca droga wojewódzka,
7. Uwarunkowania kulturowe związane z miejscem urodzenia i twórczości Tadesza Kantora (stara plebania – czasowo zamknięta izba pamięci).

***OBSZARY I KIERUNKI
OKREŚŁONE
W STUDIUM***

STUDYUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE

OBSZARY OBJĘTE I WSKAZANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ

**NA PODSTAWIE PRZEPISÓW SZCZEGÓLNYCH W ZAKRESIE ELEMENTÓW
ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO
ORAZ LOKALNE WARTOŚCI ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO
I ZAGROŻENIA ŚRODOWISKOWE**

Występujące na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie obszary i obiekty przyrodnicze stanowiące wartości nie tylko estetyczne ale także krajobrazowe pełnią istotną rolę w podniesieniu jakości środowiska i życia mieszkańców.

W granicach gminy Wielopole Skrzyńskie ochronie podlegają:

W ramach terenów biologicznie czynnych

- Czarnorzecko – Strzyżowski Park Krajobrazowy
- Otulina Czarnorzecko – Strzyżowskiego Parku Krajobrazowego
- Sędziszowsko – Strzyżowski Obszar Chronionego Krajobrazu
- Pomniki przyrody żywej
- Parki dworskie
- Lasy wodochronne
- Cmentarz żydowski, choleryczny, cmentarze parafialne

W ramach przestrzeni produkcji rolnej

- Obszary występowania gleb o wysokich klasach bonitacyjnych
- Obszary zdrenowane

W ramach terenów, na których występują surowce mineralne

- Obszar występowania złóż gipsów
- Ujęcia wód podziemnych i źródeł ze strefami ochrony

Czarnorzecko- Strzyżowski Park Krajobrazowy

Utworzony Rozporządzeniem Wojewody Rzeszowskiego nr 11/93 z 16. 03. 1993r. ma charakter rolno – leśny, znajduje się w południowej części gminy Wielopole Skrzyńskie

Sędziszowsko – Strzyżowski Obszar Chronionego Krajobrazu

Utworzony Rozporządzeniem 35/92 Wojewody Rzeszowskiego z 14. 07. 1992r. znajduje się w północno – wschodniej części gminy.

Na terenie Parku Krajobrazowego i Obszarów Chronionego Krajobrazu nie powinny być lokalizowane obiekty uciążliwe dla środowiska, obowiązuje zakaz odprowadzania ścieków do wód powierzchniowych oraz stosowania dużej ilości

środków ochrony roślin. Gospodarka rolna i leśna w obrębie tych obszarów, powinna mieć ekologiczny charakter. W obrębie tych terenów można organizować wszelkie dostępne formy turystyki i wypoczynku.

Pomniki przyrody żywej

Na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie występują pomniki przyrody żywej – drzewa, wyróżniające się wiekiem, wymiarami, oryginalnym kształtem.

Zestawienie zarejestrowanych pomników przyrody żywej w gminie Wielopole Skrzyńskie (zgodnie z Rejestrem pomników przyrody woj. rzeszowskiego).

Nr zgodny z rejestrem	Gatunek drzewa	Miejscowość	Nr decyzji i data jej wydania
62	lipa drobnolistna	BRONISZÓW	RL op 410/P/210/69
63	2 lipy szerokolistne		RL op 410/P/211/69
64	2 dęby szypułkowe		RL op 410/P/212/69

Wymienione wyżej drzewa rosną w parku dworskim w Broniszowie.

Drzewa pomnikowe wymagają zabiegów konserwatorskich.

Parki dworskie:

- Park dworski w Broniszowie wpisany do rejestru zabytków nr A – 56 z dnia 23 września 1936 r.
- Park dworski w Brzezinach wpisany do rejestru zabytków nr A – 983 z dnia 4 października 1976 r.

W strefie tych parków zakłada się bezwzględny priorytet wymagań konserwatorskich, które powinny zmierzać do możliwie najpełniejszej rewaloryzacji historycznego założenia, wszelkie działania powinny uzyskać akceptację i zezwolenie służby konserwatorskiej.

Złóża gipsu

Udokumentowane na podstawie badań geologiczno – poszukiwawczych w latach sześćdziesiątych – przydatne do produkcji cementu

Ujęcia wód podziemnych i źródeł ze strefami ochrony

- teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić, zamknąć, oznakować tablicami informacyjnymi, utrzymywać w czystości i użytkować w celu wyłącznie związanym z eksploatacją ujęcia wody oraz zagospodarować zielenią. Należy zapewnić odprowadzenie wód opadowych w taki sposób, aby nie mogły one przedostawać się do urządzeń służących do poboru wody.
- W obrębie stref ochrony pośredniej obowiązuje ograniczenie w sposobie zagospodarowania, zabezpieczające wody podziemne przed skażeniem.

OBSZARY I OBIEKTY WSKAZANE DO OCHRONY

- **Korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym – dolina Wielopolki**
- **System lokalnych ciągów ekologicznych na bazie potoków i ich dolin**

W celu zapewnienia „drożności” należy dążyć do zachowania i odtworzenia obudowy biologicznej cieków wodnych, likwidacji sztucznych przegród, poprzez budowę przepustów umożliwiających migrację roślin i zwierząt.

- **Niewielkie obszary leśne porastające doliny V – kształtne, skarpy, osuwiska, zakrzaczenia śródpolne**

Stanowią korzystny element krajobrazu, pełnią istotną rolę klimatotwórczą i ochrony przed erozją.

- **Drzewa o znacznych walorach przyrodniczych (ochrona pomnikowa)**

Wykaz projektowanych pomników przyrody żywej:

Nr kolejny pomnika	Miejscowość	Opis obiektu
1	BRONISZÓW	klon polny
2		lipa drobnolistna
3		dąb szypułkowy
4		dąb szypułkowy
5		dąb szypułkowy
6		lipa drobnolistna
7		dąb szypułkowy oraz grab zwyczajny
8		dąb szypułkowy oraz modrzew europejski
9	BRZEZINY	dąb szypułkowy
10		lipa drobnolistna
11		lipa drobnolistna
12		lipa drobnolistna
13		dąb szypułkowy
14		jesion wyniosły
15		jesion wyniosły
16		2 lipy drobnolistne
17		lipa drobnolistna

18	GLINIK	lipa szerokolistna
19		wycięty
20		jesion wyniosły
21		dąb szypułkowy
22		jawor
23	NAWSIE	jesion wyniosły
24		jesion wyniosły
25		2 buki zwyczajne
26		5 grabów zwyczajnych
27	WIELOPOLE SKRZYŃSKIE	lipa drobnolistna
28		lipa drobnolistna
29		wycięty

ZAGROŻENIA, ZANIECZYSZCZENIA I DEGRADACJA ŚRODOWISKA:

- Procesy osuwiskowe
- Procesy erozji powierzchniowej (tereny o nachyleniu powyżej 20%)
- Strefy zalewowe w dolinie Wielopolki i jej dopływach
- Zły stan czystości wód powierzchniowych
- Zła gospodarka odpadami komunalnymi (spalanie bądź wywożenie na „dzikie” wysypiska)
- Zanieczyszczenia wprowadzane do powietrza (chemiczne i mechaniczne) przez zakłady produkcyjne, kotłownie i paleniska domowe, ruch samochodowy na drogach
- Obiekty które mogą pogorszyć stan środowiska:
 - zakłady przemysłowe, bazy, składy
 - stacje paliw
 - oczyszczalnie ścieków
 - szklarnie
 - cmentarze
 - „dzikie” wysypiska śmieci
 - droga wojewódzka
 - projektowana linia wysokiego napięcia wraz z GPZ – em
 - gazociąg wysokoprężny

KIERUNKI:

- Rozwiązanie problemu gospodarki ściekowej w gminie: budowa grawitacyjnego systemu kanalizacji sanitarnej, oczyszczalnie biologiczne dla obszarów zabudowy rozproszonej, szczelne szamba i regularne wywożenie nieczystości do międzygminnej oczyszczalni ścieków

- Opracowanie programu gospodarki odpadami, likwidacja dzikich wysypisk, rozmieszczenie kontenerów na śmieci zapewniające obsługę wszystkich terenów zabudowanych, segregacja śmieci, zapewnienie utylizacji odpadów szkodliwych, realizacja planowanego wysypiska śmieci na granicy gminy lub wywóz odpadów do Kozodrzy
- wprowadzanie kotłowni na paliwo gazowe lub olej opałowy, propagowanie ekologicznych źródeł energii (energia słoneczna, elektrownie wodne, siłownie wiatrowe, pompy ciepła, biomasa), ograniczenie emisji zanieczyszczeń przez zakłady przemysłowe poprzez stosowanie filtrów
- wyznaczenie stref ochrony sanitarnej wokół ujęć wody
- regulacja przepływu wody oraz zmniejszenie terenów zalewowych poprzez zwiększenie retencji naturalnej i sztucznej (realizacja zbiorników retencyjnych, zwiększenie powierzchni obszarów leśnych)
- niewprowadzanie zabudowy na tereny osuwiskowe i o spadkach powyżej 20%, zalesienie bądź przeznaczenie tych obszarów na trwałe użytki zielone, uregulowanie stosunków wodnych na tych obszarach
- niewprowadzanie zabudowy na tereny zalewowe

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE**

**OBSZARY
OBJĘTE I WSKAZANE DO OBJĘCIA OCHRONĄ**

**NA PODSTAWIE PRZEPISÓW SZCZEGÓLNYCH ORAZ ZE WZGLĘDU NA
SZCZEGÓLNE WARTOŚCI W ZAKRESIE ŚRODOWISKA KULTUROWEGO**

Opracowane w ramach „Studium wartości kulturowych” dla potrzeb „Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Wielopole Skrzyńskie” przez Panią Barbarę Łyżkę, Panią Joannę Podgórska – Czopek i Panią Barbarę Stopyrę. Całość opracowania do wykorzystania w opracowaniach planistycznych.

STREFA „A” - PEŁNEJ OCHRONY KONSERWATORSKIEJ;

Strefa ta obejmuje obszary szczególnie wartościowe pod względem historycznym, o dobrze zachowanej jednorodnej strukturze układu przestrzennego i związanego z nim integralnie terenu i krajobrazu wraz z obiektami zabytkowymi.

Dominujące w nim elementy kompozycji przestrzennej obrazują czytelnie pochodzenie zespołu zarówno pod względem rozplanowania, jak i zabudowy.

W strefie tej zakłada się bezwzględny priorytet wymagań konserwatorskich, które powinny zmierzać do możliwie najpełniejszej rewaloryzacji historycznego założenia, wszelkie działania powinny uzyskać akceptację służby konserwatorskiej, a w przypadku zespołów i obiektów wpisanych do rejestru zabytków – zezwolenie.

Strefę A na obszarze gminy Wielopole Skrzyńskie ustala się dla następujących terenów:

1. A – 1 - obejmuje teren dawnego zespołu dworsko – parkowego w Broniszowie, w skład którego obecnie wchodzi park z pomnikowym drzewostanem, z których lipa (stojąca niegdyś przy dworze) oraz dwa dęby, jako pomniki przyrody uznane jeszcze w okresie międzywojennym, figura NMP oraz pozostałości stawów. Pomimo likwidacji istniejącej niegdyś zabudowy zachowane wartości parku umożliwiają objęcie ich pełną ochroną konserwatorską.

Na terenie parku nie należy wycinać zabytkowego drzewostanu, dopuszczalne są prace pielęgnacyjno- porządkowe oraz uzupełniające nasadzenia.

Dopuszcza się również lokalizację nowej zabudowy w miejscu po dawnym założeniu folwarcznym (lub innym nie kolidującym z zabytkowym starodrzewem) oraz odtworzenie dawnych stawów (dla tego terenu istnieje uchwalony miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w którym ustalono zasady zagospodarowania obszaru). Architektura nowych obiektów, wkomponowana w zabytkową zielen, niska, z dachami połaciowymi, krytymi dachówką ceramiczną powinna podnieść walory kulturowe miejsca.

Wszelka działalność na tym terenie podlega uzgodnieniu ze służbą konserwatorską (lokalizacja nowej zabudowy, infrastruktury jej towarzyszącej, rozwiązania architektoniczne na etapie koncepcji, prace przy drzewostanie i zagospodarowaniu parku, ogrodzeniu go itp.). W celu wyeksponowania walorów

zabytkowych, przyrodniczych i krajobrazowych parku pozostały teren zachować bez zabudowy.

Teren parku został wpisany do rejestru zabytków nr A – 1225 z dnia 22 maja 1991 r.

2. A – 2 - obejmuje zespół kościoła parafialnego p.w. św. Mikołaja. W skład zespołu wchodzi: oprócz kościoła, drewniana dzwonnica, zrekonstruowane drewniane ogrodzenie i starodrzew. W obrębie tej strefy nie należy lokalizować nowych obiektów, a na wszystkie prace remontowe i konserwatorskie należy uzyskać zezwolenie konserwatorskie.

Zespół kościoła parafialnego wpisany jest do rejestru zabytków nr A – 96 z dnia 23 września 1936 r.

3. A – 3 - obejmuje nieużytkowany zespół dworski w Brzezinach (tzw. Dwór Górny). W skład zespołu wchodzi: drewniany dwór, drewniany spichlerz i pozostałości parku. Na terenie zespołu stoi drewniany krzyż, postawiony na pamiątkę 50- tej rocznicy powstania styczniowego, w 1913 r. (obecnie wymieniony na nowy).

Dwór wymaga przeprowadzenia pilnych prac remontowych i adaptacyjnych. Uporządkowania wymagają też pozostałości parku. Prace remontowo-adaptacyjne oraz zagospodarowanie terenu należy uzgadniać ze służbą konserwatorską, która przed ich przeprowadzeniem określi ich szczegółowy zakres.

Priorytetowym zadaniem jest zaużytkowanie całości zespołu i podjęcie pilnych prac remontowo-adaptacyjnych z zachowaniem charakteru drewnianego budownictwa.. dopuszcza się możliwość rozbudowy dworu, na zasadzie rekonstrukcji rozebranej niegdyś części, w oparciu o zachowaną i załączoną do niniejszego opracowania ikonografię z początku XX w.

Istnieje też możliwość lokalizacji obiektów towarzyszących, niezbędnych dla funkcjonowania zespołu (bądź innych nie kolidujących z charakterem zabytkowym) w miejscu spalonej stodoły, bądź pierwotnej zabudowy gospodarczej, uwidocznionej na planie katastralnym.

Architektura nowych obiektów nie może konkurować z zabytkowymi budynkami oraz ich ekspozycja. Szczegółowe wytyczne dotyczące zarówno lokalizacji, jak

i wyglądu powinna określić służba konserwatorska w oparciu o wcześniej opracowaną przez inwestora analizę widokową.

Wskazane jest aby teren, przyległy do zespołu dworskiego, a położony w tej strefie pozostał jako niezabudowany ze względu na jego ekspozycję. Obszar zespołu dworskiego nie powinien być dzielony, powinien pozostawać w rękach jednego użytkownika.

Zespół dworski został wpisany do rejestru zabytków nr A – 983 z dnia 4 października 1976 r.

4. **A – 4** - obejmuje zespół kościelno – plebański w Wielopolu Skrzyńskim, w skład którego wchodzi: kościół parafialny p.w. Wniebowzięcia NMP, dzwonnica, dawna plebania, ogrodzenie i relikty dawnych umocnień ziemnych. Na terenie strefy położone są również następujące obiekty: dawny szpital ubogich (obecnie nieużytkowany) oraz zabudowania plebańskie. Obiekty znajdujące się w obrębie strefy pomimo niejednolitego stylu i czasu powstania tworzą zespół o dużych walorach zabytkowych i krajobrazowych, posiadający własny klimat. Należy on do nielicznych, zachowanych w całości. Z tego względu należy dążyć do zachowania i remontu obiektów, wchodzących w jego skład pomimo, że niektóre z nich są w bardzo złym stanie technicznym. Prace remontowe obiektów należy uzgadniać ze służbą konserwatorską.

Istniejące ukształtowanie terenu, będące pozostałością po dawnych ziemnych obwałowaniach zespołu kościelnego i dawnego miasteczka, powinny pozostać w obecnym stanie.

Zespół kościelny jest wpisany do rejestru zabytków nr A – 1040 z dnia 10 sierpnia 1979 r.

Również budynek dawnej plebani został wpisany do rejestru zabytków nr A – 28 z dnia 21 września 2000 r.

STREFA „B” - OCHRONY ZACHOWANYCH ELEMENTÓW ZABYTKOWYCH;

Strefa ta obejmuje tereny usytuowane w sąsiedztwie najcenniejszych części układu przestrzennego, o zachowanym historycznym rozplanowaniu, z zabudową o wartościach kulturowych, która częściowo uległa likwidacji lub zniekształceniu, a znajdujące się w tym terenie obiekty współczesne nadają mu zróżnicowany charakter.

W strefie tej obowiązuje wymóg zachowania istniejących elementów o wartościach kulturowych i dostosowania nowej zabudowy do historycznej kompozycji. Wszelkie działania powinny uzyskać akceptację służby konserwatorskiej.

Strefę B na obszarze gminy Wielopole Skrzyńskie ustala się dla następujących terenów:

1. B – 1 obejmuje średniowieczny **układ urbanistyczny dawnego miasteczka Wielopole Skrzyńskie**, sprzężonego z dziś nieistniejącym zespołem dworsko – parkowym, zespołem kościoła parafialnego, dwoma cmentarzami. Na obszarze tym ochronie konserwatorskiej podlega oprócz wymienionych, zachowane rozplanowanie miejskie w postaci centralnego placu rynkowego i wychodzących zeń ulic oraz częściowo zachowanego pierwotnego rozmierzenia terenu na działki przyrynkowe oraz przy ulicach; topografia miasteczka, pozostałości dawnych ziemnych wałów obronnych, istniejąca dawna zabudowa miejska, zarówno murowana, jak i drewniana (położona w Rynku, jak i przy uliczkach). Obszar miasta ujęto również strefą „OW”, omówioną poniżej.

Teren ten wymaga opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który pozwoli na prawidłową politykę przestrzenną w miasteczku i ochronę jego dużych walorów krajobrazowych. Dla potrzeb tego planu istnieje potrzeba uszczegółowienia wytycznych konserwatorskich. Wszystkie inwestycje na terenie strefy powinny uzyskać akceptację służby ochrony zabytków. Ze względu na drobną skalę zabudowy, architektura nowych obiektów powinna nawiązywać bryłą, skalą, formą dachów do istniejącej.

Jej usytuowanie w terenie powinno podkreślać walory widokowe miasteczka. Stąd lokalizację nowych obiektów służba ochrony konserwatorskiej może uzależnić od wyników opracowanej analizy widokowej.

2. B – 2 obejmuje teren położony w bezpośrednim sąsiedztwie zabytkowego, drewnianego zespołu kościelnego w Brzezinach, w obrębie którego znajdują się również obiekty posiadające cechy zabytkowe: tj. nieużytkowane budynki dawnej plebani, szkoły, zabudowań gospodarczych (plebańskich). Ponadto położone są w jej obrębie stawiska, starodrzew, a także ogrodzenie z żywopłotu grabowego ogrodu plebańskiego, z którego roztacza się ekspozycja drewnianego kościoła.

W jej pobliżu znajduje się dwa cmentarze parafialne (nieistniejący po stronie zachodniej oraz czynny z drewnianą kostnicą i starodrzewem po stronie wschodniej).

Ochronie konserwatorskiej podlegają wszystkie wymienione obiekty zabytkowe. Wszelka działalność remontowa, ewentualnie inwestycyjna, wymaga uzgodnienia ze służbą konserwatorską. Wskazane jest zachowanie obecnego sposobu zainwestowania, w przypadkach wyjątkowych nowe obiekty mogą być lokalizowane w miejscach, w których nie będą kolidować z ekspozycją drewnianego kościoła parafialnego (np. na obszarze zespołu gospodarczego, na zapleczu dawnej szkoły itp.), po uprzednim opracowaniu analizy widokowej. Zarówno ich lokalizacja, jak i architektura już na etapie koncepcji powinna uzyskać akceptację służby konserwatorskiej.

Istniejąca na tym obszarze nowa plebania wymaga dostosowania architektury do zabytkowego otoczenia, (np. poprzez zastosowanie odpowiedniej kolorystyki elewacji). Prace te można wykonać w czasie najbliższego remontu. Do chwili ich podjęcia proponuje się przysłonięcie bryły zielenią (wysoką, niską i pnącą) w celu złagodzenia dysproporcji architektonicznej pomiędzy drewnianym kościołem, a nową plebania.

Nieużytkowany budynek starej plebani wymaga remontu i adaptacji na cele społeczne lub inne, nie kolidujące z jego cechami zabytkowymi. Prac remontowych i zabezpieczających wymagają również drewniane zabudowania gospodarcze, (w szczególności spichlerz).

Wszelka działalność na tym terenie wymaga uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Pilnych prac zabezpieczających i remontowych wymaga drewniany budynek oficyny dworskiej. Zakres tych prac winien być poprzedzony wytycznymi konserwatorskimi.

STREFA „E” - OCHRONY EKSPOZYCJI OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH;

Strefa ta obejmuje tereny stanowiące zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów i obiektów zabytkowych.

Ochrona konserwatorska w tej strefie polega przede wszystkim na zakazie wznoszenia obiektów kubaturowych mogących zniekształcić ekspozycję zespołów zabytkowych.

1. E – 1 - teren ten stanowi ekspozycję parku w Broniszowie od strony południowej, z drogi relacji Wielopole Skrzyńskie – Ropczyce. Teren ten, jako podmokły, powinien być zachowany bez zmian jako łąki, i nie zabudowywany żadnymi obiektami (również tymczasowymi czy o małej kubaturze).
2. E – 2 - obejmuje teren pomiędzy drogą przez Brzeziny, a zespołem drewnianego kościoła parafialnego. Stanowi on łąki nadrzeczne, z ciekim wodnym, wzdłuż którego rosną krzewy i drzewa. W celu ekspozycji jednego z najstarszych, zachowanych, drewnianych kościołów nie należy obszaru tego zabudowywać obiektami kubaturowymi oraz lokować słupów elektrycznych, telefonicznych, stacji trafo itp. oraz reklam. Wskazane jest przerzedzenie roślinności nadrzecznej.
3. E – 3 - obejmuje teren pomiędzy drogą Ropczyce – Wielopole Skrzyńskie, po północnej stronie dawnego miasta, będącego najciekawszą panoramą miasteczka wraz z jego zabudową, a w szczególności głównej dominanty, jaką stanowi zespół kościelno - plebański.
Zespół ten jest również eksponowany z obwodnicy do Brzeziny. Teren ten należy zachować bez inwestycji i zagospodarować na cele ogrodnicze (zgodnie z pierwotnym przeznaczeniem) i łąki. Wskazane jest uporządkowanie podczas najbliższych remontów zabudowy zapleczy obiektów północnej pierzei rynkowej, w uzgodnieniu ze służbą konserwatorską. Należy zachować ostrożność w lokalizacji infrastruktury, w szczególności umieszczanej na słupach oraz stacji trafo. Wskazane jest prowadzenie infrastruktury kablami ziemnymi, podczas prac należy nadzór archeologiczny ze względu na relikty obwałowań obronnych miasteczka, w uzgodnieniu ze służbą konserwatorską.

STREFA „OW” - OBSERWACJI ARCHEOLOGICZNEJ;

W strefie tej znajdują się tereny o domniemanym, występowaniu reliktyw archeologicznych.

Na obszarze tym wszelka działalność inwestycyjna musi być dokonywana pod nadzorem archeologiczno – konserwatorskim. W przypadku prowadzenia prac przez inwestorów, istnieje obowiązek zlecenia archeologom nadzorów archeologicznych.

Strefę obserwacji archeologicznej wyznacza się dla następujących zespołów:

1. **OW – 1** - dla terenu Góry Straszowa w Nawsiu, na której miał znajdować się kościół p.w. św. Barbary, najstarszy na terenie gminy; według legend ludowych na Górze miała się schronić ludność przed Tatarami, którzy dotarli na to miejsce, a ludność wymordowali.

Według danych historycznych w 1505 r. Wielopole (podobnie jak i inne miasta) zostało zniszczone całkowicie przez najazd Tatarów.

2. **OW – 2** - teren średniowiecznego miasta Wielopole wraz z reliktyw obwałowań ziemnych z XVI w. Według legend, na rynku mają się znajdować fundamenty ratusza wielopolskiego. Na terenie objętym ochroną znajdują się na pewno relikty archeologiczne, mówiące o dziejach i kulturze miasteczka.

STREFA „W” - RELIKTÓW ARCHEOLOGICZNYCH;

W strefie tej znajdują się tereny, na których zachowały się w ziemi relikty poświadczonych budowli czy innych obiektów archeologicznych (grodziska, kurhany itp.).

W strefie tej nie należy prowadzić żadnych inwestycji (w tym ziemnych). Istnieje możliwość prowadzenia inwestycji ziemnych typu zakładania infrastruktury technicznej w części obszaru określonego i uzgodnionego przez służbę konserwatorską, nie kolidującym z historycznie poświadczonym zainwestowaniem

Wskazane jest także użytkowanie terenu, któreby nie ingerowało i nie uszkadzało reliktyw archeologicznych (np. obszar rekreacyjny).

Strefę „W” reliktyw archeologicznych wyznaczono dla następującego obszaru:

- 1. W – 1** - ochroną obejmuje się teren dawnej lokalizacji zamku Maciejowskich z XVI w., posiadającego zapewne charakter obronny i prawdopodobnie otoczonego dodatkowo ziemnym systemem obwałowań. Dopuszcza się możliwość adaptacji tego obszaru na potrzeby szkoły, na cele rekreacyjne, dydaktyczne, sportowe, których realizacja nie wymaga przeprowadzania prac ziemnych.

STREFA „K” - OCHRONY KRAJOBRAZU KULTUROWEGO;

Strefa ta obejmuje obszary krajobrazu naturalnego bezpośrednio związane z układem historycznym, znajdujące się w jego otoczeniu.

Działalność konserwatorska w tej strefie powinna zmierzać do zachowania krajobrazu urządzonego.

Dla obszaru gminy wyznaczono strefy K obejmujące tereny krajobrazu kulturowego związane integralnie z interesującym krajobrazem naturalnym, powiązanych przeważnie z układem ruralistycznym. Ze względu na duże walory krajobrazowe gminy i jego powiązanie z jej ze stosunkowo licznymi wartościami kulturowymi (m.in. zachowane układy przestrzenne, tradycyjny charakter zabudowy i liczne, małe obiekty sakralne itp.).

Zabrania się lokalizacji na obszarze strefy obiektów o dużej kubaturze, funkcji szkodliwej dla środowiska i dysharmonizujących z tradycyjną zabudową i naturalnym otoczeniem. Nowa zabudowa winna być lokalizowana na historycznie zagospodarowanym terenie, zgodnie z wytycznymi do ochrony układów planistycznych.

Winna być zachowana naturalna rzeźba terenu z ukształtowanymi jarami, wąwozami i dolinami, w których często płyną liczne ciekі wodne oraz naturalne zadrzewienie wąwozów, cieków wodnych, zagród wraz z niewielkimi skupinami zieleni wśród pól oraz łąkami nadrzecznymi, częściowo zmeliorowanymi.

Zaleca się zachowanie bez zabudowy naturalnych kompleksów łąk i zadrzewień nadrzecznych. Wyznacza się następujące tereny objęte ochroną naturalnego krajobrazu:

1. K - 1 - krajobraz kulturowy wsi Broniszów z zabudową wiejską położoną na stromych stokach doliny rzeczki Broniszowianka, płynącej przez wieś z parkiem podworskim i licznym zadrzewieniem, kapliczkami i krzyżami przydrożnymi, rozłogiem pól i układem drożnym.
2. K - 2 - krajobraz kulturowy dawnej wsi Konice, a obecnie części Wielopola Skrzyńskiego, najstarszej miejscowości gminy usytuowanej na niewielkim wzniesieniu, z zachowanym układem planistycznym, obecnie ulicówki obustronnie

zabudowanej ewoluującej do wielodrożnicy, eksponowanym z drogi Ropczyce – Wielopole Skrzyńskie i z Nawsia do Wielopola. Istniejące na terenie Konic dwa zespoły zabudowy przemysłowej, pomimo współczesnej, nieciekawej architektury, wyodrębniają się od pozostałej zabudowy i nawiązują do znajdujących się tutaj niegdyś folwarków: plebańskiego i szlacheckiego „Stachorówki”.

Nową zabudowę zaleca się lokalizować na przedłużeniu głównej drogi, z wyraźnym wyodrębnieniem przestrzennym od obecnej zabudowy. Pozostałe ustalenia omówiono w pozostałych rozdziałach

Strefa ta usytuowana jest w bezpośrednim sąsiedztwie stref K – 6 ochrony krajobrazu kulturowego Nawsia i K – 7 ochrony krajobrazu kulturowego dawnego miasteczka Wielopole Skrzyńskie.

3. K – 3 - krajobraz kulturowy przysiółka Nowa Wieś w Nawsiu z liczną zabudową o tradycyjnej architekturze, zlokalizowaną nad ciekim wodnym w sąsiedztwie lasu.
4. K – 4 - krajobraz kulturowy przysiółka Jodłowiec w Gliniku, zlokalizowanego nad potokiem o tej samej nazwie, powstałego zapewne w końcu XVIII w. lub pierwszej ćwierci XIX w. jako kolonia zasiedlana miejscową ludnością w miejscu folwarku królewszczyny, należącego do tenuty ropczyckiej, widocznego na mapie Mieg'a.
5. K – 5 - krajobraz kulturowy środkowej części wsi Brzeziny z zespołem kościelno-plebańskim, pozostałościami zespołów dworskich: Średniego i Górnego, licznymi obiektami sakralnymi, zabudową wiejską, cmentarzem parafialnym oraz drugim nieistniejącym.

Zlokalizowana w pobliżu kościoła na tzw. Rynku współczesna zabudowa wymaga korekty architektonicznej. Na terenie tym istnieje potrzeba szczególnej dbałości o rozwiązania architektoniczne nowych obiektów. Wskazane jest nawiązanie ich do udokumentowanej dawnej, jak i jeszcze istniejącej, tradycyjnej zabudowy (wysokością, formą, kształtem dachu, detalem itp.).

Zaleca się opracowanie dla terenu strefy „K – 5” miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który nie tylko wskazywałby możliwości lokalizacji nowej zabudowy, ale i zawierałby szkicowy katalog możliwych rozwiązań architektonicznych.

6. K – 6 - krajobraz kulturowy wsi Nawsie z Górą Straszową, rozłogami pól, zadrzewieniem, licznymi ciekami wodnymi, systemem drożnym, w tym fragmentami dwóch najważniejszych traktów historycznych na terenie gminy (z Wielopola Skrzyńskiego do Sędziszowa Młp. po północnej stronie i z Ropczyc przez Wielopole i Strzyżów do Krosna, po południowej stronie wsi), z których rozciągają się widoki na zabudowę wsi, położoną na wysokiej terasie zalewowej rzeczki Nawsianka. Strefa ta jest kontynuacją stref „K – 7” i „K- 2”.

7. K – 7 - krajobraz kulturowy dawnego miasteczka Wielopole Skrzyńskie, obejmujący nie tylko teren historycznego układu urbanistycznego z jego głównymi dominantami, z zabudową i relikdami obwałowań obronnych, cmentarzami przy drodze do Sośnic, ale i części dawnej wsi Rzegocin, z usytuowanym na wzniesieniu trzecim cmentarzem parafialnym.

Jego walory krajobrazowe podnosi usytuowanie na wzniesionym cyplu, otoczonym z trzech stron wodami rzeczek oraz rozległe panoramy na nie ze wszystkich stron, tj. od strony dróg: z Ropczyc, obwodnicy, z Brzezin, z Nawsia, ze Strzyżowa, z Sośnic oraz z terenów cmentarzy i z Konic. Nakazują one konieczność wyjątkowej dbałości przez samorząd gminy.

W lokalizacji nowych obiektów na terenie miasteczka oraz stosowanych rozwiązaniach architektonicznych problemy te powinien rozwiązać miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, wskazujący nie tylko optymalne tereny rozwojowe, nie kolidujące z przedstawionymi walorami, ale również posiadający katalog możliwych rozwiązań architektonicznych oraz wskazówki dotyczące dostosowania do historycznej zabudowy obiektów dysharmonizujących (szczególnie od strony Nawsia). Strefą tą objęto również trasę tzw. „bębnienia” (biegnącą częściowo dawnym traktem do Strzyżowa) z cmentarzem cholerycznym.

Kompleksowe opracowanie projektowe z sąsiednią strefą „K – 2” pozwoli na kontynuację ukształtowanych historycznych rozwiązań przestrzennych, wkomponowanych w interesujący krajobraz naturalny.

Oprócz wymienionych na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie, występuje szereg mniejszych terenów o równie ciekawym krajobrazie kulturowym (m.in. liczne przysiółki Brzezin, zachodniej części Glinika) oraz obszar wsi Glinik dawnej

wsi Rzegocin o stosunkowo małym zróżnicowaniu krajobrazowym, ale posiadający sporo zachowanej tradycyjnej drewnianej zabudowy. Stąd postuluje się, aby zasady kształtowania przestrzeni i zabudowy na innych terenach określone w tym opracowaniu były również stosowane na terenie całej gminy.

STREFA „H” - OCHRONY OBSZARÓW HISTORYCZNEGO ZAINWESTOWANIA;

Strefa ta obejmuje obszary, na których zachowały się w reliktovej formie fragmenty historycznych założeń planistycznych lub zabudowy. W strefie tej nie postuluje się odtwarzania dawnego układu (z uwagi na jego zachowaną szczątkową formę), lecz pozostawienie istniejących reliktyw w pierwotnym stanie, ewentualnie wkomponowanie ich, pod nadzorem konserwatorskim, w nową zabudowę.

1. H – 1 - obejmuje teren dawnego założenia folwarku Górnego w Nawsiu, z którego do chwili obecnej zachowała się częściowo wyburzona rządcówka. Obiekt ten powinien być zachowany i remontowany. Dopuszcza się jego rozbudowę o część niegdyś wyburzoną z zachowaniem bryły i wysokości budynku. Ze względu na jego cechy zabytkowe prace remontowo-budowlane należy uzgadniać ze służbą konserwatorską.
2. H – 2 - obejmuje teren po dawnym Dworze Średnim w Brzezinach (w pobliżu kościoła parafialnego), z którego do chwili obecnej zachowała się kapliczka ze św. Janem Nepomucenem w otoczeniu starodrzewia oraz piwnica kamienna (być może pozostałość po dworze). Ochronie konserwatorskiej podlegają wszystkie wymienione obiekty oraz starodrzew. Wskazane jest, aby ewentualne lokalizacje nowych obiektów na tym terenie konsultować ze służbą konserwatorską oraz remonty wymienionych obiektów zabytkowych.
3. H – 3 - obejmuje obszar po dawnej cegielni dworskiej w Wielopolu Skrzyńskim, obecnie porośnięty lasiem. Wskazane jest zachowanie istniejącego ukształtowania terenu.
4. H – 4 - obejmuje teren położony po południowej stronie drogi w Brzezinach, naprzeciw zachowanego Dworu Górnego. Na obszarze tym istniało również założenie dworskie. Do chwili obecnej zachowały się jedynie reliktory stawów i drzewostan nadrzeczny.
W latach 70- tych istniał jeszcze drewniany młyn podworski, wodny.

Ochronie podlega ukształtowanie terenu i drzewostan. Nie należy zasypywać stawisk. Dopuszcza się możliwość ich otworzenia i zagospodarowania na cele handlowe.

5. H - 5 - obejmuje teren dawnego folwarku w Rzegocinie z zachowanym drewnianym młynem wodnym i zabudową folwarczną.

Ochronie podlegają wymienione obiekty, dom młynarza, krzyż, ogrodzenie żywopłotem grabowym.

Teren ten z jednym wyjątkiem zachował rozplanowanie i nie został zagęszczony nową zabudową. Postuluje się zachowanie w stanie istniejącym. Ewentualną lokalizację nowych obiektów należy uzgodnić ze służbą konserwatorską.

UKŁADY PLANISTYCZNE WRAZ Z ZABYTKOWĄ ZABUDOWĄ, KAPLICZKAMI, FIGURAMI, POMNIKAMI;

1. Układy ruralistyczne obejmują historyczne układy planistyczne wsi, oznaczone na planszy nr 2. Na obszarach tych zaleca się, aby nowa zabudowa była lokalizowana z maksymalnym zachowaniem istniejących już układów działek. Wytyczne do nowej zabudowy oraz remontów istniejącej powinny być wydawane przez gminne służby budowlane, z uwzględnieniem następujących wymogów konserwatorskich:

- nowe obiekty powinny bryłą, wysokością, detalem i kształtem symetrycznych, wysokich dachów nawiązywać do historycznych rozwiązań architektonicznych, (najwłaściwsze są obiekty parterowe o rzucie wydłużonego prostokąta), w oparciu z załączoną do studium dawną ikonografię,
- układ zabudowy na działce powinien wynikać z historycznego układu zabudowy wiejskiej, charakterystycznej dla danej miejscowości,
- zaleca się utrzymanie istniejącej drewnianej zabudowy, kwalifikującej się do zachowania ze względu na stan techniczny, poprzez remont i adaptację dla współczesnych potrzeb, przy zachowaniu ogólnego charakteru architektury obiektu, (tj. bryły, wysokości, kształtu dachu, detalu architektonicznego, ostatków, ozdobnych szczytów, szalowania itp.), niewskazane jest zastosowanie sidingu, jako materiału wykończeniowego elewacji,
- podczas remontów obiektów dysharmonizujących z historyczną zabudową należy dokonywać ich korekty estetycznej, np. poprzez wprowadzenie tradycyjnej formy dachu, zastosowanie odpowiedniej stolarki, detalu architektonicznego, kolorystyki,
- jako pokrycie dachu należy stosować dachówkę ceramiczną lub inny materiał imitujący ją formą i kolorem. Dopuszcza się stosowanie blachy ocynkowanej pomalowanej na kolor dachówki ceramicznej, imitacji strzechy lub gontu.

Obligatoryjne zastosowanie się do wyżej wymienionych wymogów, a w szczególności zastosowanie wysokich symetrycznych dachów krytych odpowiednim materiałem o barwie dachówki ceramicznej pozwoli w perspektywie parunastu lub kilkudziesięciu lat zaakcentować historyczny układ planistyczny wsi lub

miasta oraz nada estetyczny wygląd tej zabudowie poprzez likwidację szpecącej architektury.

Ochronie podlega też układ urbanistyczny, której zakres określono dla strefy B – 2.

2. Ochroną należy objąć kapliczki, krzyże i figury przydrożne. Szczególną uwagę należy zwrócić na zachowanie figury św. Jana Nepomucena z uwagi na duże wartości historyczne i artystyczne, które sobą reprezentują. Niezbędna jest bieżąca kontrola władz gminy i konsultacje ze służbą konserwatorską przy każdorazowym podejmowaniu działań renowacyjnych tych obiektów. Doceniając troskę mieszkańców i ich wkład emocjonalny w tym zakresie, należy zwrócić uwagę, aby poprzez niewłaściwe, pod względem konserwatorskim działania, nie doprowadzić do niszczenia pierwotnej substancji zabytkowej, poprzez np. wielokrotne nakładanie warstw tynku lub farby, które w efekcie prowadzić mogą do zatarcia pierwotnych profili lub rysunku twarzy lub draperii. Również nieumiejętne zdejmowanie zużytej powłoki malarskiej (przy powszechnym malowaniu figur kamiennych) może doprowadzić do uszkodzenia naturalnej patyny gromadzącej się na powierzchni kamienia, co prowadzi do przyspieszonej degradacji obiektu narażając go na penetrację czynników atmosferycznych, co przyspiesza proces zniszczenia i rozpad jego naturalnej struktury. Stąd istnieje konieczność uzgadniania remontów zabytkowych kapliczek, figur i krzyży ze służbą konserwatorską. Obiekty te należy zachować i remontować. Istnieje możliwość odbudowy rozebranych w poprzednich latach kapliczek w oparciu o archiwalne fotografie (np. kapliczki przy zespole dworskim w Brzezinach).

3. Zabytkowe obiekty architektury i inne obiekty nie omawiane powyżej, nie położone w strefach ochrony konserwatorskiej, a figurujące w „Spisie zabytków architektury gminy Wielopole Skrzyńskie” (wykaz załączony do niniejszego opracowania) również podlegają ochronie konserwatorskiej. Stąd wszelkie prace remontowo – budowlane związane z ich ewentualną rozbudową i nadbudową, modernizacją, adaptacją i zmianą przeznaczenia winny być poprzedzone zgodą na nie ze strony służby konserwatorskiej.

Ze stanowiska konserwatorskiego wskazana jest też ochrona tradycyjnej, drewnianej zabudowy wiejskiej, tak mieszkalnej jak i gospodarczej, szczególnie będącej w dobrym stanie technicznym i położonej w strefach ochrony układów

OCHRONA STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH. WNIOSKI I WYTYCZNE KONSERWATORSKIE;

Zgodnie z ustawą o ochronie dóbr kultury z dnia 15.02.1962 roku (Dz. U. Nr 10 poz. 48 z późniejszymi zmianami), wszystkie stanowiska archeologiczne podlegają ochronie konserwatorskiej. Na podstawie art. 40. ust. 4 . pkt 4 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym z dnia 07.07.1994 r. (Dz. U. z 1999 r. Nr 15 poz. 139 z późniejszymi zmianami) wszelkie inwestycje lokalizowane w strefie ochronnej stanowisk archeologicznych już na etapie projektowania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania, winne być uzgodnione ze służbami konserwatorskimi.

Zgodnie z kompetencjami organ konserwatorski może nakazać zmianę lokalizacji inwestycji, przeprowadzenie wyprzedzających badań archeologicznych lub nadzór archeologiczny w trakcie prac ziemnych. Koszty badań pokrywają poszczególni inwestorzy.

Uzgodnienia z Wojewódzkim Oddziałem Służby Ochrony Zabytków, Delegaturą w Rzeszowie, wymagają również inwestycje lokalizowane w pobliżu stanowisk archeologicznych, ze względu na możliwość poszerzenia zasięgu występowania materiału zabytkowego.

Generalnie , na terenie stanowisk archeologicznych powinien obowiązywać zakaz stawiania obiektów stałych i prowizorycznych mogących naruszyć strukturę zabytkową terenu stanowiska. Na wszelkie prace ziemne prowadzone na terenie stanowiska archeologicznego wymagana jest decyzja - zezwolenie konserwatorskie. Zezwolenie wydaje właściwy Wojewódzki Konserwator Zabytków na podstawie wniosku obejmującego zakres i program badawczy. Należy jednak podkreślić, że wszelkie badania i prace archeologiczne na terenie lub w rejonie stanowisk archeologicznych mogą być prowadzone wyłącznie pod kierunkiem archeologa zgodnie z zaleceniami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

planistycznych. Należy remontować ją zgodnie z zasadami określonymi w punkcie 1 tego rozdziału. Dopuszcza się adaptację poddaszy na cele mieszkalne.

ZASADY POSTĘPOWANIA Z OBIEKTAMI DYSHARMONIZUJĄCYMI Z OTOCZENIEM;

Na terenie gminy, w jej poszczególnych miejscowościach zarówno na obszarach objętych ochroną konserwatorską, jak i na pozostałych terenach powstało w ostatnich 30 – stu latach wiele obiektów dysharmonizujących z dotychczasową, tradycyjną architekturą, nie wkomponowanych w otaczający je krajobraz kulturowy i naturalny. Zasady postępowania z takimi budowlami położonymi w strefach ochrony konserwatorskiej określono przy ustalaniu wytycznych konserwatorskich w nich obowiązujących.

Architektura pozostałych obiektów winna być tak skorygowana w czasie najbliższego remontu, aby dostosować ją do tradycyjnych rozwiązań (m.in. poprzez przykrycie ich symetrycznymi dachami połaciowymi, zastosowanie odpowiedniego detalu architektonicznego, podziału elewacji i odpowiedniej jej kolorystyki). W przypadku, gdy taka korekta jest niemożliwa do wykonania (istniejący, nietradycyjny dach, zbyt duża kubatura) należy zasłonić je wysoką zielenią (zimnozieloną). Lub roślinnością pnącą.

Szczególnie należy zwrócić uwagę na korektę architektoniczną obiektów zlokalizowanych przy drodze z Nawsia do Wielopola, położonych w zasięgu punktu widokowego z tej drogi na dawne miasteczko Wielopole Skrzyńskie.

PUNKTY, OSIE I CIĄGI WIDOKOWE;

Ustala się następujące punkty widokowe, osie i ciągi widokowe. W ich zasięgu nie jest wskazane wprowadzenie nowej zabudowy poza istniejącym zainwestowaniem oraz nasadzeń wysokimi drzewami i krzewami, mogącymi przysłonić wgląd na zabytkowe obszary i obiekty.

Poza obszarem już zainwestowanym na dalszym planie widokowym wyjątkowo dopuszcza się możliwość lokalizacji obiektów parterowych, o małej kubaturze, z dachami tradycyjnymi 2- lub 4 – spadowymi, symetrycznymi, pokrytymi dachówką ceramiczną lub materiałami dachówko podobnymi, po opracowaniu analizy widokowej terenu, która wskaże taką możliwość, zaakceptowanej przez służbę konserwatorską.

OCHRONA CMENTARZY;

Krajobraz miejskich i wiejskich cmentarzy parafialnych zmienił się w ciągu kilkudziesięciu lat. często zniknęły drewniane i żeliwne krzyże, kostnice, usunięto starodrzew, którym obsadzone były aleje i granice cmentarzy.

Z tych względów konieczne jest objęcie ochroną konserwatorską całych cmentarzy: trzech w Wielopolu Skrzyńskim, Brzezinach (jednego). Oraz wybranych kwater, posiadających nagrobki o wartościach artystycznych i historycznych, kaplice grobowe, kostnice oraz starodrzew, jako wyodrębniona część, z pozostawieniem pozostałego terenu użytkowania (pochówki). Ochronie podlega także dawny cmentarz żydowski w Wielopolu Skrzyńskim z nielicznie zachowanymi macewami (nieużytkowany obecnie), teren po nieistniejącym cmentarzu parafialnym w Brzezinach (od strony zachodniej zespołu kościelnego), cmentarze choleryczne, w szczególności w Wielopolu Skrzyńskim, na którym kończy się śpiewem pieśni do św. Rozalii, tzw. „bębnienie”¹¹.

- Administratorzy tych nekropolii powinni zwrócić uwagę, aby nowych miejsc grzebalnych nie pozyskiwano kosztem likwidacji starych nagrobków.
- Dążyć do zachowania dawnego układu przestrzennego cmentarzy oraz harmonijnego powiązania starej części z nową.
- Nagrobki zabytkowe, pozbawione opieki, tzw. „niczyje”,. Należy zabezpieczyć przed dalszym niszczeniem.
- Cmentarze nieużytkowane lub nieistniejące należy zachować jako tereny zieleni niskiej, powinny być oznaczone w postaci kryzy, tablic z informacyjnych i innych symboli, zgodnych z wyznaniem.
- Wskazane jest ich ogrodzenie dyskretnym ogrodzeniem lub szpalerami niskiej zieleni.
- Na cmentarzu żydowskim w Wielopolu zachować pozostałości macew.
- Zachować i oznaczyć kwaterę wojenną na cmentarzu w Wielopolu Skrzyńskim.

PROPOZYCJE DOTYCZĄCE OBJĘCIA OCHRONĄ OBIEKTÓW ZABYTKOWYCH POPRZEZ WPIS DO REJESTRU ZABYTKÓW

1. Glinik – kaplica na wzniesieniu, przy dawnej drodze,
2. Brzeziny – drewniana kapliczka przy starej drodze wraz z wyposażeniem,
wł. Święch,
3. Brzeziny – kaplica w przysiółku Zalas, wł. M. Kurc,
4. Wielopole Skrzyńskie – trasa i zwyczaj bębnienia wraz z figurą św. Jana
Nepomucena i cmentarzem cholerycznym,
5. Wielopole Skrzyńskie – dom nr 114.

**SPIS ZABYTKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA GMINY
WIELOPOLE SKRZYŃSKIE**

Broniszów

UKŁAD PRZESTRZENNY WSI, k. XIV,

1. KAPLICZKA obok nr 72, wł. J. Ptaszek, mur. XIX (XX) (?),
2. KAPLICZKA obok nr 137, n. przys. Pasieki, wł. A. Rzeszutek, mur., 1928, remont. 1979,
3. KAPLICZKA obok nr 187, wł. C. Pociask, mur., XIX/XX,
4. KAPLICZKA, przys. Zalesie, wł. F. Miś, mur., 3 ćw. XIX,
5. KRZYŻ Z KAPLICZKĄ SZAFKOWĄ, obok nr 87, drew., ok. 1950,
6. SZKOŁA, ob. dom nr 199, wł. H. Junk, drew., 1928, remont. 2000,
7. POZOSTAŁOŚCI ZESPOŁU DWORSKIEGO, wł. Akademia Ekonomiczna w Krakowie (fundacja im. dr J. Fiericha):
 - a. figura NMP Niepokalanie Poczętej, bet., I. XX w., przesunięta na obecne miejsce w I. 60 XX,
 - b. pozostałości parku, XIX, z ogrodem kwiatowym założonym po 1918,
 - c. piwnica, zap. k. XIX, mur.,
 - d. dwa stawy,
8. ZAGRODA nr 116, wł. p. Noga:
 - a. dom, drew., I. 20 XX,
 - b. stodoła, drew., I. 20 XX,
 - c. piwnica, mur./ziemn., I. 20 XX,
9. ZAGRODA nr 118, wł. Zofia. Kosińska:
 - a. dom, drew., 1922,
 - b. stajnia ze stodołą (część rozebrana), 1922,
10. Zagroda nr 186, wł. P. Kotuła:
 - a. dom, drew., I. 30 XX, (nieużytkowany),
 - b. spichlerz, drew., I. 30 XX,

Brzeziny

UKŁAD PRZESTRZENNY WSI PRZYSIÓŁKOWEJ, XIV – pocz. XX w.

11. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO p.w. ŚW. MIKOŁAJA BPA:

- a. kościół , drew., k. XV w., odnawiany (?) 1 poł. XVII w., remont, 1772 – 1777, 1825, bud. sygnaturki 1843, remont; 1849, 1876, 1897 – 1898, pokrycie dachu nad zakrystią 1904, wymiana gontu na blachę i remont sygnaturki 1907, rozbud. (odsunięcie nawy od prezbiterium, wbud. transeptu), dobud. sobót i oszalowanie 1933, remont. 1957 – 1959, zmiana pokrycia dachu 1980, polichromia z 1 poł. XVII w., w nowszej części z l. 1958 – 1959, wyk. Jerzy Ostrowski,
- b. dzwonnica, drew., XVII (?), zmiana formy dachu (?) 1772, wymiana pokrycia dachu na blachę 1898, remont. 1989 – 1991,
- c. ogrodzenie, drew., wykonane współcześnie na wzór poprzedniego,
- d. ślady fosy ziemnej, XV (?),
- e. starodrzew,
- f. plebania, mur. 1914,
- g. spichlerz,
- h. stodoła,

12. KAPLICZKA p.w. NMP, przy starej drodze, wł. Ludwik Święch, drew., przed 1846, remont 1957 - 1959, polichromię wyk. Maria i Jerzy Ostrowscy, końcowe przez wyk. Julian Kotowski,

13. KAPLICZKA p.w. ŚW. JANA NEPOMUCENA (I), przy drodze do Małej i do przys. Baj, wł. d. Anna Dziok, ob. Marek Kwiatek, mur., po poł. XIX (?) uszkodzona w czasie II wojny światowej, remont. po 1995, (figura zaginęła ostatecznie),

14. KAPLICZKA p.w. ŚW. JANA NEPOMUCENA (II) w „Rynku”, dworska obok nr 605, wł. Maria Pietrucha, mur. i kam., 1882,

15. KAPLICZKA SŁUPOWA w „Rynku”, obok nr 78, wł. Ludwik Longosz, kam., 1890,

16. KAPLICZKA w przys. Zalas, (pod lasem) obok nr 202, wł. J. Pietrucha, drew., 1922, remont. 2000,

17. KAPLICZKA obok nr 392, wł. J. Pacana, (Dział Nowa Wieś), mur., XIX/XX ,

18. KAPLICZKA przy starej drodze koło nr 574, wł. J. Bujak, mur., około połowy XIX w. (?), remont (?) 1908,

19. KAPLICZKA w przys. Zalesie, obok parc. nr 185 M. Kurca, mur., 1886, remont.,

20. ZESPÓŁ DWORSKI, w przys. Berdechów, wł. Marek Gąsior.

- a. dwór, drew. – mur., XVIII (?) lub pocz. XIX , uszkodzony 1846, remont. po 1846 i 1905 (?), nieużytkowany, około 20 lat (w 1994 r. wykonano zabezpieczające prace remontowe, zastępcze),
 - b. spichlerz, drew., I. 20 XX ,
 - c. pozostałości parku,
21. ZAGRODA nr 180, wł. Zofia Gąsior:
- a. dom, drew., 1904,
 - b. stodoła, drew., 1910,
22. ZAGRODA nr 181, wł. Jan Dziok:
- a. dom, ob. budynek gosp., drew., (kryty strzechą), 1904,
 - b. stodoła, (kryta strzechą), drewn., k. XIX ,
 - c. bróg, ok. 1960,
23. ZAGRODA, przys. Baj nr 246, wł. Ignacy Stefanik:
- a. dom, drew., 1891,
 - b. stodoła, drew., 1891,
24. ZAGRODA nr 290, wł. Andrzej Miklos:
- a. dom, drew., 1920,
 - b. stodoła, drew., 1925,
25. ZAGRODA nr 296, wł. A. Wojnarowska:
- a. dom, drew., 1912,
 - b. stodoła, drew., 1924,
 - c. piwnica, mur.-kam., 1925,
26. DOM nr 77, wł. Janusz Brzozowski, drew., pocz. XX w., remont. 1998 – 1999,
27. KUŹNIA nr 77, obecnie garaż, wł. Janusz Brzozowski, drew., przebud. w ostatnich latach,
28. DOM nr 161, wł. Feliks Sikora, drew., 1 poł. XIX ,
29. DOM nr 246, wł. Małgorzata Lubelczyk, drew., pocz. XX ,
30. DOM nr 247, przys. Baj, wł. Zygmunt Kaczor, drew., 1927,
31. DOM nr 547, wł. Teresa Pietrucha, drew., 1942,
32. MŁYN WODNY, przy Rzegocinie, ob. nieużytkowany, wł. Ignacy Bujak, mur., k. XIX ,
33. KUŹNIA nr 605, wł. Maria Pietrucha, drew., 1942,
34. PIWNICA nr 607, podworska, wł. M. Wójcik, kam./ziemn., XVIII (?), (Dwór Średni),

Glinik

35. KAPLICZKA obok nr 22, wł. Roman Tęczar, mur., 4 ćw. XIX ,
36. KAPLICZKA, wł. J. Mytych, przy starej drodze z Wielopola do Ropczyc, mur., 1 poł. XIX ,
37. KAPLICZKA obok nr 199, wł. Michalina Ozga, mur., odbudowana w 1988 r. na wzór pierwotnej z 1870,
38. KAPLICZKA naprzeciw nr 327, wł. Cieśla, mur., 1925,
39. KAPLICZKA obok nr 302 a, wł. Anna Ścibor, mur., 4 ćw. XIX ,
40. KAPLICZKA obok nr 386, wł. C. Kulig, mur., XIX/XX w., remont., I. 70- te XX ,
41. KAPLICZKA w przys. Łysa Góra, plac szkolny, mur., 4 ćw. XIX ,
42. KRZYŻ Z PASYJKĄ obok nr 26, wł. Andreasik, (przeniesiony), drew., pocz. XX , odnowiony 1979,
43. KAPLICZKA w przys. Lipowiec, w pobliżu domu nr 360, mur., k. XIX ,
44. KAPLICZKA SŁUPOWA obok nr 111, wł. Jan Strzępek, kam., 1906, (przesunięta w 1975),
45. DOM nr 27, wł. Wł. Andreasik, drew., 1921,
46. DOM nr 20, wł. Pociask, drew., k. XIX ,
47. DOM nr 33, wł. Anna Król, drew., I. międzywojenne,
48. DOM nr 64, drew., k. XIX ,
49. DOM nr 85, wł. Zofia Wlezień, drew., 1935,
50. DOM nr 189, wł. Michalina Ozga, drew., I. międzywojenne,
51. DOM nr 310 (przys. Lipowiec), wł. S. Koniorek, I. 30- te XX ,
52. DOM nr 311, wł. Maria Sroka, drew., I. 30- te XX ,
53. DOM nr 313, wł. Zięba, drew., I. międzywojenne,
54. DOM nr 346, przys. Lipowiec, wł. Janina Cabaj, drew., I. 30- te XX ,
55. MŁYN obok nr 116, wł. Elżbieta Tokarska, drew., z 1936 r., bud. Antoni Tokarski, pierwotnie wodny (turbinowy), ob. elektryczny,

Nawsie

56. RZĄDCÓWKA, następnie leśniczówka, ob. dom nr 216, wł. Władysław Podsiadło, mur., po 1849, część budynku roz. w 1967,
57. ZAGRODA nr 208, wł. Jabłoński:
 - a. dom, drew., k. XIX ,
 - b. stodoła, drew., k. XIX ,

- 58. DOM nr 18, wł. Jan Wlezień, drew., 1903,
- 59. DOM nr 29, wł. Marian Sypień, drew., k. XIX , (nieużytkowany),
- 60. DOM nr 41, wł. Józef Kopala, drew., 1910,
- 61. DOM nr 59, wł. Władysław Góra, drew., 1909, remont. 1988,
- 62. DOM nr 77, wł. Maria Pas, drew., k. XIX , (nieużytkowany),
- 63. DOM nr 102, wł. Edward Brzoza, drew., 1927,
- 64. DOM nr 131, wł. Kazimierz Komorowski, drew., 1938,
- 65. DOM nr 138, wł. Z. Bujak, Z. Długosz, okres międzywojenny,
- 66. DOM nr 217, wł. W. Kut, drew., 1941,
- 67. KUŻNIA, ob. warsztat podręcz., wł. Tadeusz Szpetka, drew., 1928,

Wielopole Skrzyńskie

UKŁAD URBANISTYCZNY, ok. 1348 – pocz. XX ,

RELIKTY FORTYFIKACJI MIEJSKICH, ziemn., zap. XVI,

68. ZESPÓŁ KOŚCIOŁA PARAFIALNEGO p.w. WNIEBOWZIĘCIA NMP:

- a. kościół, mur., po 1678, spalony dach z sygnaturką w czasie pożaru miasta 1833, remont. po 1833, bud. sygnat. 1870, remont. 1906, uszkodzony 1944, remont. 1945 – 1947, dobud. kruchty 1952, proj. arch. Wincenty Ścigalski, remont. dach i bud. sygnat. 1960, proj. Antoni Mazur, remont. wnętrza 1965 – 1968, remont elewacji ok. 1995,
- b. dzwonnica, mur., pocz. XIX w., remont. 1963 – 1964, ok. 1995,
- c. ogrodzenie, mur. – żel., poł. XX ,
- d. plebania, mur., 1880, nadbud. 1933,
- e. starodrzew koło kościoła,

69. KAPLICZKA p.w. ŚŚ FLORIANA I SEBASTIANA w Rynku, mur., po 1833 (?), remont. kilkakrotnie,

70. KAPLICZKA w przys. Sośnice, obok nr 351, wł. K. Ozga, mur./kam., ok. 1918,

71. KAPLICZKA w przys. Konice, wł. F. Reguła, 1 poł. XIX ,

72. KAPLICZKA przy drodze do Brzezin, postawiona w 1974 w miejsce starej (XVIII),

73. KAPLICZKA przy drodze do Wiśniowej, mur., k. XIX , ostatnio zrekonstruowana,

74. FIGURA ŚW. JANA NEPOMUCENA, kam., XVIII , na wzgórzu,

75. FIGURA NMP NIEPOKALANIE POCZĘTA, obok nr 285 (naprzeciw cmentarza), kam., 1915, przesunięta w 1962,

76. KAPLICZKA SZAFKOWA na drzewie, przys. Rzegocin, drew., około 1939,
77. POZOSTAŁOŚCI FORTYFIKACJI MIEJSKICH, ziemn. XV, XVIII ,
78. SZPITAL UBOGICH, mur., po 1833, nieużytk.,
79. TEREN d. ZAMCZYSKA, ok. 2 poł. XVI , rozebr. 1906 - 1907,
80. ZAGRODA nr 121, przys. Wyprządka, wł. J. Stachowicz:
- a. dom, drew., pocz. XX ,
 - b. stodoła, drew., pocz. XX ,
81. ZAGRODA przys. Rzegocin, nr 392, wł. M. Baran:
- b. dom, drew., 1895,
 - c. stodoła, drew., 1895,
82. DOM nr 77, 78, mur., pocz. XX ,
83. DOM nr 79a, mur., pocz. XX ,
84. DOM nr 79, 80, 81, mur., pocz. XX ,
85. DOM nr 82, mur., pocz. XX ,
86. DOM nr 83, mur., pocz. XX ,
87. DOM nr 84, mur., pocz. XX ,
88. DOM nr 85, drew., pocz. XX ,
89. DOM d. nr 95, (ob. nr 209), drew., około l. 20 XX ,
90. DOM nr 98, drew., pocz. XX ,
91. DOM nr 203, (d. 99), drew., 4 ćw. XIX ,
92. DOM nr 101, mur., pocz. XX w.,
93. DOM nr 94, mur., pocz. XX w.,
94. DOM nr 252, (d. 107), drew., 4 ćw. XIX ,
95. DOM nr 251, (d. 108), drew., 4 ćw. XIX ,
96. DOM nr 250, (d. 109), drew., 4 ćw. XIX ,
97. DOM nr 191, wł. A. Świerad, poł. XIX w., nieużytkowany,
98. DOM nr 198, (d. 113), drew., 1930, wł. Michalina Bogusz, drewn., bud. Antoni Kotowski,
99. KUŹNIA koło nr 173, wł. L. Trybulski, drew., około 1930, przeniesiona na obecne miejsce ok. 1950,

Rzegocin

- 101. DOMEY drewn. nr 378, 382, 389, 392,
- 102. DOMEY nr 384, wł. Maria Baran, z 1895,

ZABUDOWA DREWNIANA I MUROWANA

Pierzei rynkowych i ulic w obrębie układu urbanistycznego, o tradycyjnych cechach, nie wymieniona powyżej.

**WYKAZ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH Z TERENU GMINY WIELOPOLE
SKRZYŃSKIE;**

Lp.,	Miejscowość i nr stanowiska	Obszar AZP i nr stanowiska	Funkcja obiektu	Chronologia	Określenie bliższe działek
1.	Broniszów 1	104-72/1	ślad osadniczy	kultura ceramiki sznurowej	stan. zlokalizowane w przybliżeniu
2.	Broniszów 2	104-72/3	ślad osadniczy ślad osadniczy	epoka kamienia-wcz. epoka brązu kultura nieokreślona	393
3.	Broniszów 3	104-72/4	ślad osadniczy	kultura przeworska	765
4.	Broniszów 4	104-72/5	ślad osadniczy	epoka kamienia	767/1
5.	Broniszów 5	104-72/6	ślad osadniczy	epoka kamienia-wcz. epoka brązu	1232/2
6.	Broniszów 6	104-72/7	ślad osadniczy	św.	1399/2
7.	Broniszów 7	104-72/8	ślad osadniczy	kultura pucharów lejkowatych	1270/3
8.	Broniszów 8	104-72/9	ślad osadniczy	neolit	639/1, 640
9.	Brzeziny 1	106-72/18	ślad osadniczy	epoka kamienia	4010/1
10.	Brzeziny 2	106-72/19	ślad osadniczy	neolit lub wcz. epoka brązu	2944
11.	Brzeziny 3	106-72/20	ślad osadniczy	kultura nieokreślona	2854
12.	Brzeziny 4	106-72/21	punkt osadniczy punkt osadniczy	kultura pucharów lejkowatych ? neolit lub wcz. epoka brązu	2849, 2850, 2852, 2846, 2847
13.	Brzeziny 5	106-72/22	ślad osadniczy	neolit	2838
14.	Brzeziny 6	106-72/23	ślad osadniczy	epoka kamienia	2832
15.	Brzeziny 7	106-72/24	punkt osadniczy	kultura pucharów lejkowatych	3378, 3389, 3390, 3391
16.	Brzeziny 8	106-72/25	ślad osadniczy	neolit lub wcz. epoka brązu	3362
17.	Brzeziny 9	106-72/26	ślad osadniczy punkt osadniczy punkt osadniczy	epoka kamienia lub wcz. epoka brązu kultura pucharów lejkowatych ? kultura przeworska ?	3314/2, 3316
18.	Brzeziny 10	106-72/27	punkt osadniczy punkt osadniczy punkt osadniczy	kultura pucharów lejkowatych neolit lub wcz. epoka brązu kultura nieokreślona	3787-3789, 3290/4, 6, 3291/3
19.	Brzeziny 11	106-72/28	ślad osadniczy	kultura nieokreślona	3237/1
20.	Brzeziny 12	106-72/29	punkt osadniczy	epoka kamienia lub epoka brązu	3189
21.	Brzeziny 13	106-72/30	ślad osadniczy	neolit	3171
22.	Brzeziny 14	106-72/31	ślad osadniczy	neolit ?	2651/2, 2652/2
23.	Brzeziny 15	106-72/32	punkt osadniczy	kultura pucharów lejkowatych	2656/2
24.	Brzeziny 16	106-72/33	ślad osadniczy punkt osadniczy	epoka kamienia lub wcz. epoka brązu kultura pucharów lejkowatych	2457/1, /2, 2459, 2469, 2462/2, 2463/1, /2

25.	Brzeziny 17	105-72/30	punkt osadniczy	kultura pucharów lejkowatych	832/4, 834
26.	Brzeziny 18	105-72/31	ślad osadniczy	kultura nieokreślona	1099
27.	Brzeziny 19	105-72/32	punkt osadniczy ślad osadniczy	neolit ? późne średniowiecze	1794/1, 3, 5
28.	Brzeziny 20	105-72/33	ślad osadniczy ślad osadniczy	epoka kamienia - wcz. epoka brązu kultura nieokreślona	1804
29.	Brzeziny 21	105-72/34	ślad osadniczy	kultura przeworska	1540
30.	Brzeziny 22	105-72/35	punkt osadniczy	kultura ceramiki sznurowej ?	723/1
31.	Brzeziny 23	105-72/36	ślad osadniczy ślad osadniczy	epoka kamienia - wcz. epoka brązu kultura przeworska	779
32.	Brzeziny 24	105-72/37	ślad osadniczy	kultura nieokreślona	1149
33.	Brzeziny 25	105-72/38	ślad osadniczy ślad osadniczy	epoka kamienia kultura nieokreślona	1353, cz. 1337
34.	Brzeziny 26	105-72/39	ślad osadniczy	epoka kamienia - epoka brązu	978
35.	Brzeziny 27	105-72/40	ślad osadniczy	wczesna epoka brązu	823/1
36.	Brzeziny 28	105-72/41	punkt osadniczy	kultura pucharów lejkowatych	485/5
37.	Brzeziny 29	105-72/42	ślad osadniczy	wcz. epoka brązu	593
38.	Brzeziny 30	105-72/43	ślad osadniczy	neolit	3065
39.	Brzeziny 31	105-72/44	ślad osadniczy	epoka kamienia - epoka brązu	3217
40.	Brzeziny 32	105-72/45	ślad osadniczy	iw.	3285/3
41.	Brzeziny 33	105-72/46	punkt osadniczy	wcz. epoka brązu ?	3632/2
42.	Brzeziny 34	105-72/47	ślad osadniczy ślad osadniczy	wcz. epoka brązu późne średniowiecze	1621/2
43.	Brzeziny 35	105-72/48	ślad osadniczy	kultura pucharów lejkowatych ? -	3567
44.	Brzeziny 36	105-71/53	ślad osadniczy	kultura nieokreślona	2274/1
45.	Brzeziny 37	105-71/54	ślad osadniczy ślad osadniczy	kultura ceramiki sznurowej wcz. epoka brązu	2268
46.	Brzeziny 38	105-71/55	osada	kultura pucharów lejkowatych	2260
47.	Brzeziny 39	105-71/56	ślad osadniczy	kultura nieokreślona	2258/1
48.	Brzeziny 40	105-71/57	ślad osadniczy	kultura nieokreślona	2108/7
49.	Brzeziny 41	105-71/58	osada	wczesne średniowiecze	2118/4
50.	Brzeziny 42	105-71/59	ślad osadniczy	kultura nieokreślona	2127
51.	Brzeziny 43	105-71/60	osada	późna faza wczesnego średniowiecza	1965
52.	Brzeziny 44	105-71/61	ślad osadniczy ślad osadniczy	wcz. epoka brązu kultura nieokreślona	1986
53.	Brzeziny 45	105-71/62	osada	późne średniowiecze	396
54.	Brzeziny 46	105-71/63	ślad osadniczy	kultura nieokreślona	376/1
55.	Brzeziny 47	105-71/64	ślad osadniczy ślad osadniczy	neolit kultura nieokreślona	316/1, 317/3
56.	Brzeziny 48	105-71/65	ślad osadniczy	kultura pucharów lejkowatych ?	280/1
57.	Brzeziny 49	105-71/66	punkt osadniczy	neolit	57-59
58.	Brzeziny 50	105-71/67	ślad osadniczy	iw.	55

59.	Brzeziny 51	105-71/68	śląd osadniczy	kultura nieokreślona	189
60.	Brzeziny 52	106-71/7	śląd osadniczy	mezolit	2510
61.	Brzeziny 53	106-71/8	punkt osadniczy	neolit	2355/6, 2356/9, 2356/11
62.	Brzeziny 54	106-71/9	śląd osadniczy	kultura nieokreślona	2363/5
63.	Glinik 1	105-72/20	punkt osadniczy	kultura pucharów lejkowatych	885, 888
64.	Glinik 2	105-72/21	punkt osadniczy	wcz. epoka brązu	2180
65.	Glinik 3	105-72/22	śląd osadniczy	epoka kamienia-epoka brązu	2233
66.	Glinik 4	105-72/23	śląd osadniczy	kultura nieokreślona	2669/3
67.	Glinik 5	105-72/24	osada	neolit	2313, 2315, cz. 2316, 2317, 2314
68.	Glinik 6	104-72/10	śląd osadniczy śląd osadniczy	epoka kamienia-wcz. epoka brązu kultura nieokreślona	2942, 2951
69.	Glinik 7	104-72/11	śląd osadniczy	kultura nieokreślona	2930
70.	Glinik 8	104-72/12	śląd osadniczy	kultura nieokreślona	2902
71.	Glinik 9	104-72/13	śląd osadniczy	kultura nieokreślona	2856/2
72.	Glinik 10	104-72/14	punkt osadniczy	neolit-wcz. epoka brązu	2784/2
73.	Glinik 11	104-72/15	punkt osadniczy	wczesny neolit	2668
74.	Glinik 12	104-72/16	śląd osadniczy śląd osadniczy	neolit-wcz. epoka brązu wczesne średniowiecze ?	1664
75.	Glinik 13	104-72/17	śląd osadniczy	kultura pucharów lejkowatych	1664
76.	Glinik 14	104-72/18	śląd osadniczy	kultura nieokreślona	485/4
77.	Glinik 15	104-72/19	śląd osadniczy	kultura nieokreślona	159
78.	Glinik 16	104-72/20	śląd osadniczy śląd osadniczy	epoka kamienia-wcz. epoka brązu kultura nieokreślona	174
79.	Glinik 17	104-72/21	śląd osadniczy	epoka kamienia- wcz. epoka brązu	88/1
80.	Glinik 18	104-72/22	śląd osadniczy śląd osadniczy	kultura przeworska kultura nieokreślona	95
81.	Glinik 19	104-72/23	śląd osadniczy osada	epoka kamienia-wcz. epoka brązu kultura nieokreślona	95
82.	Glinik 20	104-72/24	punkt osadniczy	neolit	18
83.	Glinik 21	104-72/25	śląd osadniczy	wcz. epoka brązu	53/1, 53/2
84.	Nawsie 1	105-72/9	śląd osadniczy	kultura nieokreślona	5013/2
85.	Nawsie 2	104-73/28	śląd osadniczy	kultura nieokreślona	287
86.	Nawsie 3	104-73/29	punkt osadniczy	neolit ?	774/4
87.	Nawsie 4	104-73/30	śląd osadniczy	grupa tarnobrzeska	818
88.	Nawsie 5	105-73/4	śląd osadniczy	neolit/wcz. epoka brązu	5517
89.	Nawsie 6	105-73/5	śląd osadniczy punkt osadniczy śląd osadniczy	neolit wcz. epoka brązu późne średniowiecze	3389, 3390
90.	Nawsie 7	105-73/6	śląd osadniczy	XIV-XV w.	3479
91.	Nawsie 8	105-73/7	śląd osadniczy	kultura nieokreślona	3333
92.	Nawsie 9	105-73/8	śląd osadniczy	epoka kamienia-wcz. epoka brązu	3358
93.	Nawsie 10	105-73/9	śląd osadniczy śląd osadniczy	wcz. epoka brązu późne średniowiecze	3728
94.	Nawsie 11	105-73/10	punkt osadniczy	kultura nieokreślona	3805, 3803

95.	Nawsie 12	105-73/11	śląd osadniczy	epoka kamienia	3870
96.	Nawsie 13	105-73/12	śląd osadniczy	neolit	3980
97.	Nawsie 14	105-73/13	śląd osadniczy	wcz. epoka brązu	4219
98.	Nawsie 15	105-73/14	śląd osadniczy	kultura nieokreślona	4697
99.	Nawsie 16	105-73/15	śląd osadniczy	epoka kamienia - wcz. epoka brązu	4643
100.	Nawsie 17	105-73/16	punkt osadniczy	wcz. epoka brązu	4627
101.	Nawsie 18	105-73/17	śląd osadniczy śląd osadniczy	kultura nieokreślona późne średniowiecze	1759
102.	Nawsie 19	105-73/18	punkt osadniczy	wcz. epoka brązu	2054, 2055
103.	Nawsie 20	105-73/19	śląd osadniczy śląd osadniczy śląd osadniczy	wcz. epoka brązu kultura przeworska kultura nieokreślona	2114, 2115
104.	Nawsie 21	105-73/20	śląd osadniczy punkt osadniczy	kultura nieokreślona późne średniowiecze	2151, 2152
105.	Nawsie 22	105-73/21	śląd osadniczy	epoka kamienia - wcz. epoka brązu	2169
106.	Nawsie 23	105-73/22	śląd osadniczy	epoka kamienia - wcz. epoka brązu	1624
107.	Nawsie 24	105-73/23	punkt osadniczy śląd osadniczy	kultura pucharów lejkowatych późne średniowiecze	1607
108.	Nawsie 25	105-73/24	punkt osadniczy	kultura lendzielsko- polgarska	1610, 1611
109.	Nawsie 26	105-73/25	punkt osadniczy	wcz. epoka brązu	1524
110.	Nawsie 27	105-73/26	śląd osadniczy	epoka kamienia - wcz. epoka brązu	976
111.	Nawsie 28	105-73/27	śląd osadniczy	wcz. epoka brązu	881
112.	Nawsie 29	105-73/28	śląd osadniczy	wcz. epoka brązu	6123/5
113.	Nawsie 30	105-73/29	śląd osadniczy śląd osadniczy	kultura pucharów lejkowatych wcz. epoka brązu	286, 294
114.	Nawsie 31	105-73/30	śląd osadniczy	neolit - wcz. epoka brązu	281
115.	Nawsie 32	105-73/31	punkt osadniczy	wcz. epoka brązu	388, ew. 307
116.	Nawsie 33	105-73/32	śląd osadniczy	neolit - wcz. epoka brązu	395
117.	Nawsie 34	105-73/33	śląd osadniczy	epoka kamienia	442
118.	Nawsie 35	105-73/34	punkt osadniczy	wcz. epoka brązu	1686
119.	Nawsie 36	105-73/35	śląd osadniczy	kultura przeworska ?	2726/2
120.	Nawsie 37	105-73/36	śląd osadniczy	wcz. epoka brązu ?	2785/2
121.	Nawsie 38	105-73/37	śląd osadniczy śląd osadniczy	epoka kamienia - wcz. epoka brązu kultura przeworska	3138, 3136/2
122.	Nawsie 39	105-73/38	śląd osadniczy	kultura nieokreślona	3200
123.	Wielopole Skrzyńskie 1	105-72/1	miasto	od roku 1348 do okresu międzywojennego	zabudowa miejska
124.	Wielopole Skrzyńskie 3	105-72/3	śląd osadniczy śląd osadniczy	kultura ceramiki sznurowej późne średniowiecze	nie istnieje
125.	Wielopole Skrzyńskie 4	105-72/4	śląd osadniczy	epoka kamienia - epoka brązu	2545
126.	Wielopole Skrzyńskie 5	105-72/5	śląd osadniczy	kultura nieokreślona	2252
127.	Wielopole Skrzyńskie 6	105-72/6	punkt osadniczy	neolit lub wcz. epoka brązu	3766
128.	Wielopole Skrzyńskie 7	105-72/7	śląd osadniczy śląd osadniczy	neolit lub wcz. epoka brązu kultura nieokreślona	3953

129.	Wielopole Skrzyńskie 8	105-72/8	śląd osadniczy	wcz. epoka brązu	3490
130.	Wielopole Skrzyńskie 9	105-72/10	śląd osadniczy	kultura nieokreślona	2172
131.	Wielopole Skrzyńskie 10	105-72/11	śląd osadniczy	późne średniowiecze	517/1
132.	Wielopole Skrzyńskie 11	105-72/12	punkt osadniczy śląd osadniczy	epoka kamienia lub wcz. epoka brązu kultura nieokreślona	486
133.	Wielopole Skrzyńskie 12	105-72/13	punkt osadniczy	kultura łużycka ?	1374/1
134.	Wielopole Skrzyńskie 13	105-72/14	śląd osadniczy śląd osadniczy	kultura nieokreślona średniowiecze	1366
135.	Wielopole Skrzyńskie 14	105-72/15	śląd osadniczy śląd osadniczy	wcz. epoka brązu kultura nieokreślona	805/1
136.	Wielopole Skrzyńskie 15	105-72/16	śląd osadniczy	mezolit ?	769/1
137.	Wielopole Skrzyńskie 16	105-72/17	osada	kultura pucharów lejkowatych	945, 946, 955
138.	Wielopole Skrzyńskie 17	105-72/18	śląd osadniczy	kultura nieokreślona	703
139.	Wielopole Skrzyńskie 18	105-72/19	punkt osadniczy	kultura przeworska ?	358

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE**

KIERUNKI ROZWOJU TURYSTYKI, KULTURY, REKREACJI I SPORTU

Funkcja turystyczna gminy

Funkcja turystyczna gminy Wielopole Skrzyńskie – ośrodek turystyki krajoznawczej.

Ranga turystyczna gminy – regionalna.

KIERUNKI ROZWOJU TURYSTYKI

1. Turystyka krajoznawcza – związana z historią, walorami urbanistyczno – architektonicznymi, zbiorami muzealnymi i walorami przyrodniczymi,
2. Obsługa turystyki tranzytowej,
3. Rekreacja i zagospodarowanie czasu wolnego mieszkańców i turystów zatrzymujący się na czas dłuższy,
4. Turystyka edukacyjna.

ZADANIA NA RZECZ ROZWOJU TURYSTYKI, KULTURY, REKREACJI I SPORTU W GMINIE WIELOPOLE SKRZYŃSKIE

Stworzenie wizerunku Wielopola jako miejscowości turystycznej:

1. Uporządkowanie zabudowy przyrynekowej poprzez zamknięcie pierzei, wytworzenie jednolitego charakteru zabudowy nawiązującego do tradycji kulturowych, urządzenie placu rynkowego – miejsce do organizowania imprez, alejki, ławki, projektowana zieleń, mała architektura / konieczność opracowania koncepcji architektoniczno – urbanistycznej /
2. Stworzenie punktu informacji turystycznej (sprzedaż planów turystycznych gminy)
3. Budowa sieci ścieżek rowerowych do głównych miejsc publicznych
4. Organizacja imprez kulturalnych na „wolnym powietrzu”
5. Poprawa wyglądu dworca autobusowego
6. Hotel z małą gastronomią
7. Odpowiednie oznakowanie turystyczne (tablice informacyjne o zabytkach, przebiegach szlaków turystycznych, miejscach noclegowych)
8. Stworzenie ośrodka pracy twórczej im. T. Kantora
 - muzeum T. Kantora
 - dni Kantora:
 1. warsztaty plastyczne (plenery, happeningi)
 2. warsztaty teatralne (spektakle na rynku)

- zaplecze noclegowe w Wielopolu i Brzezinach (ośrodek na Wawrzkowej górze)
 - praktyki dla studentów i licealistów
 - pomnik poświęcony twórcy na rynku
 - Utworzenie galerii (sprzedaż prac, organizowanie wystaw twórców przebywających czasowo lub na stałe w gminie Wielopole Skrzyńskie, sprzedaż pamiątek związanych z ziemią wielopolską)
9. Doinwestowanie ośrodka rekreacji i wypoczynku w okolicach istniejącego basenu (rozbudowa i modernizacja zaplecza, budowa kortu tenisowego, boiska do siatkówki i koszykówki, urządzeń do mini golfa itp.)
 10. Iluminacja atrakcyjnych obiektów zabytkowych
 11. Zabezpieczenie miejsc parkingowych
 12. Uruchomienie wypożyczalni rowerów
 13. Rozwinięcie usług gastronomicznych

Nawsie:

1. Stworzenie ośrodka rekreacji i wypoczynku przy planowanym zbiorniku retencyjnym (kemping – domki letniskowe, przystań dla łodzi, kajaków, rowerów wodnych, mała gastronomia, handel i parkingi)
2. Stworzenie ośrodka hodowlanego (np. stadnina koni) z możliwością rekreacji i wypoczynku
3. Stworzenie ośrodka rekreacji i wypoczynku w Budziszu Wielopolskim:
 - na bazie istniejącej leśniczówki: noclegi, imprezy przy ognisku, przejażdżki konne po lesie i pogórzu, spotkania edukacyjne, ścieżka przyrodniczo – dydaktyczna (tablice informacyjne przy ścieżce o gatunkach występujących w strefie chronionego krajobrazu w zakresie środowiska przyrodniczego i zwierzęcego, pokazanie atrakcyjnych miejsc: zapadliska polodowcowe, miejsce występowania łupków gipsowo – wapiennych, piaskowca, granitu skandynawskiego, skamieniałego buka nasączonego kwarcem w połączeniu z ekspozycją okazów, środowiska bagienne),
 - ośrodek domków letniskowych przy północnej granicy gminy z zapleczem

Brzeziny:

1. Zaadaptowanie nieużytkowanej szkoły na cele organizowania „zielonych szkół” z zapewnieniem infrastruktury towarzyszącej
2. Poprawa wyglądu wsi poprzez wytworzenie centrum z „placem rynkowym”, promowanie architektury drewnianej bądź elementów wykończeniowych nawiązujących do tradycji budownictwa drewnianego
3. Adaptacja na cele gastronomii dworku w Brzezinach (zajazd, karczma z miejscami do spania) lub agroturystyki
4. Stworzenie ośrodka wypoczynku rekreacji i nauki na Wawrzkowej Górze:
 - Szkolenia, kursy, praktyki, konferencje
 - Ośrodek wypoczynkowy z wyciągiem narciarskim
 - Ośrodek hodowli koni
 - Ścieżka przyrodniczo – dydaktyczna w parku krajobrazowym
5. Kąpielisko na projektowanym zbiorniku retencyjnym w Berdechowie:

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE**

OBSZARY ROLNICZEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ, W TYM WYŁĄCZONE Z ZABUDOWY

Obszary stanowiące bazę dla rolnictwa i hodowli, objęte ochroną przed zmianą przeznaczenia na cele nierolnicze:

- Gleby mineralne IIIa i IIIb klasy
- Gleby mineralne IVa – IVb klasy
- Użytki zielone Ps i ŁIII
- Obszary zdrenowane

Grunty rolne przeznaczone do zalesienia:

- Grunty VI i V klasy położone na stoku o nachyleniu powyżej 20% i na osuwiskach
- Niektóre grunty III – IV klasy położone na stoku o nachyleniu powyżej 20% i na osuwiskach ze względu na wnioski właścicieli lub inne uwarunkowania
- Obszary na których zalesienie już następuje

Wskazane opracowanie planu zalesienia i szczegółowe wyznaczenie granicy rolno – leśnej.

Grunty rolne z przeznaczeniem na trwałe użytki zielone:

- grunty III – IV klasy położone na stoku o nachyleniu powyżej 20% i na osuwiskach
- grunty rolne w strefie zalewowej
- grunty rolne w dolinach potoków tworzących system ciągów ekologicznych

Obszary rolniczej przestrzeni produkcyjnej wyłączone z zabudowy:

- Tereny na których nie występuje zabudowa zagrodowa
- Obszary z gruntami rolnymi wyższych klas
- Tereny atrakcyjne pod względem krajobrazowym oraz stanowiące otwarcia i punkty widokowe
- Obszary z brakiem lub słabą infrastrukturą techniczną

Proponowane kierunki rozwoju rolnictwa:

- Grunty orne dobrych klas na stokach południowych, przeznaczyć pod uprawę ekologicznych warzyw / kapusta, seler, cebula, itp./ oraz ziół.

- Gleby niższych klas przeznaczyć przede wszystkim pod użytki zielone /pastwiska, łąki / dla potrzeb hodowli owiec, kóz, koni z przeznaczeniem tych ostatnich w celach rekreacyjnych. Część tych gruntów przeznaczyć pod uprawę zbóż – owies, jęczmień, które wykorzystać jako pasze treściwe.
- W hodowli owiec i kóz stosować wypas koszarowy, który przyczyni się do efektywnego wykorzystania pastwiska oraz pozwoli w sposób racjonalny zasilać go nawozem organicznym.
- Proponuje się przeznaczyć pewien areal pod uprawę traw nasiennych.
- Planowane zbiorniki retencyjne wykorzystać między innymi do hodowli ryb
- Tworzenie gospodarstw o większym areale / scalanie /
- Tworzenie grup producenckich.

- gastronomia
 - parking
 - plaża
 - mały handel
 - agroturystyka
6. Stworzenie schroniska obsługującego szlak turystyczny lub gospodarstwo agroturystyczne na bazie nieużytkowanej szkoły – Brzeziny Zalas

Broniszów:

1. Stworzenie ośrodka akademickiego im. K. Olszewskiego w założeniu parkowo – dworskim (praktyki, szkolenia, konferencje), miejsce pamięci sławnego fizyka i chemik

Glinik:

1. Stworzenie ośrodka rekreacji i wypoczynku przy projektowanym zbiorniku retencyjnym:
 - Kemping
 - Pole biwakowe
 - Gastronomia
 - Przystań wodna
 - Wypożyczalnia sprzętu wodnego
 - Agroturystyka
2. Zorganizowanie miejsca pamięci poety i pisarza Jerzego Żuławskiego w Lipowcu (izba pamięci, pomnik lub tablica pamiątkowa)

OBSŁUGA TURYSTYKI TRANZYTOWEJ:

1. Budowa przydrożnych obiektów gastronomicznych wraz z parkingiem na trasie drogi wojewódzkiej
2. Wprowadzenie lokalizacji moteli bądź informacja o noclegach przy drodze wojewódzkiej

TRASZES PIESZE ROWEROWE I KONNE:

Wielopole

- A. Trasa turystyczna piesza: punkt informacji turystycznej – kościół – muzeum T. Kantora – elementy starej zabudowy – fortyfikacje – pomnik
- B. Trasa turystyczna związana z tradycją świąt Wielkanocnych (EMAUS) Rynek – figura św. Jana – cmentarz choleryczny
- C. Trasa wokół Wielopola – piesza i rowerowa

Główne trasy po gminie:

- D. Trasa C – ośrodek rekreacji i wypoczynku w Nowej Wsi – ośrodek hodowlany Rzeki – punkt widokowy Zawadka – Nawsie folwark – leśniczówka Budzisz – Budzisz Wielopolski – Nawsie Dolne – trasa C

- E. Trasa C – punkt widokowy Rzegocin północ – punkt widokowy Broniszów – założenie parkowo – dworskie w Broniszewie – punkt widokowy Glinik – punkt widokowy Brzeziny Dolne – trasa C
- F. Brzeziny rynek – schronisko Zalas – założenie parkowo – dworskie w Brzezinach – kąpielisko Berdechów – ośrodek Wawrzkowa Góra – góra klonka – zielony szlak do Brzezin

Ścieżki przyrodniczo – dydaktyczne:

- 1. Ścieżka w Czarnorzecko – Strzyżowskim Parku Krajobrazowym
- 2. Ścieżka w Obszarze Chronionego Krajobrazu

**PROPONOWANE TRASY TURYSTYCZNE W OKOLICACH WIEŁOPOLA
SKRZYŃSKIEGO BEZPOŚREDNIO Z NIM ZWIĄZANE**

- 1. Szlakiem sławnych ludzi: Ropczyce (J. Mehoffer, S. Udziela) – Broniszów (K. Olszewski) – Glinik (J. Żuławski) – Wielopole Skrzyńskie (T. Kantor) – Wiśniowa (artyści Młodej Polski)
- 2. Szlakiem budownictwa pogórzańskiego: Niedźwiada – Wielopole Skrzyńskie – Brzeziny – Pstrągówka – Gogołów.
- 3. Szlakiem sakralnej architektury drewnianej: Mała – Brzeziny – Pstrągówka – Gogołów – Lubla.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE****OBSZARY ZABUDOWANE**

Obszary zabudowane zajmują zaledwie kilka procent powierzchni gminy Wielopole Skrzyńskie. Dominuje zabudowa mieszkaniowa zagrodowa ale także występuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolnostojąca nie związana z produkcją rolną, głównie we wsi Wielopole Skrzyńskie oraz kamieniczki mieszkaniowo- usługowe w pierzejach przyrynkowych. Występuje również zabudowa usługowa komercyjna i publiczna, produkcyjna, magazynowa, gospodarcza, infrastrukturalna.

Tereny zabudowane to także tereny dróg oraz tereny infrastruktury technicznej.

Na terenach poszczególnych wsi istniejąca zabudowa zlokalizowana jest różnorodnie. W przewadze skupiona jest wzdłuż ciągów ulicznych we wsiach: Nawsie, Wielopole Skrzyńskie, Broniszów i Glinik, a szeroko rozproszona we wsi Brzeziny.

Na obszarze gminy głównie wśród zabudowy mieszkaniowej istnieje wiele przykładów tradycyjnej dla tych okolic architektury. Architektura nowszej zabudowy jest raczej uniwersalna, podobna do tego typu zabudowy na terenie całego kraju, trudno w niej doszukać się indywidualnych elementów.

Na terenie gminy w kilkunastu miejscach istniejąca zabudowa znajduje się na obszarze osuwisk, a także w strefie zalewowej.

Przewiduje się dla zabudowy usytuowanej na obszarach osuwisk pozostawienie jej w dotychczasowym użytkowaniu, bez prawa wprowadzania nowej zabudowy i rozbudowy, z możliwością wykonywania tylko bieżących remontów. W celu szczegółowego określenia zasięgu obszaru osuwiska należy przeprowadzić ekspertyzę geologiczną.

Przewiduje się dla zabudowy usytuowanej w strefie zalewowej pozostawienie jej w dotychczasowym użytkowaniu, bez prawa wprowadzania nowej zabudowy i rozbudowy, z możliwością wykonywania tylko bieżących remontów. W przypadku regulacji gospodarki wodnej na terenie Gminy (np. poprzez budowę zbiorników retencyjnych) należy indywidualnie ocenić możliwość zagrożenia zalewaniem dla poszczególnych obiektów. W przypadku nie wystąpienia takiego zagrożenia można nie stosować proponowanych ograniczeń.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE****OBSZARY ZABUDOWANE
WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCEŃ**

W studium wskazano kilka obszarów zabudowanych wymagających przekształceń z różnych względów.

Wymagają przekształceń ze względu na:

- dysharmonię architektoniczną;
- nieład przestrzenny;
- konieczność poprawy wartości krajobrazowo - przestrzennych;
- konieczność uporządkowania terenu;
- potrzebę wprowadzenia działań wyrównawczych;
- znaczenie podniesienia rangi obszaru ze względu na wiodącą lub eksponowaną funkcję w strukturze gminy;
- konieczność zmiany dotychczasowej funkcji lub przeznaczenia;
- potrzebę uzupełnienia lub modernizacji infrastruktury technicznej i drogowej.

WIELOPOLE SKRZYŃSKIE

1. Zespół GS-u wraz z budynkami usługowo-produkcyjnymi.
Proponowany do poprawy wyglądu obiektów i uporządkowania terenu, aktywizacja poprzez intensywniejsze wykorzystanie przez podmioty komercyjne dla różnego typu usług.
2. Ośrodek sportowy z basenem.
Rozszerzenie zakresu usług, poprawa wyglądu.
3. Rynek.
Przekształcenie rynku w miejsce spotkań oraz organizacji imprez kulturalnych, ustąpienie funkcji parku na rzecz placu.

GLINIK

1. Ośrodek rolniczy wykorzystywany przez podmioty usługowe, znajdujący się na terenie zalewowym.
Proponowany do przeniesienia, lub w przypadku regulacji gospodarki wodnej na terenie Gminy (np. poprzez budowę zbiorników retencyjnych) do poprawy wyglądu obiektów i terenu, aktywizacja poprzez intensywniejsze wykorzystanie przez podmioty komercyjne.

BRZEZINY

1. Zespół zabudowy w strefie zalewowej – Rynek.

Poprawa wyglądu zabudowy, doinwestowanie terenu, wytworzenie centrum. Obiekty znajdujące się w strefie zalewowej do likwidacji lub w przypadku regulacji gospodarki wodnej na terenie Gminy (np. poprzez budowę zbiorników retencyjnych) do doinwestowania i poprawy wyglądu.

2. Budynek nieużytkowanej szkoły podstawowej.
Do adaptacji na cele organizowania „zielonych szkół”.
3. Budynek nieużytkowanej szkoły w Brzezinach-Zalas.
Przekształcenie na schronisko młodzieżowe lub gospodarstwo agroturystyczne.

Na terenie całej gminy należy zwrócić uwagę, zwłaszcza przy remontach i modernizacji zabudowy, na wykorzystanie tradycyjnych elementów i detali architektonicznych, oraz kształtowanie zabudowy z uwzględnieniem wytycznych zawartych w „Studium wartości kulturowych”.

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE

OBSZARY ZABUDOWANE WYMAGAJĄCE REHABILITACJI

Współczesne tempo zmian i ich skala, radykalne metody zagospodarowania, brak szacunku dla tradycyjnych wartości, bezkrytyczna pogoń za nowościami i często karykaturalny sposób ich wykorzystania powodują, że na naszych oczach często bezpowrotnie giną wartościowe elementy zagospodarowania terenu.

Różnorodność krajobrazu budują trzy podstawowe komponenty:

- kompozycja przestrzenna – rozplanowanie,
- obiekty, budowlane i naturalne,
- atmosfera i tradycja miejsca.

Polskie wsie stopniowo zatracają te wartości. Dominuje unifikacja, mało która miejscowość broni się przed zatracaniem indywidualnego charakteru zabudowy i zagospodarowania.

Tereny zabudowane wymagające rehabilitacji to tereny na których występują elementy lub relikt historycznego układu przestrzennego o różnym stopniu zachowania; tereny te posiadają istotne wartości kulturowe i krajobrazowe wymagające zachowania i ochrony oraz stosownego wyeksponowania w strukturze gminy. Są to obszary wartościowych form architektonicznych i urbanistycznych, objęte w znacznej części ochroną konserwatorską, o funkcji mieszkaniowej i usługowej, wskazane do zachowania i rewitalizacji.

Do terenów wymagających rehabilitacji zaliczamy też współczesne obiekty i założenia, które z różnych względów straciły swoją rangę, funkcję lub formę.

W obszarach tych należy :

- poprawić jakość życia mieszkańców,
- promować kulturową ciągłość (wykorzystanie starej zabudowy na potrzeby nowych funkcji – dostosowując ją do ich pełnienia poprzez modernizacje nie zagrażające historycznym wartościom zabytkowej substancji; kompleksowa rewaloryzacja zespołów zabudowy i przestrzeni publicznych na miarę współczesnych wymogów; eksponowanie wartości kulturowych przestrzeni i zabudowy);
- ożywiać strefę centrum miejscowości poprzez wprowadzanie różnorodnych funkcji usługowych o charakterze publicznym;
- organizować i modernizować miejsca społecznych spotkań (parki, skwery, place, enklawy zieleni);
- realizować nową zabudowę w nawiązaniu do historycznej tradycji, wprowadzając nową architekturę zgodnie z zasadami ochrony wartości zabytkowych;
- wyeksponować cechy znamionujące indywidualność zachowanych zespołów urbanistycznych i architektonicznych;
- przywrócić dawne znaczenie;

- podjąć działania mające na celu poprawę ich stanu technicznego w sposób podkreślający ich wartość historyczną;
- przystosować do pełnienia nowych funkcji dla potrzeb turystyki, kultury, dydaktyki;

Tradycja miejsca, przytłumiona przez urbanizację ostatnich dziesięcioleci wymaga odbudowania na bazie zachowanych układów przestrzennych i form zabudowy, jest również narzędziem walki z wszechobecną anonimowością.

WIELOPOLE SKRZYŃSKIE

1. Rynek wraz z pierzejami przyrynkowymi.
Rehabilitacja rynku jako miejsca spotkań oraz organizacji imprez kulturalnych, ustąpienie funkcji parku na rzecz placu, uzupełnienie małą architekturą.
Poprawa wyglądu elewacji w budynkach przyrynkowych, uzupełnienie pierzei, szersza aktywizacja usługowa.
2. Zespół zabudowy usługowo-produkcyjnej.
Aktywizacja terenu, intensywne wykorzystanie, promocja, reklama, oferta inwestycyjna gminy.
3. Stara plebania.
Muzeum T.Kantora.
4. Ośrodek sportowy z basenem.
Rozbudowa zaplecza, budowa kortów, boisk do siatkówki i koszykówki.

BRONISZÓW

1. Zabytkowy zespół parkowy podworski.
Intensywna ochrona okazów drzew – pomników przyrody, promocja miejsca jako atrakcyjnej oferty lokalizacyjnej dla usług rehabilitujących podupadły park np. o charakterze oświatowo-naukowym – ośrodek wyjazdowy wyższej szkoły, kulturalnym – ośrodek pracy twórczej - warsztaty twórcze, rekreacyjnym – hotel – dworek.

BRZYZINY

1. Zespół dworsko –parkowy.
Promocja miejsca jako atrakcyjnej oferty lokalizacyjnej na zajazd, karczmę lub agroturystykę.
2. Stara szkoła podstawowa w centrum wsi.
„Zielona szkoła”
3. Stara szkoła podstawowa Brzeziny-Zalas.
Schronisko obsługujące szlak turystyczny.

**STUDYUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE**

**OBSZARY, KTÓRE MOGĄ BYĆ
PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ**

**W TYM W FORMIE ZORGANIZOWANEJ DZIAŁALNOŚCI
INWESTYCYJNEJ**

Obszary które mogą być przeznaczone pod zabudowę wskazano w oparciu o analizę uwarunkowań występujących na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie.

Przede wszystkim obszary dla potrzeb rozwoju zabudowy (mieszkaniowej, usługowej, infrastrukturalnej) znalazły się na gruntach o niskich klasach bonitacyjnych, na terenach posiadających dobre uzbrojenie w infrastrukturę techniczną i komunikacyjną, na terenach rezerwowanych we wcześniej sporządzonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (terenach które nie zostały wykluczone ze względu na strefę zalewową lub występowanie osuwisk), a przede wszystkim na terenach położonych w sąsiedztwie istniejących skupisk zabudowy w celu otrzymania ciągłości przestrzennej oraz poprawy jakości życia (korzystne ze względów ekonomicznych i ogólnorozwojowych).

Na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie wskazano również kilkanaście obszarów przewidzianych pod różnego typu działalność w formie zorganizowanej działalności inwestycyjnej. Są to obszary przewidziane pod lokalizację:

- zbiorników retencyjnych,
- ośrodka hodowlanego,
- ośrodków rekreacyjno-wypoczynkowych,
- ośrodka domków kempingowych.

Wskazane siedem terenów pod lokalizację zbiorników retencyjnych:

1. Zbiornik położony w północnej części gminy, na rzece Wielopolce, we wsiach Glinik i Broniszów, wspólny z Gminą Ropczyce,
2. Północny zbiornik w Brzezinach Górnych, położony w zachodniej części gminy,
3. Południowy zbiornik w Brzezinach Górnych, położony w zachodniej części gminy,
4. Zbiornik położony w południowo-zachodniej części gminy, Brzeziny-Berdechów,
5. Zbiornik położony na granicy wsi Brzeziny i Wielopole Skrzyńskie,
6. Zbiornik położony na granicy wsi Wielopole Skrzyńskie i Nawsie,
7. Zbiornik położony we wsi Wielopole Skrzyńskie, w Rzegocinie.

Pozostałe obszary wskazane pod zabudowę w formie zorganizowanej działalności inwestycyjnej podzielono na kilka grup, zróżnicowanych między sobą pod względem możliwości zaopatrzenia w infrastrukturę techniczną i drogową oraz występowania ograniczeń we wprowadzaniu zabudowy (patrz: plansza graficzna).

Wprowadzenie zagospodarowywania terenu na zasadach zorganizowanej działalności inwestycyjnej ma na celu inwestowanie w terenie w sposób

zorganizowany, na bazie koncepcji sporządzonej dla całego terenu, realizowanej konsekwentnie bez względu na liczbę inwestorów zaangażowanych w przedsięwzięcie.

Wskazano siedem obszarów:

OBSZAR NR 1

Teren wskazane pod lokalizację ośrodka rekreacyjno-wypoczynkowego, w Gliniku, na bazie projektowanego zbiornika retencyjnego.

OBSZAR NR 2

Teren wskazane pod lokalizację ośrodka rekreacyjno-wypoczynkowego z kąpieliskiem na bazie projektowanego zbiornika retencyjnego w Brzezinach.

OBSZAR NR 3

Teren wskazane pod lokalizację ośrodka rekreacyjno-wypoczynkowego konferencyjnego w Brzezinach.

OBSZAR NR 4

Teren wskazane pod lokalizację ośrodka rekreacyjno-wypoczynkowego z kąpieliskiem w Wielopolu Skrzyńskim, na bazie projektowanego zbiornika retencyjnego na granicy wsi Wielopole Skrzyńskie i Nawsie.

OBSZAR NR 5

Teren wskazane pod lokalizację ośrodka hodowlanego z możliwością rekreacji i wypoczynku w Nawsiu (w południowej części wsi).

OBSZAR NR 6

Teren wskazane pod lokalizację ośrodka domków kempingowych w Nawsiu (w północnej części wsi).

OBSZAR NR 7

Teren wskazane pod lokalizację gminnego składowiska zwierząt padłych i grzebowiska padliny ze strefą ochronną ok. 300 m, w Wielopolu Skrzyńskim.

**STUDIUM UWARUNKWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE**

OBSZARY, KTÓRE MOGĄ BYĆ PRZEZNACZONE POD ZABUDOWĘ

MIESZKANIOWĄ, W TYM WYNIKAJĄCĄ Z POTRZEBY ZASPOKAJANIA POTRZEB MIESZKANIOWYCH WSPÓLNOTY SAMORZĄDOWEJ

Większość terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną i zagrodową wyznaczona została na bazie rezerw na ten cel wskazanych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

W kilkudziesięciu miejscach na terenie całej gminy wyznaczono w planach tereny pod zabudowę, które po szczegółowym rozeznaniu uwarunkowań przyrodniczych dla potrzeb Studium, zostały wykluczone spod zabudowy. Są to rezerwy terenowe które znajdują się w obszarach osuwisk. Czy istnieje możliwość dopuszczenia jakichkolwiek inwestycji budowlanych można rozstrzygnąć ostatecznie po przeprowadzeniu badań geologicznych na tych terenach.

Na terenach istniejącej zabudowy znajdującej się w obszarach osuwisk proponuje się pozostawienia budynków w dotychczasowym użytkowaniu, bez prawa wprowadzania nowej zabudowy i rozbudowy, z możliwością wykonywania tylko bieżących remontów. Docelowo przewiduje się zanikanie zabudowy na zagrożonych terenach. Tymczasowo należy ograniczać możliwości zagrożeń np. poprzez zalesianie obszarów osuwisk.

W gminie istnieje również kilka terenów wyznaczonych pod zabudowę, a znajdujących się w strefie zalewowej. Lokalizacja zabudowy w tych terenach mogłoby spowodować zagrożenie życia i zdrowia mieszkańców oraz przyczynić się do zniszczenia lub utraty mienia. Dopuszczenie zabudowy jest jednak możliwe w przypadku:

- uregulowania wylewających cieków wodnych,
- budowy zbiorników retencyjnych regulujących gospodarkę wodną
- lub zastosowania innego sposobu zabezpieczenia przed zalewami rzek.

Wskazano kilka dodatkowych terenów dogodnych do lokalizacji zabudowy, głównie we wsiach: Nawsie, Wielopole Skrzyńskie, Brzeziny i Glinik.

Wskazane tereny pod zabudowę mieszkaniową, przy wysokim wskaźniku migracji ludności, przez długi okres czasu nie zostaną wyczerpane, zwłaszcza że właściciele ponad 1 ha gruntu rolnego mogą sytuować swoje siedliska również poza wyznaczonymi terenami.

Mimo widocznej w gminie tendencji do rozpraszania zabudowy, należy docelowo dążyć do jej skupiania wzdłuż ciągów drogowych w celu łatwiejszej i tańszej możliwości uzbrojenia terenu.

Obszary wskazane pod zabudowę mieszkaniową podzielono na kilka grup, zróżnicowanych między sobą pod względem możliwości zaopatrzenia w infrastrukturę techniczną i drogową oraz występowania ograniczeń we wprowadzaniu zabudowy. W obszarach tych uwzględniono również lokalizację zabudowy mieszkaniowej realizowanej przez samorząd gminy. Zabudowa ta będzie lokalizowana przede wszystkim na terenach, na których znajdują się nieruchomości gminy. Obowiązek sporządzenia planu powstaje z chwilą ustalenia przez samorząd gminy potrzeby realizacji budownictwa mieszkaniowego wspólnoty samorządowej.

Wskazano trzy rodzaje obszarów:

OBSZAR NR 1

Tereny wskazane pod zabudowę mieszkaniową dogodne do inwestowania w pierwszej kolejności ze względu na posiadanie dobrego uzbrojenia w infrastrukturę techniczną oraz dogodnego dostępu do publicznych dróg asfaltowych i utwardzonych.

OBSZAR NR 2

Tereny wskazane pod zabudowę mieszkaniową do inwestowania w drugiej kolejności ze względu na braki w uzbrojeniu w infrastrukturę techniczną oraz nie zawsze dogodny dostęp do publicznych dróg asfaltowych i utwardzonych. Wymagające doinwestowania.

OBSZAR NR 3

Tereny wskazane pod zabudowę mieszkaniową do inwestowania w ostatniej kolejności ze względu na słabe uzbrojenie terenu w infrastrukturę techniczną i drogową lub jego brak. Wymagają dużych nakładów inwestycyjnych.

W przypadku wystąpienia obowiązku sporządzenia planu miejscowego w związku z wnioskami właścicieli terenów wskazanych do zagospodarowania zabudową mieszkaniową w celu zabezpieczenia potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej, opracowaniem planu należy objąć wnioskowany teren wraz z najbliższym otoczeniem, tak aby istniała możliwość zapewnienia właściwych powiązań funkcjonalnych, przestrzennych i komunikacyjnych.

PROGNOZA DEMOGRAFICZNA GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE DO ROKU 2015.

Prognoza została opracowana w oparciu o zebrane materiały wyjściowe za lata 1995 - 1999 w Urzędzie Gminy Wielopole Skrzyńskie.

Prognoza jest naukowo uzasadnionym sądem o stanie zjawiska demograficznego w określonym momencie (okresie) należącym do przyszłości.

Ze względu na czternastoletni horyzont opracowywania prognozy będą uwzględniały zmiany ilościowe, a także zmiany jakościowe. Prognoza została wykonana metodą statystyczną. Podstawowe informacje wykorzystane do prognozowania obejmują pięć lat. Główną przesłanką prognozowania było założenie o istnieniu takiego rozwoju, że prawidłowość jego zmian jest prawie niezmienna. Taki sposób prognozowania nazywa się ekstrapolacją.

UWAGI OGÓLNE

Zmienia się proporcje ludności w poszczególnych grupach wieku: udział dzieci spadnie z 30,4% do 27,3%, a udział osób w wieku 65 lat i więcej wzrośnie z 12,5% do 15,7%. W kontekście zmian w liczbie i w strukturze gospodarstw domowych, przewiduje się wzrost ludności w wieku emerytalnym. Przeciętna wielkość gospodarstwa wynosi 4,5 osób.

Współczynnik dzietności w

w 2005r. – 2,1

w 2010r. – 2,1

w 2015r. - 2,3

PROGNOZA DZIETNOŚCI

Spadek dzietności w gminie **Wielopole Skrzyńskie** został spowodowany przez:

- oddziaływanie reform gospodarczych i zmianę ustroju społeczno-politycznego, które stwarzają poczucie niepewności i niepokoju o przyszłość,
- nowe możliwości pracy, nauki, wyjazdy zagraniczne młodych ludzi,
- upowszechnianie się stylu życia wśród młodzieży charakterystycznego dla krajów o wysokiej kulturze materialnej,
- brak odpowiedniej pracy.

Po 2000r. rozpocznie się wyż urodzeń, którego szczyt przypadnie prawdopodobnie na rok 2005. Dzietność kobiet których młodość przypada w okresie wyżu jest zazwyczaj wyższa niż pozostałych, ponieważ oddziałuje efekt przykładu, część kobiet decyzję o urodzeniu dziecka podejmuje obserwując swoje rówieśnice będące w ciąży, z dziećmi.

Sądzić można, że obserwowany w ostatnich latach spadek liczby urodzeń oraz małżeństw związany jest ze zjawiskiem odraczania decyzji założenia rodziny.

PROGNOZA UMIERALNOŚCI

Jako przyczynę podaje się przede wszystkim niższy poziom stopy życiowej, szkodliwe nałogi, pracę w warunkach szkodliwych dla zdrowia, niewłaściwe odżywianie.

Wraz z postępowaniem cywilizacyjnym będzie malało spożycie alkoholu, zwiększy się aktywny tryb życia młodych pokoleń, odpowiednie odżywianie. Powinien poprawić się poziom świadczonych usług medycznych, oraz dalszy postęp medycyny.

Biorąc pod uwagę powyższe przesłanki, powinien przedłużyć się średni czas trwania życia. Średnia długość życia mężczyzn wyniesie 72 lata, a kobiet 78,5 lat.

PROGNOZA MIGRACJI WEWNĘTRZNYCH

Rozmiary migracji zależą od tego w jakim stopniu możliwości znalezienia pracy pokrywają się z podażą pracy. Duże znaczenie ma też rozwój budownictwa mieszkaniowego. Obecnie występuje bezrobocie rejestrowane, nierejestrowana działalność gospodarcza (szara strefa) oraz ukryte bezrobocie na wsi. Przewiduje się, że stopniowo powstawać będą warunki, w których szara strefa przekształci się częściowo w legalną działalność gospodarczą. Saldo migracji w gminie Wielopole Skrzyńskie od połowy lat dziewięćdziesiątych było dodatnie. Rozmiary migracji z Wielopola Skrzyńskiego do Sędziszowa Małopolskiego, Ropczyc, Rzeszowa, z gmin do Wielopola Skrzyńskiego będą wzrastać.

ZMIANY STRUKTURY DEMOGRAFICZNEJ W GMINIE WIELOPOLE SKRZYŃSKIE

Według przygotowanej prognozy liczba ludności gminy Wielopole Skrzyńskie wyniesie w 2015 roku od 7.950 osób (w wersji 1) do 8.896 osób (w wersji 3). W każdej wersji prognozy demograficznej przyrost naturalny na 1000 będzie oscylował w wysokości od +3,5 do 5,8. Ludność gminy Wielopole Skrzyńskie będzie się zwiększała tylko dzięki zahamowaniu procesów migracji. Saldo migracji ludności stale zamieszkałej będzie się kształtowało w granicach od -10 do -50 osób.

Zmiany ludnościowe będą wielokierunkowe z różną siłą oddziaływania. Duże znaczenie w strukturze populacji będą miały procesy falowania wyżów i niżów demograficznych oraz rozmiary spadku urodzeń.

W początkowym okresie prognozy największym zmianom podlegać będą grupy dzieci i młodzieży, ponieważ spadkowa tendencja urodzeń oddziałuje na liczbę dzieci uczęszczających do szkoły podstawowej.

Kolejne subpopulacje osób w wieku edukacji – potencjalni uczniowie szkół ponadpodstawowych oraz szkół wyższych podlegać będą skutkom niżu demograficznego.

Do końca bieżącego stulecia obserwować będziemy wzrost grupy osób w wieku 15-18 lat, to do roku 2010 liczba młodzieży w wieku nauki w szkołach ponadpodstawowych zmniejszy się.

Do 2000 roku będzie następował dalszy systematyczny wzrost osiemnastolatków. Alternatywą na rynku pracy młodzieży jest kontynuacja kształcenia w szkołach wyższych. Nabór na wyższe uczelnie będzie szczególnie wysoki do około 2005 roku.

Ważną informacją jest prognoza liczby ludności w wieku produkcyjnym: 18-65 lat dla mężczyzn i 18-60 lat dla kobiet.

Liczba ludności w wieku produkcyjnym zmniejszy się ze względu na spadek przyrostów młodzieży oraz zasilanie populacji przez mniej liczne roczniki, pochodzące z okresu niżu demograficznego lat 60-tych. Proces starzenia się społeczeństwa będzie polegał na wzroście liczby osób najstarszych tj. 66 lat i więcej dla mężczyzn i 61 lat i więcej dla kobiet. Subpopulacja osób w wieku poprodukcyjnym będzie stale wzrastać. Jej udział w 2015 roku wzrośnie do 15.7% z 12,5% w 1998r.

Głównymi czynnikami zwiększenia się tej populacji są spadek urodzeń oraz wydłużenie średniego trwania życia. W rezultacie opisanych zmian struktura ludności gminy Wielopole Skrzyńskie w 2015 roku będzie cechowała się spadkiem ludności w wieku aktywności zawodowej oraz dzieci i młodzieży, a wzrostem ludności w wieku poprodukcyjnym.

Prognoza demograficzna gminy Wielopole Skrzyńskie (wersja 1).

Rok	Przyrost naturalny/ 1000 osób	Migracja /osoby/	Liczba ludności
2000	5,8	-30	8.571
2005	5,8	-30	8.671
2010	4,6	-20	8.783
2015	4,6	-10	8.896

Prognoza demograficzna gminy Wielopole Skrzyńskie (wersja 2).

Rok	Przyrost naturalny/10 00 osób	Migracja (osoby)	Ludność ogółem
2000	3,5	-20	8.571
2005	3,5	-15	8.496
2010	4,6	-10	8.447
2015	4,6	-10	8.422

Prognoza demograficzna gminy Wielopole Skrzyńskie (wersja 3).

Rok	Przyrost naturalny/10 00 osób	Migracja (osoby)	Ludność ogółem
2000	4,6	-50	8.571
2005	4,6	-50	8.346
2010	3,5	-40	8.130
2015	3,5	-40	7.950

**STUDYUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE****KIERUNKI ROZWOJU KOMUNIKACJI
W TYM TERENY NIEZBĘDNE DO WYTYCZANIA
ŚCIEŻEK ROWEROWYCH****ISTNIEJĄCY I DOCELOWY UKŁAD KOMUNIKACYJNY**

Istniejący układ komunikacyjny gminy oparty jest w całości na ruchu kołowym. Transport osób i towarów odbywa się drogami o zróżnicowanej funkcji i parametrach technicznych. Ukształtowanie i wielkość istniejącej sieci drogowej pozwala na prawidłową komunikację wewnętrzną i zewnętrzną gminy w horyzoncie czasowym dostępnych prognoz ruchu (20 lat). Dla prawidłowego ukształtowania docelowej sieci drogowej należy:

- wprowadzić zasady hierarchizacji sieci drogowej
- wprowadzić niezbędne zmiany w kategoryzacji dróg
- ustalić odpowiadające funkcji klasy techniczne dróg
- zdefiniować i zrealizować strategię rozwoju sieci drogowej

Dla prawidłowego rozwoju gospodarczego gminy, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju turystyki, w strategii należy zadbać o:

- potrzeby parkingowe
- ruch rowerowy
- ruch pieszych
- potrzeby komunikacji zbiorowej

HIERARCHIZACJA I KLASYFIKACJA FUNKCJONALNA SIECI DROGOWEJ**Przyjęte oznaczenia**

Dla czytelności funkcjonalnego układu sieci drogowej przyjęto jednolity system oznaczania pasów terenu zajętego po drogi publiczne:

KDW – droga wojewódzka

KDP – droga powiatowa

KDG – droga gminna

Oznaczenia poprzedzane są numerem kolejnym ciągu drogowego.

Numery w p. 2.3. są podane przykładowo

Zasady hierarchizacji dróg

Zgodnie z zapisami ustawy o drogach publicznych:

- do dróg wojewódzkich zalicza się drogi stanowiące połączenia między miastami, mające znaczenie dla województwa,
- do dróg powiatowych zalicza się drogi stanowiące połączenia miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą,
- do dróg gminnych zalicza się drogi o znaczeniu lokalnym nie zaliczone do innych kategorii, stanowiące uzupełniającą sieć dróg służących miejscowym potrzebom, z wyłączeniem dróg wewnętrznych.

W odniesieniu do sieci dróg publicznych na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie, dla spełnienia powyższych zasad należy obniżyć kategorię drogi powiatowej oznaczonej symbolem 04KDP (Nr35511 Brzeziny – Brzeziny Berdechów) do kategorii drogi gminnej.

Docelowa klasyfikacja połączeń drogowych

Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 2 marca 1999 w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi krajowe i ich usytuowanie, poszczególnym kategoriom dróg przypisuje odpowiednie klasy, określające parametry techniczne dróg.

Drogi powinny mieć parametry odpowiadające następującym klasom dróg

- drogi wojewódzkie – klasy G, Z i wyjątkowo klasy GP
- drogi powiatowe – klasy G, Z i wyjątkowo klasy L
- drogi gminne – klasy L, D i wyjątkowo klasy Z

W odniesieniu do sieci dróg publicznych na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie, biorąc pod uwagę m. in. obciążenie ruchem drogowym proponuje się ustalenie następujących docelowych klas technicznych dróg:

- droga wojewódzka (KDW) – klasa G
- drogi powiatowe (KDP) – klasa Z
- drogi gminne (KDG) – klasa L lub D

Przy sporządzaniu planu zagospodarowania gminy proponuje się uwzględnienie poniższych zapisów dla poszczególnych kategorii dróg jak niżej:

KDW

Istniejąca **droga wojewódzka** o znaczeniu regionalnym relacji Ropczyce – Wiśniowa.

Docelowo klasa techniczna – G (droga główna) jednojezdniowa dwupasowa.

Minimalna szerokość w liniach rozgraniczających – 25m.

Odległość linii zabudowy od krawędzi jezdni - min. 30 m – ew. zbliżenia warunkowane zastosowaniem zabezpieczeń przed wpływem ruchu drogowego - w uzgodnieniu z zarządem drogi.

- W obszarach zabudowanych:

szerokość jezdni - 7,0m

ew. ścieżka rowerowa - min. 1,5m (jednokierunkowa)

chodnik przy jezdni - min. 2m

lub:

szerokość jezdni - 6,5÷7,0m

pobocze gruntowe - min. 1,25m

ciąg pieszo – rowerowy - 2,5m – poza koroną drogi

skrzyżowania zwykłe lub z kanalizacją ruchu, z wydzielonymi pasami dla relacji skrętnych lub małe rondo

zalecane elementy uspokojenia ruchu dla zapewnienia bezpieczeństwa pieszych, rowerzystów i ruchu lokalnego

- Poza obszarami zabudowanymi:
 - szerokość jezdni - 6,0÷7,0m
 - pobocze gruntowe - min. 1,25m
 - ew. ciąg pieszo – rowerowy - 2,5m – poza koroną drogi
lub
 - chodnik - min. 1,5m – poza koroną drogi
- skrzyżowania zwykłe lub z kanalizacją ruchu

KDP

Istniejąca **droga powiatowa**. Docelowo klasa techniczna Z (droga zbiorcza) jednojezdniowa dwupasowa.

Minimalna szerokość w liniach rozgraniczających – 20m

Odległość linii zabudowy od krawędzi jezdni – min. 20m

- W obszarach zabudowanych:
 - szerokość jezdni - 6,5÷7,0m
 - ew. ścieżka rowerowa - min. 1,5m (jednokierunkowa)
 - chodnik przy jezdni - min. 2m
 - lub:*
 - szerokość jezdni - 6,0÷7,0m
 - pobocze gruntowe - min. 1,0m
- ciąg pieszo – rowerowy - 2,5m – poza koroną drogi
- skrzyżowania zwykłe lub z kanalizacją ruchu, z wydzielonymi pasami dla relacji skrętnych ew. małe rondo
- zalecane elementy uspokojenia ruchu dla zapewnienia bezpieczeństwa pieszych, rowerzystów i ruchu lokalnego
- Poza obszarami zabudowanymi:
 - szerokość jezdni - 5,5÷6,0m
 - pobocze gruntowe - min. 1,0m
 - ew. ciąg pieszo – rowerowy - 2,5m – poza koroną drogi
lub
 - chodnik - min. 1,5m – poza koroną drogi
- skrzyżowania zwykłe lub z kanalizacją ruchu

04KDP

Istniejąca droga powiatowa o znaczeniu lokalnym. Proponowana zmiana kategorii na gminną. Ustalenia jak dla 13KDG.

13KDG

Istniejąca **droga gminna**. Docelowo klasa techniczna L (droga lokalna) jednojezdniowa dwupasowa

Odległość linii zabudowy od krawędzi jezdni – min. 10m

- W obszarach zabudowanych:
 - szerokość w liniach rozgraniczających - min. 12m
 - szerokość jezdni - 5,5÷6,0m
 - ew. chodnik dla pieszych przy jezdni - 2,0m
- skrzyżowania zwykłe, ew. małe lub mini rondo

zalecane elementy uspokojenia ruchu

- Poza obszarami zabudowanymi:

szerokość w liniach rozgraniczających - 15m

szerokość jezdni - 5,0÷5,5m

pobocze gruntowe - min. 0,75m

skrzyżowania zwykłe

57KDG

Istniejąca **droga gminna**. Docelowo **klasa techniczna D** (droga dojazdowa)
jednojezdniowa

Odległość linii zabudowy od krawędzi jezdni – min. 10m

- W obszarach zabudowanych:

szerokość w liniach rozgraniczających - min. 12m

szerokość jezdni - 5,0m

oznakowana jako ciąg pieszo-jezdny

skrzyżowania zwykłe

zalecane elementy uspokojenia ruchu

- Poza obszarami zabudowanymi:

szerokość w liniach rozgraniczających - 15m

szerokość jezdni - 5,0m

lub

szerokość jezdni - 3,5m z mijankami

skrzyżowania zwykłe

POTRZEBY PARKINGOWE

W stanie istniejącym na terenie gminy (w miejscowościach) występuje deficyt zorganizowanych miejsc parkingowych. Parkowanie i postój odbywa się na pasach ruchu, bądź poboczach dróg. Sytuacja taka jest dopuszczalna przy obecnym poziomie ruchu drogowego, lecz będzie coraz bardziej dokuczliwa w miarę jego wzrostu. Ważnym aspektem rozbudowy powierzchni parkingowej jest wzrost atrakcyjności obszaru w ich otoczeniu. Planując nowe tereny rozwoju gospodarczego należy zawsze zadbać o niezbędną liczbę stanowisk postojowych dla pracowników oraz klientów poszczególnych usług.

URZĄDZENIA DLA RUCHU PIESZYCH I RUCHU ROWEROWEGO

Ze względu na bezpieczeństwo „niechronionych” użytkowników ruchu - pieszych i rowerzystów - należy radykalnie zmienić ich sytuację w ruchu drogowym. Najpilniejszą potrzebą w tym zakresie jest budowa ciągów pieszych lub pieszo-rowerowych na głównych ciągach przemieszczania się tych potoków ruchu. Są to przede wszystkim odcinki dróg łączące obszary mieszkaniowe z obiektami użyteczności publicznej – w szczególności szkoły, kościoły, punkty handlowe, budynki administracji publicznej.

Konfiguracja terenu gminy – o stosunkowo dużym zróżnicowaniu wysokościowym – nie skłania do budowy wydzielonych ścieżek rowerowych stanowiących samodzielne ciągi komunikacyjne pomiędzy miejscowościami. Jest

mało prawdopodobne aby ten środek transportu stanowił znaczący udział w pracy przewozowej. Dla rozwoju turystyki rowerowej należy jednak oznakować turystyczne trasy rowerowe z wykorzystaniem istniejących dróg lokalnych.

KOMUNIKACJA ZBIOROWA

Rozproszone zagospodarowanie znaczącej części terenu gminy nie pozwala na zbyt dogodne zapewnienie dostępności do środków komunikacji zbiorowej. Istniejące połączenia autobusowe funkcjonują jedynie na podstawowej sieci dróg (wojewódzkiej i powiatowych), co powoduje stosunkowo długie odcinki dojścia z miejsca zamieszkania do przystanku. Dla wyrównania (częściowego) czasu dostępu do komunikacji zbiorowej pożądane jest uruchomienie linii autobusowej drogą powiatową Wieopole – Różanka – Grodzisko. To jednak warunkowane jest budową nawierzchni tej drogi. Uruchamianie linii autobusowych przez obszary o rozproszonej zabudowie są - z ekonomicznego punktu widzenia - nieuzasadnione. Szansą poprawy obsługi komunikacyjnej tych terenów jest rozwój małych przedsiębiorstw przewozowych działających w systemie „na wezwanie” (ustalających trasę przejazdu na podstawie zgłoszeń).

STRATEGIA ROZWOJU SIECI DROGOWEJ

Rozwój sieci drogowej powinien być jednym z narzędzi wspomagających rozwój obszarów aktywności gospodarczej na terenie gminy. Z uwagi na rolniczo-turystyczny charakter gospodarki na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie, podstawowe znaczenie mają zewnętrzne połączenia gminy z ośrodkami miejskimi, połączenia z innymi gminami oraz ciągi dróg zapewniające dogodny dojazd do obszarów usługowych. Biorąc pod uwagę istniejącą sieć drogową, można zdefiniować strategię rozwoju sieci drogowej w sposób następujący:

- I. Budowa brakujących nawierzchni bitumicznych na odcinkach dróg powiatowych – warunek uruchomienia komunikacji zbiorowej, oraz zapewnienia dogodnego dojazdu do planowanych usług turystycznych
- II. Budowa odcinków dróg gminnych – dla zapewnienia obsługi obszarów aktywności gospodarczej
- III. Budowa chodników dla pieszych, ciągów pieszo-jezdnych, ścieżek rowerowych, stosowanie elementów uspokojenia ruchu w centrach miejscowości – zapewnia bezpieczeństwo „niechronionych” uczestników ruchu, podnosi atrakcyjność ruchu rowerowego, daje możliwość podniesienia estetyki poszczególnych miejscowości
- IV. Zwiększenie dostępnej powierzchni miejsc parkingowych w miejscowościach – w otoczeniu budynków użyteczności publicznej oraz terenów atrakcyjnych turystycznie

Biorąc powyższe po uwagę priorytetowymi zadaniami w zakresie rozwoju układu komunikacyjnego gminy powinny być:

- Budowa brakującej nawierzchni bitumicznej na odcinku drogi Wielopole – Różanka i uruchomienie komunikacji autobusowej,
- Budowa chodników dla pieszych lub ciągów pieszo-rowerowych wzdłuż dróg w m. Glinik, Wielopole, Broniszów, Brzeziny, Nawsie,
- Budowa odcinków dróg gminnych (63KDGp i 64KDGp) dla poprawy dostępności obszarów usług turystycznych, w szczególności z kierunku sąsiadujących gmin Wiśniowa i Frysztak,

- Przekształcenie centrum miejscowości Wielopole Skrzyńskie polegające na nowym rozplanowaniu funkcji tego terenu z uwzględnieniem funkcjonowania dworca autobusowego, potrzeb parkingowych, ruchu pieszych i rowerów oraz organizacji ruchu kołowego.

**STUDYUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE****KIERUNKI ROZWOJU
INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ****ELEKTROENERGETYKA**

Tereny zabudowane oraz tereny wyznaczone pod zabudowę w Gminie Wielopole Skrzyńskie podzielono na pięć grup, zróżnicowanych względem siebie pod kątem istniejących i projektowanych możliwości ich zaopatrzenia w energię elektryczną:

OBSZAR NR 1

Tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową w większości typu zagrodowego, istniejącą i projektowaną, w większości posiadają rozbudowaną sieć energetyki zawodowej z rezerwą mocy zapewniającą w większości przypadków możliwość podłączenia nowo powstających zabudowań do sieci elektrycznej. W tym przypadku nie zachodzi konieczność budowania nowych linii Średniego Napięcia i budowy nowych stacji transformatorowych, a jedynie w niektórych przypadkach remontu i wymiany istniejących starych stacji transformatorowych typu ŻH lub wymiany transformatorów na zwiększoną moc w istniejących stacjach typu STSa.

Podłączenie każdego nowego obiektu budowlanego w tym przypadku wymaga jednak rozbudowy sieci Niskiego Napięcia (przyłącza). W każdym przypadku Zakład Energetyczny, który jest właścicielem sieci określi szczegółowe warunki przyłączenia do sieci elektrycznej.

OBSZAR NR 2

Tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, które nie posiadają zbyt dobrze rozwiniętej sieci elektrycznej. Wymagać one będą budowy linii Średniego Napięcia (15 kV), a także stacji transformatorowej zapewniającej pobór mocy w wystarczającej ilości. W tym przypadku od stacji transformatorowej należy również wybudować sieć Niskiego Napięcia dającą możliwość podłączenia każdego z indywidualnych odbiorców.

OBSZAR NR 3

Tereny wskazane w Studium pod usługi agroturystyczne i hotelowe. Tereny te jako bardziej energochłonne wymagać będą doinwestowania w zakresie budowy sieci Niskiego Napięcia.

OBSZAR NR 4

Tereny wskazane w Studium jako dogodne dla lokalizacji zabudowy usługowej, które będą wymagać większych inwestycji w zakresie budowy sieci elektrycznych. W celu zainwestowania tych terenów należy wybudować sieć Średniego Napięcia, stację transformatorową, a także sieć odbiorczą Niskiego Napięcia.

OBSZAR NR 5

Tereny znajdujące się na obrzeżach gminy, czasami również przy jej granicach, przeznaczone w szczególności pod usługi agroturystyczne i hotelowe związane z nadającym się szczególnie do tego celu ukształtowaniem terenu i dużymi walorami środowiska naturalnego. Są to tereny nie posiadające obecnie żadnej sieci elektroenergetycznej i telekomunikacyjnej, lecz ze względu na ich szczególne walory należy się zastanowić nad możliwością ich doinwestowania. Istnieje możliwość przedłużenia sieci z ościennych gmin.

Utrzymuje się rezerwę terenu pod lokalizację GPZ wraz z liniami zasilającymi 110 kV.

TELETECHNIKA

W zakresie możliwości zapewnienia na terenie gminy Wielopole Skrzyńskie stałej łączności telefonicznej, wyróżniono trzy rodzaje obszarów:

OBSZAR „A”

Tereny wskazane pod zabudowę, które w dużej mierze posiadają rozbudowaną sieć łączności telekomunikacyjnej pozwalającą na podłączanie nowych abonentów do centrali telefonicznej. Inwestowanie w tych terenach wiąże się niewielkim nakładem kosztów na rozbudowę przyłączy telefonicznych.

OBSZAR „B”

Tereny wskazane pod mieszkaniową, usługową i przemysłową, które przy większym nakładzie kosztów na budowę linii telefonicznych będą mogły być podłączone do sieci telefonicznej stacjonarnej.

OBSZAR „C”

Tereny wskazane pod budownictwo mieszkaniowe lub usługowe (agroturystyczne) znajdujące się w znacznej odległości od istniejących linii telefonicznych. W celu ich zainwestowania i przyłączenia do sieci teletechnicznej konieczna będzie budowa długich odcinków nowych linii teletechnicznych o większej pojemności kabli. Są to inwestycje kosztowne i należy się zastanowić nad możliwością inwestowania w tym terenie.

Istniejąca obecnie sieć telefonii komórkowej w tak pofałdowanym terenie obecnie wciąż nie zapewnia pełnej łączności. Może to jednak ulec zmianie w najbliższym czasie.

GOSPODARKA WODNA

W Gminie Wielopole Skrzyńskie w okresie kierunkowym należy dążyć do wyrównania przepływów całorocznych i zmniejszenia zagrożenia powodziowego od rzeki Wielopolka. Jest to rzeka której źródła znajdują się na terenie gminy. Również większe jej dopływy takie jak potok Brzezinka i Liwek mają swoje źródła na terenie gminy. Wprowadzenie ww zamierzeń umożliwiając pokazane w części graficznej Studium rezerwy terenowe pod sztuczną retencję tj. zbiorniki retencyjne i stawy rybne oraz tereny nowych zalesień.

Projektowane zbiorniki retencyjne wynikają z opracowania pt „Studium uwarunkowań przyrodniczych dla gminy Wielopole Skrzyńskie” (autor mgr Emil Nowak), a dwa z nich z innych opracowań branżowych (wstępne koncepcje programowo – przestrzenne) i są to:

- **Zbiornik retencyjny „Wielopole – Nowa Wieś”** na potoku Liwek o pojemności 300 000 m³ i powierzchni 10,00ha.

Zlewnia tego potoku, to głównie użytki zielone i grunty orne a teren jest niezabudowany. Urządzeniem piętrzącym ma być jaz o wysokości piętrzenia 2,50m.

Średnia głębokość zalewu będzie wynosiła 3,0 m. Istnieje potrzeba pogłębienia terenu jak również częściowego ogroblowania zbiornika.

Ukształtowanie terenu i walory krajobrazowe powinny sprzyjać rozwojowi w przyszłości bazy turystyczno –wypoczynkowej.

Tereny przyległe do zbiornika, to grunty orne oraz w 10 % lasy. Istnieje potrzeba utworzenia wokół zbiornika strefy buforowej złożonej z użytków zielonych i lasów.

Na tym terenie występują niedobory wody, brak jest zarówno zbiorników retencyjnych jak i innych. Projektowany zbiornik będzie pełnił funkcję retencyjną, przeciwpożarową, turystyczno-wypoczynkową dla mieszkańców Gminy Wielopole Skrzyńskie jak i gmin sąsiednich.

Rozważana może być również możliwość ujęcia wody dla celów bytowych ludności.

W przypadku pełnienia przez zbiornik funkcji przeciwpożarowej, zachodzi konieczność zapewnienia dojazdu do miejsca ujęcia wody (należy przewidzieć wykonanie drogi utwardzonej o szerokości 6,0 m).

W zbiorniku tym będzie również hodowla ryb oraz wykorzystanie go dla celów wędkarskich.

- **Zbiornik retencyjny „Ropczyce”** obejmujący swoim zasięgiem w gminie Ropczyce wsie Łączki Kucharskie i Niedźwiadę, a w gminie Wielopole Skrzyńskie wsie Broniszów i Glinnik.

Parametry projektowanego zbiornika są następujące:

-maksymalny poziom piętrzenia	ca	238,50	m
n.p.m.			
-powierzchnia zalewu		ca 430,0	ha
-pojemność		ca Vc=19,0	hm ³

Linia brzegowa zbiornika jest pokazana jako orientacyjna i może ulec korekcie po opracowaniu dalszych etapów dokumentacji. Zakłada się jednak, że nie odbiega ona znacząco od terenów zalewowych $Q_{1\%}$

Pięć zbiorników wynikłych z opracowania „Studium uwarunkowań przyrodniczych dla gminy Wielopole Skrzyńskie” jest propozycjami, które muszą być zweryfikowane i uściślone przez koncepcje programowo-przestrzenne

Teren gminy jest obszarem deficytowym w wody podziemne, bowiem wodonośność określa się w wysokości do $10,0\text{m}^3/\text{h}$ i nie należy się spodziewać żadnych zmian w tej materii.

Na terenie gminy znajduje się 2 300 ha. terenów zmeliorowanych i ilość tych terenów będzie się powiększać.

ZAOPATRZENIE W WODĘ

Zakłada się, że w okresie kierunkowym system zaopatrzenie w wodę nie ulegnie zmianie. Oznacza to, że gmina dalej będzie znajdować się w obszarze występowania tak zwanych „wodociągów grawitacyjnych”. System zaopatrzenia w wodę będzie jednak rozwijany i modernizowany.

Ujęcia wód wglębnych tj. źródła samowypływowe i wyżej położone studnie kopane będą posiadały zatwierdzone strefy ochrony sanitarnej z określonymi wydajnościami. Występująca na ujęciach źródłiskowych sezonowa zmienność wydajności i występowanie okresowych fal zanieczyszczeń, zostanie zmniejszona do minimum poprzez zwiększenie retencji w obrębie zasilania każdego z tych ujęć. Wydajność tego typu ujęć uzależniona jest od retencji terenowej, a jej zwiększenie wiąże się z ustabilizowanym obszarem zasilania. Tak prowadzona polityka w zagospodarowaniu terenów np. poprzez zalesianie, wpłynie również na zmniejszenie zagrożenia zanieczyszczeń ujęcia i zwiększenie wydajności. Obiekty retencyjne na sieci będą również modernizowane, poprzez zwiększenie ich możliwości do przesyłu wody i możliwości okresowej dezynfekcji i czyszczenia.

GOSPODARKA ŚCIEKOWA

Zakłada się, że ze znacznej część gminy ścieki sanitarne i podczyszczone ścieki przemysłowe odprowadzane będą kanalizacją sanitarną na oczyszczalnię ścieków, znajdującą się na terenie gminy Ropczyce. Obszary wyznaczone do zbiorowego odprowadzania ścieków sanitarnych pokazano w części rysunkowej. Poza tymi obszarami pozostała część gminy będzie odprowadzać i oczyszczać ścieki poprzez indywidualne (lokalnych) oczyszczalnie ścieków.

Projektuje się kolektory o średnicach od 0,20 do 0,40 m, które mogą obsłużyć następującą liczbę mieszkańców (przy minimalnym spadku);

• kanalizacja sanitarna o średnicy $\varnothing$ 0,20 m	ca 2 200 mieszkańców
• kanalizacja sanitarna o średnicy $\varnothing$ 0,25m	ca 3 500 mieszkańców
• kanalizacja sanitarna o średnicy $\varnothing$ 0,30m	ca 4 900 mieszkańców
• kanalizacja sanitarna o średnicy $\varnothing$ 0,40m	ca 10 000 mieszkańców

Alternatywnym rozwiązaniem w stosunku do wymienionego wyżej może być następujący system projektowanej kanalizacji sanitarnej;

- oczyszczalnia ścieków w miejscowości Wielopole Skrzyńskie, która przejmie ścieki sanitarne z miejscowości Nawsie, Brzeziny i Wielopole Skrzyńskie

- ścieki sanitarne z miejscowości Broniszów i Glinik odprowadzane byłyby jak wyżej to opisano do projektowanej kanalizacji sanitarnej w gminie Ropczyce. Dla powyższego rozwiązania w części graficznej rezerwuje się teren pod oczyszczalnię ścieków.

GAZOWNICTWO

Istniejąca na terenie gminy sieć gazociągów średnioprężnych o średnicach $\varnothing 32$ do $\varnothing 80$ mm będzie rozbudowywana o nowe odcinki zamykające sieć w układy pierścieniowe. Zakłada się, że w okresie kierunkowym średnio w gminie do około 80,0% zabudowy mieszkaniowej będzie podłączona do sieci gazowej lub będzie miała taką możliwość.

Przebiegający w południowo wschodniej granicy gminy gazociąg wysokoprężny $\varnothing 250$ ma znaczenie regionalne, a stacja redukcyjno pomiarowa I^o zasila gminę w gaz ziemny. Bliskość tej stacji daje możliwości dużych poborów gazu ziemnego. Właściciel tego gazociągu zakłada konieczność jego modernizacji. Polegać ma ona na wymianie istniejącego gazociągu na gazociąg o lepszych parametrach wytrzymałościowych, przez co zmniejszona zostanie strefa bezpieczeństwa.

GOSPODARKA ODPADAMI

Gmina Wielopole Skrzyńskie znajduje się bardzo blisko dużego wysypiska odpadów komunalnych w miejscowości Kozodrza gmina Ostrów. Jest to jedno z najnowocześniejszych w południowo - wschodniej Polsce składowisk odpadów komunalnych. Posiada liczne zabezpieczenia przed negatywnym oddziaływaniem na środowisko takie jak;

- uszczelnione geomembraną podłoże
- odcieki są odprowadzane i oczyszczane
- ujmowany jest biogaz
- monitoringowane są wody podziemne
- kontrolowana jest ilość i jakości wwożonych odpadów.
- składowisko zlokalizowane jest z dala od zabudowy mieszkaniowej,

Wstępnie zakłada się, że w pobliżu tego składowiska powinien powstać Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych obejmujący swoim zasięgiem również gminę Wielopole Skrzyńskie. Jeżeli ten Zakład nie powstanie w tym miejscu to gminę będzie obsługiwać Zakład Utylizacji Odpadów Komunalnych w Rzeszowie, którego realizację już rozpoczęto.

Problem odpadów i ich utylizacji jest coraz mocniej odczuwalny w naszym kraju. Postępujący wzrost ilości wytwarzanych śmieci nadal nie idzie w parze z ich wykorzystaniem. Główną metodą unieszkodliwiania pozostaje składowanie, nie zawsze zgodne z wymogami ochrony środowiska. Tylko nieliczne miasta i gminy przystąpiły do tworzenia programów racjonalnego gospodarowania odpadami proponując mieszkańcom przyjazne środowisku sposoby utylizacji odpadów.

Zgodnie z opracowaniami Instytutów w Warszawie i Katowicach odpady z terenów wiejskich zawierają około;

- 5 do 10 % składników organicznych
- 30 do 40 % składników mineralnych
- ca 50 % odpadów użytecznych.

Wskaźniki jednostkowego nagromadzenia odpadów przyjmuje się w wysokości:

- 0,1 m³/mk rok we wsiach o zabudowie rozproszonej
- 0,3 m³/mk rok w budownictwie zagrodowym
- 0,80 m³/mk rok w budownictwie jednorodzinym

Ww wskaźniki są mniejsze niż średnia krajowa, która wynosi 320 kg na mieszkańca. Wynika to jednak z faktu rolniczego wykorzystania części powstałych odpadów.

W okresie kierunkowym zakłada się, że wywozem odpadów komunalnych objętych będzie 100% terenu gminy. Wywóz odpadów odbywać się będzie w cyklu tygodniowym bądź dwutygodniowym przez przedsiębiorstwo, które wygra przetarg na tą usługę. Wstępnie można założyć, że odpady będą wywożone na składowisko odpadów komunalnych w miejscowości Kozodrza, a później do Zakładu Utylizacji Odpadów przy tym składowisku.

W trosce o środowisko naturalne i zmniejszenie kosztów, będzie realizowany program selektywnej zbiórki odpadów komunalnych przeznaczonych do dalszej przeróbki. Zbiórka surowców wtórnych zorganizowana poprzez utworzenie tzw. "poetek ekologicznych" (zestawy pojemników do selektywnej zbiórki odpadów). Pojemniki do segregacji odpadów powstających w gospodarstwach domowych udostępnione będą dla mieszkańców w różnych, dostępnych dla wszystkich punktach gminy. Zbiórką objętych będzie cztery rodzaje surowców wtórnych zbieranych do 1100-litrowymi kolorowych kontenerów;

- papier - kontener niebieski,
- tworzywa sztuczne – kontener żółty,
- szkło – kontener zielony
- metal – kontener szary.

Złom akumulatorowy można deponować będzie w wyznaczonych stacjach benzynowych i stacjach obsługi pojazdów, natomiast baterie w sklepach sprzedających te baterie.

Ważnym argumentem będzie to, że te odpady będą przyjmowane nieodpłatnie.

Na początku wprowadzony będzie pilotażowy program selektywnej zbiórki w „systemie workowym”. Posesje zostaną zaopatrzone w trzy kolorowe worki:

- na szkło - zielony
- na tworzywa sztuczne - żółty
- na makulaturę - niebieski

Zgromadzone surowce będą odbierane przez przewoźnika, w odstępach dwutygodniowych (pełne worki będą wymieniane na puste), a następnie dostarczane na teren składowiska odpadów celem dalszego ich zagospodarowania.

Zakłada się również, że będzie prowadzona równolegle edukacja ekologiczna wśród dzieci i młodzieży.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE**

**OBSZARY
DLA KTÓRYCH SPORZĄDZENIE
MIEJSCOWYCH PLANÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
JEST OBOWIĄZKOWE**

Zgodnie z wymogami obowiązujących przepisów prawa w Gminie Wielopole Skrzyńskie należy sporządzić obowiązkowo miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla:

1. Obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych (ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych oraz ustawy o ochronie przyrody)
Są to obszary gruntów rolnych, które przewiduje się przeznaczyć na cele nierolnicze oraz tereny zieleni i zadrzewień, które przewiduje się przeznaczyć na inne cele.
2. Obszarów, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym.
Są to tereny proponowane do realizacji zadań i programów wynikających z polityki przestrzennej województwa z uwzględnieniem zadań rządowych w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz komunikacji, a także na których przewiduje się realizację lokalnych celów publicznych w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, komunikacji, turystyki, infrastruktury technicznej oraz zabudowy mieszkaniowej, wynikającej z potrzeby zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej.

Na terenie Gminy Wielopole Skrzyńskie, ze względu na istniejące uwarunkowania lokalne, obszary proponowane do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (uwzględniających proponowane zmiany funkcji poszczególnych terenów i obiektów, organizacji ruchu czy też uporządkowania terenu poprzez przekształcenia lub rehabilitację) to:

1. Centrum Wielopola Skrzyńskiego,
2. Terenów proponowanych ośrodków rekreacyjno-wypoczynkowych,
3. Terenów koncentracji usług publicznych i komercyjnych.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE****PROJEKTOWANA STUKTURA
FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA****CENTRUM**

Obszar o najważniejszym znaczeniu – poprzez wizerunek centrum przyjezdni odbierają całą gminę. Jest to obszar strategiczny, dlatego powinien być objęty MPZP w celu zapewnienia prawidłowej organizacji przestrzeni i powiązań z sąsiednimi obszarami. Z uwagi na drogę wojewódzką i prawidłową segregację ruchu, wskazany jest rozwój centrum w południowo – zachodniej części obszaru Wielopola Skrzyńskiego. Obszar projektowanego centrum skupia takie funkcje jak administracja, oświata, zdrowie, bezpieczeństwo, kultura, komunikacja, turystyka i wypoczynek, usługi, handel oraz mieszkalnictwo. W celu podtrzymania tradycji kulturowych oraz stworzenia miejsca o własnej tożsamości należy rewitalizować część historyczną Wielopola w oparciu o szczegółowe koncepcje architektoniczno – urbanistyczne oraz wytyczne konserwatorskie.

ZABUDOWA MIESZKANIOWA

Cechą właściwie zaprojektowanej struktury funkcjonalno – przestrzennej jest przemieszczanie różnych funkcji budujących tą strukturę, tak aby nie powstały zespoły monofunkcyjne. Dlatego też w wyznaczonych terenach zabudowy mieszkaniowej dopuszcza się usługi podstawowe zaspokajające potrzeby mieszkańców życia codziennego. Nowa zabudowa zlokalizowana została na terenach, które wskazywane już były jako rezerwy pod zabudowę mieszkaniową oraz na nowych terenach uwzględniających występujące uwarunkowania na terenie gminy. Wyznaczone tereny przewidziane są pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną oraz zagrodową promującą kulturową ciągłość budownictwa pogórzańskiego.

Wszystkie tereny przeznaczone pod zabudowę mieszkaniową, które w najbliższej przyszłości mają zabezpieczyć potrzeby mieszkaniowe wspólnoty samorządowej są wskazane do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Zabudowa mieszkaniowa w centrum Wielopola (kamienice) powinna być przemieszana z funkcją usługową.

Na terenach rolnych bez zakazu zabudowy dopuszcza się możliwość sytuowania zabudowy związanej z produkcją rolną z zachowaniem uwarunkowań wskazanych w studium. Jednakże z uwagi na możliwości uzbrojenia terenu należy dążyć do skupiania zabudowy w większe zespoły. Obszary wskazane pod rozwój agroturystyki są terenami o korzystnych warunkach dla rozwoju tych funkcji, co nie wyklucza możliwości powstawania gospodarstw agroturystycznych na innych obszarach

zabudowy mieszkaniowej zgodnie z potrzebami społeczności gminy Wielopole Skrzyńskie.

ZABUDOWA USŁUGOWA

Usługi są jednym z głównych elementów warunkujących żywiołowy rozwój gminy. Skoncentrowane są w siedzibie gminy, Wielopolu Skrzyńskim oraz przy głównych ciągach komunikacji kołowej, we wsiach Broniszów, Glinik, Brzeżyny i Nawsiu. Wskazano również obszary pod różnego typu działalność w formie zorganizowanej działalności inwestycyjnej w celu pozyskania inwestorów mających strategiczny wpływ na turystyczno – rolniczy rozwój gminy. Są to obszary przewidziane pod lokalizację zbiorników retencyjnych wraz z infrastrukturą, ośrodka hodowlanego oraz ośrodków rekreacyjno – wypoczynkowych.

Również dla zaspokojenia podstawowych potrzeb mieszkańców w granicach zabudowy mieszkaniowej dopuszcza się organizowanie systemu usług lokalnych, który ułatwi życie codzienne i ożywi kontakty społeczne. Usługi publiczne skoncentrowane są w Wielopolu Skrzyńskim oraz w zależności od potrzeb w poszczególnych wsiach. Zarezerwowano również obszary przewidziane pod rozwój usług związanych z rolnictwem.

ROLNICTWO

Obszarami stanowiącymi bazę dla rolnictwa i hodowli są tereny o wysokich klasach bonitacyjnych, obszary zdrenowane, tereny na których nie występuje zabudowa zagrodowa, tereny atrakcyjne pod względem krajobrazowym oraz stanowiące otwarcia i punkty widokowe, obszary z brakiem lub słabą infrastrukturą techniczną, podlegają one wyłączeniu z zabudowy kubaturowej. Grunty rolne słabszych klas, położone na osuwiskach i na stokach o nachyleniu powyżej 20% oraz tereny zalewowe proponuje się przeznaczyć pod trwałe użytki zielone służące hodowli.

Grunty przeznaczone pod rozwój rolnictwa położone w strefie ochrony krajobrazu oraz parku krajobrazowego podlegają zagospodarowaniu w sposób ekologiczny stosownie do ustawy o ochronie przyrody.

ZIELEŃ

Z uwagi na położenie geograficzne gminy Wielopole Skrzyńskie w strefie ciągów ekologicznych oraz obszarów chronionych istotne jest prowadzenie takiej polityki przestrzennej, która miała by na celu ochronę wartości przyrodniczych i krajobrazowych oraz zachowanie powiązań systemów ekologicznych w regionie.

Zasadą przyjętej struktury funkcjonalno – przestrzennej jest zapewnienie drożności systemów ekologicznych dolin rzecznych tzn. nie wprowadzanie w ich rejon zabudowy kubaturowej, przeznaczenie obszarów zalewowych pod trwałe użytki zielone a pozostałych pod produkcję rolną z wyłączeniem zabudowy. Obszary o niskich klasach bonitacyjnych położone na osuwiskach oraz narażone na erozję przeznacza się do zalesienia. Ochronie podlegają obszary leśne oraz grunty przeznaczone w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego do zalesienia. Obszary wskazane w studium pod produkcję rolną z możliwością innego przeznaczenia proponuje się w miarę potrzeb (niewykorzystywane na cele rolnicze) oraz zgodnie z występującymi uwarunkowaniami (osuwiska, stoki o nachyleniu

powyżej 20%, tereny łączące zespoły leśne lub bezpośrednio do nich przylegające) w przyszłości przeznaczyć pod zalesienie.

Teren przeznaczony pod zielen parkową w centrum Wielopola Skrzyńskiego zagospodarować zgodnie z zachowaniem wartości historycznych tego miejsca.

KOMUNIKACJA

Projektowana sieć drogowa zapewnia obsługę komunikacyjną, wyznaczonych terenów zabudowy mieszkaniowej, usługowej i obszarów strategicznych w gminie oraz zapewnia połączenia z sąsiednimi gminami.

Przy trasie drogi wojewódzkiej zarezerwowane są obszary przeznaczone pod budowę obiektów gastronomicznych, hotelowych, usług komunikacji z miejscami parkingowymi w celu obsługi turystyki tranzytowej, a co za tym idzie wspierania rozwoju gospodarczego gminy. W pasach drogowych wyznacza się ścieżki rowerowe łączące główne obiekty publiczne - zapewnienie bezpieczeństwa ruchu. Dla prawidłowego rozwoju turystyki w gminie wyznaczono również trasy piesze, rowerowe i konne, prowadzące przez atrakcyjne krajobrazowo tereny gminy Wielopole Skrzyńskie.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY WIELOPOLE SKRZYŃSKIE**

**OBSZARY PRZEWIDYWANE DO REALIZACJI
ZADAŃ I PROGRAMÓW, WYNIKAJĄCYCH
Z POLITYKI PRZESTRZENNEJ
WOJEWÓDZTWA**

Istniejące elementy zagospodarowania przestrzennego gminy zawarte w strategii rozwoju województwa i planie zagospodarowania przestrzennego województwa podkarpackiego uwzględnione w Studium Gminy Wielopole Skrzyńskie:

1. Strzyżowsko – Sędziszowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
2. Czarnorzecko – Strzyżowski Park Krajobrazowy wraz z otuliną,
3. Droga wojewódzka nr 986 relacji Ropczyce – Wiśniowa,

Elementy projektowane:

1. Muzeum i centrum kultury im. T. Kantora,
2. GPZ Wielopole wraz z liniami zasilającymi 110 kV,
3. Zbiorniki retencyjne, w szczególności „Ropczyce” i „Wielopole – Nowa Wieś”.

Dodatkowo zaproponowano kilka elementów zagospodarowania przestrzennego o charakterze ponadlokalnym, które w znacznym stopniu ożywią rozwój gminy i przyczynią się do ochrony znajdujących się na jej terenie wartości. Są to:

1. Zbiorniki retencyjne w Brzezinach i Rzegocinie,
2. Pomniki przyrody żywej.

